arka architektonická kancelária, spol. s r.o. Zvonárska 23, 040 01 Košice
tel./fax: 055 7294151, e-mail: arka@stonline.sk

Územný plán mesta (ÚPN-O) Spišské Podhradie a časti Katúň

Sprievodná správa

schválený Mestským zastupiteľstvom dňa: 29.10.2009
č. uznesenia: MZ-8-9-B-3
č. VZN: 2/2009

Mgr. Jozef Bača
primátor mesta Spišské Podhradie

zodpovedný projektant
Ing. arch. Dušan Marek

Košice, september 2009

názov dokumentácie:	územný plán mesta (ÚPN-O) Spišské Podhradie
obstarávateľ dokumentácie:	Mesto Spišské Podhradie Mariánske nám. 37 053 04 Spišské Podhradie Okres Levoča
štatutárny zástupca:	Mgr. Jozef BAČA primátor mesta
tel.:	053/4195112
fax:	053/4195135
e-mail:	primator@spisskepodhradie.sk
webová stránka:	www.spisskepodhradie.sk
kód mesta:	543578
odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP	RNDr. Eleonóra WEISSOVÁ Partizánska 700/47, 058 01 Poprad r.č. 045
e-mail:	elweiss@aminet.sk
druh dokumentácie:	územnoplánovacia dokumentácia
stupeň dokumentácie:	územný plán mesta (ÚPN-O)
spracovateľ dokumentácie:	ARKA-architektonická kancelária, Košice spoločnosť s ručením obmedzeným Zvonárska ul. 23 040 01 Košice
štatutárny zástupca:	Ing. arch. Dušan MAREK konateľ spoločnosti
tel.:	055/7294151
fax:	055/7294151
e-mail:	arka@stonline.sk
hlavný riešiteľ:	Ing. arch. Dušan MAREK autorizovaný architekt r.č. SKA 0633 AA

hlavný riešiteľ:	Ing. arch. Dušan MAREK autorizovaný architekt r.č. SKA 0633 AA
zodpovední riešitelia: - urbanizmus:	Ing. arch. Dušan MAREK Ing. arch. Ján PASTIRAN
- technická infraštruktúra:	Ing. Ladislav JOCHMANN
- doprava:	Ing. Milan KOLESÁR
- demografia a bytový fond: Ing. arch. Dušan MAREK	Ing. arch. Dezider KOVÁCS
- príroda a krajina:	Mgr. Milan BARLOG
- vyhodnotenie záberov PP a LP:	Anna VARHAŇOVSKÁ Ing. arch. Dušan MAREK
kresličské a pisárske práce, adjustácia:	Anna VARHAŇOVSKÁ Helena ŠIMČÁKOVÁ Jozef ŽIARAN

Súhrnný obsah dokumentácie:

Elaborát územného plánu mesta (ÚPN-O) Spišské Podhradie je vypracovaný v tomto rozsahu:

A. Textová časť

- Sprievodná správa
- Príloha I Samostatná príloha perspektívneho využitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely.
- Príloha II Záväzná časť územného plánu mesta.

B. Výkresová časť

1.	Širšie vzťahy	m 1: 50 000
2.	Návrh funkčného využívania a technického vybavenia	katastrálneho územia m 1: 10 000
3	Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny	m 1: 10 000
4, 4K	Komplexné priestorové usporiadanie a funkčné	využívanie územia m 1: 2 880
5, 5K	Návrh verejného dopravného vybavenia	m 1: 2 880
6, 6K	Verejné technické vybavenie vodné hospodárstvo	m 1: 2 880
7, 7K	Verejné technické vybavenie energetika a telekomunikácie	m 1: 2 880
8, 8K	Perspektívne použitie PP a LP na nepoľnohospodárske účely	m 1: 2 880
9,9K	Schéma verejnoprospešných stavieb	m 1: 10 000

1. Úvod.....9
1.1. Základné údaje.....9
1.2. Dôvody na obstaranie územného plánu mesta.....9
1.3. Hlavné úlohy a hlavné ciele riešenia územného plánu.....10
1.4. Vymedzenie územia, určeného k riešeniu a podrobnosť jeho riešenia.....12
1.4.1. Súčasne a navrhované zastavané územie mesta je tvorené hranicami:.....12
1.5. Spôsob vypracovania územného plánu mesta.....12
1.6. Údaje o použitých podkladoch.....13
2. Prípravné práce, zhodnotenie podkladov.....14
2.1. Územnoplánovacia dokumentácia, územnoplánovacie podklady a územnotechnické podklady.....14
2.2. Výhľadové potreby rozvoja mesta, priority a pripravované investičné zámery.....15
2.3. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu Prešovského kraja na územie mesta vrátane výstupov zo záväznej časti.....16
2.4. Ochranné pásma a chránené územia.....22
2.4.1. Pásma hygienickej ochrany.....22
2.4.2. Ochranné pásma komunikácií.....22
2.4.3. Ochranné pásma vodného toku a zariadení technickej infraštruktúry.....22
2.4.4. Chránené územia pamiatkového fondu.....23
2.4.5. Územná ochrana prírody.....24
2.5. Mapové podklady.....25
3. Základná charakteristika mesta a jeho katastrálneho územia.....26
3.1. Širšie územné vzťahy a väzby.....26
3.2. Vývoj a súčasná urbanistická štruktúra sídla.....26
4. Záujmové územie obce a jeho širšie územné vzťahy a väzby.....29
4.1. Vymedzenie záujmového územia mesta.....29
5. Prírodné podmienky.....30
5.1. Reliéf územia.....30
5.1.1. Fyzicko-geografická charakteristika.....30
5.1.2. Geomorfologické pomery.....30
5.2. Inžinierskogeologické a hydrogeologické údaje.....30
5.2.1. Komplex hornín centrálno-karpatského paleogénu.....31
5.2.2. Komplex kvartérnvch pokrvných sedimentov.....31
5.2.3. Inžinierskoqeoloqické pomery.....32
5.2.4. Hydrogeologické pomery.....32
5.2.5. Tektonické pomery.....34
5.2.6. Seizmicita územia.....34
5.2.7. Klimatické pomery.....34
5.2.8. Pôdy.....35
5.3. Súčasná krajinná štruktúra.....36
6. Ochrana prírody a a významné krajinárske a ekologické štruktúry.....37
6.1. Územná ochrana prírody.....37
6.2. Sústava chránených území Natura 2000.....38
6.3. Genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy.....38
6.4. územné systémy ekologickej stability (ÚSES).....51
6.5. Krajinnoekologický plán a z neho vyplývajúce krajinnoekologické opatrenia, rozdelené do viacerých typov podľa vyžadovanej činnosti a miesta realizácie.....53
6.5.1. opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity.....53
6.5.2. Opatrenia na ochranu prírodných a kultúrno-historických zdrojov.....55
6.5.3. Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva. 55
6.5.4. Opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídlach.....56
6.5.5. Opatrenia na zmiernenie pôsobenia stresových javov.....56
6.5.6. Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny.....56
7. Urbanistická štruktúra a koncepcia navrhovaného rozvoja mesta.....58
7.1. Urbanistická štruktúra mesta.....58

7.2. Zásady urbanisticko-architektonickej kompozície sídla. 58
7.3. Ochrana a využitie kultúrnych a prírodných hodnôt. 59
7.4. Zásady ochrany pamiatkových území Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula a Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie a ich ochranného pásma. 60
7.4.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie pamiatkových území. 60
7.4.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu parcelácie. 61
7.4.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu objektovej skladby pamiatkových území 61
7.4.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov. 61
7.4.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov interiéru a uličného parteru. 61
7.4.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia. 61
7.4.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk v katastrálnom území. 61
7.4.8. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia a ich ochranného pásma 61
7.5. Funkčné využitie a organizácia riešeného územia. 62
7.5.1. Bývanie, bytový fond a obytné plochy. 62
7.5.2. Návrh riešenia rekreačnej vybavenosti a zotavenia. 62
7.5.3. Návrh riešenia zelene. 63
7.5.4. Návrh riešenia priemyselnej výroby a skladového hospodárstva. 63
7.6. Regulácia funkčného využitia plôch a zástavby. 65
7.6.1. Funkčná plocha pre rodinné domy B 65
7.6.2. Funkčná plocha pre bytové domy B 65
7.6.3. Funkčná plocha občianskej vybavenosti OV 65
7.6.4. Funkčná plocha rekreačnej a športovej vybavenosti RS 65
7.6.5. Funkčná plocha výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva PV 66
7.6.6. Funkčná plocha koncentrovanej poľnohospodárskej výroby HV 66
7.6.7. Ďalšie záväzné a smerné regulatívy zástavby. 66
7.7. Kultúrne a výtvarné hodnoty mesta, ochrana pamiatok. 67
7.7.1. Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva. 69
7.7.2. Chránené záujmy z hľadiska archeológie. 69
8. Základné demografické údaje a prognózy. 71
8.1. Retrospektívny demografický vývoj mesta. 71
8.2. Stav a vývoj obyvateľstva. 71
8.3. Demografická prognóza. 72
8.3.1. Predpokladaný demografický vývoj obyvateľstva. 72
8.4. Zamestnanosť a ekonomická aktivita obyvateľstva. 73
8.4.1. Predpokladaný vývoj zamestnanosti obyvateľstva. 74
9. Domový a bytový fond. 75
9.1. Domový fond. 75
9.2. Bytový fond. 76
9.2.1. Návrh. 78
10. Hospodárska základňa. 81
10.1. Ťažba nerastných surovín. 81
10.2. Lesné hospodárstvo. 81
10.3. Poľnohospodárska výroba. 82
10.4. Priemyselná výroba, stavebníctvo, výrobné služby a sklady. 82
11. Občianska vybavenosť. 83
11.1. Zariadenia pre školstvo, výchovu a vzdelávanie. 83
11.1.1. Materská škola. 83
11.1.2. Základná škola. 83
11.1.3. Základná umelecká škola. 83
11.1.4. Stredné a vysoké školy. 83

11.2. Zariadenia pre zdravotníctvo a sociálnu starostlivosť. 84
11.2.1. Zdravotníctvo. 84
11.2.2. Sociálna starostlivosť. 84
11.3. Administratíva a kultúra. 84
11.4. Vybavenosť komerčného charakteru, výrobné a nevýrobné služby. 85
11.4.1. Maloobchodná sieť 85
11.4.2. Verejné stravovanie a ubytovanie. 85
11.5. Turizmus a cestovný ruch. 86
11.5.1. Možnosti rozvoja cestovného ruchu v riešenom území. 86
11.5.2. Sídlo Spišské Podhradie. 87
11.5.3. Spišská Kapitula. 88
11.5.4. Spišský hrad (mimo riešeného územia) 88
12. Doprava a dopravné zariadenia. 90
12.1. Cestná doprava. 90
12.1.1. Širšie dopravné nadväznosti 90
12.1.2. Charakteristika a návrh na základnej komunikačnej sieti mesta. 90
12.1.3. Charakteristika a návrh na zbernej a obslužnej komunikačnej sieti mesta.... 93
12.2. Železničná doprava. 94
12.3. Osobná hromadná doprava. 95
12.4. Pešia doprava. 95
12.5. Dopravné zariadenia. 96
12.5.1. Zariadenia statickej dopravy. 96
12.6. Ostatné dopravné zariadenia. 98
12.7. Ochranné pásma od automobilovej a železničnej dopravy. 98
12.8. Výpočet hluku od automobilovej dopravy 99
13. Vodné hospodárstvo. 100
13.1. Zásobovanie pitnou vodou. 100
13.1.1. Stav. 100
13.1.2. Návrh riešenia. 100
13.2. Výpočet potreby vody Spišské Podhradie: 101
13.2.1. Výpočet veľkosti vodojemu. 102
13.3. Výpočet potreby vody Katúň: 102
13.3.1. Výpočet veľkosti vodojemu. 103
13.4. Kanalizácia a čistenie odpadových vôd. 103
13.4.1. Súčasný stav. 103
13.4.2. Návrh riešenia. 104
13.4.3. Parameter 105
13.5. Odvádzanie povrchových vôd, odtokové pomery a vodné toky. 105
13.5.1. Vody z povrchového odtoku. 105
13.5.2. Vodné toky. 105
13.5.3. Hydromeliorácie. 106
14. Zásobovanie elektrickou energiou. 108
14.1. Súčasný stav. 108
14.2. Návrh riešenia. 109
14.2.1. Potreba elektrickej energie – návrh: 110
14.2.2. Ochranné pásma. 110
15. Telekomunikácie a telekomunikačné zariadenia. 111
15.1. Pevná sieť. 111
15.1.1. Súčasný stav. 111
15.1.2. Návrh riešenia. 111
15.2. Rozhlas a televízia. 112
15.2.1. Stav. 112
15.2.2. Návrh. 112
16. Zásobovanie zemným plynom a teplom. 112
16.1. Zásobovanie zemným plynom. 112
16.1.1. Stav. 112
16.1.2. Návrh riešenia 112

16.1.3. Návrh riešenia 113
16.1.4. Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení. 113
16.2. Zásobovanie teplom. 114
16.2.1. Stav. 114
16.2.2. Návrh. 114
17. Životné prostredie. 115
17.1. Zložky životného prostredia. 115
17.1.1. Voda. 115
17.1.2. Ovzdušie. 115
17.1.3. Pôda. 116
17.1.4. Biota. 117
17.2. Faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie. 117
17.2.1. Hluk a vibrácie. 117
17.2.2. Exhaláty a sekundárna prašnosť 117
17.2.3. Iné 117
17.3. Odpady. 118
18. Záujmy obrany štátu, civilnej obrany, protipovodňovej a požiarnej ochrany. 119
18.1. Záujmy obrany štátu. 119
18.2. Civilná ochrana 119
18.3. Ochrana proti vodám z povrchového odtoku. 120
18.4. Protipožiarna ochrana. 120
19. Stratégia rozvoja obce, postup a etapy výstavby. 120
20. Hodnotenie riešenia z hľadiska enviromentálnych, ekonomických a územnotechnických dôsledkov. 121
20.1. Enviromentálne dôsledky. 121
20.2. Ekonomické a územnotechnické dôsledky. 121
21. Návrh na vypracovanie podrobnejšej ÚPD a ÚPP. 122
22. Vyhodnotenie perspektívne využitia PP na nepoľnohospodárske účely. 123
22.1. Pôdy. 123
22.2. Štruktúra a výmera pôdy v katastrálnom území. 125
22.3. Poľnohospodárske výrobné areály. 125
22.4. Záber poľnohospodárskej pôdy. 126
22.5. Prehľad skupín bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) v katastri obcí: 126
23. Vyhodnotenie perspektívneho využitia LP na nepoľnohospodárske účely. 134
24. Záväzná časť územného plánu mesta Spišské Podhradie 135

1. Úvod.

1.1. Základné údaje.

Názov mesta:			Spišské Podhradie
Kód mesta:			543578
Okres:			Levoča - 704
Kraj:			Prešovský samosprávny kraj - 7
Počet obyvateľov k 31.12. 2008:	Spišské Podhradie:		3890
Plocha katastrálneho územia sídla	Spišské Podhradie	857 645	2262,47 ha
	časť Katúň	823 660	231,99 ha
Plocha zastavaného územia sídla k 1.1.1990	Spišské Podhradie		154,48 ha
	časť Katúň		11,61 ha

Prieskumy a rozbory boli spracované v r. 2001.

Pre spracovaním Zadania bola riešená Urbanistická štúdia, ktorá bola dňa 04.03.2003 v zmysle § 21 ods. 3, 5 a 6 zákona č. 50/76 Zb. (ďalej stavebného zákona) verejne prerokovaná na Mestskom úrade v Spišskom Podhradí.

Rozsah spracovania a prerokovania bol zameraný na overenie, posúdenie a objektivizovanie potenciálnych možností ďalšieho rozvoja mesta. Preverili sa nimi potreby a možnosti územného rozvoja, limity využiteľnosti územia a podmienky regulácie výstavby a jeho urbanistického usporiadania v rámci funkčného členenia z hľadiska demografie, bytového fondu, trasovania dopravy a technickej infraštruktúry.

Návrh Zadania sa začal prerokovávať od 20.10.2003 do 19.11.2003. Závery pripomienkového konania ku Zadaniu poukázali na potrebu uzavretia variantného hodnotenia trasy cesty I/18 a nadväznosti na štruktúru komunikačných sietí okolo mesta smerom na Spišské Vlachy. Na základe toho boli pozastavené práce na spracovaní územného plánu. Po doriešení tejto problematiky a dopracovaní pripomienok k Zadaniu sa kompetentné orgány a mesto Spišské Podhradie dohodli na opätovnom prerokovaní Zadania, dňa 27.06.2007.

Nakoľko z tohto posúdenia vyplynulo pomerne veľa požiadaviek na jeho dopracovanie, bolo dohodnuté, že po ich zapracovaní sa zvolá ďalšie prerokovanie Zadania od 18.09.2007 do 18.10.2007.

Krajský stavebný úrad Prešov vydal k návrhu Zadania v súlade s ust. § 20 ods. 5 stav. zákona stanovisko pod č. 2008-91-02 zo dňa 22.1.2008. Následne bolo Zadanie schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Spišskom Podhradí dňa 12.02.2008 pod. č. MZ-3-8-B-1.

Návrh územného plánu mesta Spišské Podhradie je spracovaný v zmysle zákona č. 50/1976 Zb.. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov Rozsahom a podrobnosťami zodpovedá zákonu č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a Vyhlášky č. 55/2001 Z.z MŽP SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Návrhovým obdobím územného plánu je rok 2025, koncepčný výhľad je riešený do roku 2035. Bilančné údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2001 sú v územnom pláne podkladom pre riešenie návrhu.

1.2. Dôvody na obstaranie územného plánu mesta.

Predposlednou vypracovanou a schválenou ÚPD pre celý sídelný útvar Spišské Podhradie je smerný územný plán - koncept riešenia, ktorý v roku 1969 vypracoval Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektu - SURPMO Praha, hlavný projektant Ing. arch. Jan Šavrda. Táto ÚPD bola riešená formou SÚP mesta ako celku a PÚP asanácie a rekonštrukcie jej častí Spišské Podhradie a Spišská Kapitula.

Poslednou spracovanou, ale neschválenou ÚPD mesta je územný plán zóny z r.1989

spracovaný URBIONom Košice s hlavným riešiteľom Ing. arch. Jozefom Žiaranom, akad. arch.. Zmenou celospoločenských podmienok vznikla požiadavka na vypracovanie a schválenie novej ÚPD z dôvodu zabezpečenia komplexného nástroja na riadenie a koordináciu územno-plánovacej a investičnej činnosti v meste. Budú v nej riešené nové rozvojové impulzy pre potreby bývania, vyplývajúce jednak z potrieb domáceho obyvateľstva, ale aj záujemcov zo širšieho okolia. Podmienili rast požiadaviek na výstavbu rodinných domov, skvalitnenie občianskej vybavenosti, rozvoj drobného podnikania, riešenie dopravného systému, športu a rekreácie vo väzbe na kultúrne a prírodné danosti územia.

Ďalším dôvodmi pre obstaranie nového územného plánu je:

- aktuálna potreba premietnuť súčasné i predpokladané rozvojové zámery mesta do komplexného plánovacieho dokumentu s právnou záväznosťou, ako aj nutnosť zosúladiť tieto zámery s požiadavkami rozvojových a plánovacích dokumentov na nadradenej úrovni, najmä ÚPN VÚC Prešovského kraja,
- kompetencie a práv obecnej samosprávy vo vzťahu k štátnej správe a k občanom,
- zvýšeného dôrazu na celkovú ekológiu prostredia pri zohľadnení kritérií takto udržateľného rozvoja,
- potreba premietnuť do územného potenciálu mesta pripravené zámery a súčasný trend ponúkaných možností funkčného doplnenia hlavne z pohľadu bývania a občianskej zástavby, riešenia dopravy, technickej infraštruktúry existujúceho stavu územia pri zohľadnení záujmu ochrany a tvorby životného prostredia a najmä pri zohľadnení potrieb a požiadaviek občanov.
- potreby definovania a lokalizovania plôch s verejnoprospešnými stavbami, definovanie týchto stavieb, prípadne definovanie území s potrebou vypracovania územných plánov zón, alebo urbanistických štúdií.

1.3. Hlavné úlohy a hlavné ciele riešenia územného plánu.

Cieľom Územného plánu mesta Spišské Podhradie je komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia jednotlivých činností v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, podľa ustanovení § 1 Zákona č. 50/1976 v znení neskorších predpisov. Ciele a smerovanie rozvoja územia bude územný plán podriaďovať ochrane a rozvoju životného prostredia, kultúrno-historických a prírodných hodnôt územia, pričom bude hľadať možnosti optimálneho využitia zdrojov a rezerv územia na jeho spoločensky najefektívnejší urbanistický rozvoj.

Zároveň územný plán mesta by mal mať formu právne záväzného dokumentu - regulačného plánu, ktorý by bol podľa možnosti liberálnym, pritom však v taxatívne vymedzených oblastiach záväzným nástrojom regulácie obecného územného a stavebného rozvoja, opierajúceho sa o autoritu zákonov a o autoritu rozhodnutí orgánov obecnej samosprávy. Takto spracovaný územný plán by definoval hlavné princípy stratégie rozvoja mesta, obecnej urbanistickej koncepcie a priestorovej kompozície, určoval osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja, sanácie a revalorizácie obecného územia. Záväzne by stanovoval regulatívy, vzťahujúce sa k faktorom verejných (obecných) záujmov a k verejným priestorom a funkciám v mesta, vymedzoval (alebo i obmedzoval a limitoval) možnosti využitia územia a určoval prípustný spôsob jeho zastavania, resp. intenzity jeho využívania. Zároveň by orientačne vymedzoval plochy rezerv dlhodobejších koncepčných zámerov a stanovoval i podmienky pre využitie územia a pre výstavbu v priestoroch špecificky limitovaných či obmedzovaných (ochranné pásma, chránené územia, prírodné a krajinné prvky, ekosystém a pod.). Takto koncipovaný územný plán by mal byť otvoreným systémom riešenia priestorových vzťahov, definovania princípov a zásad rozvoja mesta a jeho zástavby. Nový územný plán by mal mať prednostne charakter ponuky. Má byť podkladom pre praktickú iniciačnú a rozhodovaciu činnosť mesta ako stavebného úradu a

zároveň tiež podnecovateľom, usmerňovateľom, koordinátorom a regulátorom obecnej a občianskej (ekonomickej i mimoekonomickej) aktivity a iniciatívy.

Ciele riešenia územného plánu mesta vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. Z výstupov územnoplánovacích podkladov a zadania po ich prerokovaní na úrovni samosprávy mesta vyplýva, že je potrebné v územnom pláne mesta sa zamerať na riešenie súčasných územnotechnických a environmentálnych problémov a navrhnúť územný rozvoj mesta zodpovedajúci potenciálu územia a potrebám obyvateľov pri rešpektovaní kultúrnych hodnôt krajiny a princípov trvaloudržateľného rozvoja.

Hlavnými ciele riešenia územného plánu obcí budú najmä:

- hlavným cieľom územno-plánovacej dokumentácie je návrh koncepcie dlhodobého urbanistického rozvoja mesta a jej jednotlivých funkcií, funkčné vymedzenie a usporiadanie sídelnej a krajinnej štruktúry, určenie základných zásad organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- územným plánom vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území mesta s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,
- stanovenie koncepcie dlhodobého rozvoja mesta, stratégie a zásad tohto rozvoja a jeho priemetu do územia mesta v rozsahu jeho katastra;
- určenie regulatívov priestorového usporiadania a využívania územia mesta v rozsahu jeho katastra, osobitne však najmä vo väzbe na ochranu architektonicko-kultúrnych hodnôt riešeného územia formou usmerneného rozvoja a na zástavbu navrhovanom území mesta;
- prehĺbenie a usmernenie koncepčných zámerov, ale aj limitov a lokálnych obmedzení, vyplývajúcich z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, z jej záväzných častí a z ostatných územnoplánovacích podkladov a odvetvových koncepcií;
- vymedzenie chránených území, objektov a ochranných pásiem a zabezpečenie ochrany historického dedičstva hranicami pamiatkových území, ochranných pásiem s objektmi NKP, ochrany prírody, tvorby krajiny, kúpeľného prostredia a ekosystémov;
- určenie zásad a možností činností v území mesta a racionálneho využívania prírodných zdrojov tak, aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia, zabezpečil sa trvale udržateľný rozvoj mesta, vytvárala sa a udržiavala ekologická stabilita krajiny na jeho katastrálnom území;
- vytváranie podmienok tvorby kvalitného životného a obytného prostredia v jednotlivých mestských funkčných zónach;
- tvorba koncepcie zabezpečenia územia mesta verejnou dopravnou a technickou vybavenosťou;
- vytváranie predpokladov saturácie územia zariadeniami sociálnej infraštruktúry a ostatného verejného občianskeho vybavenia;
- priestorové riešenie diferencovanej škály rozvoja základných funkcií a aktivít bývania, výroby, športu, rekreácie a zotavenia;
- vytváranie podmienok a opatrení na sanáciu urbánnych štruktúr, zástavby a intenzívne využívaných častí krajiny;
- návrh poradia výstavby a ostatných podmienok využívania územia;
- vymedzenie zastavaného územia mesta a určenie verejnoprospešných stavieb;
- stanovenie potreby vypracovania podrobnejšej územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov;
- koordinácia aktivít a riešenie konfliktov a stretov záujmov.
- navrhnúť komplexný územný rozvoj mesta na obdobie cca 15 – 20 rokov,

- v návrhu komplexného územného rozvoja mesta rešpektovať nadradenú dokumentáciu Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja. V roku 2004 boli vypracované Zmeny a doplnky, ktoré boli schválené Zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja v dňoch 22. 06. 2004 pod číslom uznesenia 228/2004. Záväzná časť bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Prešovského samosprávneho kraja č. 4/2004.

1.4. Vymedzenie územia, určeného k riešeniu a podrobnosť jeho riešenia.

Riešené územie je vymedzené administratívno-správnou hranicou mesta Spišské Podhradie, ktorú tvoria kat. územia Spišské Podhradie (2 262,67ha, 3 786 obyv.) a Katúň (231,96ha, 104 obyv.). Výmera celého riešeného územia je 2 494,63 ha, na oboch katastrálnych územiach žije 3890 obyvateľov podľa výsledkov sčítania obyvateľov z roku 2008.

1.4.1. Súčasne a navrhované zastavané územie mesta je tvorené hranicami:

- zastavaného územia mesta Spišské Podhradie a časti Katúň podľa stavu k 01.01.1990 v evidencii príslušného katastrálneho úradu,
- navrhované rozšírenie územia je ohraničené navrhovanou hranicou zastavaného územia mesta a časti Katúň.

Riešené zastavané územie mesta je rozdelené cestou I. triedy na dve lokality:

- Lokalita severne od komunikácie je určená na výrobnú funkciu a hranica zaberá časti územia s lokálnymi názvami: Na tehelni, Hlinisko a Krivda.
- Zastavané územie mesta a Spišskej kapituly svojou hranicou zaberá časti územia s lokálnymi názvami: Za Michalíkom, Bilidlá, Za baštami, Pod kostolom, Pod mestom, Kačurove, Pod hradskou, Zlatá brázda, Rybníček.

Riešené územie časti Katúň je vymedzené hranicou, ktorá prechádza okrajom záhrad rodinných domov a bývalým areálom hospodárskeho dvora.

Hranice zastavaného územia mesta sú vyznačené vo výkresoch 4, 4K, 9, 9K a sú záväzné pre územný rozvoj.

Riešené územie susedí s katastrami mesta Spišské Vlachy a obcí Studenec, Pavľany, Lúčka, Jablonov, Bijacovce, Granč-Petrovce, Žehra, Bystrany, Hincove, Baldovce, Nemešany.

Návrhovým obdobím územného plánu mesta bude rok 2025, dlhodobejší koncepčný výhľad rozvoja mesta bude urbanisticky riešený k roku 2035. Za východiskový (bilančný) sa bude považovať rok 2001, ku ktorému sa vzťahujú všetky dostupné bilancované a porovnateľné údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Podľa súčasnej Metodiky spracovávania ÚPD sa však návrhové obdobie nepokladá pri riešení územnoplánovacej dokumentácie za rozhodujúce.

Mesto je administratívne viazané na okresné mesto Levoča. Na záujmové územie je mesto prepojené cestami I/18, II/547, cestami III. triedy a železničnou traťou č. 404 Spišské Vlachy – Spišské Podhradie s motorovou trakciou.

Územný plán je vypracovaný na mapových podkladoch v m 1:2880 (zastavané územie), m1:10000 (katastrálne územie mesta) a v m1:50000 (záujmové územie mesta).

1.5. Spôsob vypracovania územného plánu mesta.

Územný plán mesta (ÚPN-O) Spišské Podhradie je vypracovaný v intenciách požiadaviek stavebného zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) s vyplývajúcimi zmenami a doplnení následných zákonov a podľa Metodického usmernenia MŽP SR pre obstarávanie a spracovávanie územných plánov obcí z roku 2001, resp. ďalších aktuálnych interných predpisov a ustanovení MV a RR SR, týkajúcich sa obstarávania, spracovania, prerokovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov.

V súlade s požiadavkou obstarávateľa ÚPN z výberového konania je územný plán mesta vypracovaný postupom podľa §§ 19-25 zákona v nasledovných, na seba postupne nadväzujúcich pracovných fázach:

- prípravné práce, prieskumy rozbory,
- urbanistická štúdia v rozsahu konceptu územného plánu mesta,
- zadanie územného plánu mesta,
- návrh územného plánu mesta,
- vyhotovenie čistopisu ÚPN mesta Spišské Podhradie.

1.6. Údaje o použitých podkladoch.

Pri vypracovaní prieskumov a rozborov k územnému plánu mesta Spišské Podhradie boli použité tieto podklady:

- Územný plán VÚC Prešovského kraja - zmeny a doplnky 2004 (SAŽP-CKEP Prešov).
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (MŽP SR, AUREX Bratislava, Pre-feasibility štúdia mikroregiónu Spišské Podhradie a okolie (SRRA SNV 2002).
- Ústredný zoznam pamiatkového fondu (ÚZPF) z registra nehnuteľných kultúrnych pamiatok (NKP).
- Zásady pamiatkovej starostlivosť pre MPR Spišská Kapitula a HUS Spišské Podhradie (PÚ Bratislava 1986).
- Zásady pamiatkovej starostlivosť pre PZ Spišské Podhradie (PÚ Levoča 1999).
- Pamiatková rezervácia Spišská Kapitula 2004, Urbanisticko – historický výskum a zásady ochrany obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia (Pamiatkový úrad SR 2004).
- Rozhodnutie Pamiatkového úradu SR č.PU-07/1885-13/9004/KOW zo dňa 21.12.2007 o vyhlásení ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie, národnej kultúrnej pamiatky Kostol rímskokatolícky Žehra a ďalších národných kultúrnych pamiatok v okolí.
- Výsledky sčítania dopravy na diaľničnej a cestnej sieti SR v roku 2005 (ÚCHD Bratislava).
- Diaľnica D1 Studenec - Behárovce (dokumentácia pre ÚR, Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, Divízia Prešov, november 2006).
- Diaľnica D1 Jablonov - Studenec (dokumentácia pre ÚR, GC Geoconsult s.r.o. Bratislava, Divízia Prešov, máj 2006).
- Komplexná obnova Mariánskeho a Pálešovho námestia (Ing. arch. Peter Steiniger, máj 2006).
- Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov v SR k 26.5.2001, publikované Štatistickým úradom Slovenskej republiky.
- Štatistický lexikon obcí SR 1992, 2002.
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (SAV Bratislava, 1977).
- Atlas krajiny Slovenskej republiky (MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, 2002).
- Zásady a pravidlá územného plánovania (VÚVA -Brno, Urbion Bratislava, 1983).
- Metodické usmernenie obstarania a spracovania územného plánu mesta (MŽP SR Bratislava, 2001).
- Pažica – archetyp otovreného symbolického priestoru.
- Údaje o mesta poskytnuté obstarávateľom.

2. Prípravné práce, zhodnotenie podkladov.

2.1. Územnoplánovacia dokumentácia, územnoplánovacie podklady a územnotechnické podklady.

a) územnoplánovacia dokumentácia:

Územný plán zóny Spišské Podhradie, spracovaný URBIONom Košice s hlavným riešiteľom Ing. arch. Jozefom Žiaranom, akad. arch., ktorý ale nebol schválený.

Uvedený územný plán je vzhľadom k zmene spoločensko-ekonomickej situácie je čiastočne časovo prekonaný a nespĺňa aktuálne požiadavky pre usmerňovanie územného rozvoja a starostlivosť o životné prostredie tak ako to ukladá príslušná územnoplánovacia legislatíva - Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a Vyhláška č. 55/2001 Z .z MŽP SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

b/ nadradená územnoplánovacia dokumentácia:

V rámci celoštátne koordinovaného vypracovávania ÚPN VÚC vyšších regionálnych zoskupení bol v roku 1997 vypracovaný a následne prerokovaný a vládou Slovenskej republiky schválený uznesením č. 216/1998 Z.z., a jeho zmien a doplnkov vyhlásených nariadením vlády SR č. 679/2002 Z.z. a nariadením vlády SR č. 111/2003 Z.z. územný plán VÚC Prešovského kraja.

V roku 2004 boli vypracované Zmeny a doplnky, ktoré boli schválené Zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja v dňoch 22. 06. 2004 pod číslom uznesenia 228/2004. Záväzná časť bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením Prešovského samosprávneho kraja č. 4/2004.

Tento územný plán je vo svojich záväzných častiach (regulatívoch funkčného využitia a priestorového usporiadania územia), uvedených vo vládnom nariadení k tomuto územnému plánu, resp. v uznesení regionálneho zastupiteľstva PSK, záväzným podkladom pre vypracovávanie územnoplánovacej dokumentácie nižších stupňov - najmä územných plánov miest a obcí.

Podkladom sú aj Zmeny a doplnky 2009, ktoré v súčasnosti ešte nie sú schválené.

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS 2001), ktorý vypracoval AUREX Bratislava. Vláda Slovenskej republiky ho prerokovala a schválila na základe tejto koncepcie vypracované Zásady pre realizáciu územného rozvoja Slovenska. KÚRS 2001 koncipuje princípy dlhodobého územného rozvoja Slovenskej republiky z hľadísk racionálneho využívania územia vo väzbe na predpokladaný sociálno-ekonomický a kultúrny rozvoj, s prihliadnutím na koncepciu a stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Predikuje dlhodobý rozvoj sídelného systému, krajinnej štruktúry a ochrany a tvorby životného prostredia, zosúlaďujúc ich s odvetvovými rozvojovými koncepciami (výroba, sociálna, dopravná a technická infraštruktúra, rozvoj rekreácie a turizmu). Určuje i verejnoprospešné stavby celorepublikového charakteru, najmä v oblasti nadradenej verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Rozvojová koncepcia územného rozvoja Slovenska je zároveň zosúladená s podmienkami a zámermi európskeho kontextu v zmysle "Zásad politiky rozvoja európskeho priestoru", prijatými v roku 1994 zasadaním Rady Európskej únie.

Z ostatných územnoplánovacích podkladov nadradeného významu je treba spomenúť najmä Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (G-NÚSES) Slovenska, Regionálny územný systém ekologickej stability a Okresný environmentálny akčný program okresu Kežmarok. Tieto podklady sú systémovými, hierarchicky usporiadanými a navzájom previazanými dokumentáciami ochrany prírody a krajiny, so záväznými výstupmi pre riešenie územného plánu obce a pre návrh štruktúry a prvkov miestneho územného systému ekologickej stability (M-ÚSES), najmä vo vzťahu na nadradené koncepčné zámery (nadregionálne a regionálne terestrické a hydrické biocentrá a biokoridory, chránené krajinné segmenty, územia s ochranou podľa medzištátnych

dohovorov, ťažiskové územia národného významu).

Rovnako dôležitými nadradenými územnoplánovacími podkladmi je Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja PSK.

2.2. Výhľadové potreby rozvoja mesta, priority a pripravované investičné zámery.

Mesto má vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Plány programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta sú orientované z hľadiska územného rozvoja na tieto projektové zámery mesta:

- Vytvorenie podmienok bývania pre rôzne skupiny obyvateľov a rôzne formy bývania:
- Vytvorenie možnosti pre individuálnu bytovú výstavbu v Spišskom Podhradí.

V novom územnom pláne Mesta Spišské Podhradie je potrebné prehodnotiť súčasné navrhované územia a vyčleniť nové plochy pre individuálnu bytovú výstavbu, vrátane kompletných inžinierskych sietí.

- Modernizácia existujúceho bytového fondu v meste Spišské Podhradie.

Uskutočniť potrebnú rekonštrukciu a modernizáciu existujúceho bytového fondu vo vlastníctve mesta nachádzajúceho sa v starých meštianskych domoch, ktoré sú v zlom technickom stave (jedná sa o byty 2., 3. a 4. kategórie). Rovnako je potrebná modernizácia bytového fondu vo vlastníctve súkromných osôb, resp. bytového družstva, najmä z dôvodu energetickej náročnosti a odstraňovania systémových porúch.

- Výstavba bytov nižšieho štandardu v meste Spišské Podhradie v časti Rybníček.

Uskutočniť výstavbu bytov pre obyvateľov mesta Spišské Podhradie, najmä pre sociálne slabších obyvateľov – minimálne 10 bytov s nižším štandardom do roku 2010 a ďalších 10 – 15 bytov nižšieho štandardu do roku 2015.

- Infraštruktúra pre šport a voľný čas.
- Modernizácia a dobudovanie existujúcich športovísk.
- Vybudovanie športovo-relaxačného centra.

- Sociálna starostlivosť a zdravotnícke služby pre obyvateľov mesta.
- Skvalitnenie a rozšírenie sociálnych služieb poskytovaných na území mesta.
- Rekonštrukcia budovy zdravotného strediska (strediska zdravotníckych služieb)
- Výstavba telocvične v areáli jestvujúcej Základnej školy.
- Rekonštrukcia námestia a stavebné úpravy (modernizácia) mestských chodníkov a mestských komunikácií.

- Kultúra a spoločenský život v meste.
- Ochrana kultúrneho dedičstva.

Cieľom tohto opatrenia je úprava, obnova, modernizácia a revitalizácia národných kultúrnych pamiatok, pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie a pamätihodnosti mesta.

Ochrana a tvorba životného prostredia.

- Skvalitnenie a dobudovanie systému separovaného zberu odpadu v meste.
- Rekultivácia starej skládky odpadov.
- Obnova, rekonštrukcia a údržba verejnej zelene v meste.
- Podpora a využívanie obnoviteľných zdrojov energií.
- Rozšírenie vodovodnej siete a čistenia odpadových vôd v meste.
- Protipovodňová ochrana mesta.
- Výroba, lesné hospodárstvo, podnikanie.
- Rozšírenie existujúcej priemyselnej zóny.

- Doprava.
- riešiť trasu pre preložku cesty II/547.
- riešiť námestie a turistické trasy s prepojením Sivej Brady – Spišskej Kapituly – centra mesta – Spišského Hradu.

2.3. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu Prešovského kraja na územie mesta vrátane výstupov zo záväznej časti.

Zo záväznej časti dokumentácie Územný plán VÚC Prešovského kraja schválený uzn.č.268/98 v znení neskorších zmien a doplnkov, ktorého záväzná časť bola vyhlásená VZN PSK č.4/2004, ktorými sa mení Nariadenie vlády SR č.679/2002Z.z. v znení neskorej zmeny a Nariadenie vlády SR č.216/1998 Z.z., vyplývajú pre riešenie územného plánu mesta Spišské Podhradie najmä tieto záväzné regulatívy:

1.1. v oblasti rozvoja nadregionálnych súvislostí a dobudovania multimodálnych koridorov:

1.1.1 vytvárať podmienky západo-východného koridoru Bratislava – Žilina – Prešov – Košice v regióne Prešov,

1.1.3 rozvíjať dotknuté sídla na trasách multimodálnych koridorov, predovšetkým v uzloch križovania týchto koridorov v smere sever – juh a západ – východ,

1.1.4 formovať základnú koncepciu sídelných štruktúr Prešovského kraja vytváraním polycentrickej siete ťažísk osídlenia a miest, ktorých prepojenia budú podporované rozvojovými osami. Rozvojom polycentrickej sídelnej štruktúry sledovať naviazanie na Slovenskú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru, prostredníctvom medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,

1.1.9 podporovať vytváranie nadnárodnej siete spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Prešovskom kraji a okolitých štátoch s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce, v súlade s dohodami a zmluvami regionálneho charakteru vo väzbe na medzivládne dohody.

1.2. v oblasti nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, rozvoj osídlenia a sídelnej štruktúry:

1.2.1 podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,

1.2.1.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:

1.2.1.1.1 žilinsko-podtatranskú rozvojovú os: Žilina – Martin – Poprad – Prešov,

1.2.2 zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia Slovenskej republiky.

1.3 ťažiská osídlenia v oblasti regionálnych súvislostí usporiadania osídlenia:

1.3.2 podporovať ako ťažiská osídlenia druhej úrovne /nadregionálneho až celoštátneho významu/

1.3.2.1. popradsko-spišskonovoveské ťažisko osídlenia,

1.3.8 podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria základné terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemie, tak pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom pozostávajúcim z týchto skupín centier:

1.3.8.7 centier štvrtej skupiny: Lipany, Spišské Podhradie, Spišské Podhradie, Svit.

1.4 vytvárať možnosti pre vznik suburbánnych zón okolo ťažísk osídlenia s prihliadnutím na ich stupeň sociálno-ekonomického rozvoja,

1.5 podporovať rozvoj priestorov - mikroregiónov mimo ťažísk osídlenia, charakterizovaných ekonomickou a demografickou depresiou a tento princíp aplikovať aj pri tvorbe subregiónov,

1.6 vytvárať priestorové podmienky pre vedenie rozhodujúcich sietí technickej infraštruktúry a rezervovať plochy pre stavby environmentálnej infraštruktúry regionálneho a

nadregionálneho významu,

1.7 rešpektovať podmienky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu v okresoch Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou,

1.8 rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesy ako obmedzujúci faktor urbanistického rozvoja územia,

1.9 v územnoplánovacích dokumentáciach a územnoplánovacích podkladoch obcí na území národných parkov, v ich ochranných pásmach, chránených krajinných oblastiach a v územiach patriacich do sústavy NATURA 2000, posudzovať všetky novonavrhované zóny, väčšie stavebné komplexy a ďalšie činnosti, v zmysle platnej legislatívy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

1.14. - v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom:

1.14.2 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,

1.15. - v oblasti sociálnej infraštruktúry:

1.15.1 v oblasti školstva:

1.15.1.5 vytvoriť územno – technické predpoklady pre lokalizáciu inštitúcií celoživotného vzdelávania v nadväznosti na už existujúce a fungujúce školy a špecializované vzdelávacie zariadenia a podporovať vznik nových inštitúcií, napr. ľudových univerzít, centier dištančného a virtuálneho vzdelávania a pod. i formou prehĺbenia spolupráce firiem, podnikov a živnostníkov s inštitúciami celoživotného vzdelávania,

1.15.1.6 vytvárať územno – technické predpoklady pre umiestňovani zariadení k realizácii rekvalifikačných programov na zabezpečenie prepojenia medzi požiadavkami trhu a kvalifikačnou štruktúrou evidovaných nezamestnaných a rekvalifikačné programy na uľahčenie začlenenia do pracovného života absolventov škôl, mladistvých a dlhodobo nezamestnaných.

1.15.2 v oblasti zdravotníctva:

1.15.2.1 vytvárať územno – technické predpoklady na rovnakú prístupnosť a primeranú efektívnu dostupnosť zariadeniami ambulatnej a ústavnej starostlivosti a jej zameranie na prevenciu, včasnú diagnostiku a liečbu závažných ochorení,

1.15.2.5 vytvárať územno – technické podmienky k podpore malého a stredného podnikania v oblasti zdravotníctva a to najmä v oblastiach vzdialenejších od sídelných centier,

1.15.3 v oblasti sociálnych služieb:

1.15.3.1 vytvárať územno – technické podmienky k rozširovaniu siete zariadení sociálnej starostlivosti sociálnych služieb paralelne s narastaním podielu odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,

1.15.3.2 v súvislosti s predpokladaným nárastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku vytvárať územno – technické predpoklady pre lokalizáciu ubytovacích zariadení pre občanov v dôchodkovom veku s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,

1.15.3.3 zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb,

1.15.3.6 vytvárať územnotechnické podmienky bývania, občianskeho vybavenia a realizáciu technickej infraštrúry marginalizovaných skupín obyvateľstva,

1.16. - v oblasti kultúry a umenia:

1.16.1 rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne, hospodársko-sociálne a prírodno-klimatické oblasti a rešpektovať potenciál takých kultúrnohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy kraja (etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a artefakty na celom vymedzenom území).

1.17. - v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva:

1.17.1 rešpektovať kultúrnohistorické dedičstvo, predovšetkým vyhlásené kultúrne

pamiatky, vyhlásené pamiatkové územia (pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma), pamätihodnosti a súbory navrhované na vyhlásenie v súlade so zákonom o ochrane pamiatok,

1.17.2 uplatniť a rešpektovať typovú a funkčnú profiláciu sídel mestského a malomestského charakteru a rôzne formy vidieckeho osídlenia vrátane rurálnej štruktúry v rozptyle a rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky, a to aj v širšom rozsahu, ako požaduje ochrana pamiatok,

1.17.3 zabezpečiť aktívnu ochranu technických pamiatok, vybraných typických remeselníckych a priemyselných objektov,

1.17.4 vytvárať podmienky na ochranu a obnovu historických objektov vo voľnej krajine (hrady, zámky, zrúcaniny, areály kalvárií, cintoríny a pod.) ako historických dokumentov a výrazných kompozičných prvkov v krajinnom obraze,

1.17.5 využívanie kultúrnych pamiatok a pamiatkových území prispôsobiť ďalšie využívanie ochranným podmienkam pre jednotlivé skupiny pamiatok určených v návrhoch opatrení na ich zachovanie,

1.17.6 rešpektovať dominantné znaky typu pôvodnej a kultúrnej krajiny, morfológie a klímy v oblasti stredného a horného Spiša, Šariša a horného Zemplína,

1.17.7 osobitnú pozornosť venovať územiam zapísaným do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO (Spišský hrad a pamiatky jeho okolia, Historické jadro mesta Bardejov),

1.17.8 stavebnotechnicky predchádzať ohrozeniu, poškodeniu alebo zničeniu národných kultúrnych pamiatok a dbať na trvalé udržanie dobrého stavu, vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote,

1.17.9 venovať osobitnú pozornosť lokalitám známych, evidovaných aj predpokladaných archeologických nálezísk, pričom orgánom ochrany archeologických nálezísk je Pamiatkový úrad SR,

1.17.10zachovať typickú štruktúru krajiny na území národných parkov, chránených krajinných oblastí, v pripravovaných chránených krajinných oblastiach a pri novej výstavbe usmerňovať rozvoj sídelných štruktúr vo väzbe na zachovaný historický urbanizmus a s ohľadom na prostredie jednotlivých národných kultúrnych pamiatok. Pri rekonštrukciách rešpektovať tradičnú architektúru a z hľadiska krajinotvorby limitovať štruktúru zástavby a výškové zónovanie hmôt.

2. - v oblasti rozvoja rekreácie a turistiky:

2.4 vytvárať podmienky pre vznik nových komplexných stredísk CR s fakultatívnym využitím potenciálu atraktívnych priestorov, pri rešpektovaní záujmov ochrany prírody a krajiny,

2.6 podporovať a prednostne rozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady a ktoré sú zároveň predmetom medzinárodného významu (letný a zimný horský turizmus, kultúrno – poznávací turizmus, kúpeľný turizmus, kúpeľný liečebno-rekondičný turizmus, ekoturizmus a agroturizmus),

2.11 vytvárať podmienky na rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných zón sídel a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v ich záujmových územiach,

2.12 vytvárať územnotechnické podmienky funkčného využitia kultúrnych pamiatok pre potreby rozvoja cestovného ruchu,

2.13 vytvoriť podmienky pre zapojenie významných prvkov kultúrneho a historického dedičstva najmä (UNESCO – Spišský hrad a okolie, drevené kostolíky, historické mestá Kežmarok, Stará Ľubovňa, Levoča, Prešov a Bardejov) do kultúrno – poznávacieho turizmu,

2.16 v záujme zlepšovania dostupnosti centier, vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu turistických ciest,

2.16.2 na nadregionálnej úrovni:

2.16.2.1 cestné koridory najmä: - Poprad – Levoča – Prešov – Vranov nad Topľou – Humenné - Snina – Ubľa – hranica s Ukrajinou,

4. - Ekostabilizačné opatrenia:

4.1 postupne zabezpečovať ochranu najcennejších častí prírodného potenciálu formou vyhlásenia za osobitne chránené územia ochrany prírody a krajiny v regióne,

4.7 výstavbu líniových stavieb dopravy a trás technickej infraštruktúry realizovať ekologickým prepájaním nadregionálnych a regionálnych biokoridorov a biocentier,

4.8 postupne utlmiť a ukončiť povrchovú ťažbu nerastných surovín v osobitne chránených územiach ochrany prírody a krajiny a v územiach navrhovaných do území sústavy NATURA 2000 a revitalizovať dobývacie priestory. Plány otvárky a dobývania v jestvujúcich kameňolomoch schvaľovať len s vypracovanou projektovou dokumentáciou revitalizácie a krajinného zakomponovania dotknutého územia po ukončení jeho exploatácie,

4.9 v oblasti ochrany prírody a krajiny:

4.9.1 zabezpečiť právnu ochranu pre navrhované osobitne chránené územia a územia sústavy NATURA 2000 (t.j. chránené vtáčie územia a územia európskeho významu),

4.9.7 pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability uplatňovať podmienky stanovené pre:

4.9.7.1 hospodárenie v lesoch na území vyhlásených a navrhovaných za osobitne chránené zabezpečiť hospodárenie v lesoch podľa platných predpisov pre lesné ekosystémy v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,

4.9.7.2 ochranu poľnohospodárskej pôdy pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),

4.9.8 chrániť mokrade spĺňajúce kritériá Ramsarskej konvencie pre zapísanie do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (t.j. medzinárodne významné mokrade), chrániť aj mokrade regionálneho a lokálneho významu a podporovať obnovu zaniknutých a vytváranie nových mokradí.

5. - v oblasti dopravy:

5.1.2.1.1 koridor a priestory mimoúrovňových križení a križovatiek, diaľničných privádzačov a komunikačných pripojení pre trasu diaľnice D1 na území kraja,

5.2 chrániť v rámci nadradenej cestnej siete regionálneho dopravného vybavenia:

5.2.1 cestný ťah E 50 v trase cesty I/18, hranica Žilinského kraja - Poprad - Prešov a v trase cesty I/68 v úseku Prešov – hranica Košického kraja,

5.3 chrániť koridory ciest I., II. a vybraných úsekov III. triedy, ich preložiek a úprav vrátane prejazdných úsekov dotknutými sídlami na:

5.3.1 ceste I/18,

5.3.1.2 v súbehu s trasou D1 v úseku Spišský Štvrtok - Nemešany - Behárovce a Fričovce – Prešov západ,

5.3.19 ceste II/547 Spišské Podhradie - Spišské Vlachy s územnou rezervou na obchvaty týchto sídiel,

5.3.43 chrániť koridory ciest III. triedy z dôvodu ich rekonštrukcie,

6. - v oblasti vodného hospodárstva:

6.1 v záujme zabezpečenia zdrojov pitnej vody,

6.1.1 využívať existujúce a zdokumentované zdroje pitnej vody s cieľom zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov,

6.2.3 v oblasti skupinových vodovodov na:

6.2.3.26 rezervovať plochy a chrániť koridory pre plánované samostatné a skupinové vodovody v ostatných obciach Prešovského kraja napojené na verejné zdroje,

6.2.3.29 rezervovať plochy a chrániť koridory pre stavby skupinových vodovodov a vodovodov zo zdrojov obcí,

6.3 rezervovať plochy a chrániť koridory (kanalizácie)

6.3.1 pre stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Prednostne realizovať kanalizačné siete v sídlach ležiacich v pásmach ochrany využívaných zdrojov pitnej vody, v ochranných pásmach minerálnych a liečivých vôd. Výstavbu kanalizačných sietí ako verejnoprospešných stavieb konkretizovať v územnom pláne obce,

6.3.2 zabezpečiť kvalitu vypúšťania vyčistených odpadových vôd v zmysle požiadaviek stanovených s vyhláškou č.491/2002 Z.z.,

6.3.3 zabezpečiť postupné znižovanie zaostávania rozvoja verejných kanalizácií za rozvojom verejných vodovodov,

6.3.4 v rozhodovacom procese posudzovať investičnú a ekonomickú náročnosť navrhovaných kanalizačných sústav a čistiarní odpadových vôd z dôvodu optimalizácie prevádzkových nákladov pre pripojených užívateľov.

6.5. vodné toky, meliorácie, nádrže

6.5.1 na tokoch, kde nie sú usporiadané odtokové pomery, komplexne revitalizovať vodné toky s protipovodňovými opatreniami, so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami,

6.5.2 na upravených úsekoch tokov vykonávať údržbu s cieľom udržiavať vybudované kapacity,

7. - V oblasti zásobovania plynom a energiou, telekomunikácie:

7.3 v oblasti využívania obnoviteľných energetických zdrojov,

7.3.1 podporovať výstavbu zdrojov energie využívajúcich obnoviteľné zdroje,

7.3.2 realizovať ďalší prieskum a overenie zdrojov geotermálnych vôd pre využitie v v rozvoji turizmu, pre poľnohospodárstvo a vykurovanie najmä v perspektívnych oblastiach alebo štruktúrach geotermálnych vôd č. 24 Levočská panva (SV časť), č. 11 Košická kotlina a č. 25 Humenský chrbát a č. 26 Prešovská kotlina – dubnická depresia,

7.4 v oblasti telekomunikácii a informačnej infraštruktúry

7.4.1 vytvárať podmienky na rozvoj globálnej informačnej spoločnosti na území Prešovského kraja skvalitňovaním infraštruktúry informačných systémov.

8. - V oblasti hospodárstva:

8.1 v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja

8.1.2 rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy mestského osídlenia, a tým zabezpečovať aj vyváženú sociálno-ekonomickú úroveň subregiónov,

8.1.3 diverzifikovať odvetvovú ekonomickú základňu obcí a miest, podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,

8.1.4 zabezpečovať rozvoj a skvalitnenie infraštruktúry komunikačných systémov,

8.2 v oblasti priemyslu a stavebníctva

8.2.1 pri rozvoji priemyslu a stavebníctva vychádzať z ekonomickej, sociálnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia, historického stavebného fondu so zohľadňovaním špecifík jednotlivých subregiónov a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny,

8.2.4 podporovať v územnom rozvoji regiónu rekonštrukciu a sanáciu existujúcich priemyselných areálov a areálov bývalých hospodárskych dvorov pre účely priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov,

8.2.5 chrániť priestory ložísk vyhradených nerastov, určené dobývacie priestory a evidované chránené ložiskové územia,

8.3 v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

8.3.3 zabezpečiť protieróznu ochranu poľnohospodárskej pôdy s využitím vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability,

8.3.4 rekonštruovať a intenzifikovať existujúce závlahové systémy a stavby, čerpacie stanice a rozvodné siete, podporovať extenzívne leso-pasienkárske využívanie

podhorských častí s cieľom zachovať krajinárske a ekologicky hodnotné územia s rozptýlenou vegetáciou,

8.4 v oblasti odpadového hospodárstva

8.4.1 nakladanie s odpadmi na území kraja riešiť v súlade so schváleným aktualizovaným Programom odpadového hospodárstva SR, Prešovského kraja a jeho okresov,

8.4.2 uprednostňovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických nástrojov a legislatívnych opatrení,

8.4.3 riešiť s výhľadom do budúcnosti zneškodňovanie odpadov v kraji na skládkach vyhovujúcich technickým podmienkam, s orientáciou na existujúce a plánované regionálne skládky,

8.4.4 vybudovať zberné strediská pre nebezpečné odpady a problémové látky vrátane ich kontajnerizácie,

8.4.6 zabezpečiť postupnú sanáciu, resp. rekultiváciu uzatvorených skládok odpadu a starých environmentálnych záťaží,

Do navrhovaných verejnoprospešných plôch a líniových stavieb sú na k. územia mesta Spišské Podhradie v ÚPN VÚC zaradené tieto stavby:

1. v oblasti dopravy:

1.1 diaľnica D1 a mimoúrovňové križovanie ciest na území kraja, diaľničné privádzače,

1.2.1 medzinárodný cestný ťah E 50 v trase cesty I/18 Žilina - Poprad - Prešov a v trase cesty I/68 v úseku Prešov Košice,

1.2.4 cestu I/18

b) v súbehu s trasou D1 v úseku Spišský Štvrtok - Nemešany – Spišské Podhradie /nová cesta/- Behárovce - Fričovce – Prešov západ,

1.2.22 cesta II/547 v úseku Spišské Podhradie – Spišské Vlachy, preložka do koridoru cesty III/54721 s obchvatmi obcí Žehra a Granč-Petrovce,

2 v oblasti vodného hospodárstva:

2.2.1 stavby pre úpravu a revitalizáciu vodných tokov, meliorácií a nádrží,

2.2.1.1 stavby protipovodňových ochranných hrádzí a úpravy profilu koryta,

2.2.1.2 poldre, zdrže, prehrádzky a malé viacúčelové vodné nádrže pre stabilizáciu prietoku,

2.5 stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, v obciach Prešovského kraja.

3. v oblasti zásobovania plynom a energiami:

3.1 v oblasti zásobovania plynom

3.1.1 stavby VTL a STL plynovodov pre plošné zásobovanie podľa územných plánov obcí a generelu plynofikácie v území Prešovského kraja.

4. V oblasti hospodárstva a priemyslu:

4.2 stavby pre využívanie ložísk vyhradených nerastov.

5. v oblasti telekomunikácií:

5.1 stavby pre prenos terestriálneho a káblového signálu a stavby sietí informačnej sústavy, a ich ochranné pásma.

6. V oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva:

6.3 stavby civilnej ochrany obyvateľstva,

6.3.1 zariadenia na ukrývanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia,

6.3.2 zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia.

7. v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva:

7.1 stavby uvedené v Ústrednom zozname pamiatok vyhlásené za Národné kultúrne pamiatky, pamiatky a ich okolie zapísané v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a objekty súvisiace s pamiatkovo chránenými historickými parkami, ich údržbu a úpravy realizovať len so súhlasom Krajského pamiatkového úradu Prešov, príslušného vykonávať štátnu správu na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk v územnom obvode Prešovského kraja.

7.2 stavby technických pamiatok a historické dopravné stavby, ktoré sú vyhlásené za NKP,

7.3 stavby pre ochranu, prieskum a sprístupnenie archeologických lokalít.

9. V oblasti životného prostredia:

9.1 stavby na ochranu pred prívalovými vodami – ochranné hrádze a úpravy vodného toku, prehrádzky, poldre a viacúčelové vodné nádrže.

10. v oblasti odpadového hospodárstva:

10.3 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedenie, kompostovanie a recykláciu odpadov.

11. V oblasti ekostabilizačných opatrení

11.1 prepojenia nadregionálnych a regionálnych biokoridorov a biocentier.

2.4. Ochranné pásma a chránené územia.

Ochranné pásma s funkčným obmedzením využitia územia v zmysle príslušných zákonných ustanovení:

2.4.1. Pásma hygienickej ochrany.

- oplotené PHO okolo vodojemu,
- PHO čističky odpadových vôd 20m – Rybníček, 50m – Katúň, 100m – mesto,
- PHO pohrebiska (cintorína) je 50 m. Objekty na navrhovaných funkčných plochách pri pohrebisku sa musia situovať mimo jeho ochranného pásma.
- PHO od hospodárskeho dvora živočíšnej výroby 110 m a 400m

2.4.2. Ochranné pásma komunikácií.

- V zmysle § 11 zák. č. 135/1961 b. Na diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách a premávky na nich mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie slúžia cestné ochranné pásma. Pre jednotlivé druhy a kategórie týchto komunikácií určí šírku ochranných pásiem vykonávací predpis a to pri diaľniciach a cestách vyšších tried v rozsahu 50 až 100 metrov od osi priľahlého jazdného pásu. Pre II. triedu – 25m a III. triedu -20m,
- ochranné pásmo železnice je 60m.

2.4.3. Ochranné pásma vodného toku a zariadení technickej infraštruktúry.

Okolo potokov pretekajúcich katastrálnym územím mesta:

- pre potreby opráv a údržby správca toku požaduje ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž oboch brehov potokov v šírke na upravenom úseku min. 6,0 m na neupravenom min. 10,0 m,
- dokončenie regulácie tokov v meste a časti Katúň na Q100 ročnú vodu.
- navrhované objekty v zastavanom území sídla okrem hospodárskych sa musia situovať min. 10 metrov od brehovej čiary toku,
- pri odvodňovacich kanáloch rešpektovať ochranného pásmo min. 5 m od brehovej čiary kanála.

- Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu elektroenergetických zariadení (viď grafická časť):
  - 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v lesných priesekoch 7m,
  - ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu,
  - ochranné pásmo podzemného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu,
  - V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m,
  - stožiarové a stĺpové trafostanice – 10 m, kioskové – vonkajšia hrana zastavanej časti objektu,
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. a priestorovej normy úpravy vedení technického vybavenia
- Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu plynárenských zariadení (viď grafická časť):
  - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prev. tlakom nižším ako 0, 4 MPa,
  - 4 m pre plynovody a plynovodné prípojky o menovitej svetlosti do 200 mm, 7 m pre technologické objekty.
  - Technologické objekty na účely zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany a telekomunikačné zariadenia.
  - Bezpečnostné pásma (v zmysle Energetického zákona) na zamedzenie alebo zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií (viď grafická časť v.č.6)
  - 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov: podľa ich profilov 1,5 – 2,5 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia
- ochranné pásmo lesa vo vzdialenosti 50 m od okraja lesných pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch.

2.4.4. Chránené územia pamiatkového fondu.

- Mestská pamiatková rezervácia Spišská Kapitula, vyhlásená vládou ČSR na základe návrhu z 11. 6. 1950.
- Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad, vyhlásená Uznesením Predsedníctva SNR č. 24 z 27. 2. 1961 (uverejnené z Zbierke zákonov ČSSR, čiastka 36, z 18. 7. 1962). Ochranné pásmo NKP Spišský hrad bolo vyhlásené ONV v Spišskej Novej Vsi 19. 12. 1987 pod číslom 911/1987.
- Pamiatková zóna v Spišskom Podhradí, vyhlásená Vyhláškou Okresného úradu v Spišskej Novej Vsi č. 1/1993 z 10. 2. 1993 a doplnená nariadením vlády SR z 13.12.2001 o pamiatkových rezerváciách 596/2001 Z.z..
- Spišský hrad a pamiatky jeho okolia – pod týmto názvom bola časť predmetného územia zapísaná Výborom pre svetové dedičstvo UNESCO na 17. zasadnutí 6.-11. 12. 1993 do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.
- Rozhodnutie Pamiatkového úradu SR č.PU-07/1885-13/9004/KOW zo dňa 21.12.2007 o vyhlásení ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej

zóny Spišské Podhradie, národnej kultúrnej pamiatky Kostol rímskokatolícky Žehra a ďalších národných kultúrnych pamiatok v okolí.

2.4.5. Územná ochrana prírody.

- Národná prírodná rezervácia Sivá Brada, vyhlásená Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 9146/1979-OP z 30. 11. 1979 (pôvodne ako štátna prírodná rezervácia – ŠPR) o výmere 19,5472 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Prírodná pamiatka Sobotisko, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi č. 28/d z 22. 12. 1987 (pôvodne ako chránený prírodný výtvor – CHPV) o výmere 13,32 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Národná prírodná pamiatka Spišský hradný vrch, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 24,2064 ha, k. ú. Žehra. Do územia posudzovaného katastra zasahuje ochranným pásmom, ktoré podľa zákona predstavuje územie do vzdialenosti 60 m von od hranice NPP, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Prírodná pamiatka Ostrá hora, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 29,3240 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Prírodná pamiatka Zlatá brázda, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 1,6160 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Prírodná pamiatka Jazierko na Pažiti, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 0,1101 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- Národná prírodná rezervácia Dreveník, vyhlásená Vyhláškou Ministerstva ŽP SR č.83 z 23. 3. 1993, publikovaná v Zbierke zákonov SR, čiastka 25, 26. 4. 1993 (pôvodne ako ŠPR) o výmere 101,1557 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Prvý krát sa ako chránené územie o výmere 40 katastrálnych jutár spomína v roku 1928. Z hľadiska zákona účinne bola vyhlásená prvý krát až v roku 1982 Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 2964/1982-32 z 30. 4. 1982 o výmere 66,90565 ha. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.
- SKUEV0105 Spišskopodhradské travertíny leží svojou väčšou časťou v katastri Spišského Podhradia. Cieľom ochrany sú travertínové kopy a lokality so vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami reliktného charakteru, výrazne odlišné od okolitej antropizovanej krajiny. Územie SKUEV zahŕňa všetky v súčasnosti vyhlásené chránené územia. Územie SKUEV leží v navrhovanom 2., 3., 4. a 5. stupni ochrany, pričom v k. ú. Spišské Podhradie sa v 2. stupni ochrany nachádzajú parcely 2012, 2013, 2015, 2016, 2029, 2030, v 3. stupni ochrany parcely 2036-časť, 2271/1, 2271/2, 1873/1-časť, v 4. stupni ochrany parcely 1853/1-časť, 1853/2, 1864, 1869, 1872/1-časť, 1872/4, 1872/5, 1872/6, 1873/1-časť, 1874/2-časť, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1909, 2018, 2035/2, 2038, 2040, 2041, 2042, 2344 a v 5. stupni ochrany parcely 1873/1-časť, 1873/2, 1873/3, 1874/1. Celý SKUEV má výmeru 232,31ha.
- SKUEV0107 Spišskopodhradské stráne predstavuje posledné fragmenty v minulosti plošne rozšírených xerotermných travinných spoločenstiev na flyši Hornádskej kotliny. Do katastra zasahuje jedna z troch samostatných lokalít SKUEV (Nemecká hora), ktorú tvoria parcely č. 2150, 2151, 2152, 2153, 2214-

časť, 2215, 2216, 2217, 2218, 2221/3-časť, 2225, 2226. Celé územie má výmeru 51,64 ha a leží v navrhovanom 3. stupni ochrany.

- SKUEV0108 Ordzovianske dubiny zasahuje do katastra malou lokalitou severne od predchádzajúcej. Cieľom ochrany je zachovanie posledných fragmentov vzácneho a fytogeograficky významného biotopu dubovo-hrabových lesov lipových s výskytom v Hornádskej kotline a na južnom úpätí Levočských vrchov, ktorý nemá na Slovensku obdobu. Celé územie SKUEV leží v navrhovanom 2. stupni ochrany, do k. ú. Spišské Podhradie zasahuje parcela 2113/1-časť.
- SKUEV0224 Jereňáš leží celý v k. ú. Spišské Podhradie, predstavuje ucelený komplex dubovo-hrabového lesa lipového s hodnotným bylinným podrastom, v ktorom sa prejavuje kontrastné zmiešanie teplomilných a horských prvkov a výrazný vplyv bezprostredne ležiaceho Dreveníka. Ide o jediného zachovaného kotlinového reprezentanta tohto typu lesa. Celé územie má výmeru 137,09 ha, leží v navrhovanom 2. stupni ochrany a zahŕňa parcelu č. 1941.

2.5. Mapové podklady.

Pre vypracovanie územného plánu mesta Spišské Podhradie boli z Geodetického a kartografického ústavu Bratislava, získané nasledovné mapové podklady:

- základná mapa SR (ZM 10) v m 1:10 000, v rozsahu oboch katastrov
- základná mapa SR (ZM 50) v m 1:50 000, v rozsahu riešeného záujmového územia obcí (ťažiskového priestoru osídlenia - KÚRS 2001).
- Z Katastrálneho úradu v Levoča bol obstarávateľovi poskytnutý vektorový mapový podklad KN v rozsahu k.ú. mesta a časti Katúň, pôvodná parcelácia, hranice a kódy BPEJ, pre riešenie zastavaného územia. Podklad zastavaného územia obce bol vektorovo doplnený vrstevnicami z mapového podkladu ZM 10.

3. Základná charakteristika mesta a jeho katastrálneho územia.

3.1. Širšie územné vzťahy a väzby.

Spišské Podhradie v nadradenej dokumentácií je z hľadiska sídelnej štruktúry zaradené ako ťažisko osídlenia miestneho významu. Nachádza sa v okrese Levoča, v záujmovom území sídla Levoča, ktoré je súčasťou centier popradsko-spišskonovoveského ťažiska osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu.

Do spádového obvodu mesta patria obce Studenec (509obyv.), Jablonov (995obyv.), Baldovce (216obyv.), Buglovce (270obyv.), Katúň ako miestná časť Sp. Podhradia, Dúbrava (364obyv.), Harakovce (70obyv.), Poľanovce (191byv.), Pongrácovce (109obyv.), Korytné (118obyv.), Granč-Petrovce (590obyv.), Beharovce (171obyv.), Bijacovce (818obyv.) a Ordzovany (172obyv.). V záujmovom území sídla Spišské Podhradie bývalo k sčítaniu roku 2001 spolu 8 373 obyvateľov.

Spišské Podhradie leží v severovýchodnej časti Hornádskej kotliny a na južných svahoch Levočských vrchov. Kataster sídla je zväčša odlesnený, lesy sú len v jeho severnom a južnom cípe. nadmorská výška stredu obce je 430 m.n.m. v chotári sa pohybuje medzi 420-611 metrami.

Sídlo je polohovo vkomponované do v zásade lineárnej sústavy sídiel na severnom okraji Hornádskej kotliny, s údolným prepojením do jadra kotliny - k Spišským Vlachom. Od okresných sídiel Spišská Nová Ves a Levoča je výraznejšie geograficky oddelené, čo má vplyv ako na urbánnu štruktúru celého jeho spádového územia, tak aj na demografický rozvoj sídelnej sústavy.

Spádové územie Spišského Podhradia zaberá východnú časť okresu Levoča, pričom samotné sídlo je situované v južnej časti svojho spádového územia a okolité nižšie kategorizované sídla sú okolo neho vencovito zoskupené v polkruhu od západu cez sever na východ a sú naň lineárno - radiálne komunikačne napojené.

Výraznú dopravnú os územia tvorí štátna cesta I/18 Poprad - Prešov, prechádzajúce západno - východným smerom. V priestore Spišského Podhradia sa na ňu pripája cesta II/547 Košice - Spišské Vlachy - Spišské Podhradie, ktorá je dôležitou regionálnou tepnou. Ostatné cestné komunikácie sú nižších kategórií. Sídlo je sprístupnené lokálnou železničnou traťou č. 404 Spišské Vlachy - Spišské Podhradie, napojenou na hlavný ťah Žilina - Košice.

3.2. Vývoj a súčasná urbanistická štruktúra sídla.

Už samotný názov sídla naznačuje jeho závislosť na susednom kráľovskom Spišskom hrade. Podľa neoverených a ťažko dokladovateľných prameňov život v okolí hradného kopca, ktorý je výraznou terénnou dominantou, existoval dávno pred človekom neandertálskeho typu. Potvrdením sú nálezy keltskej kultúry z doby mladšieho paleolitu, neolotické sídlisko s bukovohorskou kultúrou, eneolitické sídlisko (jaskynné) na Dreveníku s nálezmi kanelovanej keramiky, sídlisko so staršej doby bronzovej a doby rímskej - laténskej a púchovskej kultúry.

Spišské Podhradie jestvovalo už v 12. storočí. V prvej polovici 13. storočia sa vyvinulo na samostatné, od hradu nezávislé mestečko. Písomne je prvý raz doložené v metačnej listine susedného Jablonova z roku 1249. Kráľ Gejza II. povolal do Spišského Podhradia Sasov, ktorí mestečko ponemčili. Patrilo do spoločenstva Spišských Sasov a v roku 1321 sa už uvádza ako mesto. Sasi vynikli najmä v remeslách - v roku 1385 vznikol cech farbiarov a súkenníkov. Aj keď Podhradie malo právo trhov a jarmokov od 1. tretiny 14. storočia, nerozvinulo sa v klasické mesto, ale zostalo poľnohospodársko-remeselníckym mestečkom.

Tatári na svojich nájazdoch v roku 1241 mesto vypálili a zničili. Podhradčania sa tak ako ostatní obyvatelia Spiša skrývali v horách. V roku 1412 kráľ Žigmung založil mestečko Poľsku. Záloh, ktorý ho chránil pred násilnosťami vojska a hradného panstva, trval až do

r. 1772. Bolo v skupine významnejších mestečiek, ktoré ovládali spolok 13 zálohovaných spišských miest.

Mesto bolo niekoľkokrát zničené, a to takmer vždy z pomsty proti nedobytnému spišskému hradu. Preto pomer obyvateľov mesta k hradným pánom nebol najlepší. V časoch reformácie a protireformácie postihli mesto rôzne vojenské akcie. V roku 1614 sa tu konala evanjelická synoda. V roku 1671 zasadalo tu tzv. Judicium compositum, ktoré vykázalo z 13. spišských miest evanjelických duchovných a v podstate zlikvidovalo samostatné postavenie evanjelikov na východnom Slovensku. V rokoch 1778 - 1876 mesto patrilo do provincie XVI. spišských miest. V roku 1828 malo 3140 obyvateľov. Sídlom okresu bolo v rokoch 1852 - 1854 a od r. 1894. Do roku 1918 administratívne patrilo do spišskej župy, neskôr do levočského okresu, od r. 1960 do okresu Spišská Nová Ves.

V roku 1884 bolo Spišské Podhradie napojené na košicko-bohumínsku železničnú trať. V roku 1885 tu vznikol vápencový kameňolom a tehelňa, 1904 parný plyn a píla, v roku 1913 Harmattova továreň na elektrické zváranie. Mesto sa stalo známym i výrobou spišských párkov. Po roku 1943 bola vytvorená bryndziareň. JRD (neskôr ŠM) bolo založené v roku 1951. V sídle bola sušiareň zemiakov a mlieka.

Po roku 1948 bola k Spišskému Podhradiu pričlenená Spišská Kapitula, dovtedy samostatná obec, vybudovaná nad mestečkom na výraznejšom západnom návrší. Táto malá, výlučne kňažská osada, vznikla v poslednej tretine 13. storočia a od svojho vzniku až do súčasnosti bol sídlom spišského prepošta, v roku 1776 tu bolo po viacerých predchádzajúcich pokusoch vytvorené biskupstvo. V roku 1780 bol pri biskupstve zriadený seminár a v roku 1819 Učiteľský ústav, ktorý v modifikovanej podobe pretrval aj obdobie prvej ČSR. V období ČSSR sa v ňom nachádzal vzdelávací inštitút MV a ŽP SSR. V súčasnosti tu opäť sídli biskupský úrad s Kňazským seminárom J. Vojtašáka.

Z východnej strany Spišského Podhradia, na skalnatom hrebeni sa nachádza dnes už čiastočne rekonštruovaná a konzervovaná ruina stredovekého Spišského hradu, najväčšieho hradného telesa v strednej Európe, národnej kultúrnej pamiatky SSR. Jeho história siaha do 13. storočia, s prvou nepriamou zmienkou o hrade z roku 1209. Začiatočnú formu hradu - veľkú okrúhlu vežu a časť opevnenia - predstavujú dnes iba spodné časti muriva. Po zániku veže sa vystavalo veľké opevnenie po obvode celej hornej plošiny a ešte pred tatárskym vpádom r. 1241 stál na okraji nádvoria trojpodlažný románsky palác a ako jeho obrana okrúhla veža. Asi v polovici 13. stor. hrad rozšírili o predhradie s tromi objektmi a na hornom hrade postavili kaplnku. Nové veľké nádvorie pribudlo k hradu v 14. storočí. Výraznejšie zmeny sa však uskutočnili až v 15. stor., keď sa hrad dostal do rúk Jiskrovcov. Na ochranu svojho početného vojska pristavali Jiskrovci k hradu ďalšie rozmerné predhradie s dvoma obytnými vežami a so vstupnou vežou, do centra nádvoria umiestnili samostatnú pevnôstku. Tieto stavby boli neskôr čiastočne zámerne demolované.

V druhej polovici toho istého storočia sa rodina Zápoľských pokúsila premeniť hrad na šľachtické sídlo. Úmysel prestavať románsky palác sa však nevydaril a tak bol hrad doplnený o nové samostatné objekty, pričlenené k románskemu opevneniu a voľne stojacu kaplnku, spojenú s hlavným obytným objektom - mostom. Vtedy obmurovali a nadstavali aj hlavnú hradnú vežu. Na konci 15. storočia bol hrad doplnený o všetky vtedy potrebné architektúry - o nový palác, objekt s rytierskou sálou, malý letohrádok so záhradkou a o hospodárske budovy. Nasledujúci majitelia naďalej dopĺňali hrad novými stavbami. Zmenil sa vstup do horného hradu. V úsilí sceliť jeho nádvorie, obklopené rozličnými arkádami, olemovali ho neskôr arkádami a pavlačami, prekrývajúcimi staršie paláce a komponovanými i do častí novostavieb. Po týchto stavebných úpravách sa horný hrad zmenil na skoro jednoliaty celok s priebežnými strechami, z ktorého vystupoval jedine románsky palác, využívaný už len ako zbrojnica a skladište. Hradný priestor i keď rozsiahly, napriek tomu nedovoľoval rozvinúť dobové nádvornú koncepciu kaštieľa s priľahlými nevyhnutnými parkovými úpravami a tak sa jeho majitelia postupne odsťahovali. Istý čas sa ešte využíval vojensky, ale zle udržiavaný podľahol v roku 1780 požiaru a postupne sa rozpadával. V roku 1945 sa stal majetkom Čs. štátu.

Uskutočňovaná úprava hradného areálu počíta s konzervovaním všetkých jeho stavebných častí tak, že v detailoch budú uprednostnené významné z viacerých možných stavebných a výtvarných prejavov jeho vyše dvanástich prestavieb.

Historickú urbanisticko-architektonickú štruktúru Spišského Podhradia charakterizuje nepravidelný vidlicový pôdorys mesta, obostavajúci hlavné komunikačné trasy, ktorými boli tzv. „Magna via"-„Veľká cesta", vedúca zo Šariša južným Spišom do vtedy bohatej Levoče a ďalej na západ údolím Váhu a na sever do Poľska a k nej sa pripájajúca stará Veľká gemerská cesta, vedúca do Spišských Vlách, Krompách a Gelnice. Ústredný priestor vidlice týchto ciest vytvára nepravidelné námestie, neskoršími dostavbami zmenené v jednoliaty malebný priestorový konglomerát.

Priečne cez námestie preteká potok, okolo ktorého pokračuje zástavba do bočných ulíc. Námestie sa smerom na západ lievikovito zužuje. Pri starej ceste do Prešova naň nadväzuje kostolný priestor, v ktorom stojí ohradený farský kostol. Pôvodne prízemná zástavba bola neskôr zvýšená na jedno, ojedinele dvojposchodovú, pričom priľahlé ulice vzdialenejšie do centra zostávajú prízemné. V období prvej republiky boli do priestoru námestia ako samostatné budovy kvázi funkcionalistického charakteru vstavané objekty hotela a mestského domu. V poslednom desaťročí bolo na výraznom mieste historického jadra namieste deštruovaných objektov vybudované nákupné stredisko s architektonickým tvarovaním dobre korešpondujúcim s historickým prostredím. Menej vydarené sú už ďalšie nové stavebné zásahy do historického jadra mesta - obe lokality sústredenej bytovej výstavby, ktoré výrazne nerešpektujú charakter, v novšom prípade ani hmotovú mierku sídla a ponechávajú problematické otvorené pohľady na deštruované a obnažené hospodárske trakty historických meštiackych objektov. Situovanie v súčasnosti budovaného kultúrneho domu je zase rozpačité v neurčitom priestorovom začlenení a v polohe, nezodpovedajúcej jeho významu. Za najvýraznejšie urbanisticko-architektonické omyly však možno označiť náhodilé a nepatričné lokalizovanie objektov Domu služieb na severnom okraji historického jadra, postrádajúcich akýkoľvek koncepčný a kompozičný zámer bez urbanistickej a architektonickej náväznosti na prostredie sídla. Naproti tomu vďaka hmotovej koncepcii je vhodne osadený rozmerný typový objekt základnej školy.

Na okrajoch historického jadra, ktorého priestory možno ako v pôdoryse, tak i v obraze mesta pomerne jednoznačne identifikovať, je staršia zástavba prevažne subštandardného charakteru zväčša bez reálnych možností výhľadového využitia. tvoria ju prestavované remeselnícko - roľnícke objekty v radovej prízemnej zástavbe pozdĺž hlavných i vedľajších ulíc s hospodárskymi traktami a malými záhradami. Časť staršej zástavby tvorí enkláva robotnícko - proletárskych rodinných obydlí s malými dvormi a bez záhradiek.

Novšia a najnovšia výstavba prevažne individuálnych rodinných domov je rozvrhnutá na pravidelnej, pravoľahlej uličnej sieti, so všetkými charakteristickými dobovými znakmi tohoto druhu výstavby. Okolo cesty na Katúň (ul. 1. mája) je v nekoordinovanej forme vybudovaná nesúrodá skupina bytových domov v technologickom a tvaroslovnom ladení, zodpovedajúcom obdobiu svojho vzniku no v zásade náhodilej adícii, určovanej momentálnou potrebou a disponibilnosťou plôch.

Väčšina novšej i staršej zástavby výrobných zariadení a zariadení komunálneho a skladového hospodárstva má charakter buď subštandardný, alebo provizórny.

Celkove možno z hľadísk urbanisticko-architektonických hodnotiť novšiu a najnovšiu výstavbu v sídle ako rozpačitú s absenciou základného kompozičného faktoru - vedomej väzby na výrazný celok historického jadra sídla.

Sídelný celok Spišská Kapitula urbanisticky reprezentuje malé ucelené opevnené mestečko, lokalizovanú na svahu nad Spišským Podhradím. Os osady tvorí cesta s obojstrannou zástavbou, odbočujúca z hlavnej hradskej a klesajúca od západu na východ.

Na severnej strane cesty je budova biskupstva, zvonica a domy kanonikov, na južnej strane Dóm sv. Martina, budova seminára, učiteľského ústavu a ďalšie kanónie. Za obytnými budovami sú hospodárske staveniská a záhrady. Celok je obohnaný vencom vonkajšieho opevnenia. Vstup do mestečka umožňuje iba horná a dolná brána. Ulica spájajúca obe brány je orientovaná na Spišský hrad.

4. Záujmové územie obce a jeho širšie územné vzťahy a väzby.

4.1. Vymedzenie záujmového územia mesta.

Na základe posledného administratívno-správneho členenia SR z roku 1996 mesto Spišské Podhradie patrí do okresu Levoča v Prešovskom samosprávnom kraji.

V štruktúre osídlenia stanovenej podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska je zaradené do 4.skupiny (regionálny význam), ležiace na žilinsko-podtatranskej rozvojovej osi 1.stupňa (Žilina – Martin - Poprad – Prešov), s prepájaním stredných centier a ťažísk osídlenia tretej úrovne navzájom ako aj s ostatnými centrami osídlenia štvrtej a piatej skupiny.

Mesto svojou vybavenosťou zabezpečuje základné potreby obyvateľov mesta a susedných obcí svojho záujmového územia, ktoré sú na mesto napojené v zásade koncentrickou a radiálnou sústavou ciest I. až III. triedy a železničnou traťou. Okrem toho je centrom pracovných príležitostí a zamestnanosti v priemyselnej výrobe, stavebníctve, poľnohospodárstve, ale aj v obchode a v službách obyvateľom.

Sídlo sa nachádza v RKC Stredný Spiš a Levočské vrchy s regionálnym a v dlhodobom horizonte až medzinárodným významom. Preto je potrebné zlepšovať a skvalitňovať podmienky pre mestský a kultúrny cestovný ruch s väzbou na poznávací turizmus (MPR Spišská Kapitula a NKP Spišský Hrad, ktorý je zaradený do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO).

5. Prírodné podmienky.

5.1. Reliéf územia.

5.1.1. Fyzicko-geografická charakteristika.

Riešené územie zaraďujeme do celku Hornádska kotlina a podcelku Podhradská kotlina a čiastočne podcelku Medvedie chrbty. Na severe je územie ohraničené pododdielom Levočskej vrchoviny a pododdielom Levočskej planiny Na východe hraničí s masívom Braniska. Územie má pahorkatinný reliéf v celej trase.

5.1.2. Geomorfologické pomery.

V zmysle regionálneho geologického členenia Západných Karpát (Vass a kol., 1988) patrí záujmové územie do centrálnokarpatského paleogénu, do oddielu Spišsko-šarišský paleogén a pododdielu paleogén Levočských vrchov. Na geologickej stavbe skúmaného územia sa zúčastňujú paleogénne a kvartérne sedimenty.

Paleogén Levočských vrchov delíme na základe litologických kritérií (Gross, 1971) na:

- a/ bazálne súvrstvie
- b/ ílovcová litofácia
- c/ vyššie flyšoidné súvrstvia
  - flyš typický s pieskovcovo-ílovcovým pomerom 2:1 až 1:2 - flyš s prevahou ílovcov nad pieskovcami v pomere 2:1 a viac
  - flyš s prevahou pieskovcov a s vrstvami drobnozrnných zlepencov fluxoturbiditového typu
- d/ flyšový zlepencový vývoj.

Z **kvartérnych sedimentov** sú podľa Vaškovského (1977) v záujmovom území zastúpené deluviálne a proluviálne sedimenty, fluviálne sedimenty a sladkovodné vápence.

Svahové deluviálno sedimenty (wurm - holocén) sú hlinito-kamenité, kamenité a hlinité. Plošne tvoria najrozsiahlejšiu časť kvartéru.

Fluviálne sedimenty sú prevažne hlinitého, pieščito-hlinitého a povodňového charakteru. Sladkovodné vápence (travertíny) v predmetnom území vytvárajú izolované kopovité telesá. Podľa uvedeného autora vznikli z prameňov, založených na veľkých tektonických líniách v území s absenciou okolitých karbonatických hornín. V oblasti Podhradskej kotliny sa vyskytujú 4 samostatné vápencové kopy, odlišné vekom a zložením. Severozápadne od Baldoviec sa nachádza teleso sladkovodných vápencov holocénneho veku. Travertíny Sivej Brady (503m n.m.) pochádzajú z obdobia interglaciálu gunz (mindel a donau), masív Dreveníka.(609m n.m.) je datovaný k obdobiu pliocén a východne od Dreveníka je teleso riss/wurmského veku (skala Spišského hradu - 600,6m n.m.). Popisované travertínové kopy vznikli vyzrážaním $CaCO_3$ tesne pri prameni (pramenné - fontinálne travertíny) a postupným vyzrážavaním a narastaním bariéry okolo „krátera“. Postupným narastaním je prameň nútený vystupovať vyššie, „kráter“ postupne zarastá a voda prerazí na inom mieste kopy (napr. Sivá Brada).

Kvartérne sedimenty, s výnimkou travertínov, dosahujú hrúbku do 10m. Travertínové kopy dosahujú hrúbku až 50m vo vertikálnom reze.

5.2. Inžinierskogeologické a hydrogeologické údaje.

Z hľadiska regionálneho geologického členenia radíme záujmové územie centrálnokarpatského paleogénu, do oddielu spišsko-šarišského paleogénu a pododdielu Hornádskej kotliny.

Na geologickej stavbe hodnoteného územia sa podieľajú:

- komplex hornín centrálno-karpatského paleogénu
- komplex pokryvných kvartérnych sedimentov

5.2.1. Komplex hornín centrálno-karpatského paleogénu.

Centrálno-karpatský paleogén predstavuje mierne zvlnené synklinálne pásmo Šarišskej vrchoviny, rozlámané priečnymi zlomami smerom JZ - SV a pozdĺžnymi zlomami smeru ZSZ -VJV a SSZ - JJV. Podľa zlomov dochádzalo k stupňovitým poklesom jednotlivých krýh. Hodnotené územie patrí v rámci Západných Karpát do regionálnogeologickej jednotky I. rádu -vnútrokarpatský paleogén "8", celok Spišsko-Šarišský paleogén "8A" čiastková regionálna jednotka Hornádska kotlina "8AC").

Paleogén hornádskej kotliny je členený na:

- bazálne borovské súvrstvie s polymiktnými zlepencami a pieskovcami a karbonátovými brekciami a pieskovcami
- hutnianske súvrstvie
- zuberecké súvrstvie
- bielopotocké súvrstvie

Na stavbe územia, ktorým bude prechádzať diaľnica, sa podieľajú takmer výlučne Zuberecké vrstvy. Tieto sú tvorené pieskovcami s prachovcami a ílovcami s prechodom na drobnorytmický flyš. ílovce a prachovce sú premenlivo vápnité s vložkami pelokarbonátov, sivé až zelenosivé. Pieskovce sú jemno až strednozrnné sľudnaté s vložkami polymiktných zlepencov. Sú sivej až tmavosivej farby. Severná časť územia je budovaná belopotockými vrstvami reprezentovanými vrstvami pieskovcov a podradné zastúpenými prachovcami a ílovcami.

5.2.2. Komplex kvartérnvch pokryných sedimentov.

a/ Deluviálne sedimenty.

Charakter deluviálnych sedimentov je závislý na povahe podložných predkvartérnych hornín. V prevažnej miere ide o svahové hliny, hlbšie pribúdajú zvetralé úlomky ílovca, menej pieskovca.

V území, kde v podloží vystupuje paleogénne pieskovcové súvrstvie, je výraznejší obsah navetraných úlomkov pieskovca - zeminy majú charakter štrkovitého ílu tuhej - pevnej konzistencie, hlbšie prechádzajú do ílovitého štrku (hlinito-kamenitá suť).

b/ Fluviálne sedimenty údolných nív.

Vypĺňajú údolné nivy vodných tokov. Reprezentované sú štrkovitými zeminami - štrk s prímesou jemnozrnnej zeminy, slabo - stredne uľahlý a štrk ílovitý. Vrchnú vrstvu tvoria náplavové jemnozrnné zeminy - stredne plastické íly, menej hliny, mäkkej - tuhej konzistencie, s nepravidelnými polohami hlinitého piesku a prímesou valúnov štrku. Fluviálne sedimenty sú vyvinuté v oblasti Vavrincovho potoka a Margecianky.

c/ Proluviálne sedimenty.

Nachádzajú sa v strednej a východnej časti predmetného územia. Litologicky sú zastúpené jemnozrnnými zeminami charakteru ílu piesčitého, ílu nízko a strednoplastického. Podstatne je zastúpená organická prímes v oblasti mokradi.

d/ Travertíny.

Jedná sa o sladkovodné vápence vzniknuté z prameňov situovaných na tektonických líniách. Sú to kopovité telesa, z ktorých najznámejšia Sivá brada zasahuje projektovanú trasu diaľnice. Travertíny sa tvorili postupne v období medzi mladším pliocénom a holocénom. Ich vznik dokazuje oživovanie tektonických línií do najmladších dôb.

5.2.3. Inžinierskoqeoloqické pomery.

Z hľadiska inžinierskogeologického rajónovania radíme územie do subregiónu flyšových Karpát. V záujmovom území prebieha hranica medzi regiónom karpatského flyšu, oblasti flyšových hornatín a regiónom neogénnych vkleslín, oblasťou vnútrohorských kotlín, ktoré reprezentuje Hornádska kotlina. V zmysle rajonizácie sú na predmetnom území zastúpené:

- rajón deluviálnych sedimentov - zastúpený svahovými hlinami, hlinito-úlomkovitými, piesčito-úlomkovitými a úlomkovitými suťami
- rajón proluviálnych sedimentov - reprezentovaný štrkopiesčitými a jemnozrnnými zeminami,
- rajón fluviálnych sedimentov- vystupuje v údolných nivách potokov s veľmi pestrým zložením. Zastúpené sú na povrchu jemnozrnné zeminy s prechodom do piesčitých zemín, hlbšie hlinitopiesčité a hlinité štrky,
- rajón kvartérnych karbonátov - travertíny - majú charakter poloskalných hornín so silnou,
- pórovitosťou, často sú navetrané a krasovo pretvorené,
- rajón flyšových hornín - flyšové komplexy sú charakteru poloskalných hornín, tektonicky zbridličnatené, dominantné sú ílovce a pieskovce, ílovce sú zvetralé a rozložené, sú charakteru zemín s pelitickou štruktúrou a vápnitým tmelom, pieskovce sú stredno až hrubozrnné s lavicovitou a doskovitou štruktúrou,

5.2.4. Hydrogeologické pomery.

Podzemné vody.

Z hľadiska hydrogeologickej rajonizácie Slovenska predmetná oblasť patrí do paleogénu Hornádskej a časti Popradskej kotliny PQ 115, čiastočne sem zo S zasahuje paleogén Levočských vrchov P 119.

Predmetné územie je v prevažnej miere budované horninami centrálno - karpatského paleogénu, mezozoika a kvartéru. Najpriaznivejšie podmienky pre akumuláciu podzemných vôd vytvárajú horniny mezozoika s puklinovo-krasovou priepustnosťou. V horninách paleogénu je obeh podzemných vôd viazaný na zónu zvetrávania a s kolísaním výdatnosti v závislosti od zrážok - odtok prevláda nad infiltráciou. Prúdenie vôd je viazané na puklinovú priepustnosť, hlavne na tektonické línie. Hĺbka hladiny podzemnej vody je rôzna a priamo závisí od geologickej situácie - rozpukanosti horninového masívu. Flyšové súvrstvie ako celok je z hľadiska vyhľadávania zdrojov podzemnej vody málo priaznivé.

Horniny vnútrokarpatského paleogénu sa vzhľadom k svojmu štruktúrno-litologickému zloženiu vyznačujú najmä puklinovou priepustnosťou. Pórová priepustnosť je v dôsledku diagenetických procesov zväčša zotretá. Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje priepustnosť paleogénnych hornín, je pomer pieskovcovej a ílovcovej zložky. V dôsledku prevahy ílovcovej zložky nezvetrané ílovcové súvrstvia nadobúdajú prevažne puklinovo-pórovú priepustnosť. Zakovič in Jetel (1981) uvádza údaje o hydraulických parametroch paleogénnych hornín pomocou indexu priepustnosti:

- ílovcové súvrstvie v pripovrchovej zóne - 3,3
- pieskovcovo-ílovcové súvrstvie v pripovrchovej zóne - 3,3
- pieskovcovo-ílovcové súvrstvie v hlbšej tektonicky neporušenej zóne - 1,8
- pieskovcové súvrstvie v pripovrchovej zóne - 4,0

Podľa Jetela (1981) by uvedeným hodnotám po prepočte zodpovedala stredná hodnota koeficientu filtrácie ílovcového a pieskovcovo-ílovcového súvrstvia v pripovrchovej zóne k=2,5.10-6m/s a pieskovcového súvrstvia v priporchovej zóne k=1,3.10-5m/s.

Prúdenie podzemných vôd je ovplyvnené sklonom a smerom sklonu pieskovcovo-ílovcových vrstiev, t.j. generálny smer prúdenia je k JV až k V. Obeh podzemných vôd sa viaže na zónu zvetrávania a čiastočne na povrchové zóny. Centrom väčšieho odvodňovania pieskovcového súvrstvia je oblasť S od spojnice Klčov - Bijacovce. Pieskovce sú tu monoklinálne uklonené k J až k JV so sklonom cca 100 - 150. Ílovcové súvrstvie je

tenkobridličnaté a vďaka úklonu 80 - 900 tvorí prirodzenú bariéru prúdiacej podzemnej vode. V dôsledku týchto faktov a zložitej tektonickej situácie je oblasť S od obce Lúčka a V od Bijacoviec oblasťou s najväčším výstupom podzemnej vody v rámci záujmového územia. Pieskovcové súvrstvia vykazujú najväčší stupeň zvodnenia v zóne zvetrávania, do hĺbky 25 - 30m.

Zvodnenie flyšoidných hornín je pomerne nízke, v dôsledku striedania priepustných a nepriepustných vrstiev. Výdatnosť prameňov je 0,1 - 1,0l.s-1, ojedinele viac. Časté sú napäté horizonty podzemnej vody. Voda je dosýtená i nedosýtená, môže mať zvýšenú síranovú agresivitu, alebo zvýšený obsah CO2.

V deluviálnych sedimentoch sa vyskytujú nesúvislé horizonty podzemnej vody v priehlbinách nepriepustného podložia a zavesené vody v zóne prevzdušnenia. Hladina podzemných vôd býva mierne napätá, často s uhličitou, alebo síranovou agresivitou.

Hladina podzemnej vody v proluviálnych sedimentoch sa nachádza v hĺbke 2 - 5m pod úrovňou terénu. Koeficient filtrácie štrkov je 10-3 až 10-5m.s-1. Pri striedaní priepustných a nepriepustných polôh môže sa vyskytnúť viac zvodnených horizontov s mierne napätou hladinou. Častá je síranová i uhličitá agresivita podzemnej vody.

Zvodnenie travertínov je nízke. Živé travertínové kopy sú sprevádzané vývermi minerálnej vody s vysokým obsahom CO2.

Kvalita podzemných vôd sa svojou kvalitou pohybuje medzi pitnou a úžitkovou vodou. Znečistenie antropogénneho pôvodu pochádza najmä z poľnohospodárskej výroby.

Pramene a pramenné oblasti.

Prieskumné územie sa vyznačuje malým počtom suťových, suťovo - puklinových a puklinových prameňov s nízkou výdatnosťou - do 0,3l/s. Je pre ne charakteristická kolísavosť prietokového množstva v závislosti od množstva a intenzity zrážok. Prevládajúcim typom vody je kalcium - magnézium - bikarbonátový, ojedinele tiež prechodný typ ku kalcium - magnézium - sulfátovému a bikarbonátovému typu. Celková mineralizácia dosahuje 500 - 950mg/l a tvrdosť 10 - 35oN. Odoberaných je približne 9,2l/s pitnej vody pre verejné zásobovanie obyvateľstva. Studne a ich ochranné pásma sú situované severne od Jabloňova.

Termálne a minerálne pramene.

Minerálne studené vody, vystupujúce na povrch v Sivej Brade a v Baldovciach, sú viazané na hydrogeologickú štruktúru s polozakrytou vývervovou oblasťou. Ide o kalciovo-magnéziovohydrogénuhličitanové vody s rozptylom hodnôt celkovej mineralizácie 4,3-8,9g/l. Baldovské vody majú glauberovský charakter, zemito - sádrový. Vody Sivej Brady majú rôzny charakter glauberovsko - zemitý, zemito - sádrový a zemitý. K výstupu minerálnych vôd dochádza na križovaní tektonických štruktúr generálneho smeru S - J a V - Z. Výdatnosť prameňov na Sivej Brade je pod 1,0l.s-1. Výdatnosť prameňov Baldoviec je do 3,5l.s-1. V chemizme minerálnych vôd Sivej Brady sa prejavuje zvýšený obsah síranov (0,77 - 2,53g/l) a alkalických kovov. Obsahy stopových prvkov vykazujú veľmi nízke hodnoty, mierne je prekročená koncentrácia Cu (Ondrejov prameň - pri ceste č. 18 - o 0,12mg/l, prameň sv. kríža - pri parkovisku - o 0,107mg/l). S výnimkou gejzírového prameňa vody ostatných prameňov Sivej Brady nevyhovujú z mikrobiologického hľadiska požiadavkám na pitnú vodu. Obidva zachytené pramene (pri ceste I/18 a pri parkovisku) nevyhovujú uvedenej norme ani z hľadiska obsahu ropných látok, ktoré kolíšu od 0,059 do 0,150mg/l. Vo všeobecnosti minerálne vody Sivej Brady vykazujú zvýšenú rádoiaktivitu, najmä prameň pri ceste I/18, kde hodnoty Rn (radónu) kolíše v rozmedzí 102,0 - 181,7Bq/l. Výrazným znakom uvedených prameňov je ich plynovanie (oxid uhličitý) a sintrovanie (ukladanie uhličitanu vápenatého vo forme travertínu).

Vodohospodársky chránené územia.

Pre prírodné zdroje minerálnych stolových vôd v Baldovciach boli na základe hydrogeologického prieskumu Vyhláškou MZ SR č.478/2001 vyhlásené ochranné pásma. Záujmové územie sa nachádza ochrannom pásme I., II. a III. stupňa.

5.2.5. Tektonické pomery.

Predmetné územie je výrazne zasiahnuté zlomovou tektonikou, pričom bolo rozčlenené na kryhy vzájomne horizontálne aj vertikálne posunuté. Na kontakt zlomov sa viažu vývery mineralizovaných vôd a následný vznik travertínových telies. Sklony vrstiev paleogénnych hornín sú od 5° do 20° a sú len mierne zvrásnené do synklinál a antiklinál.V zlomových oblastiach sa sklony menia až na 90°. K najmladšiemu systému porúch patria tektonické línie JZ-SV, JJZ-SSV a J-S smeru. Tektonická činnosť sa na týchto líniách predpokladá v rozmedzí sarmat - vrchný panón.

5.2.6. Seizmicita územia.

Podľa mapy seizmických oblastí na území ČSSR (STN 73 0036) a Atlasu inžinierskogeologických máp SSR patrí hodnotené územie do seizmickej oblasti s intenzitou 6° M.C.S. Počet zemetrasení na 1000 km^2 za 1000 rokov je 0,3 až 1.

5.2.7. Klimatické pomery.

Po klimatickej stránke sa územie radí do mierne teplej a mierne vlhkej oblasti so studenou zimou (B-4; Mapa klimatických oblastí M Konček, 1980). Jedná sa o typ kotlinovej klímy, subtyp s priaznivou stabilitou vzduchu a veternosťou, varietu s málo priaznivou inverznosťou, priaznivou až málo priaznivou slnečnosťou, nepriaznivou snehovosťou, priaznivou až málo priaznivou hmlistosťou a priaznivou až málo priaznivou daždivosťou (Mapa klimatologických typov, K. Tarábek, 1980). Teplotné pomery sú zhruba homogénne, čo súvisí s malou disekciou reliéfu Podhradskej kotliny. Oproti susedným územiam je kotlina chladnejšia v zimných mesiacoch a má časté teplotné inverzie. Najchladnejším mesiacom je január, najteplejším júl. Ročná amplitúda teploty dosahuje v Spišskom Podhradí 23,2 ^oC. Režim zrážok má charakter kontinentálnej klímy (kontinentalita je 34%) a je ovplyvnený blízkosťou Vysokých Tatier (územie leží v dažďovom tieni Tatier). Celá Podhradská kotlina je teda relatívne suchým územím. Spišské Podhradie má 567mm zrážok, pričom v zime je hodnota zrážok iba 176mm (E. Michaeli, Zborník ped. fak. v Prešove Univ. P.J. Šafárika v Košiciach, Prír. vedy XIX, zv.1, 1982). Zásluhou búrok z tepla je leto pomerne daždivé s maximom zrážok v júli.

Hlavné smery vetrov sú Z (30%). SZ a JV vetry sú zastúpené približne v rovnakom pomere (18%). Vetry ostatných smerov dosahujú približne rovnaký podiel (12%).

Zrážky.

Podľa dlhodobých pozorovaní SHMÚ sú priemerné mesačné úhrny zrážok zaznamenané na stanici Spišské Podhradie modifikované podľa účinkov geografických faktorov na utváranie miestnej klímy uvedené v nasledovnej tabuľke.

Priemer	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
zrážok v mm	24	22	26	32	61	82	91	82	43	40	37	27	567

Podľa dlhodobých pozorovaní SHMÚ je priemerná mesačná výška snehu zaznamenaná na stanici Spišská Nová Ves za obdobie 1951-1980 modifikovaná podľa účinkov geografických faktorov na utváranie miestnej klímy uvedená v nasledovnej tabuľke:

Výška	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
snehu v cm	20,2	25	18,7	6,7						7,8	13,4	18,8	

Teploty.

Podľa dlhodobých pozorovaní SHMÚ sú priemerné mesačné teploty vzduchu zaznamenané na stanici Spišské Podhradie modifikované podľa účinkov geografických faktorov na utváranie miestnej klímy uvedené v nasledovnej tabuľke.

Priemerná	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok

teplota v ^{O}C	6,2	3,5	2,2	7,4	12,9	15,7	17	16,6	12,7	7,6	2,1	2,9	6,8

Hĺbka premŕzania dosahuje v tejto oblasti v zmysle ON 73 6196 Hpr 130cm .

Veternosť.

Podľa dlhodobých pozorovaní SHMÚ je priemerná častosť smerov a priemerná rýchlosť vetrov za rok zaznamenaná na stanici Spišské Vlachy uvedené v nasledovnej tabuľke.

Priemerný smer vetrov v %C	S	SV V		JV J		JZ	Z	SZ
	14,4	11,8	11,5	13,6	11,4	11,4	12,8	13,1

Priemerná ročná rýchlosť vetra je 0,8 ms-1.

5.2.8. Pôdy.

Pôdne typy a druhy.

Z pôdnych typov prevládajú čiernice, sprievodné čiernice glejové, vyvinuté prevažne na nekarbonátových nivných sedimentoch a hnedé pôdy nasýtené až nenasýtené, sprievodné hnedé pôdy oglejené. Na stredne ťažkých zvetralinách flyšových hornín sú vyvinuté pseudogleje a gleje. Pokryv travertínových homôl tvoria rendziny a prarendziny.

Z pôdnych druhov sú tu zastúpené hlinité a ílovito-hlinité pôdy bez skeletu až slabo skeletnaté, prípadne piesčité. Sú to poľnohospodárske pôdy stredne až málo produkčné so stálou náchylnosťou k erózii.

V podstate celé územie je antropogénne pozmenené. Odstránením lesnej vegetácie a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním nastali kvalitatívne zmeny, ktoré zvýšili citlivosť pôd na mechanickú degradáciu, hlavne na eróziu (vytvorili sa erózne ryhy), vysušovanie, zamokrenie a zníženie biologickej aktivity (zmena pedobiocenózy). Silnej deštrukcii podľahli okrem rendzinov na travertínoch (južne od trasy diaľnice) prakticky všetky pôdy kotlinovej pahorkatiny, kde vystupujú akumulované pôdy. V pôdach na riečných nivách spôsobuje zmeny meliorácia, kultivácia, akumulácia a inudácia. Melioračné úpravy pozmenili hladinu povrchovej (močiarnej) i podzemnej vody. K týmto zásahom sa pripájajú aj regulačné úpravy tokov, hlavne v okolí Studenca a Bijacoviec. Vzhľadom na husté osídlenie negatívny dopad na pôdu v území mala a má i stavebná činnosť (najmä výstavba hospodárskych dvorov, cestných komunikácií, ap.) a ťažba nerastných surovín (tehliarske hliny, travertín).

Najsilnejšie rozrušenou zložkou je vegetácia. Územie je premenené na kultúrnu step s vysokocitlivou pôdou na degradáciu a celkove malou ekologickou stabilitou. Bez následnej intezívnej kultivačnej a zveľaďujúcej činnosti človeka, by pôda i ostatné zložky územia podľahli rýchlej degradácii.

Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu.

V podstate celé územie je antropogénne pozmenené. Odstránením lesnej vegetácie a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním nastali kvalitatívne zmeny, ktoré zvýšili citlivosť pôd na mechanickú degradáciu, hlavne na eróziu (vytvorili sa erózne ryhy), vysušovanie, zamokrenie a zníženie biologickej aktivity (zmena pedobiocenózy). Silnej deštrukcii podľahli okrem rendzinov na travertínoch prakticky všetky pôdy kotlinovej pahorkatiny, kde vystupujú akumulované pôdy. V pôdach na riečnych nivách spôsobuje zmeny meliorácia, kultivácia, akumulácia a inundácia. Melioračné úpravy pozmenili hladinu povrchovej (močiarnej) i podzemnej vody. K týmto zásahom sa pripájajú aj regulačné úpravy tokov. Vzhľadom na husté osídlenie negatívny dopad na pôdu v území mala stavebná činnosť a ťažba nerastných surovín.

Najsilnejšie rozrušenou zložkou je vegetácia. Územie je premenené na kultúrnu step s vysokocitlivou pôdou na degradáciu a celkove malou ekologickou stabilitou. Bez následnej intenzívnej kultivačnej a zveľaďujúcej činnosti človeka, by pôda i ostatné zložky územia podľahli rýchlej degradácii.

V danej oblasti sú zastúpené hlavne ílovito - hlinité a hlinité pôdy, ktoré sú prevažne stredne ťažké a ťažké, obsahujúce kyslý humus. Tieto pôdy sú všetky náchylné na chemickú degradáciu, keďže ide o pôdy s kyslou pôdnou reakciou.

5.3. Súčasná krajinná štruktúra.

Územie, v ktorom je plánovaná výstavba, je floristicky aj faunisticky veľmi pestré, zaujímavé a vyžaduje si zvýšenú pozornosť. Nachádza sa tu viacero významných lokalít, ktoré sú už zahrnuté do systému maloplošných a veľkoplošných chránených území, no sú tu aj také biotopy, ktorým zatiaľ takáto pozornosť a ochrana nebola poskytnutá. Sú však vysoko hodnotné, či už ako genofondové plochy flóry a fauny alebo ako krajinársky veľmi atraktívne.

Z hľadiska fytogeografického sledované územie patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) a stetajú sa tu prvky troch floristických obvodov. Druhy obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum) sem zasahujú hlavne zo stredného Pohornádia (Branisko) a čiastočne aj zo Slovenského rudohoria (Hnilecké vrchy). Zo severu sem zasahujú prvky obvodu východobeskydskej flóry (Beschidicum orientale), hlavne v Levočských vrchoch. Stredná časť územia, časť najviac dotknutá výstavbou, patrí do obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín (Intercarpaticum). Je to územie Podhradskej kotliny a Medvedích chrbtov.

Celé sledované územie je z hľadiska živočíšnych regiónov zaraďované do vonkajšieho obvodu oblasti Západných Karpát, no prenikajú sem aj prvky vnútorného obvodu. Najčastejšie sa tu vyskytujú druhy východoeurópskych listnatých lesov a druhy boreomontánne.

Z geobotanického hľadiska z podkladov o rozšírení jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie sa na sledovanom území vyskytujú nasledovné jednotky:

- lužné lesy podhorské a horské (Alnenion glutinoso-incanae, Salicion triandrae, Salicion eleagni),
- dubovo-hrabové lesy karpatské (Carici pilosae-Carpinenion betuli), dubovo-hrabové lesy lipové (Tilio-Carpinenion betuli),
- dubové subxerotermofilné a borovicové xerofilné lesy (Quercion pubescenti-petraeae,
- Cytiso-Pinion),
- dubové nátržníkové lesy (Potentillo albae-Quercion), jedľové a jedľovo-smrekové lesy (Abietion, Vaccinio-Abietenion), slatiniská (Tofieldietalia, Molinion coerulaeae),
- slanomilné spoločenstvá (Scorzonero-Juncion, Festucion pseudovinae).

Najrozšírenejšou jednotkou sú dubovo-hrabové lesy lipové, ktoré zaberajú väčšinu územia a sú viazané na kotlinovú časť s priľahlými svahmi úpätí horských polôh. Vo vyšších polohách na ne priamo nadväzujú jedľové a jedľovo-smrekové lesy. Nivy väčších vodných tokov v tejto oblasti sprevádzajú lužné lesy podhorské a horské. V juhovýchodnej časti Hornádskej kotliny prechádzajú dubovo-hrabové lesy lipové plynule do dubovo-hrabových lesov karpatských. Dubové subxerotermofilné a borovicové xerofilné lesy a dubové nátržníkové lesy sú mapované v tejto oblasti len ostrovčekovite. Veľmi významnou zložkou vegetácie sú slatiniská v okolí Baldoviec a slanomilné spoločenstvá v okolí Sivej Brady.

6. Ochrana prírody a a významné krajinárske a ekologické štruktúry.

6.1. Územná ochrana prírody.

V riešenom území sa nachádza 1.,2.,3.,4. a 5. stupeň ochrany. V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon) sa v predmetnom území nachádzajú alebo doň zasahujú viaceré vyhlásené chránené územia, sústredené najmä do oblasti travertínových kôp.

Národná prírodná rezervácia Sivá Brada, vyhlásená Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 9146/1979-OP z 30. 11. 1979 (pôvodne ako štátna prírodná rezervácia – ŠPR) o výmere 19,5472 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Prírodná pamiatka Sobotisko, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi č. 28/d z 22. 12. 1987 (pôvodne ako chránený prírodný výtvor – CHPV) o výmere 13,32 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Národná prírodná pamiatka Spišský hradný vrch, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 24,2064 ha, k. ú. Žehra. Do územia posudzovaného katastra zasahuje ochranným pásmom, ktoré podľa zákona predstavuje územie do vzdialenosti 60 m von od hranice NPP, kde platí 3. stupeň ochrany.

Prírodná pamiatka Ostrá hora, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 29,3240 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Prírodná pamiatka Zlatá brázda, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 1,6160 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Prírodná pamiatka Jazierko na Pažiti, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 0,1101 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Národná prírodná rezervácia Dreveník, vyhlásená Vyhláškou Ministerstva ŽP SR č.83 z 23. 3. 1993, publikovaná v Zbierke zákonov SR, čiastka 25, 26. 4. 1993 (pôvodne ako ŠPR) o výmere 101,1557 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Prvý krát sa ako chránené územie o výmere 40 katastrálnych jutár spomína v roku 1928. Z hľadiska zákona účinne bola vyhlásená prvý krát až v roku 1982 Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 2964/1982-32 z 30. 4. 1982 o výmere 66,90565 ha. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

Z hľadiska záujmov ochrany prírody, celé územie katastra patrí v zmysle zákona do prvého stupňa ochrany, chránené územia sú zaradené do štvrtého a piateho stupňa ochrany a ich ochranné pásma do tretieho stupňa ochrany. Tento stav sa zmení po legislatívnom vyhlásení území siete Natura 2000, ktoré majú stanovené predbežné stupne ochrany aj mimo terajších chránených území.

V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability SR, schváleného Uznesením vlády SR č. 319 z 27. 4. 1992, sa v území nachádza unikátne nadregionálne biocentrum Dreveník o výmere cca 1800 ha s jadrom NPR Dreveník. V zmysle zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a v znení neskorších noviel (č.241/1998 Z. z; č.80/2000 Z. z. a vyhlášky č.478/2001) je vyhlásené ochranné pásmo prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd Baldovce – Sivá Brada. Pásmo má dva stupne a pokrýva značnú časť predmetného územia. V súčasnej dobe je na základe nových hydrogeologických poznatkov spracovaný nový návrh vymedzenia týchto ochranných

pásiem, ktorý je prakticky rozšírenou modifikáciou doterajších stupňov ochranného pásma, pribúda 3. stupeň OP a vo vnútri 1. stupňa je vyčlenená ešte zóna A prísnej ochrany.

V zmysle zákona č.364/2004 Z.z.. o vodách a vyhlášky č. 211/2005 MŽP o vodárenských tokoch, do predmetnej oblasti zasahuje pásmo hygienickej ochrany vodných zdrojov v alúviu Mlynského potoka severne od obce Lúčka.

6.2. Sústava chránených území Natura 2000.

Návrh ÚPN-O reflektuje aj chránené územia európskeho významu v rámci siete Natura 2000. V súvislosti so vstupom do Európskej únie prebrala Slovenská republika nové záväzky aj v oblasti ochrany prírody a krajiny. Kľúčovým nástrojom v Európe je vybudovanie súvislej sústavy chránených území pod názvom Natura 2000, čo vyplýva zo smernice EÚ o ochrane druhov a biotopov. Identifikácia takýchto území na Slovensku prebehla v posledných rokoch. Do katastra Spišského Podhradia zasahujú štyri takéto územia, čo najlepšie svedčí o významných prírodných hodnotách územia.

SKUEV0105 Spišskopodhradské travertíny leží svojou väčšou časťou v katastri Spišského Podhradia. Cieľom ochrany sú travertínové kopy a lokality so vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami reliktného charakteru, výrazne odlišné od okolitej antropizovanej krajiny. Územie SKUEV zahŕňa všetky v súčasnosti vyhlásené chránené územia. Územie SKUEV leží v navrhovanom 2., 3., 4. a 5. stupni ochrany, pričom v k. ú. Spišské Podhradie sa v 2. stupni ochrany nachádzajú parcely 2012, 2013, 2015, 2016, 2029, 2030, v 3. stupni ochrany parcely 2036-časť, 2271/1, 2271/2, 1873/1-časť, v 4. stupni ochrany parcely 1853/1-časť, 1853/2, 1864, 1869, 1872/1-časť, 1872/4, 1872/5, 1872/6, 1873/1-časť, 1874/2-časť, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1909, 2018, 2035/2, 2038, 2040, 2041, 2042, 2344 a v 5. stupni ochrany parcely 1873/1-časť, 1873/2, 1873/3, 1874/1. Celý SKUEV má výmeru 232,31ha.

SKUEV0107 Spišskopodhradské stráne predstavuje posledné fragmenty v minulosti plošne rozšírených xerotermných travinných spoločenstiev na flyši Hornádskej kotliny. Do katastra zasahuje jedna z troch samostatných lokalít SKUEV (Nemecká hora), ktorú tvoria parcely č. 2150, 2151, 2152, 2153, 2214-časť, 2215, 2216, 2217, 2218, 2221/3-časť, 2225, 2226. Celé územie má výmeru 51,64 ha a leží v navrhovanom 3. stupni ochrany.

SKUEV0108 Ordzovianske dubiny zasahuje do katastra malou lokalitou severne od predchádzajúcej. Cieľom ochrany je zachovanie posledných fragmentov vzácneho a fytogeograficky významného biotopu dubovo-hrabových lesov lipových s výskytom v Hornádskej kotline a na južnom úpätí Levočských vrchov, ktorý nemá na Slovensku obdobu. Celé územie SKUEV leží v navrhovanom 2. stupni ochrany, do k. ú. Spišské Podhradie zasahuje parcela 2113/1-časť.

SKUEV0224 Jereňáš leží celý v k. ú. Spišské Podhradie, predstavuje ucelený komplex dubovo-hrabového lesa lipového s hodnotným bylinným podrastom, v ktorom sa prejavuje kontrastné zmiešanie teplomilných a horských prvkov a výrazný vplyv bezprostredne ležiaceho Dreveníka. Ide o jediného zachovaného kotlinového reprezentanta tohto typu lesa. Celé územie má výmeru 137,09 ha, leží v navrhovanom 2. stupni ochrany a zahŕňa parcelu č. 1941.

6.3. Genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy.

V území katastra Spišského Podhradia a Katúňa boli vyčlenené nasledovné genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy.

1. Horná časť potoka Kapustnica od prameňov po štátnu cestu Levoča – Prešov zasahuje do posudzovaného územia okrajovo svojou dolnou časťou. Prirodzene tečúci tok, v hornej časti s viacerými krátkymi prítokmi v ostro zarezaných nivách tvaru V, ktorá sa postupne mierne rozširuje, plytká niva je len v najspodnejšej časti úseku. Tok je viac-menej vyrovnaný, v dolnej časti miestami meandrujúci. Brehové porasty sú v dolnej časti súvislé, zapojené, tvorené vŕbou krehkou a purpurovou, doplnené nevhodnou výsadbou euroamerických topoľov. V hornej časti sa vyskytujú len fragmentárne, prevažne ide o spoločenstvá podrastu v drevinových formáciách charakteru okolitého lesa či kriačín,

tvorených hruškou planou, osikou, lieskou, svíbom krvavým, egrešom, ružou ovisnutou a šípovou, zemolezom obyčajným, bršlenom európskym, hlohom jednosemenným, s veľmi nevhodnou prímesou agátu.

2. Hradská lúka. Rozsiahly biotop slatinných a mokraďných spoločenstiev medzi cestami Baldovce – Nemešany a Baldovce – Spišské Podhradie, severne od obce Baldovce. Pestrá mozaika veľmi hodnotných slatinných a halofytných spoločenstiev, vlhkomilných lúčnych porastov, menej hodnotných mokraďných spoločenstiev na okrajoch i druhotných, po predchádzajúcom odvodnení zamokrených plôch, porastených tŕstím. Centrálna časť lokality sa rozprestiera hlbokých vrstvách slatinnej rašeliny s preplástkami penovcových vrstiev, dosahujúcich miestami hrúbku 7 m, najmohutnejších svojho druhu v celej bývalej ČSFR. V západnej časti lokality sa nachádzajú dodnes zreteľné fragmenty bývalého koryta potoka pred jeho reguláciou, dnes tvoriace neperiodicky zaplavené depresie. V centrálnych najhodnotnejších spoločenstvách sa vyskytuje celý rad regionálne vzácnych a chránených druhov rastlín a živočíchov. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

3. Sivá Brada. Veľmi hodnotný komplex biotopov mladej, pravidelne modelovanej travertínovej kopy s dodnes činnými prameňmi a slatinísk na jej východnom a západnom úpätí. V zmysle členenia travertínov podľa veku ide o travertínovú kopu V. skupiny, do ktorej patria najmladšie travertínové útvary, vznikajúce v holocéne. Podľa geomorfologického členenia ide o zloženú travertínovú kopu polosvahovú, bochníkovitého tvaru. Kopa dosahuje výšku 503 m n. m., vysoká je cca 20 m a dosahuje priemer 300 m. Suché plochy kopy, tvorené plytkými pôdami alebo obnaženým travertínovým substrátom, sú porastené hodnotnými xerotermnými spoločenstvami s výskytom mnohých i celoslovensky vzácnych, chránených, endemických druhov. V okolí minerálnych prameňov a vývervov sú zamokrené pruhy vznikajúceho travertínu s podmienkami pre výskyt vzácnej halofytnej flóry. Zo Sivej Brady sú popísané štyri sukcesné štádiá xerotermnej a osem sukcesných štádií halofytnej flóry, pričom dochádza aj k ich vzájomnému miešaniu, resp. doznievaniu halofytov v xerotermných spoločenstvách ešte dlho po vyschnutí travertínu vplyvom zániku vývervov. Na úpätiach kopy, kde sa minerálna voda kumuluje, sú vzácne spoločenstvá slatín a halofytné spoločenstvá, najmä na podmáčaných plochách s recentnou tvorbou travertínu na trvalo zavodnených plochách. Väčšiu časť plochy západného slatiniska pokrývajú málohodnotné trsťové porasty, ktoré vznikli zarastaním po opustení tradičného obhospodarovania mokrých lúk v päťdesiatych rokoch. Severne od cesty E 18 Levoča – Prešov je pramenisko, napájajúce slatinisko na západnom úpätí kopy, s lokálnymi plochami halofytných spoločenstiev. Na južnom úpätí kopy je areál niekdajších kúpeľov, v rámci ktorého je i lesík s druhotnou drevinovou skladbou a fragmentmi prirodzených lesných spoločenstiev v podraste. V posledných rokoch smrek vypadáva vplyvom kôrovcového poškodenia a lesík začína mať prirodzenejší charakter. Z lesíka vedie smerom ku kope Pažica poľná cesta čiastočne na travertínovom podklade, pozdĺž ktorej sa vyskytujú fragmenty alebo jednotlivé druhy teplomilných spoločenstiev. Celá lokalita je veľmi významná a cenná aj zo zoologického hľadiska najmä z hľadiska výskytu mäkkýšov, pavúkov, hmyzu, plazov a vtákov. Sivá Brada bola v roku 1979 vyhlásená za štátnu prírodnú rezerváciu o výmere 19,5472 ha, od účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je národnou prírodnou rezerváciou. Už v dobe vyhlásenia bolo vymedzenie chráneného územia nedostatočné a nepresné, do jej výmery boli zahrnuté rozsiahle plochy oráčin a asfaltových plôch a nebolo zahrnuté slatinisko na východnom úpätí kopy. Lokalita bola zaradená do projektu "Corine biotopes", ktorého cieľom je výber a registrácia európsky významných lokalít z hľadiska ochrany prírody. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

4. Ľavostranný prítok Klčovského potoka medzi Sivou Bradou a Hradskou lúkou. Viac-menej vyrovnaný vodný tok v pôvodnom vyrovnanom, málo zahĺbenom koryte, neperiodicky vysychajúci, bez charakteristickej hydrofilnej vegetácie alebo len s jej

splavenými fragmentmi, ruderálnou a teplomilnou vegetáciou na brehoch. Brehové porasty tvoria roztrúsené skupinky alebo jednotlivé exempláre vŕb, čremchy, bazy čiernej a ruže šípovej v podraste nevhodnej topoľovej výsadby. Biotop významný vo vzťahu k okolitým lokalitám. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

5. Lokálne pramenisko v intenzívne obhospodarovanej poľnohospodárskej krajine, porastené krovinami vŕby purpurovej, v podraste a na okrajoch s dobre vyvinutými charakteristickými vlhkomilnými a prameniskovými spoločenstvami. Veľmi významný biotop vzhľadom na svoje umiestnenie a väzbu na okolité biotopy. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

6. Západný okraj Kamenca a juhozápadný okraj plochej južnej časti kopy Sivej Brady. Pomerne výrazný travertínový hrebeň, vystupujúci spod deluviálnych sedimentov, ktorých povrch je intenzívne využívaný poľnohospodárskou výrobou, na západnom okraji ohraničený výraznou medzou. Prechod medzi oboma kopami tvorí nevýrazná depresia, prekrytá sedimentmi. Najmä okraje lokality sú značne narušené, ruderalizované. V severnej časti lokality je opustený malý lom na travertín, na východných okrajoch sú početné depónie travertínových úlomkov z okolitých polí. Lokálne zarastené hlúčikmi teplomilných kriačín, tvorených trnkou, hruškou planou a egrešom. Najmä obnažené plochy travertínu a plytké pôdy hostia hodnotné teplomilné spoločenstvá s celým radom regionálne vzácnych druhov, ktoré však nedosahujú kvalitu a kvantitu spoločenstiev priľahlej Sivej Brady. Lokalita veľmi významná aj zo zoologického hľadiska. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

7. Južný okraj plochej travertínovej kopy **Kamenec**, ktorej povrch je pokrytý intenzívne obhospodarovanou poľnohospodárskou pôdou. Na južnom okraji, tvorenom strmou medzou a svahom pod ňou, sa zachovali značne ochudobnené teplomilné spoločenstvá s roztrúseným výskytom vzácnych a chránených druhov rastlín. Lokálne sa vyskytujú líniové a hlúčikové formácie teplomilných kriačín, tvorených trnkou, ružou šípovou, hruškou planou, bazou čiernou, rešetliakom prečisťujúcim. Kamenec patrí v zmysle vekového členenia pravdepodobne do II. skupiny spišských travertínov, zoskupených podľa veku, do ktorej patrí aj Pažica a ktoré vznikli v interglaciáloch starého pleistocénu. V zmysle geomorfologickej klasifikácie ide o ploché travertínové ložisko. Hrúbka travertínovej vrstvy dosahuje 7 m. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

8. Severný okraj travertínovej kopy Pažica, oddelený od materského masívu štátnou cestou Levoča – Spišské Podhradie. Povrch je v týchto miestach porastený značne degradovanými, málo hodnotnými pasienkovými spoločenstvami s výskytom odolnejších teplomilných druhov. Na výraznom terénnom stupni, tvoriacom zrejme okraj kopy, a v okolí opusteného travertínového lomu sú sústredené hodnotnejšie fragmenty pôvodnej teplomilnej flóry. Lokalita je lokálne porastená borovicou z náletu, v okolí lomu rakytou, brezou, hruškou planou, kalinou.

9. Pažica. Travertínová kopa, dosahujúca nadmorskú výšku 523 m n. m. Podľa klasifikácie patrí do II. skupiny podľa veku, tzn. medzi travertínové útvary, vznikajúce v interglaciáloch starého pleistocénu. Podľa geomorfologického členenia ide o zloženú nepravidelnú kopu. Na južnom okraji sú výrazné skalné steny, miestami kolmé, rozčlenené viacerými puklinami, s dnes už zničenou jaskyňou. Mimo tohto priestoru sú okraje miernejšie, tvorené výraznejšími svahmi, zvoľna prechádzajúcimi do okolitej krajiny. Južné svahy a okraje západného svahu sú porastené veľmi hodnotnou xerotermnou vegetáciou s výskytom mnohých vzácnych druhov, v porovnaní s ostatnými travertínovými kopami znateľne chudobnejšou. Niektoré odolnejšie druhy prechádzajú i do degradovaných pasienkov na plochom povrchu kopy. Hodnotnejšie spoločenstvá sa lokálne nachádzajú i na medziach a výstupoch obnaženého travertínu v severných svahoch kopy východne od Spišského salaša a na okrajoch plytkého lomu v strede kopy. Severný okraj a časť svahov

sú porastené druhotným monokultúrnym lesom s dominanciou borovice lesnej, značným podielom borovice čiernej a prímesou smrekovca, v podrastovej etáži s trnkou, egrešom, bazou čiernou, svíbom krvavým, ružou šípovou, lipou veľkolistou a malolistou, smrekom, vŕbou purpurovou, so značne ruderalizovaným bylinným podrastom, v ktorom sa vtrúsene vyskytujú odolnejšie prvky teplomilných porastov a pôvodných lesných porastov. Ide o porasty 572, 573. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

10. Jazierko v západnom svahu Pažice. Výrazná oválna depresia v západnom, západne orientovanom svahu travertínovej kopy Pažica. Ide pravdepodobne o fragment krasovej jamy, na ktorého dnes už zarovnanom dne sa nachádzajú slabé vývery minerálnej vody a výrony plynov. V zničenom a silne ruderalizovanom priestore, slúžiacom ako napájadlo dobytka, sa v závislosti od dĺžky zamedzenia prístupu dobytka pomerne rýchlo obnovujú halofytné spoločenstvá, tvorené viacerými najmä fakultatívne halofytnými druhmi. V roku 1990 bol útvar o výmere 0,1101 ha pod názvom Jazierko na Pažiti vyhlásený za chránený prírodný výtvor, od účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. je prírodnou pamiatkou. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

11. Alúvium **Klčovského potoka**. Po regulácii a odvodnení trvalo druhotne zamokrené dno doliny Klčovského potoka v úseku od štátnej cesty Spišské Podhradie – Baldovce po železničnú trať Spišské Podhradie – Spišské Vlachy. Pod ňou pokračuje zúžené, kvalitatívne značne odlišné. V priestore nad železnicou je i výrazný ľavostranný, rovnako regulovaný prítok, s trsťovými porastmi v širšom priestore alúvia, v hornej časti s fragmentom menej narušeného koryta a pôvodných spoločenstiev lužných lesov a slatinísk. Pozdĺž regulovaného koryta sa šíria jednotlivé stromy jelše lepkavej, vŕby krehkej, purpurovej a rakytovej, ktoré sa rozširujú i do celého priestoru. V trsťových porastoch sú primiešané prvky pôvodných mokraďných spoločenstiev a burinné druhy, na okrajoch i teplomilné druhy. Pôvodne išlo o veľmi hodnotný biotop, ktorý značne utrpel prevedenými zásahmi. V priebehu rokov dochádza k postupnej sukcesii spoločenstiev a zlepšovaniu ekostabilizačných vlastností priestoru. Stále väčší význam má lokalita zo zoologického hľadiska ako refúgium pôvodných druhov i vzácnych a ohrozených druhov z okolitých intenzívne obhospodarovaných plôch. Na ploche pod železnicou, v ktorej bol potok regulovaný, ale plocha nebola odvodnená, sa vyskytujú popri porastoch trste a chrastnice trsteníkovitej i fragmenty pôvodných slatinných spoločenstiev v terénnych depresiách. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

12. Rozsiahly komplex lesných porastov v doline potoka Studenec, ktorý je pravostranným prítokom Margecianky. Druhovým zložením pomerne blízke prirodzeným lesov, v podraste s rozsiahlymi plochami dobre vyvinutých indikačných spoločenstiev. Temer súvislý komplex porastov 422, 427 - 429 a, 430 a, b, 431, 432, 433 b, 435 a, 436, 467 b, 468, 469, 470 b - 473, 475 - 480, 482 a. V drevinovom zložení dominuje smrek, vo veľkej časti porastov má značné zastúpenie jedľa, ktorá lokálne tvorí porastotvornú zložku, menej zastúpený je smrekovec a borovica. Najmä na strmších, kamenitých častiach svahov je primiešaný javor horský a lipa malolistá, ktorá je miestami porastotvornou zložkou, čerešňa vtáčia, jarabina vtáčia, vtrúsene jaseň a brest horský. Pravidelne sa vyskytuje vtrúsene buk a dub zimný, breza, osika, vzácne hrab. V podraste sa mozaikovite vyskytujú porasty indikačných druhov pôvodných lesov, značná časť lesov najmä na rovnejších plochách je porastená malinou, bazou, zemolezmi. Na styku s tokmi Studenca, Margecianky a lokálne zamokrených plochách pramenísk sa vyskytuje jelša sivá. Porasty nie sú súvisle kompaktné, niektoré boli v nedávnej minulosti rozpracované holorubmi rôznej veľkosti a tvaru, v niektorých je predpísaná obnova holorubom, ktorá sa už zrejme nebude realizovať. Výskyt viacerých vzácnych a chránených druhov rastlín a živočíchov. V komplexe sa v minulosti nachádzali lúčne enklávy s hodnotnými porastami, ktoré boli nevhodne zalesnené.

13. Dolina **Mlynského potoka** a niektorých jeho prítokov. Svahy rôzne orientovanej doliny sú porastené pestrými rôznorodými spoločenstvami. Prevládajú živné lúky a pasienky, na východne orientovaných strmších, miestami medznatých svahoch doznieva vplyv teplomilnej flóry a kriačín. Tieto sú tvorené trnkou, ružou šípovou, bršlenom európskym, zemolezom obyčajným, bazou čiernou, hruškou planou, rakytou. Značný podiel majú živné kroviny a stromové formácie, miestami charakteru zapojeného lesa. Sú veľmi hodnotné, s výskytom mnohých vzácnych a chránených druhov rastlín. Časť východne orientovaných svahov bola rekultivovaná, na týchto miestach sa pôvodné druhy vyskytujú len vtrúsene, stále sú však obohacované z priľahlých spoločenstiev na výrazných krajinných štruktúrach svahov. Na úrovni obce Lúčka a pod ňou je výrazný pás málo hodnotného lesa, tvoreného borovicou a smrekom, s veľmi nevhodnou prímesou agátu a značne ruderalizovaným podrastom v krovinách bazy čiernej, na ktorého úpätí sa nachádza pruh spoločenstiev zrušeného sadu a menej poškodené okraje rekultivovaných pasienkov s roztrúsenými kriačinami trnky, ruže šípovej, borievky. V severnej časti lokality sa nachádza fragment pôvodných spoločenstiev, ktorý sa zachoval po rekultiváciách, znamenajúcich zánik pôvodných spoločenstiev na rozľahlých plochách. Do tejto lokality sú zahrnuté aj lesné porasty 466, 531 - 537 a, 539, 540, 542 - 545, 546 b – 549. Ide o porasty s pestrým a bohatým drevinovým zložením, z ihličnanov prevláda smrek, dobré zastúpenie má jedľa a borovica, menej smrekovec, ktorý ale miestami vytvára monokultúrne skupiny. Z listnáčov temer v žiadnom poraste nechýba dub zimný, miestami ako významná porastotvorná zložka, pristupuje aj buk, lipa malolistá, javor horský, jaseň, breza, osika, jarabina vtáčia a čerešňa vtáčia, v podraste a na okrajoch porastov sa hojne uplatňuje lieska, zemolezy, kalina, krušina jelšová. Aspoň fragmentárne sa vyskytujú prirodzené spoločenstvá pôvodných lesov s výskytom viacerých vzácnych a chránených druhov. Hodnotné sú i živočíšne spoločenstvá.

14. Komplex lesov severne od Nemeckej hory. Ide o veľmi hodnotné lesné spoločenstvá s pestrým drevinovým zložením a veľmi hodnotnými spoločenstvami podrastu, blízkymi pôvodným prirodzeným porastom. Južná a východná časť bloku zhruba od chaty Diana je teplomilnejšieho charakteru. Zahŕňa porasty 502, 503 b - 507, 509,510, 512 a, c, 513 - 523. Porasty sú veľmi rôznorodé, v starších prevláda borovica a ďalšie ihličnany, výrazné zastúpenie má jedľa, v mladších prevláda dub zimný, ktorý sa vyskytuje pravidelne vo všetkých porastoch, vyskytuje sa lipa, miestami ako porastotvorná zložka, javor horský, javor mliečny, buk, jaseň, jarabina vtáčia, čerešňa vtáčia, v podrastovej etáži lieska, egreš, zemolezy. V závislosti od stavu podrastu boli porasty rozdelené do dvoch stupňov kvality, vo všetkých sa však vyskytuje aspoň fragmentárne prirodzené teplomilné až živné spoločenstvo s mnohými vzácnymi a chránenými druhmi rastlín. Hodnotné sú i lesné okraje a ich lemy. Časť severne do chaty Diana je živnejšieho charakteru, porasty zhruba rovnakého charakteru vybiehajú v úzkom pruhu až do záveru doliny Mlynského potoka. Zahŕňa porasty 501, 508, 525, 526, 530, 534, tvorené najmä jedľou, menej borovicou a smrekom, výrazné zastúpenie má dub zimný v rovnováhe s bukom, primiešané sú ďalšie listnáče – lipa malolistá a veľkolistá, javor horský, breza, jarabina vtáčia, osika. V podraste sú rozsiahle, málo narušené plochy prirodzených spoločenstiev pôvodných lesov, z krov sa vyskytujú hlavne zemolezy. Vo väčšine porastov je predpísaná doteraz nerealizovaná obnovná ťažba s obnovnou dobou od 10 do 40 rokov.

15. Mlynský potok. Súvislý úsek potoka od prameňov v oblasti kóty po sútok s Vavrincovým potokom, s početnými obojstrannými, často výraznými a dlhými prítokmi, narušený len v obci Lúčka. Prirodzene tečúci podhorský potok s dobre vyvinutými, miestami medzernatými brehovými porastami, v hornej časti s početnými mokrinami na rovnejších úsekoch alúvia, s korytom miestami ostro zarezaným, profilu V, porasteným lesnými spoločenstvami a doznievajúcimi prvkami priľahlých lúčnych porastov. Na ľavostrannom prítoku v hornej časti je výrazný prah v podložných flyšových horninách s vodopádom. V dolnej časti pod obcou Lúčka je potok miestami značne narušený priehonmi dobytka, sypaním odpadu, zeminy a lokálnymi technickými zásahmi, vytvorená je tu poloprirodzená malá vodná nádrž. V Jablonove je tok vyrovnaný, bez technickej regulácie, s fragmentmi pôvodnej vegetácie a umelo vysadenou sprievodnou zeleňou zväčša vhodného charakteru.

V hornej časti tvorí brehové porasty jelša sivá, vŕba popolavá, ušatá, purpurová a krehká, primiešaná je krušina jelšová, breza, osika, kalina, na okrajoch aj svíb krvavý, ruža šípová, borovica, čerešňa vtáčia, trnka. V podraste sa vyskytujú hodnotné spoločenstvá pôvodného lužného lesa, obohatené o prvky priľahlých lesných spoločenstiev.

16. Tok **Margecianky** a jeho alúvium od pramennej oblasti po sútok s Bijacovským potokom. V značnej časti úseku prirodzene tečúci horský a podhorský tok s početnými krátkymi i dlhšími prítokmi, lokálne, najmä v hornej časti prirodzene meandrujúci. Niektoré prítoky v poľnohospodárskej krajine sú len neperiodicky zamokrené, vytvárajú výmole a erózne ryhy. Brehové porasty sú zväčša dobre vyvinuté, zapojené, miestami medzernaté, v hornej časti v lesnej krajine tvorené dominantnou jelšou sivou, ku ktorej pristupujú najmä lesné druhy (lieska, smrek, jedľa, jaseň) a proti toku postupujúce teplomilnejšie kry. V dolnej časti dominuje najmä vŕba popolavá, purpurová a krehká, lokálne sú plochy alúvia vyplnené jelšinami jelše sivej s prímesou čremchy, miestami doplnené výsadbou euroamerických topoľov. Bohatšie sú výmole prítokov, na ktorých sú bohaté a pestré zmesy rôznych drevín – borovice, smrekovca, bršlena európskeho, čerešne vtáčej, čremchy, brezy, rakyty, ríbezle čiernej. Horné časti prítokov sú silne ovplyvnené blízkosťou lesných porastov, vyskytuje sa v nich popri borovici lieska, hruška planá, dub, zemolezy, bršlen európsky, čerešňa, osika, ríbezľa alpínska, egreš, baza čierna, javor horský a lesné druhy v podraste vlhkomilných spoločenstiev. V narušených častiach rastú len jednotlivé vŕby krehké. Lokálne sa aj na prítokoch vyskytujú líniové výsadby topoľov. Najmä v hornej časti toku a na prítokoch sú voľné, nezarastené plochy alúvia vyplnené hodnotnými mokraďnými spoločenstvami s fragmentmi spoločenstiev vysokosteblových ostríc, početné sú lokálne spoločenstvá prameníšk.

17. Výrazná dolina pravostranného prítoku Margecanky nad hospodárskym dvorom v Studenci. Členitý strmý svah na ľavej strane doliny je porastený zväčša teplomilnou vegetáciou a kriačinami. Pôvodne bol v hornej časti svahu sad, v súčasnosti zlikvidovaný. Protiľahlý svah je rozľahlejší, s menším sklonom, v dolnej časti po rekultiváciách, spojených s urovnávkou pôdy, s fragmentmi teplomilnej vegetácie v intenzívne obhospodarovaných pasienkoch, v hornej časti sa napriek rozsiahlym rekultiváciám zachovali stromami zarastené pasienky s hodnotnou vegetáciou. Prevláda tu dub zimný, breza, osika, vtrúsene borovica, jarabina vtáčia, čerešňa vtáčia, hruška planá, smrek, ruža šípová, hloh jednosemenný, lieska, na okrajoch trnka. Rozsiahle plochy medzi touto a predchádzajúcou lokalitou, morfologicky výrazné, oblé až ploché, s malým sklonom, boli v minulosti rekultivované a premenené na intenzívne obhospodarované pasienky, v ktorých sa roztrúsene vyskytujú odolnejšie druhy pôvodných spoločenstiev. V závere doliny sa nachádzajú súvislé lesné porasty. Ich časť je súčasťou lokality č. 14, vo zvyšnej časti boli ako hodnotné vybraté porasty 488, 489 b, 492, 493. V drevinovom zložení prevládajú ihličnany s výrazným zastúpením jedle a smreka, dobré zastúpenie má dub zimný, menej buk, breza, osika. Hodnotnejšie sú mladšie porasty a porastové skupiny. V podrastoch sú dobre zachované fragmenty spoločenstiev pôvodných prirodzených lesov. Osobitné postavenie má porast 498, ktorý má už ráz jedľovo-smrekových lesov. V drevinovom zložení dominuje jedľa, zastúpená je i borovica, smrek, vtrúsene smrekovec, zachované sú rozsiahle plochy prirodzeného podrastu.

18. Nemecká hora. Morfologicky výrazné svahy v okolí rovnomennej kóty (630 m n. m.), východne, južne a juhozápadne exponované, značne členité, miestami medznaté. Prevláda teplomilné rastlinstvo, najmä na medziach, s výskytom mnohých vzácnych druhov rastlín a živočíchov. Miestami sú súvislé plochy teplomilných krovín s dominujúcou trnkou, ružou šípovou, ku ktorým pristupuje hloh jednosemenný, javor poľný, čerešňa vtáčia, hruška planá, svíb krvavý, baza čierna. Spoločenstvá na rovných plochách medzi medzami a vo vyšších polohách lokality sú chudobnejšie a živnejšieho charakteru. Stredom lokality vedie priehon dobytka, ktorý je na rovnej ploche medzi medzami a pôsobí ako vhodný prvok tým, že potláča vegetáciu a vytvára vhodné bezkonkurenčné prostredie pre odolnejšie teplomilné druhy, ktoré sa odtiaľ šíria do okolitých porastov. Rozsiahle plochy v severozápadnej a východnej časti boli rekultivované, významné teplomilné prvky sa tu nachádzajú najmä na

okrajoch krovín, odkiaľ prenikajú späť do intenzívne obhospodarovaných spoločenstiev. Súvislejšie plochy lesíkov, tvorené dubom, borovicou, osikou, smrekom, hruškou planou, jarabinou vtáčou, čerešňou vtáčou a kríkmi kaliny, zemolezov, bazy čiernej, bršlena európskeho, majú v podraste pomerne chudobnú, značne ruderalizovanú vegetáciu. Výrazným prvkom je úžľabina na juhovýchodnom okraji, porastená vysadeným jaseňom, na okrajoch s borovicou, trnkou a ružou šípovou. Ide o veľmi pozitívny príklad výsadby vlhkých úžľabín, v súčasnosti však už stráca pôvodnú funkciu, nakoľko bol ponechaný na samovoľný vývoj a chýbajú mu výchovné zásahy, pre umelo založený porast nevyhnutné.

19. Záver doliny pravostranného prítoku Margecanky. Výrazne členité svahy záveru dolina, miestami medznaté, boli značne poškodené prevedenými rekultiváciami. Na strmších častiach svahov sa zachovali zvyšky pôvodných teplomilných porastov, v úžľabinách zas živné spoločenstvá, kroviny a stromové formácie. Na rekultivovaných plochách sa vtrúsene vyskytujú odolnejšie teplomilné druhy.

20. Komplex medzí v bloku oráčin, v západnej časti výrazná úžľabina, porastená borovicovým lesom. Medze sú husto porastené teplomilnými kriačinami, fragmentárne sa vyskytuje teplomilná vegetácia. Výrazná ochranná funkcia. V komplexe sa nachádzajú objekty televízneho vykrývača.

21. Krátka hlbšia úžľabina medzi južným okrajom Nemeckej hory (lokalita č. 18) a starým židovským cintorínom, porastená roztrúsene borovicou, jaseňom a teplomilnými kriačinami, najmä trnkou, ružou šípovou, hlohom a svíbom krvavým. Významný biotop na okraji intenzívne využívanej krajiny, hodnotný najmä zo zoologického hľadiska.

22. Starý židovský cintorín. Areál cintorína, porastený vzrastlými vysadenými stromami i z prirodzeného zmladenia. Vyskytuje sa tu hruška planá, čerešňa vtáčia, borovica, trnka, ruža šípová, svíb krvavý, rakyta a vysadené topole. Najmä na okrajoch plochy mimo cintorína i s porastami teplomilnej vegetácie v druhotných burinných spoločenstvách, s výskytom viacerých vzácnych charakteristických druhov. Lokalita významná aj zo zoologického hľadiska.

23. Vavrincov potok od sútoku s potokom Lúčka po okraj intravilánu Spišského Podhradia. Prirodzený podhorský tok, bohato meandrujúci v širšej, plytkej nive, s bohatým výskytom prirodzených rastlinných spoločenstiev podrastu niekdajších lužných lesov. Brehové porasty sú značne redukované, tvorené najmä vŕbou krehkou a purpurovou, menej jelšou sivou, doplnené nevhodnou topoľovou výsadbou. Nivu vypĺňajú lokálne aj mokraďné a prameniskové spoločenstvá. Biotop hodnotný aj zo zoologického hľadiska.

24. Pasienkové porasty na pravom svahu doliny Vavrincovho potoka. Extenzívne, značne narušené živné pasienkové spoločenstvá s doznievajúcimi teplomilnými druhmi, v západnej časti s lokálnymi prameniskami a vlhkomilnými spoločenstvami, jednotlivými vŕbovými krovinami, tvorenými vŕbou purpurovou a krehkou. Výskyt miestne významných druhov rastlín.

25. Podobný biotop ako predchádzajúci, s vyšším podielom teplomilných prvkov na fragmentoch medzí a zachovalejšími mokraďnými spoločenstvami v alúviu Hermanovho potoka.

26. Ordzovanský potok. Zachovalé časti toku od prameňa po okraj intravilánu Spišského Podhradia. Najmä v dolnej časti lokálne bohato meandrujúci tok v rámci širšej, dobre modelovanej nivy, ostro ohraničenej ornou pôdou, v hornej časti v menej výraznej nive, vyplnenej zväčša mokraďnými spoločenstvami s trvalou hladinou spodnej vody, s medzernatými brehovými porastami, tvorenými vŕbou krehkou, čremchou, kalinou, zemolezmi, svíbom krvavým. Regulované časti sú v obci a severovýchodne od obce, čiastočne aj pod obcou. Od sútoku s Bijacovským potokom je tok regulovaný, ponechaný vo viac-menej prirodzenej nive. V hornej časti je pôvodne prietočná spojnica medzi Bijacovským a Ordzovanským potokom, ktorou Bijacovský potok vtekal do Ordzovanského. V súčasnosti je koryto suché, oddelené od Ordzovanského potoka pásom ornej pôdy, porastené suchomilnou, zväčša ruderálnou vegetáciou, iba v strednej časti sú zachované zvyšky pôvodných spoločenstiev. V jeho hornej časti nad cestou Bijacovce – Ordzovany je rozsiahle smetisko. Voda z neho je odvedená umelým kanálom do Bijacovského potoka. V časti nad

obcou je nad korytom vyvinutá rozsiahla medza so zachovalými teplomilnými spoločenstvami a krovinami. Hlavná časť toku bola po okrajoch nivy i okolo vlastného toku nevhodne osadená euroamerickými topoľmi, v podraste ktorých sa vyskytujú nezapojené zvyšky pôvodných brehových porastov, tvorených jelšou sivou, vŕbou krehkou a purpurovou, čremchou strapcovitou. Fragmentárne, v dolnej časti toku aj v súvislých porastoch sa vyskytujú prirodzené spoločenstvá lužného lesa s výskytom viacerých regionálne vzácnych druhov. Významný biotop a migračná cesta mnohých druhov živočíchov, napr. obojživelníkov, cicavcov, vtákov.

27. Rozsiahle zamokrené plochy v oráčinách okolo regulovaného Podhorského potoka. Vznikli druhotným zamokrením po odvodnení pôvodných slatinísk, napriek jeho viacnásobnej obnove. V súčasnej dobe majú rôznorodú skladbu a kvalitu porastov, od málo hodnotných iniciálnych štádií zamokrených plôch a trsťových porastov až po pomerne hodnotné vysokobylinné mokraďné spoločenstvá, miestami až prirodzeného charakteru (napr. na styku s lokalitou č. 86). Najmä v dolnej časti sa okolo potoka nachádzajú jednotlivé kry i skupiny vŕbových krovín. Všade na plochách sa vyskytujú charakteristické najodolnejšie vlhkomilné druhy s viac-menej bohatou prímesou burín, miestami prechádzajúce po sitinových porastov okolo zavodnených depresií (napr. ležiská diviakov). Je predpoklad ďalšieho vývoja ku kvalitnejšiemu typu vegetácie s možnosťou introdukcie pôvodne sa vyskytujúcich vzácnych druhov. Vzhľadom na lokalizáciu, typ spoločenstva a jeho najmä zoologický význam veľmi hodnotný a významný biotop.

28. Svah južne od Spišskej Kapituly s porastmi teplomilných pasienkových spoločenstiev, ktoré boli intenzifikáciou v osemdesiatych rokoch značne narušené a poškodené. V súčasnej dobe sa na ich ploche a ploche bývalého sadu vyskytujú len odolnejšie teplomilné druhy v druhotných spoločenstvách.

29. Extenzívny sad na východne orientovanom strmom svahu so súvislými vysokými medzami. Pomerne hodnotné teplomilné spoločenstvá sú striedané s bohatými líniovými formáciami teplomilných krovín, tvorených trnkou, ružou šípovou, hlohom jednosemenným, svíbom krvavým, bršlenom európskym, rešetliakom prečisťujúcim, hruškou planou, kalinou, javorom mliečnym a prímesou vysadených ovocných stromov. Výskyt viacerých charakteristických vzácnejších druhov. Biotop vzhľadom na situovanie na okraji intravilánu mesta je významný aj zo zoologického hľadiska.

30. Severné a západné úpätia svahov Baldovskej hory a Mulíka na styku s lesnými porastami. Pomerne hodnotné horné okraje pravej strany údolia Klčovského potoka nad pásmom intenzívne obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy. Lúčne a pasienkové spoločenstvá živného i teplomilného charakteru, pomerne chudobné, s roztrúsenými až zapojenými kriačinami borovice, trnky, ruže šípovej, s lokálnymi prameniskovými spoločenstvami a skupinami vŕby krehkej a purpurovej. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

31. Jaškovica. Juhozápadné svahy na ľavom svahu doliny Klčovského potoka, porastené druhotnými porastami borovice z náletu, v podraste ktorých sa uplatňujú prvky pôvodných lesov (dub letný, breza), ako aj vŕba rakytová a čremcha strapcovitá. Na ich okrajoch a voľných plochách medzi porastami sa vyskytujú porasty teplomilných spoločenstiev, na extrémnejších hrebienkoch s mnohými charakteristickými vzácnymi druhmi, dosahujúce kvalitu najhodnotnejších spoločenstiev svojho druhu v posudzovanom území. Roztrúsene sa vyskytujú kríky trnky, borievky, ruže šípovej, hlohu jednosemenného, ktorý vzácne vytvára mohutné stromové exempláre. Súčasťou lokality je i porast 712, tvorený monokultúrou borovice lesnej, vtrúsene sa vyskytuje smrek, dub, buk a jarabina. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

32. Jaškovica. Severné svahy na pravom svahu doliny potoka Margecianka. Prevažne živné pasienkové a lúčne spoločenstvá, na medziach s líniovými formáciami lieskových krovín s borovicou a smrekom. Súčasťou lokality sú i porasty 717, 718, tvorené borovicou s prímesou smreka, vysadené na bývalých pasienkových spoločenstvách.

Vyskytuje sa v nich vtrúsene aj dub zimný a lipa, zrejme ako pôvodná zložka spoločenstiev na medziach. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

33. Jereňáš. Komplex veľmi hodnotných lesných porastov, tvorený porastami 703 - 706, 708, 713 - 716, 719 - 725. V ich drevinovom zložení dominuje dub zimný a lipa malolistá, lokálne na malých plochách aj borovica, smrek a buk, na rozsiahlych plochách má značné zastúpenie i breza, menej osika, pravidelne je v temer všetkých porastoch zastúpený hrab, na styku s potokom Margecianka aj jelša sivá. V oblasti starých lesných škôlok sú v malom rozsahu vysadené aj rôzne exotické dreviny. Podstatná časť komplexu bola veľmi nevhodne rozpracovaná prevodmi, na plochách ktorých boli vysadené prevažne ihličnany a menej vhodný buk, ktoré po odrastení hrozia totálnou premenou charakteru lesa, ako to poznáme z iných lokalít v regióne, kde prevody boli uskutočnené v plnej miere. V súčasnej dobe sú prevody zastavené a je nádej, že sa v nich nebude pokračovať a že bude môcť dôjsť k revitalizácii porastov aj na plochách prevodových prvkov. Pôvodná porastotvorná zložka je na nich vitálna, potláča vysadené druhy. V komplexe sú aj príklady starších prevodov, na ktorých bol vysádzaný alebo podporovaný dub, ktorý pri dostatočnej výchove nadobúda veľmi kvalitný tvar a dimenzie, pričom prakticky nedochádza k zmenám podrastu. Ten je totiž na celej ploche komplexu veľmi hodnotný a cenný, bohato sa v ňom vyskytujú rozsiahle, nenarušené plochy pôvodných rastlinných spoločenstiev s výskytom mnohých vzácnych, ohrozených a chránených druhov. Zreteľne v ňom vyznieva vplyv neďalekého Dreveníka, ale sú tu i druhy, ktoré inde v posudzovanom území nerastú. Veľmi cenný, silne ohrozený biotop, na ktorého revitalizáciu a záchranu by mali zodpovedné orgány a organizácie vynaložiť potrebné úsilie. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

34. Margecianka. Prirodzene tečúci, v dolnej časti bohato meandrujúci podhorský potok s ľavostranným prítokom a časti priľahlých aluviálnych porastov, v úseku od južného okraja Spišského Podhradia po reguláciu nad sútokom s potokom Branisko. V hornej časti je vyrovnaný tok osadený líniami euroamerických topoľov, čiastočne preriedených výrubmi, v podraste ktorých sa vyskytujú jednotlivé vŕby a čremchy. V dolnej časti je situácia opačná, medzernaté až zapojené prirodzené brehové porasty, tvorené vŕbou krehkou, purpurovou, jelšou sivou a lepkavou, čremchou a druhmi z priľahlého hodnotného lesa na lokalite Jereňáš, sú doplnené topoľovou výsadbou. Živné lúky a pasienky na pravej strane nivy potoka a nad sútokom s ľavostranným prítokom prechádzajú miestami do vlhkých až mokraďných spoločenstiev, ktoré sú veľmi dobre vyvinuté v strednej časti toku na jeho ľavej strane. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

35. Močiar v alúviu Margecianky. Od všetkých mokraďných plôch v alúviu Margecianky odlišný biotop. Ostricový močiar so slatiniskom v centrálnej časti, s výskytom viacerých vzácnych, i regionálne ojedinelých druhov rastlín, vŕbových krovín, tvorených vŕbou popolavou, purpurovou, čremchou, jelšou lepkavou, krušinou jelšovou a topoľovou výsadbou. Biotop niektorých druhov živočíchov. Vo vzťahu k okolitým plochám, vzhľadom na lokalizáciu a ako refúgium ojedinelých druhov veľmi vzácny biotop.

36. Krátky nevýrazný prítok Margecianky, v súčasnej dobe prerušený skládkou odpadu a zachyteným prameňom, čiastočne upravený, s fragmentmi pôvodnej prirodzenej vegetácie najmä jarného aspektu.

37. Podobná lokalita ako predchádzajúca. Roztrúsené lokálne výskyty travertínu, čiastočne prekryté deluviálnymi sedimentmi, silne poškodené poľnohospodárskou a stavebnou činnosťou, s roztrúseným výskytom odolnejších teplomilných druhov v značne ruderalizovaných pasienkových spoločenstvách, lokálne sú ucelené plochy na travertínovom podklade porastené málo narušenými pôvodnými spoločenstvami s absenciou vzácnejších druhov.

38. Zlatá brázda. Systém dvoch malých, hladko modelovaných kôp pravidelného tvaru, navzájom spojených, ktoré vznikli ako produkty parazitických prameňov po zaniknutí

hlavných výverov Dreveníka na jeho západnom úpätí. Sú porastené veľmi hodnotnou xerotermnou pasienkovou a lúčnou vegetáciou s výskytom mnohých vzácnych a chránených druhov, lokálne teplomilnými kriačinami a nevhodne borovicou z náletu. V roku 1990 bol na území lokality vyhlásený chránený prírodný výtvor o výmere 1,6160 ha, od účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. je prírodnou pamiatkou. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

39. Travertínová kopa Spišského hradu. V mierne modelovanej krajine Podbraniska monumentálne pôsobiaca travertínová kopa, dosahujúca nadmorskú výšku 631 m n. m., ktorej dojem je umocnený zrúcaninou Spišského hradu, ktorého múry boli postavené zväčša ako pokračovanie prirodzených temer kolmých stien okrajov kopy. Kopa Spišského hradu patrí do I. skupiny podľa veku, je jednou z najstarších, ktoré vznikali v pliocéne až začiatkom kvartéru. Podľa novších poznatkov pokračoval vývoj kopy aj v staršom pleistocéne (II. skupina členenia podľa veku), ktorého výsledkom je mladšia, najvyššia časť kopy. Podľa morfogenetickej typizácie predstavuje polosvahovú zloženú kopu nepravidelnú. Okraje najvyššej časti kopy sú temer kolmé, rozlámané gravitačnými svahovými procesmi na vežovité bloky a následne posunuté blokovými pohybmi po svahu. Na svahoch kopy po celom obvode travertínového telesa sa vyskytujú soliflukciou rozvlečené bloky travertínu, ktoré vznikli rozlámaním staršej južnej časti kopy, ako aj zrútením vrchných častí vežových blokov. Viaceré z týchto krýh sú využité ako podklad múrov stredného a dolného nádvoria Spišského hradu, stále sa pomaly pohybujú a spôsobujú deštrukciu hradných múrov. I kompaktné teleso severnej časti je porušené centrálnymi puklinami, na ktorých vznikli jaskyne. Puklina, v ktorej je tzv. Temná jaskyňa, prakticky rozpoľuje travertínové teleso s najvyššími časťami hradu. Mierne svahy v širšom okolí kopy i strmšie bazálne časti kopy sú porastené veľmi hodnotnými xerotermnými spoločenstvami. Trocha odlišnú fyziognómiu a zloženie majú porasty obnažených travertínových blokov, ktoré prechádzajú i na bazálne časti múrov, ktoré ešte neboli rekonštruované. Najhodnotnejšie sú severné svahy hradnej kopy, steny vežových blokov, úžľabiny medzi nimi a bazálne časti stien. Fragmentárne sa tieto spoločenstvá nachádzajú i v hradnom areále, najmä v jeho okrajových častiach. Na východnom okraji lokality sa nachádza stabilizovaný úvoz starej vozovej cesty, porastený líniovou formáciou teplomilných krov a fragmentmi teplomilných spoločenstiev, významný ako refúgium viacerých druhov živočíchov v silne antropogenizovanej krajine. Lokalita celkovo je veľmi významná a hodnotná i zo zoologického hľadiska. Vyskytujú sa tu vzácne druhy mäkkýšov, pavúkov, hmyzu, plazov a vtákov. V roku 1990 bol na časti plochy kopy vyhlásený chránený prírodný výtvor Spišský hradný vrch o výmere 24,2064 ha. Od účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. bolo územie prekategorizované na národnú prírodnú pamiatku. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník. Do územia katastra zasahuje len ochranným pásmom, vymedzeným v zmysle zákona.

40. Ostrá hora. Hladko modelovaná travertínová kopa pravidelného tvaru, dosahujúca nadmorskú výšku 608 m n. m., s málo narušenými svahmi, ojedinelými puklinami a jaskyňou vo východnom svahu, ojedinelými blokmi travertínu, soliflukciou rozťahanými po úpätí východného svahu. Najviac rozrušená je vrcholová časť, kde sú odseparované výrazné skalné stienky malého rozsahu a výrazné korózne útvary. Severovýchodne od nej leží ďalšia, menšia kopa, nazývaná Kozia hora, dosahujúca nadmorskú výšku 592 m n. m., ktorá je veľmi málo narušená povrchovými eróznymi procesmi. Kopa Ostrej hory patrí do I.skupiny podľa veku, je jednou z najstarších, ktoré vznikali v pliocéne až začiatkom kvartéru. Podľa morfogenetickej typizácie predstavujú obe telesá polosvahové zložené kopy bochníkovitého tvaru. Obe kopy sú porastené veľmi hodnotnými xerotermnými spoločenstvami, zhruba zhodnými so spoločenstvami ostatných travertínových lokalít, v podrobnostiach odlišnými, výskytom niektorých vzácnych druhov osobitnými. Niektoré skupiny či jednotlivé druhy dosahujú početnosť, neporovnateľnú so žiadnou ďalšou lokalitou, niektoré druhy rastú len tu. Západné svahy kopy s najcennejšími spoločenstvami boli v šesťdesiatych rokoch veľmi

nevhodne zalesnené nepôvodnými drevinami, čo znamenalo zánik rozsiahlych plôch vzácnych rastlinných spoločenstiev. Našťastie sa napriek viacnásobne opakovanému zalesňovaniu nepodarilo veľkú časť plôch zabezpečiť a ostali nezalesnené. Cenné plochy boli zalesňovaním zničené aj na juhozápadnom úpätí kopy na severnom okraji lomu v DP Spišské Podhradie I. Ide o lesné porasty 733, 734, 735, tvorené prevažne borovicou, menej smrekovcom, primiešaný je smrek, lipa, breza, jarabina, borovica čierna, javor horský a úplne nezmyselne jelša lepkavá. Na západnom úpätí kopy sa rozprestiera pásmo pasienkov na čiastočne medznatom svahu, ktoré boli rekultiváciami začiatkom osemdesiatych rokov značne narušené a z pôvodne hodnotných teplomilných spoločenstiev s viacerými vzácnymi druhmi ostali len odolnejšie druhy, vtrúsené do intenzívnych porastov. Okrajom pasienkov vedie stabilizovaná úžľabina starej cesty s hodnotnými spoločenstvami a teplomilnými kriačinami. Na juhozápadnom úpätí kopy je starý lom, v ktorom bola nájdená lebka človeka neandertaloidného typu, ktorá sa po druhej svetovej vojne stratila a nie sú o nej žiadne doklady. Na časti plochy lokality bol v roku 1990 pod názvom Ostrá hora vyhlásený chránený prírodný výtvor o výmere 29,3240 ha, účinnosťou zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. je územie prírodnou pamiatkou. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

41. Dreveník. Najstarší a najrozsiahlejší travertínový masív v systéme spišskopodhradských travertínov. Travertínové teleso má trojuholníkový pôdorys s vrcholom na severe a základňou orientovanou v smere východ – západ, dosahuje nadmorskú výšku 609 m. Vzniklo splynutím a následnou eróziou štyroch pôvodne samostatných kôp. Okraje telesa tvoria miestami temer kolmé steny, ktorými je ohraničený povrch kopy tvaru planiny, mierne sa zvažujúcej k juhovýchodu, na východnom i západnom okraji vznikli rozsiahle skalné mestá rozlámaním okrajov kopy na bloky, ktoré sa odseparovali a posunuli po svahu. Najmä na západnom okraji v časti nazývanej Peklo je tento proces veľmi dobre zreteľný, pri pohľade zhora obrysy blokov zapadajú do obrysov okraja planiny. Bloky sa tu oddeľovali v troch postupných fázach, z najstaršej sa zachovali len jednotlivé nerozsiahle bloky hlboko v lese na západnom úpätí Dreveníka, druhú a tretiu fázu tvorí sústava dvoch pásiem blokov, voči sebe poklesnutých. Na východnom okraji v časti Kamenný raj vďaka exponovanejším pomerom podložia došlo k vyvráteniu okrajových blokov dolu svahom, alebo ich pádu na svah. Jednotlivé bloky a stopy po rozsadlinách sa nachádzajú i na južnom svahu, ktorého pôvodný tvar je však najviac pozmenený ťažbou travertínu. Celý masív je silne postihnutý početnými poruchami, pozdĺž ktorých sa vyvinuli spomínané blokové zosuvy a doteraz vyše tridsať známych jaskýň a priepastí. Dve z jaskýň majú sezónnu až celoročnú ľadovú výplň a výzdobu. Silnými poruchami je postihnutý aj severný okraj masívu medzi terajším telesom a Ostrou horou. Podľa niektorých autorov ide o samostatnú kopu, poruchami rozlámanú na bloky. V tejto poruche je založený v súčasnosti činný lom. Na všetkých svahoch sa nachádzajú početné malé bloky a balvany, rozvláčené od materského telesa soliflukčnými pohybmi, ktoré boli najintenzívnejšie v období glaciálov. V tomto období boli aj najintenzívnejšie procesy, ktoré dali dnešný tvar celému masívu. Povrch kopy je silne postihnutý eróziou a koróziou, vyskytujú sa tu početné bohaté tvary mikro a mezoforiem zvetrávania povrchu travertínu. Dreveník patrí do I. skupiny podľa veku, vznikal v pliocéne až začiatku kvartéru, čo okrem vonkajších prejavov mechanického rozrušenia telesa a stupňa jeho korózie potvrdzujú aj odtlačky rastlín a živočíchov v tunajšom travertíne. Podľa morfogenetickej typizácie predstavuje teleso Dreveníka polosvahovú zloženú kopu nepravidelného tvaru. Veľmi hodnotná je vegetácia Dreveníka. Rastlinné spoločenstvá sú prevažne xerotermného charakteru s výskytom mnohých regionálne i celoslovensky vzácnych a chránených druhov, vyskytujúcich sa v posudzovanej oblasti i celom regióne len tu. Vďaka ojedinelej geomorfológii, veku a lokalizácii Dreveníka sa tu vyskytuje množstvo dealpínov a prealpínov, fytogeograficky významné druhy, viaceré druhy tu dosahujú hranicu svojho rozšírenia. Tieto spoločenstvá sa vyskytujú najmä v oblastiach skalných útvarov a stien, na ich úpätiach, okrajoch planiny, v niektorých častiach svahov a na obnaženom povrchu travertínov na povrchu planiny, na južnom svahu schádzajú po oblých hrebeňoch

flyšového podložia až k štátnej ceste Spišské Podhradie – Spišské Vlachy. Na východnom úpätí sa nachádzajú menej hodnotné, intenzifikáciou značne poškodené pasienky so vzácnejšími druhmi na plytkých skalných stupňoch a jednotlivých skalách. Tu sa nachádza aj starý ovocný sad, krajinársky i biologicky hodnotná alej okolo starej cesty na Spišský hrad a na jej dolnom okraji i fragment niekdajšieho borovicového lesíka pravidelného štvorcového tvaru, ktorý bol jedným zo štyroch vysadených na počesť narodenia potomkov grófa Csákyho. Na južnom úpätí sa nachádzajú aj opustené polia. Na západnom úpätí kopy je umelo vysadený starý borovicový les, v podraste ktorého sa zachovali veľmi hodnotné spoločenstvá pôvodných prirodzených lesov. Na južnom a východnom úpätí, v sedle medzi Dreveníkom a Ostrou horou a na úpätí juhovýchodného flyšového hrebeňa boli veľmi nevhodne vysadené borovicové a smrekovcové monokultúry, ktoré znamenali na mnohých miestach zánik pôvodných hodnotných spoločenstiev. Tam, kde sa porasty ujali, sú dnes v podraste sterilné plochy nezotletej vrstvy ihličia s výskytom 2 – 3 druhov tráv. Rozpor medzi názorom lesných typológov a geobotanikov spôsobil aj škody v nedávnom období, keď medzery po výruboch stromov Rómami v starom lese, ktorého podrast jednoznačne indikuje dubové lesy, boli zalesňované borovicou, nakoľko porast celý je v slt 3621 – Dealpínska vápencová borina vst. Z tohto pohľadu sú porasty ako základné jednotky priestorového usporiadania lesa na extrémnych, exponovaných a vzácnych stanovištiach nepraktické, mali by byť diferencovanejšie. Na LPF sú porasty 726, 727 (mladé porasty na úpätí juhovýchodného hrebeňa), 728 (mladý porast na východnom a južnom úpätí), 729, 730 (starý les na západnom svahu), 731, 732 (v sedle za Dreveníkom). V ich drevinovej skladbe všeobecne silne prevláda borovica lesná, miestami je primiešaná i borovica čierna, malé skupiny tvorí smrekovec a smrek. Vysádzaná bola aj lipa, javor horský, mliečny, jedľa, na severnom okraji starého lesa (porast 730 b) bol v starom borovicovom poraste podsadený smrek ako úplne nevhodná, neprirodzená zložka. V poraste 727 na úpätí juhovýchodného výbežku sa vyskytuje aj veľmi nevhodný agát. Prirodzene sa najmä na južných okrajoch starého lesa vyskytuje javor poľný, dub zimný, čerešňa vtáčia, z krov je bohato zastúpená lieska, zemolezy, bršleny, klokoč perovitý, svíb krvavý, lykovec jedovatý, egreš, ríbezľa alpínska. V poraste 729 bola v predchádzajúcom LHP (na roky 1978 – 1988) vylíšená v oblasti Pekla samostatná porastová skupina, tvorená veľmi hodnotným sutinovým a balvanitým lipovým lesom, v súčasne platnom LHP už vylíšená nie je, hoci v teréne je dobre zreteľná. Viaceré charakteristické lesné druhy sa nachádzajú aj mimo lesných porastov, napr. v oblasti Kamenného raja na dne úžľabín medzi blokmi. Napriek tomu, že intenzívny botanický výskum Dreveníka má vyše storočnú tradíciu, bolo za posledných 15 rokov nájdených alebo znovupotvrdených vyše 10 nových druhov rastlín, medzi ktorými sú i veľmi vzácne alebo nápadné, výrazné druhy, doteraz nikde nepublikované. Celkovo sa na ploche cca 1 km^2 vyskytuje okolo 470 druhov a poddruhov vyšších rastlín, z ktorých okolo 60 je zaradených do Červeného zoznamu vyšších rastlín Slovenska a medzi zákonom chránené druhy. Hodnotné a vzácne druhy sa vyskytujú i medzi machmi a lišajníkmi. Osobitné postavenie majú teplomilné kroviny na terasách a skalných stupňoch východného a južného okraja planiny, na medziach a starých krajinných štruktúrach na svahoch. Veľmi významná a vzácna je i živočíšna zložka, ktorú predstavujú viaceré výrazne diferencované skupiny živočíchov. Vyskytujú sa tu teplomilné i horské druhy hmyzu, mäkkýšov a pavúkov, ku ktorým pristupujú i druhy podzemných priestorov, veľmi vzácni zástupcovia plazov, vtákov a vďaka pestrej geomorfológii aj početné druhy cicavcov. Dreveník je významnou migračnou lokalitou flóry a fauny od dôb jeho vznikania, vďaka čomu sa v tunajšom travertíne zachovali odtlačky a artefakty mnohých druhov rastlín a živočíchov, ktoré posunuli hranicu poznania i v oblasti paleontológie. Ide aj o veľmi významnú archeologickú lokalitu, ktorá bola osídlená prakticky nepretržite od mladšej doby kamennej do stredoveku, krátkodobo aj v moderných dejinách. Z pohľadu všetkých doterajších poznatkov môžeme Dreveník z komplexného geologického, geomorfologického, paleontologického, archeologického, zoologického a botanického hľadiska považovať za jedinečnú lokalitu svojho druhu, nemajúcu obdobu v celoeurópskych pomeroch. Ako chránené územie sa Dreveník spomína prvý krát už v roku 1928, avšak z právneho hľadiska bola na území kopy vyhlásená štátna prírodná rezervácia

o výmere 66,90565 ha s nedostatočnou rozlohou a vymedzením hraníc až v roku 1982, v roku 1993 bola ŠPR vyhlásená na ploche 101,8186 ha a pokrývala celú plochu kopy. Od účinnosti zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. je národnou prírodnou rezerváciou. Lokalita bola zaradená do projektu "Corine biotopes", ktorého cieľom je výber a registrácia európsky významných lokalít z hľadiska ochrany prírody. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie jadrom unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

42. Sobotisko. Najvýchodnejšia travertínová kopa v systéme spišskopodhradských travertínov. Pravidelne modelovaná oválna kopa, dosahujúca nadmorskú výšku 558 m. Kopa Sobotiska patrí do IV. skupiny podľa veku, ktoré vznikali v poslednom interglaciále (eem, ris, würm). Podľa morfogenetickej typizácie predstavuje teleso Sobotiska polosvahovú zloženú kopu bochníkovitého tvaru. Kopa je postihnutá niekoľkými poruchami, na ktorých sa vyvinuli nerozsiahle jaskyne a priepasti, povrch kopy je porušený koróziou, na južnom okraji sú dobre vyvinuté nerozsiahle skalné stienky. Na celom povrchu sa nachádzajú viaceré plytké povrchové lomy, stopy činnosti po človeku, ktorého vplyv dokazujú aj travertínom zaliate industrie, ohniská, nástroje. Na západnom a východnom okraji sa nachádzajú rozsiahlejšie, výrazné lomy. Celá kopa je porastená veľmi hodnotnou xerotermnou vegetáciou lúčneho a pasienkového až stepného charakteru, ktorá vznikla intenzívnym využívaním povrchu kopy pastvou. V spoločenstvách dominujú niektoré vzácne a chránené druhy, ktoré dosahujú početnosť, nebývalú na iných lokalitách v predmetnom území, zastúpené sú aj mnohé ďalšie charakteristické vzácne druhy rastlín a živočíchov. V šesťdesiatych rokoch bola celá kopa veľmi nevhodne zalesnená, najmä na severnom, východnom a západnom okraji vznikli rozsiahle monokultúry borovice lesnej a čiernej, ktorých vplyvom zanikli rozsiahle plochy pôvodnej vegetácie a dnes sú na ich miestach v podraste temer sterilné plochy s výskytom 2 – 3 druhov tráv. Najcennejšie vrcholové časti a južné svahy ostali aj napriek viacnásobnému zalesňovaniu nezalesnené a poskytujú obraz niekdajších prírodných pomerov. Na južnom úpätí kopy je starší borovicový lesík pravidelného štvorcového tvaru, vysadený na počesť potomka grófa Csakyho. Dnešný lesný pôdny fond tvoria porasty 736 a, b. 736 a je lesík na úpätí kopy, tvorený borovicou lesnou a čiernou, vtrúsenou lipou a dubom z výmladkov, javorom horským, na okrajoch rastie čerešňa vtáčia a javor poľný, najmä na okrajoch sa v podraste zachovali fragmenty pôvodných rastlinných spoločenstiev a lem teplomilných krovín. Porast 736 b pokrýva temer celé územie kopy, je tvorený borovicou lesnou, menej čiernou, vysadený je smrek, smrekovec, lipa, javor horský, mliečny, hrab, jarabina mukyňová, na okrajoch aj drieň, vtrúsene sa vyskytuje dub, breza, jabloň, rakyta. Na severnom okraji mimo lesných porastov je pruh pôvodne hodnotných lúčnych porastov, ktoré boli zdevastované intenzifikáciou a neprimeraným využívaním, lokálne sa v nich na obnaženom, vystupujúcom travertínovom podloží vyskytujú pôvodné druhy, rovnako ako na výbežku starej poľnej cesty a malých fragmentoch bočných výverov na severnom okraji kopy. Hodnotnejšie ukážky tejto vegetácie sú na severozápadnom okraji kopy. Na území kopy bol v roku 1987 vyhlásený chránený prírodný výtvor o výmere 13,32 ha, účinnosťou zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. je územie prírodnou pamiatkou. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

43. Nerozsiahly strmý medznatý svah medzi lesnými porastami v severnom svahu Baldovskej hory (615 m n. m.), porastený teplomilnými krovinami, tvorenými trnkou, ružou šípovou, hlohom jednosemenným, svíbom krvavým, na okrajoch s lesnými druhmi, primiešanými z priľahlých porastov (lieska, zemolez obyčajný, baza čierna), po okrajoch s fragmentmi teplomilných bylinných porastov. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

44. Fragment prirodzených porastov záveru doliny potoka Peklisko v juhozápadnom svahu Baldovskej hory, zasahujúci do predmetného územia, tvorených prevažne prirodzenými trávobylinnými spoločenstvami s prímesou ruderálnych druhov a roztrúsenými krovinami.

45. Dolina Katúňskeho potoka v juhozápadnom svahu Baldovskej hory. Prevažne teplomilnými spoločenstvami a kriačinami porastené pomerne strmé, miestami medznaté, úvozmi, výmoľmi a stržami bohato členené svahy. Trávobylinné porasty sú pomerne chudobné v porovnaní s okolitými podobnými lokalitami, kriačiny sú tvorené hruškou planou, borovicou, trnkou, ružou šípovou, hlohom jednosemenným, svíbom krvavým, krušinou jelšovou, borievkou. Miestami sú svahy porastené hustejšími skupinami odrastenej borovice z náletu, vtrúseným smrekom, brezou, čerešňou vtáčou, jarabinou vtáčou, dubom zimným, v podraste s ružou šípovou, rakytou, bazou čiernou, svíbom krvavým, čremchou strapcovitou, hlohom jednosemenným, v ich podraste sa lokálne, najmä v záveroch úžľabín, vyskytujú aj bežnejšie lesné druhy. Podobný charakter má i lesný porast 689 v závere doliny, ktorý vznikol delimitáciou borovicového lesíka z prirodzeného zmladenia. Je tvorený monokultúrou borovice s prímesou a podsadbou smreka, vtrúsenou brezou, osikou, lipou a dubom. Trocha odlišný, živnejší charakter má porast 689 vo svahu Katúňskeho potoka, ktorý má v podstate rovnaké drevinové zloženie s ešte menším zastúpením smreka, v podraste so živnými až vlhkomilnými kriačinami a bylinnými spoločenstvami, s druhmi lužných lesov. Nad obcou Katúň na pravej strane potoka sú podobné porasty s rovnocenným zastúpením smreka, medzernatejšie, s bohatším uplatnením krovín a živných rastlinných spoločenstiev. Osobitné spoločenstvá predstavujú porasty výraznejších úžľabín, tvorené smrekom, borovicou, dubom, čremchou, svíbom, hlohom, krušinou jelšovou. Časť plôch doliny je extenzívne využívaná, časť je využívaná intenzívne po predchádzajúcich čiastočných rekultiváciách, časť je intenzívna, po odstránení zelene a premene porastov, v ktorých sa vyskytujú odolnejšie druhy pôvodných spoločenstiev. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

46. Katúňsky potok. Prirodzene tečúci podhorský tok v úseku od prameňov po južný okraj posudzovaného územia (k. ú. Katúň), prerušený reguláciou v obci Katúň. Horná časť nad obcou tečie v pomerne plytkej nive, v ktorej potok miestami meandruje a neperiodicky vysychá, v dolnej časti tečie v zahĺbenom koryte tvaru V. Brehové porasty sú medzernaté, tvorené vŕbou krehkou a purpurovou, okolo toku sú hydrofilné spoločenstvá. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

47. Mulík. Porasty 682, 685 v severovýchodných svahoch kóty 580 m n. m., ležiacej východne od Baldovskej hory. Porasty sú tvorené pestrými mladšími porastami duba, buka, lipy malolistej a veľkolistej, jaseňa, javora horského a mliečneho, smreka, ako aj borovicou s prímesou smreka v starých redších borinách, doplnených vysadeným podrastom lipy a prirodzeným výskytom duba. Vtrúsene sa vyskytuje breza, jarabina vtáčia, rakyta, osika, v podrastovej etáži bršlen európsky, hloh jednosemenný, zemolez obyčajný, lykovec jedovatý, vysadená jedľa. Lokálne bol vysádzaný aj nevhodný dub červený. V podraste sa nachádzajú rozsiahlejšie porasty i fragmenty pôvodných lesných spoločenstiev s výskytom najvzácnejších indikačných druhov pôvodného typu lesa, v okrajových častiach v čistých starých borinách doznievajú teplomilné porasty. Lokalita je významná i ako prechodná zóna do intenzívne obhospodarovaných poľnohospodárskych plôch na hornom okraji porastov. V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky je územie súčasťou unikátneho nadregionálneho biocentra Dreveník.

6.4. územné systémy ekologickej stability (ÚSES).

Posudzované územie bolo zahrnuté do Regionálneho ÚSES okresu Spišská Nová Ves, ide však o málo dôveryhodný materiál, ktorý je potrebné konfrontovať s inými materiálmi a reálnym stavom priamo v území. V RÚSES uvádzané analýzy nezodpovedajú skutočnému stavu poznania a reálnemu stavu územia. Na regionálnej úrovni bolo územie z hľadiska ÚSES aspoň čiastočne spracované v ďalších dvoch materiáloch, ktoré funkciu regionálnych biocentier v katastri Spišského Podhradia prisudzujú komplexu lesov v lokalitách Nemecká hora a Jaškovica – Jereňáš, komplexu poľnohospodárskej krajiny v oblasti Hradská lúka –

Sivá Brada a Dreveník – Ostrá hora – Spišský hrad – Sobotisko určujú funkciu nadregionálneho biocentra, funkciu regionálnych biokoridorov majú toky Margecianky a Klčovského potoka, terestrické koridory spájajú najmä nadregionálne biocentrá.

Nadregionálny materiál Generel nadregionálneho ÚSES SR uvádza v území unikátne nadregionálne biocentrum Dreveník, zahŕňajúce chránené územia a krajinu južne od cesty E18 a intravilánu mesta, do katastra zasahuje aj nadregionálny biokoridor, spájajúci východný okraj biocentra s okrajom Braniska. V zmysle Národnej ekologickej siete Slovenska NECONET leží južná časť územia katastra v jadrovom území národného významu N26. Spišské travertíny, severná časť katastra severne od Nemeckej hory leží v území rozvoja prírodných prvkov s funkciou štruktúrneho prvku ekologického koridoru.

Na lokálnej úrovni bol ÚSES projektovaný v rámci MÚSES územia Spišský hrad a pamiatky jeho okolia zapísaného do Zoznamu svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO, 1993. Jeho prvky boli posúdené, prehodnotené a zahrnuté do mapového podkladu.

6.5. Krajinnoekologický plán a z neho vyplývajúce krajinnoekologické opatrenia, rozdelené do viacerých typov podľa vyžadovanej činnosti a miesta realizácie.

6.5.1. opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity.

Temer všetky doteraz vyhlásené chránené územia v posudzovanom území majú dostatočné vymedzenie a vhodnú kategóriu ochrany. V jednotlivých chránených územiach je potrebné na zabezpečenie ich účinnej ochrany previesť niektoré opatrenia, resp. sa k nim viažu navrhované opatrenia tvorby, bližšie popisované ďalej.

Územia, navrhnuté na vyhlásenie v rámci MÚSES, sú vyznačené v mapovom podklade. Ide o nasledovné územia (názvy sú predbežné, pracovné).

Chránený areál (CHA) Nemecká hora je tvorený homogénnym komplexom lesných porastov výrazne xerotermného až živného charakteru, ktoré na južnom okraji prechádzajú do hodnotných xerotermných lúčnych a pasienkových spoločenstiev. Majú prevažne prirodzené drevinové zloženie s hodnotnými spoločenstvami v podraste. Pre zabezpečenie ochrany je potrebné zabezpečiť ich zachovanie a v ďalšom vývoji rešpektovať prirodzený vývoj porastov s nevyhnutnými výchovnými zásahmi.

CHA Jereňáš predstavuje komplex mimoriadne hodnotných lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením a mimoriadne cennými spoločenstvami podrastu, čiastočne ovplyvnenými aj blízkosťou Dreveníka. Lesné porasty sú prevažne výmladkového pôvodu, značná ich časť bola rozpracovaná prevodmi, realizované boli len prvky prvej naliehavosti. Tvoria ich dubiny a na exponovanejších severných svahoch aj lipiny, značný podiel predstavuje breza. Pre zabezpečenie ochrany je nevyhnutné zamedziť nelegálnemu výrubu stromov Rómami z priľahlej osady, čo je na základe doterajších skúseností, žiaľ, nereálne, čo znamená veľké nebezpečie pre genofond drevín. Podľa skúseností z iných podobných lokalít by výrub nemal podstatnejšie ovplyvniť podrastové spoločenstvá, najmä pri zachovaní krovitej zložky podrastu.

NPR Sivá Brada – navrhovaná je zmena hraníc doterajšej NPR (ZH1) prakticky po celom obvode chráneného územia, nakoľko od jej vyhlásenia došlo k mnohým závažným negatívnym zásahom, ktoré znamenali prakticky úplnú zmenu hraníc a zmenšenie územia. Ďalším dôvodom zmeny hraníc je i fakt, že pri vyhlásení boli úplne zbytočne vyhlásené i bezcenné plochy oráčin a, naopak, neboli do plochy chráneného územia zahrnuté hodnotné plochy slatiniska na východnom úpätí travertínovej kopy. Súčasťou návrhu je i zahrnutie prameniska severne od štátnej cesty E18 do plochy NPR, nakoľko ide o veľmi cenné územie, priamo súvisiace s doterajšou NPR, ktoré je dosť ohrozené a je potrebné zabezpečiť mu dôslednejšiu ochranu (v súčasnej dobe je súčasťou 100 m širokého ochranného pásma NPR). Pre zabezpečenie ochrany sú vymedzené potrebné technické úpravy, v mapovom podklade uvedené pod č. 1. Je tu navrhovaná výsadba súvislého porastu stromov a krov (resp. aspoň nízkych krov, podľa vyjadrenia dopravného inšpektorátu) na ploche medzi parkoviskom a cestou E18. Ide o nevyužiteľnú enklávu, ktorej ozelenením by sa dosiahlo čiastočné zamedzenie vplyvu exhalátov dopravy na územie NPR Sivá Brada, zmiernil by sa aj nepriaznivý krajinársky dopad novovybudovaného dopravného uzla. Toto opatrenie by bolo žiadúce rozšíriť aj na svahy násypu cesty E18 v západnej časti NPR. Druhové zloženie je potrebné prispôsobiť rezistencii drevín voči exhalátom, doporučujeme autochtónnu mahalebku, príp. svíb krvavý, zob vtáčí a pod., na úpätí svahov cesty E18 pás vrbiny. Ďalej sa toto opatrenie týka severovýchodného okraja NPR Sivá Brada. Predstavuje riešenie dlhodobého negatívneho vplyvu nelegálne postaveného parkoviska a starej cesty, ktorá ostala po vybudovaní homogenizácie cesty E18 v úseku Nemešany – Sivá Brada. Úsek starej cesty je potrebné upraviť ako chodník, nadväzujúci na trasovaný náučný chodník Sivá Brada – Spišský hrad – Dreveník. Parkovisko nebolo dodnes upravené napriek tomu, že úpravami bolo podmienené vybudovanie sociálneho zariadenia na jeho okraji. Objekt bol vybudovaný, ale ďalšie úpravy už realizované neboli, naopak, aktivity z parkoviska sa rozšírili mimo jeho plochu smerom do oblasti cenných plôch na východnom úpätí kopy. Vzhľadom na

vzácnosť a mimoriadne postavenie územia v sieti slovenských chránených území je potrebné v krátkej dobe definitívne vyriešiť otázku parkoviska, pričom treba rešpektovať spomínaný projekt, ktorý rieši stabilizačné opatrenia a obmedzenie ďalších negatívnych zásahov do územia NPR. Posledným na tejto ploche je veľmi obtiažne realizovateľné opatrenie, v mapovom podklade vyznačené ako technické opatrenie č. 2, ktoré má za úlohu odstrániť dlhodobé poškodzovanie rozsiahlej plochy NPR Sivá Brada nelegálnymi prejazdmi poľnohospodárskej techniky a motorových vozidiel všeobecne. Samotnú poškodenú plochu je potrebné mechanicky urovnať a ponechať na prirodzený vývoj, dôležitejšie je zabrániť prejazdom, čo je, aj vzhľadom na výsledok mnohých doterajších jednaní, pomerne nereálne. Je však potrebné si uvedomiť hodnotu NPR Sivá Brada, jej postavenie v sieti slovenských chránených území, v území, zapísanom do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO a prvoradosť jej dôslednej ochrany. Všetky ostatné záujmy v tomto území musia byť až druhoradé, preto aj pretrasovanie prístupovej komunikácie k objektu bývalých kúpeľov a následné uzavretie súčasnej komunikácie zo strany cesty E18 by malo byť jednoznačnou požiadavkou pre ďalšie využívanie objektov bývalých kúpeľov. Miesto toho však zaznamenávame ďalšie nelegálne aktivity v tomto spornom koridore (postavenie priestorového pútača na ploche NPR).

PP Sobotisko - navrhovaná je zmena hraníc doterajšej PP (ZH2), najmä v jej západnej, severozápadnej a východnej časti, nakoľko od jej vyhlásenia došlo k viacerým závažným negatívnym zásahom, ktoré znamenali prakticky zánik hodnôt v časti územiam a pri vyhlásení neboli do plochy chráneného územia zahrnuté niektoré hodnotné plochy. Pre zabezpečenie ochrany je potrebné zabezpečiť návrhy tvorby a navrhované sanačné úpravy, spočívajúce v redukcii nevhodne vysadených porastov lesných drevín. K tomuto územiu sa vzťahujú technické opatrenia č. 5 a 6, vzťahujúce sa na sanáciu nelegálnych skládok. Najmä v cennejších územiach nie je možné uspokojiť sa s doterajšou praxou, keď pod rekultiváciou skládky sa rozumie jej zarovnanie a zasypanie povrchu zeminou. Je potrebné pristúpiť ku komplexnej likvidácii skládky, t. j. jej odstráneniu, odvezeniu na oficiálnu skládku a následné úpravy terénu pre biologickú rekultiváciu. Toto opatrenia sa týka najmä západného okraja PP, ktorý je v optickom dosahu z odbočky na Spišský hrad.

Cenných prírodných území sa týka technické opatrenie č. 2, ktoré predstavuje likvidáciu nelegálnej skládky odpadu na južnom okraji cenného biotopu v koridore medzi Sivou Bradou a Hradskou lúkou.

Na zabezpečenie ekologickej stability a zvýšenia biodiverzity je potrebné vytvárať v strednej časti katastra podmienky pre rozčlenenie krajiny postupnou výsadbou zelene okolo poľných ciest, potokov, na hraniciach jednotlivých blokov a v prípade ohrozených svahov aj v blokoch samotných, zabezpečiť zatrávnenie ohrozených plôch oráčin, tvorbu zasakovacích trávnych pásov a ochranných trávnych pásov okolo vodných tokov. Na území lokalít travertínov je potrebné zabezpečiť pravidelný manažment, najvhodnejšie je pasenie ovcami. Pre posudzované územie doporučujeme spracovať agroenvironmentálny plán a zabezpečiť jeho dodržiavanie. V rámci týchto opatrení sú v mapovom podklade vyznačené dve plochy opatrení na PPF. Opatrenie č. 1 znamená prevedenie doterajšej ornej pôdy do TTP v záujme priestorového prepojenia biotopov NPR Sivá Brada s lokalitou Hradská lúka mimo záujmového územia. V rámci opatrenia č. 2 na vymedzenej ploche navrhujeme zabezpečiť zamedzenie neprimeraného využívania územia pastvou neprimeraného množstva dobytka a najmä dlhodobého košarovania na jednej ploche, následkom čoho sú rozsiahle plochy silne zaburinené. Zaburinené plochy je potrebné pred kvitnutím kosiť. Pri prípadnom dosiahnutí využívania plochy ako plochy lesoparku je potrebné zamedziť premene trávnych porastov, aspoň extenzívnym využívaním udržať doterajší stav. PPF sa týka aj návrh rozšírenia miestneho biocentra v alúviu Klčovského potoka. Na západnom okraji bola v deväťdesiatych rokoch minulého storočia rozoraná plocha, ktorú je potrebné previesť do TTP, resp. ostatných plôch a ponechať na prirodzený vývoj s prípadným extenzívnym využívaním. Rovnaké opatrenie navrhujeme v južnej časti biotopu, ktorý je dlhodobejšie využívaný ako orná plocha, je však trvalo zamokrený. Význam plôch spočíva v

súčasnom lokálnom výskyte vzácnejších mokraďných druhov, ako aj v tom, že realizáciou opatrenia vznikne homogénne územie biotopu.

Samostatný prístup vyžadujú regulované toky v krajine, na ktorých je možné nenáročnými opatreniami v súlade so zabezpečením protipovodňovej ochrany zvýšiť ich stabilitu, biodiverzitu a začlenenie do krajiny (výstavba prehrádzok na zrýchlenie prietoku a zvýšenie vodného stĺpca, výsadba sprievodnej zelene pri zabezpečení priestoru na údržbu). Dobrým príkladom takéhoto prístupu je tok Klčovského potoka, na ktorom sú lokálne vybudované miestnymi obyvateľmi nenáročné prehrádzky, ktoré majú najmä v suchom období veľký význam pre aluviálne spoločenstvá, znamenajú oživenie toku, skvalitnenie vody a celkové oživenie biotopu bez toho, aby boli výraznejšou závadou na toku, príp. prekážkou v toku v prípade zvýšenej hladiny toku.

V oblasti hodnotných lesných porastov na lokalite Jereňáš a čiastočne aj na lokalite Nemecká hora je potrebné zamedziť ďalším holorubom, výsadbe nepôvodných drevín a vhodnými opatreniami, vrátane výrubov vysadených nevhodných drevín, zabezpečiť na obnovných prvkoch vývoj lesa čo najpodobnejšieho pôvodnému ekosystému. Tieto návrhy, ktoré už v minulosti boli podporené odborníkmi z oblasti plánovania lesného hospodárstva, sa stále nedarí presadiť do plánovania a prevádzkovej praxe. Osobitný problém, v praxi ťažko riešiteľný, predstavuje nelegálny výrub drevín v lokalite Jereňáš, čiastočne aj na Dreveníku.

V ostatných cenných častiach lesa je potrebné hospodáriť vhodnými ťažobnými a obnovnými postupmi so zabezpečením prirodzenej drevinovej skladby a zamedzením vnášania neprirodzených druhov drevín, najmä smreka a borovice na nepôvodných stanovištiach. Rovnaké opatrenia je potrebné zabezpečiť na plochách kalamitného poškodenia porastov, kde treba zabezpečiť čo najpestrejšie obnovné zastúpenie drevín, čo najbližšie pôvodnému, bez doterajšej výraznej preferencie hospodársky významných druhov drevín. Tu je potrebné uprednostniť záujem ochrany lesa pred ekonomickými záujmami.

Osobitný manažment vyžadujú lesné porasty v oblasti Ostrej hory a severného okraja Dreveníka, vyznačené v mapovom podklade ako opatrenia na LPF. Ide o nevhodné, umelo založené monokultúry prevažne ihličnatých drevín, ktoré nezodpovedajú danému stanovišťu a ich založenie a nezmyselná obnova znamenala zánik rozsiahlych plôch pôvodne hodnotných spoločenstiev. Tu navrhujeme silné preriedenie s podporou prirodzene sa vyskytujúcich alebo umelo vysadených listnáčov.

6.5.2. Opatrenia na ochranu prírodných a kultúrno-historických zdrojov.

Vyššie uvedené opatrenia v oblasti poľnohospodárstva sa týkajú aj ochrany najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd, čo je v súčasnosti často zamieňané za ich čo najintenzívnejšie využitie.

Pre zabezpečenie ochrany najcennejších častí prírody územia je potrebné zabezpečiť vyhlásenie navrhovaných chránených území a ich dôslednú ochranu a manažment v zmysle predchádzajúcich návrhov.

6.5.3. Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva.

V tejto oblasti je potrebné uskutočniť niektoré opatrenia technického charakteru (vybudovanie a dobudovanie infraštruktúry, zlepšovanie a skvalitňovanie využívania jestvujúcich energetických zdrojov), aby nedochádzalo k znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím. Tejto oblasti sa týka aj opatrenie č. 7 v mapovom podklade, ktoré zahŕňa riešenie vplyvov skládky odpadu v nive Margecianky, ktorá v súčasnej dobe už nie je prevádzkovaná, avšak vzhľadom na okolnosti jej vzniku a prevádzkovania jej negatívny vplyv na prostredie nemožno vylúčiť a je potrebné ho eliminovať dôslednými technickými opatreniami.

Niektoré vplyvy je možné eliminovať relatívne nenáročnými opatreniami, ako je výsadba zelene (okolo poľnohospodárskych a priemyselných areálov, okolo ciest).

V tomto smere je zvlášť potrebné uvažovať s technickými a biologickými opatreniami v súvislosti s plánovanou výstavbou diaľnice. Tu sú dva druhy problémov, ktoré vyplývajú z realizácie takého diela v slovenských podmienkach. Pri výstavbe je zničená veľká časť územia mimo vlastného telesa diaľnice, pričom sú likvidované aj krajinné štruktúry, hoci zo zahraničia je zrejmé, že pri výstavbe takejto stavby je pri dobrej organizácii práce potrebný zlomok územia oproti u nás využívaným plochám. Tento aspekt je zvlášť výrazný práve v katastri Spišského Podhradia, nakoľko trasa diaľnice je vedená exponovaným terénom v bezprostrednej blízkosti mesta a chránených území celoslovenského významu, v ktorom bude tendencia vyrovnávania povrchu, úprav tokov a odstraňovania zelene vo veľkých vzdialenostiach od diaľnice. Ďalším problémom je následné začlenenie diaľnice do krajiny a eliminácia jej nepriaznivých vplyvov, čo je často nedostatočné a nie je v súlade s prirodzeným výskytom mimolesnej zelene v území. Pri ozeleňovaní plôch okolo diaľnice sú používané cudzokrajné alebo nepôvodné domáce druhy drevín a uniformné, málo pestré trávne zmesi, nevyhovujúce daným stanovištným podmienkam.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať aj ďalším navrhovaným komunikáciám a komunikačným uzlom. V mapovom podklade sú vyznačené najvážnejšie kolízne body územného plánu s prírodným potenciálom krajiny v okolí mesta a prakticky všetky sa týkajú navrhovaných dopravných tepien a uzlov.

6.5.4. Opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídlach.

Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v Spišskom Podhradí je potrebné spracovať samostatný generel, ktorý určí rozsah a spôsob potrebnej údržby najmä dendrologicky a historicky cenných drevín v meste. Pri ostatných typoch vegetácie je potrebné zabezpečiť ich bežné využívanie, obhospodarovanie a udržiavanie, čím sa zabezpečí zamedzenie zaburinenia plôch a rozširovanie nepôvodných inváznych druhov v prirodzených spoločenstvách v okolitej krajine. Kritickejšie posúdenie je potrebné najmä pri rozhodovaní o drevinách s úzkym vzťahom k historickým pamiatkam, nakoľko aj dreviny sú súčasťou historického vývoja mesta a majú v intraviláne aj ďalší význam.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať zeleni na cintoríne a východný okraj Spišskej Kapituly na prechode do mesta, kde je potrebné v prvom rade stabilizovať chodníky a pristúpiť k ošetrovaniu trávnej i drevinovej zelene a jej doplneniu. V meste sú ďalšie stromy ktoré boli koncom osemdesiatych rokov minulého storočia navrhované na vyhlásenie za chránené dreviny.

6.5.5. Opatrenia na zmiernenie pôsobenia stresových javov.

Tieto sú naznačené v predchádzajúcich typoch opatrení a zväčša vyžadujú samostatnú dokumentáciu, ktorá nie je predmetom tohto materiálu a územného plánu.

6.5.6. Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny.

Tieto opatrenia sú zahrnuté v predchádzajúcich návrhoch – napr. výsadbou zelene na stabilných krajinných štruktúrach (poľné cesty, hranice blokov) sa zlepší krajinný ráz, spestrí sa obraz krajiny a jej estetické vnímanie zo strany návštevníkov i domácich obyvateľov. Veľký význam má na mnohých miestach prípadná extenzifikácia hospodárenia a zmena naznačená kultúr, čo popri zvýraznení štruktúr napomôže aj zvýšeniu biodiverzity.

Mimoriadne závažnou krajinárskou závadou je sústava činných i nedávno opustených lomových priestorov a depónií odpadu z ťažby v sedle medzi Dreveníkom a Spišským hradom. Napriek skôr dohodnutým opatreniam nedošlo k ich realizácii a podľa posledných dohôd na najvyššej úrovni bude nerentabilná ťažba pod pláštikom rekultivácie prebiehať ešte desiatky rokov. Tohto priestoru sa týka technické opatrenie č. 4 v mapovom podklade, ktoré predstavuje rekultiváciu tohto priestoru, čiastočnú úpravu a ozelenenie neprirodzených háld pravidelných geometrických tvarov a ďalšie biologicko-technické opatrenia, ktoré však za súčasného legislatívneho stavu neprichádzajú do úvahy.

Vzhľadom na situovanie mesta v krajinársky a historicky mimoriadne cennom priestore majú osobitný význam aj niektoré doteraz realizované opatrenia (nadstavba plochých striech panelákov na úpätí Spišskej Kapituly), v ktorých je potrebné pokračovať.

7. Urbanistická štruktúra a koncepcia navrhovaného rozvoja mesta.

7.1. Urbanistická štruktúra mesta.

Navrhovaným urbanistickým riešením sa výhľadovo dosahuje principiálne funkčné zónovanie sídla a hierarchizované usporiadanie jeho vnútornej štruktúry. Historické jadro plní funkciu kvázi centrálnej mestskej zóny, pri ktorej je vybavenosť v maximálnej možnej miere kombinovaná s funkciou bývania v prevažnej väčšine historických, pamiatkovo chránených objektov. Predpokladá sa postupná sanácia tohto stavebného fondu, spojená s úpravou dvorných priestranstiev. Dopravné skľudnenie historického jadra umožní predovšetkým postupná realizácia vnútromestského distribučného okruhu, najmä jeho najdôležitejšej južnej a východnej časti. Vzhľadom na malý rozsah výhľadovej cieľovej automobilovej dopravy a známe ťažkosti s „obráteným“ prístupom dopravy zo zadných traktov navrhujeme riešiť historické jadro ako pešiu zónu s ponechaním účelne organizovanej automobilovej dopravy, zámerne minimalizovanú vytváraním vonkajších podmienok (okruh, záchytné parkoviská) pre prevahu pešieho pohybu formou dopravne skľudnenej zóny (ulice).

Vnútorný distribučný okruh okolo historického jadra je trasovaný (možnosť realizácie) s prihliadnutím na vytvorenie ucelenej priestorovej štruktúry jadra dostavbou jeho vonkajšej strany tak, aby sa vylúčili nepriaznivé pohľady na obnažené dvorné trakty.

Okolo historického jadra z vonkajšej strany okruhu, sú relatívne rovnomerne rozmiestnené obytné zóny sídla. Naďalej predpokladáme výrazné zachovanie prevahy individuálnej bytovej výstavby, čo vyplýva najmä z lokálnej špecifiky málo industrializovaného sídla, neposkytujúceho dostatočnú základňu hromadnej bytovej výstavbe. Bytová výstavba je riešená doporučenou formou izolovaných rodinných domov. Pri tejto funkcií je možné situovať aj inú formu zástavby (napr.: radová, terasová, átriová...), alebo riešiť zástavbu formou bytových domov v rámci celého územného bloku ohraničeného uličnou čiarou (viď. v.č.4).

Základná a vyššia občianska vybavenosť je vzhľadom na veľkosť sídla umiestňovaná zväčša koncentricky s ťažiskom v historickom jadre. Jej severné a južné hraničné póly predstavujú obe základné školy, situované na okraji obytných zón z vonkajšej strany distribučného okruhu. Malú obchodnú vybavenosť je možné situovať v rámci obytnej funkcie v ťažiskových polohách nových obytných súborov.

Športové a rekreačné plochy v sídle rozvíjame v už založených polohách - športový areál na východnom okraji.

Areály priemyselnej, komunálnej výroby a skladového hospodárstva včítane rezervných plôch pre zatiaľ nepredvídateľné nároky sa navrhujú prevažne pozdĺž dopravných komunikácií. Jestvujúce prevádzky nevhodne lokalizovaných súčasných zariadení v centrálnej časti sídla sú určené na postupné premiestnenie na okrajové polohy (Slovstein s.r.o., Drevospol a stolárska výroba).

Pre využitie MPR Spišská Kapitula sa uvažuje s monofunkčným využitím objektov pre viazaný cestovný ruch.

7.2. Zásady urbanisticko-architektonickej kompozície sídla.

Sídlo je umiestnené vo výrazne exponovanej prírodnej lokalite s vysokými nárokmi na urbanisticko-architektonickú kompozíciu celej jeho štruktúry a jednotlivých jej prvkov. Osobitnou potrebou je kompozícia z navštevovaných nadhľadových lokalít - Spišského hradu a vyvýšeniny pred Spišskou Kapitulou z ktorých je celé sídlo a jeho širšie zázemie obzvlášť viditeľné a esteticky citlivé (ochranné pásmo NKP Spišský hrad).

Navrhované riešenie v rešpektuje ucelené súborné estetické hodnoty – NKP Spišský hrad, MPR Spišská Kapitula a historické jadro sídla. Týmto hodnotám, najmä však štruktúre historickej zástavby sídla sa prispôsobuje i drobnejšia štruktúra navrhovanej zástavby. Proporčné alebo hmotové kontrasty objektov sú podľa možnosti usmerňované do menej konfliktných okrajových polôh, najmä na južnú stranu sídla.

Vzhľadom na charakter novej zástavby nie je potrebné, ale ani žiadúce aplikovať objekty, ktoré by v blízkosti historického jadra presiahli jeho terajšiu výšku. Táto koncepcia nie je potrebná ani vo vzdialenejších polohách. Maximálne výšky objektov formou bytových domov uvažujeme v hladine do troch obytných podlaží s možnosťou využitia podkrovia pre obytné účely.

Z nadhľadovej exponovanosti ako samozrejmosť vyplýva bezpodmienečne vylúčiť z blízkosti historického jadra, alebo z jeho vnútrajška, objekty s plochými strechami. Táto forma sa však podľa možnosti doporučuje používať v celom sídle.

V navrhovaných riešeniach sú ďalej zámerne architektonicky komponované najmä dostavby v priestoroch historického jadra a jeho okrajové priestory okolo navrhovanej vnútromestskej distribučnej komunikácie. Zámerom bolo zachovanie historického meradla, tvarovej bohatosti a rozmanitosti, podriadenej však organizujúcej jednote celku, spočívajúcej v priestorovej účinnosti a identifikovateľnosti.

Pre diaľkové pohľady je komponovaná najmä okrajová zástavba, ktorá je riešená tak, aby mohla byť organicky doplnená vzrastlou zeleňou a tvorila postupný nenásilný prechod sídla do okolitej krajiny. Pri úpravách tokov i poľnohospodárskych plôch bude potrebné zachovať jestvujúce stromoradia i solitérnu krajinnú zeleň. Po ukončení ťažby v kameňolome pod Dreveníkom je potrebné ťažobné priestory sanovať a rekultivovať.

7.3. Ochrana a využitie kultúrnych a prírodných hodnôt.

Podkladom pre riešenie priestorov historického jadra sídla a jeho jednotlivých objektov z hľadísk pamiatkovej starostlivosti bola „Aktualizácia Zásad pamiatkovej starostlivosti o MPR Spišská Kapitula a HUS Spišské Podhradie, ktoré v roku 1999 vypracoval ŠPÚ Bratislava. Pre NKP Spišský hrad východzím podkladom bol „Ideový zámer muzeálneho a kultúrno - výchovného využitia Spišského hradu a jeho širšieho okolia“, spracovaný Vsl. múzeom v Košiciach. Sanácia, revalorizácia a využitie Spišskej Kapituly je prevzaté z platnej ÚPD tejto mestskej pamiatkovej rezervácie.

Historické jadro sídla je navrhnuté na postupnú rekonštrukciu a revalorizáciu s využitím pre zariadenia občianskej vybavenosti a bývanie. Navrhuje sa jeho výrazné dopravné uskľudnenie a priestorové riešenie s prirodzenou preferenciou pešieho pohybu a pobytu v ňom. Dostavby sú navrhované prvorado s prihliadnutím na jeho hmotovo - priestorovú kompozíciu, pričom z ťažiskových vnútorných priestorov sa väčšie stavebné zásahy vylučujú a presúvajú na jeho okraj alebo až za jeho hranice.

V návrhu ÚPD je riešená tzv. „Náučná trasa“, vychádzajúca z bývalých kúpeľov „Sivá Brada“ (navrhované pre viazaný cestovný ruch), prechádzajúca okrajom ŠPR Sivá Brada k prameňom, Spišskému salašu a cez archeologické nálezisko - skanzen „Pažica“ na Spišskú Kapitulu. Z Kapituly vedie buď k výhľadovému bodu nad mestom, alebo starou úvozovou cestou do historického jadra Spišského Podhradia. Pokračuje k nástupu na Spišský hrad a samostatnou trasou na okruh ŠPR „Dreveník“ a CHPV Ostrá hora.

Opačným východiskom tejto trasy je kaštieľ v Hodkovciach, ktorý výhľadovo doporučujeme na zmenu funkcie - viazaný alebo voľný cestovný ruch. V kontaktných prístupových bodoch tejto trasy sú pre motoristov navrhované záchytné parkoviská a vybavenostné a servisné atraktivity.

Ochranu kultúrnych a najmä prírodných hodnôt okrem usmernenia pohybu návštevníkov bude potrebné citlivo regulovať tak, aby ťažisko tzv. „konzumentskej návštevnosti“ zostalo koncentrované v historickom jadre Spišského Podhradia, pre čo návrh ÚPD vytvára predpoklady najmä situovaním atraktívnej vybavenosti.

Prepočítané optimálne, resp. žiadúce kapacity návštevnosti jednotlivých prírodných rekreačných priestorov sú nasledovné :

rekreačný priestor	krajinný typ	rozloha v ha	optimálny počet návštevníkov na 1 ha plochy	celkom
Dreveník	III.	112	5	560
Sivá Brada	III.	56	8	500

Ostatné kultúrno - historické pamiatky vo vzdialenejšom okolí je možné navštevovať separátne, ako pri krátkodových návštevách, tak i pri dlhodobejších pobytoch v zariadeniach viazaného cestovného ruchu a ich problematika presahuje rámec tejto ÚPD.

Navrhované technické zásady v krajinnom prostredí boli zvažované i z potrieb ochrany prírodných štruktúr z hľadiska ich biologického a estetického. To sa týka najmä v navrhovaná trasa diaľnice D1 v súbehu s cestou I/18, vylúčenia možnosti vedenia preložky cesty II/547 pod úpätím hradného návršia a naopak jej umiestnenia za juhozápadný okraj sídla (výhľadovo navrhovaný obchvat), vylúčenia diaľničnej križovatky z kontaktných priestorov alebo neakceptovanie zámeru komercializácie využitia Spišského hradu formou lanovkovej dopravy. V riešení sa preferuje pokiaľ možno prirodzená symbióza sídla s krajinným prostredím a cieľavedome usmerňovaná regulácia činností v krajine.

7.4. Zásady ochrany pamiatkových území Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula a Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie a ich ochranného pásma.

Pre ochranu pamiatkových území podľa § 29 Zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon) platia Zásady ochrany pamiatkových území Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula (PR) a Pamiatkovej zóny (PZ) Spišské Podhradie ako súčasť priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia.

Všeobecné požiadavky pre pamiatkové územia v katastrálnom území Spišské Podhradie.

- Zachovať, chrániť a regenerovať historickú urbanistickú štruktúru pamiatkových území tvorenú pôdorysnou štruktúrou sídla, historickou parceláciou a hmotovou skladbou zástavby.
- Zachovať pamiatkové hodnoty územia PR a PZ, ktoré predstavujú súbor charakteristík jednotlivej veci, alebo súboru vecí daných ich originalitou, autenticitou, kvalitou, kvantitou, formou, obsahom, spôsobom, dobou vzniku, zmenami vplyvom času (patina, deformácia), vývojom, jedinečnosťou, celistvosťou a vzájomnými vzťahmi
- Nositeľmi pamiatkových hodnôt pamiatkového územia sú jednotlivé nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (ďalej aj „NKP“) situované na pamiatkových územiach PR a PZ, nehnuteľnosti v pamiatkových územiach PR a PZ a nositeľom pamiatkových hodnôt sú aj plošne vymedzené pamiatkové územia Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula a Pamiatková zóna Spišské Podhradie ako dva samostatné urbanistické celky.

Všeobecné požiadavky pre územie spoločného ochranného pásma Spišského hradu, Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula a Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie.

Na ochranu a usmernený rozvoj prostredia a okolia pamiatkových území je vymedzené spoločné ochranné pásmo pamiatkových území, v ktorom je neprípustné narušiť typickú siluetu a panorámu oboch pamiatkových území výstavbou nových výškových a objemových dominánt.

7.4.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie pamiatkových území.

Zachovať a udržiavať súčasnú funkciu oboch pamiatkových území a regenerovať ich historické funkcie tak, aby dôsledky nového funkčného využitia objektov a priestorov v pamiatkových územiach nespôsobovali úbytok pamiatkových hodnôt.

7.4.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu parcelácie.

Zachovať, udržiavať a regenerovať historický pôdorys mesta tvorený historickou uličnou sieťou a ňou vymedzenými stavebnými objektmi, historicky nezastavanými pozemkami, historickou parceláciou a jej orientáciou.

7.4.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu objektovej skladby pamiatkových území

Zachovať a udržiavať objektovú skladbu pamiatkového územia pozostávajúcu z:

- národných kultúrnych pamiatok
- objektov vytipovaných na vyhlásenie za NKP
- objektov vhodne dotvárajúcich prostredie
- záhrad, nádvorí a ostatných plôch
- nosných prvkov systému zelene
- plôch historicky vymedzených komunikácií a verejných priestranstiev.

7.4.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov.

Zachovať a udržiavať vyvinuté výškové a priestorové usporiadanie objektovej skladby oboch pamiatkových území, pričom je neprípustné:

- nadstavovať NKP o ďalšie podlažia
- situovať novostavby a prístavby v historicky neopodstatnených polohách
- meniť funkčno-účelové plochy nádvorí, záhrad, komunikácií a verejných priestranstiev

a nevyhnutné:

- zachovať všetky nosné prvky systému zelene
- považovať vyvinutý komunikačný systém za ukončený
- zachovať a udržiavať existujúcu profiláciu a niveletu terénu

7.4.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov interiéru a uličného parteru.

Zachovať a udržiavať historické prvky uličného interiéru (drobná architektúra, pamätníky, výtvarné diela, oplotenia, stromové aleje, plochy zelene, povrchy, verejné osvetlenie a pod.) a nové prvky (spevnené plochy, oplotenie, osvetlenie, letné sedenia a terasy, informačné, reklamné a propagačné zariadenia a technické zariadenia) riešiť v súlade s pamiatkovými hodnotami územia.

7.4.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia.

Zachovať, chrániť a regenerovať charakteristické pohľady, diaľkové pohľadové kužele, siluetu a panorámu pamiatkových území v krajine.

7.4.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk v katastrálnom území.

Celé územie Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula a Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie sú evidovanými archeologickými lokalitami. Pre všetky evidované archeologické lokality a aj pre ostatné územie ochranného pásma v katastrálnom území je každý stavebný zásah pod jestvujúcu úroveň terénu možný len po stanovení podmienok ochrany nehnuteľných a hnuteľných archeologických nálezov a situácií.

7.4.8. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia a ich ochranného pásma

Zachovať a udržiavať v pamiatkovom území všetky výtvarné diela prezentované v uličných interiéroch, ktoré patria medzi kultúrne hodnoty územia.

Zachovať kultúrne hodnoty nehmotnej povahy viažuce sa na osobnosti a udalosti symbolicky prezentované najmä pamätnými tabuľami.

Zachovať, prezentovať a udržiavať systém zelene pamiatkového územia, ktorý je jeho základnou prírodnou hodnotou.

Konkrétne podmienky ochrany sú predmetom samostatného správneho aktu v aktuálnom čase a v súlade s ustanoveniami pamiatkového zákona.

7.5. Funkčné využitie a organizácia riešeného územia.

7.5.1. Bývanie, bytový fond a obytné plochy.

Starobilosť osídlenia potvrdzuje vysoký podiel domov a bytov postavených do konca minulého storočia, ktorý s podielom 31,5 % patrí medzi najstaršie sídla v okrese. Sú to predovšetkým objekty v centrálnej časti historického jadra, bývalé meštianske domy, ako aj drobné prízemné objekty v súvislej zástavbe vo východnej časti územia.

Povojnová bytová výstavba sa rozprestiera hlavne v severnej a južnej časti sídla a z časti v západnej pod Kapitulou - byty v hromadnej bytovej výstavbe.

Pri riešení bytového fondu do roku 2020 sme vychádzali zo skutočnosti, že funkcia a charakter Spišského Podhradia ako sídla miestneho významu so sídlami spádového územia je zachováva aj v navrhovanom období. Predpokladom pre ďalší rozvoj sídla je jeho územné rozloženie, ktoré medzi Spišskou Kapitulou a Spišským hradom vytvára jedinečný a vysoko hodnotný architektonický a urbanistický celok. Okrem toho Spišské Podhradie leží v blízkosti ďalších územných atraktivít ako sú spišské mestá, oblasti cestovného ruchu Slovenský raj a Vysoké Tatry.

Ďalší rozvoj Spišského Podhradia predpokladá dostatočný bytový fond na požadovanej úrovni s možnosťou zachovať existujúci domový fond v centrálnej časti historického jadra v pamiatkovo chránených objektoch, ako aj ostatnej vyhovujúcej zástavby.

Navrhovaná výhľadová potreba bytov bola vypočítaná tak, aby sa zohľadnil plánovaný rozvoj sídla v počte obyvateľov a dosiahlo sa vylepšenia obývanosti na byt. Novú bytovú výstavbu navrhujeme riešiť na asanovaných plochách, na voľných plochách a z časti administratívnym zlúčením dnešných malometrážnych bytov na väčšie rekonštrukciou a vhodnou prestavbou.

7.5.2. Návrh riešenia rekreačnej vybavenosti a zotavenia.

Špecifickou vybavenosťou riešeného sídla je najmä rekreačná vybavenosť, navrhovaná pre účastníkov voľného a viazaného cestovného ruchu a pre tranzitných návštevníkov kultúrno - historických atraktivít sídla a jeho najbližšieho zázemia.

Pre ubytovanie v rámci viazaného cestovného ruchu sa navrhuje využitie objektov v MPR Spišská Kapitula. Podľa ÚPN-Z (URBION Banská Bystrica, 1977) je disponibilná ubytovacia kapacita MPR po rekonštrukcii objektov 205 lôžok. Pri využití i kapacít súčasných objektov MV a ŽP SR možno počítať s jej zvýšením o 100 - 150 lôžok. Taká istá je i potreba stravovacích zariadení v priestoroch MPR.

Ostatná špecifická rekreačná vybavenosť sa vzťahuje k NKP Spišský hrad, resp. k navrhovaným formám jeho využívania a priestorov ŠPR Sivá Brada. Na prístupe k Spišskému hradu od železničnej a autobusovej stanice je v kombinácii so záchytným parkoviskom lokalizovaná reštaurácia, sociálne zariadenie a autokemping. Odpočinková výhľadová plocha s minimálnou vybavenosťou (krytý prístrešok, bufet, WC) sa navrhuje v sedle medzi hradom a CHPV Ostrá Hora. Na Sivej Brade sa využijú kapacity Spišského salaša (stravovanie) a bývalých kúpeľov pre viazaný cestovný ruch. Výraznejší rozvoj tejto lokality vzhľadom na ochranu špecifických biocenóz nie je žiaduci.

Sekundárny nástup na Spišský hrad je z východnej strany od lokality „Šibenice - Sobocisko“. Predpokladá sa vybavenie parkoviskom, krytým prístreškom a sociálnym zariadením.

Rezervu pre potreby viazaného alebo voľného cestovného ruchu predstavuje kaštieľ v Hodkovciach, ktorý si vzhľadom na exponovanú polohu v priestore CR vyžaduje adekvátnejšie využitie.

7.5.3. Návrh riešenia zelene.

Spišské Podhradie je umiestnené v intenzívne obhospodarovanej poľnohospodárskej krajine, bez väčších možností kontaktu s prirodzenou krajinnou zeleňou. Preto sa riešenie ÚPD zameriava najmä na dlhodobé koncepčné vytváranie systému zelených plôch v sídle, so zaistením ich väzieb na okolitú krajinu prostredníctvom lokálnych atraktivít - hradnej vyvýšeniny v symbióze s CHPR Dreveník a Kapitulského návršia s prechodom k CHPR Sivá Brada.

Základom systému zelene v sídle sú jednak verejné priestranstvá - parky na námestí a účelová verejná zeleň, reprezentovaná najmä miestnym cintorínom, na druhej strane sú to plochy záhrad, spájajúce sídlo s krajinou. Vzhľadom na zmenšovanie záhrad vplyvom nevyhnutnej intenzifikácie zástavby intravilánu posilňuje sa v návrhu ÚPD systém verejnej a obytnej zelene. Súvislé priestory parkovej zelene sa v dlhodobom výhľade navrhujú na predpolí Spišskej Kapituly, obytná zeleň v kombinácii s izolačnou funkciou pozdĺž južného toku Margecianky a k priestorom nástupu na Spišský hrad. Uvažuje sa i s výhľadovou lesoparkovou úpravou lesných porastov od Kapituly k Sivej Brade. Pre verejné účely sa rieši aj záhrada bývalého navrhovaného domu pionierov naproti železničnej stanici a na kúpalisku. V okolí sídla sa zachováva charakteristická sprievodná zeleň komunikácií a poľných ciest a brehové porasty. Navrhuje sa tiež ochranná a izolačná zeleň okolo poľnohospodárskych areálov, najmä v smere prevládajúcich vetrov alebo na estetizáciu z frekventovaných pohľadových smerov.

Verejná zeleň má plniť funkciu lokálnych biocentier a biokoridorov v miestnom územnom systéme ekologickej stability. Preto parkové úpravy by mali byť jednoduché s využitím najmä zelene miestneho charakteru.

Jestvujúca štruktúra zelene v sídle je funkčne rozdelená na:

- verejnú zeleň – plocha parku a cintorína
- líniová zeleň pozdĺž peších komunikácií a brehová a sprievodná vegetácia vodných tokov
- súkromná zeleň – plochy záhrad.

7.5.4. Návrh riešenia priemyselnej výroby a skladového hospodárstva.

V sekundárnom sektore v sídle v súčasnosti vysoko prevažuje priemyselná výroba, podiel stavebníctva a skladového hospodárstva je na celkovej skladbe pracovných príležitostí nepatrný.

Vychádzajúc z počtu obyvateľstva je index priemyselnej zamestnanosti v sídle pomerne vysoký i vzhľadom na relatívnu blízkosť významných priemyselných centier - Spišskú Novú Ves a Krompachy.

Počet pracovných miest :

	1985 celkom	1995 celkom	2010 celkom
priemysel	621	655	685
stavebná výroba	32	30	35
skladové hospodárstvo	5	-	-
spolu :	658	685	720
index rastu (%)	100,0	104,1	109,4

Zoznam podnikateľských subjektov v Meste Spišské Podhradie k 31. 12. 2008 s počtom zamestnancov 10 a viac:

- Vzorodev, v. d. (v súčasnosti prevádzka zatvorená) - 81 zamestnancov
- Slovenská pošta, a. s. – 10 zamestnancov
- PRK, s. r. o. – 10 zamestnancov (v súčastnosti prevádzka zatvorená)
- Domov sociálnych služieb sv. Jána z Boha – 59 zamestnancov
- Stavmarket Slovstein, s. r. o. – 13 zamestnancov
- Tatara - Agrolev, s. r. o. – 14 zamestnancov
- Drevospol, s. r. o. - 36 zamestnancov
- Imrich Karafa – Imkar – 12 zamestnancov
- Drevo- Atyp, s. r. o. – 11 zamestnancov
- Euro Kameň, s. r. o. – 44 zamestnancov

Z územného hľadiska nie sú súčasné plochy priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva sústredené v ucelených areáloch, ale sú nepravidelne rozmiestnené v intraviláne a na okrajoch sídla. Súčasný štatisticky vykázaný záber plôch je 11,6 ha.

Urbanistickou štúdiou sa navrhuje sústredená lokalita zariadení výroby a skladového hospodárstva v juhovýchodnej časti sídla s rozlohou čistej výrobnej plochy areálov cca 8ha a 5ha rezervy pre nepredvídaný vývoj. V tomto areáli sa plánuje ponechať Euro kameň, s.r.o., stolárstvo, skladové prevádzky, sušička krmiva a pod.. Na postupné premiestnenie sú navrhnuté prevádzky rušivo zasahujúce do obytnej zóny sídla.

Návrh vytvára výhľadové ponukové plochy pre zriadenie miestnych podnikateľských aktivít prevažne v južnej časti sídla.

7.6. Regulácia funkčného využitia plôch a zástavby.

Navrhovaným urbanistickým riešením územného plánu sa má dosiahnuť principiálne funkčné zónovanie jednotlivých priestorov mesta a usporiadanie jej vnútornej štruktúry so snahou o odstránenie alebo minimalizovanie prevádzkových konfliktov a vzájomných negatívnych ovplyvnení jednotlivých druhov zástavby. Pre praktické dosiahnutie vhodnej výstavby v jednotlivých častiach mesta sa v územnom pláne stanovuje regulácia prípustnosti jednotlivých funkcií v konkrétnom území mesta podľa regulačný kódov stavebného využitia funkčných plôch nasledovne:

7.6.1. Funkčná plocha pre rodinné domy B

a) územie slúži:

pre bývanie formou rodinných domov s prislúchajúcimi nevyhnutnými zariadeniami (napr.: garáže, hospodárske stavby).

b) na území je prípustné umiestňovať:

rekreačnú vybavenosť – penzión do 20 lôžok,,

verejné a technické vybavenie,

objekty drobnej výroby hygienicky vhodné do obytnej zóny,

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy základnej, vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva, športovej vybavenosti a zariadení.

7.6.2. Funkčná plocha pre bytové domy B

a) územie slúži:

pre bývanie formou bytových domov s prislúchajúcimi nevyhnutnými zariadeniami.

b) na území je prípustné umiestňovať:

verejné a technické vybavenie,

v objektoch bytových domoch v parteri je možné situovať funkcie základnej občianskej vybavenosti a výrobných služieb hygienicky vhodných do obytnej zóny,

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy základnej, vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva, športovej vybavenosti a rodinné domy.

7.6.3. Funkčná plocha občianskej vybavenosti OV

a) územie slúži:

pre stavby základnej a vyššej občianskej vybavenosti;

b) na území je prípustné umiestňovať:

zariadenia pre maloobchod, služby, živnostenské aktivity nerušivého charakteru pre obytnú funkciu,

verejné a technické vybavenie,

rekreačnú vybavenosť – penzión,

plochy ihrísk,

plochy zelene.

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

7.6.4. Funkčná plocha rekreačnej a športovej vybavenosti RS

a) územie slúži:

pre umiestnenie objektov, plôch a zariadení rekreácie a športu pre obyvateľstvo

b) na území je prípustné umiestňovať:

verejné a technické vybavenie

objekty a zariadenia pre jednotlivé alebo skupinové rekreačné a športové aktivity

objekty pre doplňujúcu vybavenosť, súvisiacu s hlavnou funkciou

služobné byty pre správcov zariadení

plochy zelene.

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

7.6.5. Funkčná plocha výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva PV

a) územie slúži:

pre koncentrovanú výrobu, výrobné účely a služby, ktoré nemôžu byť situované v rámci obytnej funkcie z hľadiska hygienických a prevádzkových požiadaviek

b) na území je prípustné umiestňovať:

objekty pre živnosti, remeselné podnikateľské aktivity, výrobné areály

maloobchodné činnosti a služby

servisné a distribučné služby, opravárenskú činnosť

skladové objekty

účelové zariadenia špecifickej vybavenosti, ktoré nie sú vhodné do obytných, rekreačných a zmiešaných území,

zariadenia dopravy a technickej infraštruktúry.

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, bývania.

7.6.6. Funkčná plocha koncentrovanej poľnohospodárskej výroby HV

a) územie slúži:

pre koncentrovanú koncentrovanej poľnohospodárskej výroby, ktoré nemôžu byť situované v rámci obytnej funkcie z hľadiska hygienických a prevádzkových požiadaviek

b) na území je prípustné umiestňovať:

objekty pre živnosti, remeselné podnikateľské aktivity

maloobchodné činnosti a služby

servisné a distribučné služby, opravárenskú činnosť

skladové objekty

objekty pre ustajnenie zvierat,

záhradníctva

zariadenia dopravy a technickej infraštruktúry.

c) na území je zakázané umiestňovať:

plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, bývania.

7.6.7. Ďalšie záväzné a smerné regulatívy zástavby.

Okrem týchto záväzných regulačných regulatívov, ktorými sa stanovuje funkčná a stavebná prípustnosť územného využitia sa územným plánom určuje:

Záväzné regulatívy:

prípustná intenzita zastavanosti, ktorá je udaná ako pomer najväčšej prípustnej stavebne využiteľnej plochy k celkovej ploche pozemku (napr. 0,4).

prípustná výška zástavby, uvedená maximálnom počte nadzemných podlaží (napr.:3) do podlažia je zahrnuté aj podkrovie,

regulatív výšky zástavby v pamiatkovej zóne pre jednotlivé objekty sa prispôsobuje výške okolitej zástavby.

Smerné regulatívy:

navrhované hranice parciel - počet navrhovaných parciel - objektov (nemusí súhlasiť s realizáciou)

7.7. Kultúrne a výtvarné hodnoty mesta, ochrana pamiatok.

V zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o štátnej pamiatkovej starostlivosti je v území vyhlásených viacero chránených objektov a pásiem pamiatkovej ochrany.

Mestská pamiatková rezervácia Spišská Kapitula, vyhlásená vládou ČSR na základe návrhu z 11. 6. 1950.

Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad, vyhlásená Uznesením Predsedníctva SNR č. 24 z 27. 2. 1961 (uverejnené z Zbierke zákonov ČSSR, čiastka 36, z 18. 7. 1962). Ochranné pásmo NKP Spišský hrad bolo vyhlásené ONV v Spišskej Novej Vsi 19. 12. 1987 pod číslom 911/1987.

Pamiatková zóna v Spišskom Podhradí, vyhlásená Vyhláškou Okresného úradu v Spišskej Novej Vsi č. 1/1993 z 10. 2. 1993 a doplnená nariadením vlády SR z 13.12.2001 o pamiatkových rezerváciách 596/2001 Z.z..

Spišský hrad a pamiatky jeho okolia – pod týmto názvom bola časť predmetného územia zapísaná Výborom pre svetové dedičstvo UNESCO na 17. zasadnutí 6.-11. 12. 1993 do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Návrh ochranného pásma tohto územia bol spracovaný Pamiatkovým ústavom, Bratislava, regionálne stredisko v Levoči.

Rozhodnutie Pamiatkového úradu SR č.PU-07/1885-13/9004/KOW zo dňa 21.12.2007 o vyhlásení ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie, národnej kultúrnej pamiatky Kostol rímskokatolícky Žehra a ďalších národných kultúrnych pamiatok v okolí.

V riešenom území je zapísaných v ÚZPF celkom 123 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (NKP), z toho 25 NKP je situovaných v MPR Spišská Kapitula a 97 NKP v území PZ Spišské Podhradie. Jedna NKP je situovaná v miestnej časti Katúň.

Historické jadro Spišského Podhradia obsahuje súbory historických a kultúrnych pamiatok, ktoré svojou dispozíciou, estetickou kvalitou a špecifickým výrazom reprezentujú rozhodujúcu a nemeniteľnú kultúrno-historickú hodnotu. O účinnosti obrazu historického jadra sídla rozhoduje zreteľnosť jeho štruktúry, jeho výraznosť a identifikácia špecifickej formy. Historické jadro je výrazným identifikačným prvkom sídla, jeho vonkajšieho obrazu a ducha. V prípade Spišského Podhradia sa k všeobecným faktorom primyká vplyv topografických podmienok, kedy historické jadro je výrazné najmä v celkovej panoráme mesta z výrazných a atraktívnych nadhľadov - zo Spišskej Kapituly a najmä zo Spišského hradu a akýkoľvek zásah do jeho štruktúry z tohoto hľadiska je mimoriadne citlivý a vnímateľný. To isté platí i pre symbiózu novej okrajovej zástavby s historickým celkom a krajinným prostredím.

Historicky cenné objekty sa nachádzajú okrem iného okolo bývalých obchodných ciest v smere na Levoču, Prešov a Spišský hrad. Sú to meštianske domy, v ktorých sa zlúčila sféra výroby, obchodu a bývania. Jednotlivé objekty sú doplnené množstvom hodnotných stavebných detailov a funkčných celkov, ako sú portály, klenby, pavlače, maľby a pod.

Dokladom niekdajšej architektúry sú jej dodnes zachované zvyšky, svedčiace o renesančnom rozkvete a taktiež niekoľko domov s fasádami z čias baroka. Takmer úplne vymizli typické spišské strechy s podlomenicami.

Stará radnica (Mestský dom, č. 369) je renesančnou budovou z roku 1546, stojacou asi v strede domoradia v radovej zástavbe na námestí. Objekt bol reštaurovaný v r. 1985 - 86, obnovený a prefasádovaný v 1. tretine 20. storočia. Je dvojpodlažný trojosový s upraveným interiérom. Fasáda má dátovaný renesančný fortál, v supraporte je erb mesta.

Farský, rímskokatolícky kostol narodenia P. Márie je situovaný do ohradeného priestoru so vstupnou bránou, pôvodne gotickou v 17. a 18. stor. upravenou. Brána má lomený priechod a čiastočne zachované renesančné i barokové kamenné ostenie. Kostol bol postavený po roku 1258, goticky bol prestavaný v rokoch 1462 - 97, kedy k nemu pristavili kaplnku. V roku 1794 vyhorel. V rokoch 1824-25 loď a presbytérium zbúrali a začali stavať

nový klasicistický kostol, ktorý bol dokončený v roku 1829. Z pôvodnej stavby sa zachovala hranolová veža, podklenuté krížovou klenbou.

Kostol a kláštor Milosrdných bratov predstavuje barokový komplex s neskoršími úpravami. Zo stredovekého mestského špitála, spomínaného v roku 1327, prestavali v rokoch 1643-58 časť dnešných objektov kláštora a rozšírený špitál po roku 1671 do správy Milosrdných bratov, ktorí objekty zväčšili a zbarokizovali. K objektu pripojili i susedný meštiansky dom a jednotne ich prefasádovali. Ďalšie dva meštianske domy pripojili a empírovo prefasádovali v 19. storočí. Objekty generálne opravili v roku 1949 a tiež najnovšie pre účely sociálnej starostlivosti. Kláštorná budova je štvorkrídlová s obiehajúcou chodbou okolo pretiahnutého úzkeho Rajského dvora. K chodbe prilieha na južnej strane kláštora umiestnený kostol sv. Jána. Je jednoduchý, prístupný z ulice a z kláštornej chodby. Hlavná fasáda s priečelím kostola je jednoposchodová, štít kostola má volutové zakončenie a vstavanú vežu.

Evanjelický kostol ausgburského vyznania je klasicistický, postavený bol v rokoch 1799 - 1808, renovovaný v r.1889. Predstavuje sieňovú stavbu s náznakom kríženia so segmentovým uzáverom a vstavanou vežou v priečelí.

Synagóga pochádza z roku 1875, je postavená v neskorogotickom slohu, s prvkami, inšpirovanými orientálnou architektúrou. V súčasnosti je rekonštruovaná.

Na námestí je barokový mariánsky stĺp z roku 1726. Za osobitnú zmienku naviac stojí plastický figurálny náhrobok rodiny Harmattovcov na miestnom cintoríne.

Mestská pamiatková rezervácia Spišská Kapitula je uceleným pamiatkovým kultúrno - historickým a urbanisticko-architektonickým súborom s priestorovými estetickými kvalitami, s jeho pôvodnou monofunkčnosťou a výlučnosťou. Vývoj a tvar osídlenia Spišskej Kapituly podmienila ako morfológia terénu, tak najmä funkčná dôležitosť jednotlivých stavieb. Dnešná lokalita mala zárodok v malej osade nad podhradskou obcou hradu, s ktorou dnes už stavebne takmer splynula. Zástavba Spišskej Kapituly sa vyvíjala v období od polovice 13. až do polovice 17. storočia a okrem menších úprav ostala takto konzervovaná až podnes.

Najstaršou dodnes zachovanou a najdôležitejšou stavbou je neskororománska, pôvodne trojloďová katedrála sv. Martina, v priečelí s dvojicou veží. Je postavená na návrší, tvoriac tak akropolu osídlenia. Oproti katedrále z jej severnej strany stojí prepoštský palác, ktorý sa postupne v priebehu renesancie a baroka rozširoval až do dnešného vzhľadu. Katedrála spolu s palácom bola už od počiatku opevnená kamenným múrom so strážnou vežou zo 14. storočia. Na toto centrum nadväzuje ulica, smerujúca od presbytéria katedrály východným smerom. Táto ulica, tvoriaca os osídlenia, bola už od začiatku voľne zastavovaná kanonickými domami, stavanými ako samostatne hospodáriace jednotky. Smerom do ulice stojí bloková obytná budova a s ňou paralelne hospodárska budova. Obidve stavby boli v 17. storočí prepojené kamenným múrom, vytvárajúc tak súvislý uličný interiér. Široké parcely boli v dvornej časti zastavané hospodárskymi budovami a priečne postaveným humnom, za ktorým sa rozkladala záhrada.

Celé sídlo bolo do roku 1587 znovu opevňované kamenným múrom. V roku 1662-1665 bolo vybudované dnešné jednoliate opevnenie s kruhovými otvorenými baštami, ktoré v zásade aj dnes určujú hranice zástavby mestskej pamiatkovej rezervácie. Stavebný obraz mesta doplnila stavba Jezuitského kláštora v polovici 17. storočia, situovaná juhovýchodne od katedrály a tesne pred 2. svetovej vojnou postavený internát a učiteľský ústav.

Celkový vzhľad Spišskej Kapituly má prevládajúci renesančný - barokový ráz. Blokové architektúry kanónií boli slohovo upravované najmä v druhej tretine 18. storočia, keď budovy prefasádovali a doplnili maľbami alebo plastikami na priečeliach. Budova prepošstva (rozšírená v tereziánskom období, keď bola lokalita povýšená na biskupstvo) niesla vo svojom výraze pečať barokových architektonických princípov palácovej stavby s pohodlným reprezentačným schodišťom, zasadacou miestnosťou, aulou, knižnicou a bytom biskupstva. Okolo paláca vznikol park, do ktorého vstup tvorí tzv. „hodinová veža“, slúžiaca súčasne aj ako kazateľnica pre náboženské zhromaždenia v prírode.

Pôvodne neskororománska katedrála sv. Martina má z južnej strany pristavanú neskorogotickú pohrebnú kaplnku rodiny Zápoľských z rokov 1488 - 1493 a neskoršími barokovými úpravami.

Opevnenie Kapituly tvorí jednoduchý hradbový múr, asi meter široký, dosahujúci výšku 4-5 metrov. Vstupná brána s vežou (východná) je poschodová hranolová stavba s manzardovou šindľovou strechou takmer štvorcového pôdorysu. Brána je prejazdná, poschodie je sprístupnené bočným, z južnej strany umiestneným schodiskom. Západná brána, pristavaná ku staršiemu hradobnému múru, je dvojposchodová prejazdná hranolová stavba štvorcového pôdorysu. Tretia vstupná brána do areálu je na juhozápade.

Objekt seminára bol pôvodne neskorogotickým hostincom. Pôvodne dvojpodlažná budova s ústredným rajským arkádovým dvorom a vybiehajúcim bočným krídlom, z ktorej zostalo jadro dnešnej ústrednej budovy. Bola v r. 1910-15 klasicisticky prebudovaná a rozšírená pre potreby novozaloženého seminára. Od roku 1918 tu bol aj učiteľský ústav, pre ktorý budovu zvýšili o jedno poschodie. V roku 1932 až 34 ju zmodernizovali a rozšírili o internát, situovaný na predtým voľnej parcele seminárnej záhrady. Prestavba a dostavba svojou hmotou a stvárnením do značnej miery narušila urbanistický charakter a historický výraz objektu i prostredia.

7.7.1. Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva.

- Vytvárať všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu na území Mesta Spišské Podhradie (v súlade s § 14 pamiatkového zákona).
- Obnovu národných kultúrnych pamiatok na území Mesta Spišské Podhradie, zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, úpravu ich bezprostredného okolia a akékoľvek stavebné úpravy, úpravy zelene, urbanistické a krajinárske zásahy na území Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie vykonávať v súlade s pamiatkovým zákonom, výlučne na základe odsúhlaseného zámeru obnovy (úpravy) Krajským pamiatkovým úradom Prešov.
- Stavebnú, či hospodársku činnosť na území Mesta Spišské Podhradie vyžadujúcu zásah do terénu je nevyhnutné vopred odsúhlasiť s Krajským pamiatkovým úradom Prešov, ktorý v zmysle pamiatkového zákona v spolupráci s príslušným stavebným úradom zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezísk v územnom, stavebnom a vodoprávnom konaní.

7.7.2. Chránené záujmy z hľadiska archeológie.

Najstaršie stopy osídlenia v hodnotenom území sú prezentované unikátnym náleziskom pozostatkov hominida z doby cca 1,2 mil. rokov pred n.l. a sídliskom zo staršej doby kamennej - paleolitu (cca 500 tis.pred n.l.) v travertínovom lome nad Spišským Podhradím - Spišská Kapitula, lokalita Pažica.

Z mladšej doby kamennej - neolitu (cca 4500 - 3800 pred n.l.) sú nálezy z archeologických lokalít na hradnom kopci (v areáli terajšieho Spišského hradu) a na Dreveníku, kde boli nájdené 3 jaskynné sídliská.

Z Dreveníka pochádzajú aj nálezy z najmladšej doby kamennej - eneolitu (cca 2600 - 1900 pred n.l.), a to 3 výšinné opevnené sídliská. Tieto spolu so sídliskom na hradnom kopci, ktoré už v tej dobe okrem akropoly zaberalo aj priľahlé svahy, predstavovali v danom období jedno z najvýznamnejších centier osídlenia v Spišskej oblasti.

Osídlenie Dreveníka pokračovalo aj v dobe bronzovej, čo dokladujú nálezy poukazujúce na miestnu metalurgiu, ako aj na živé obchodné kontakty so stredomorskými centrami i centrami na sever od &karpát. V období mladšej a neskoršej doby bronzovej (cca 1200 – 900 pred n.l.) bol znovu osídlený aj hradný vrch. Jeho najintenzívnejšie osídlenie, ktoré rozlohou prevyšovalo aj stredoveké opevnenie, je však doložené z obdobia zmeny letopočtu. V tejto dobe tu jestvovalo opevnené sídlisko s kultovými, výrobnými a obytnými

objektami tvoriacimi jednotnú urbanistickú štruktúru, ktoré bolo politickým aj hospodárskym centrom tzv. ľudu púchovskej kultúry v tejto časti Spiša.

V období Veľkomoravskej ríše (cca 9. stor.) existovalo na Dreveníku slovanské hradisko, a to až do začlenenia tejto časti Slovenska do uhorského štátu v 12. stor. Slovanské osídlenie je však doložené aj z areálu hradu. &začína v 10. Storočí a pokračuje až do obdobia výstavby najstaršej hradnej kamennej architektúry na rozhraní 11. a 12. storočia. V 11. storočí je doložené aj osídlenie Spišskej Kapituly.

Na základe údajov poskytnutých Archeologickým ústavom SAV sú evidované dôležité archeologické lokality:

- zaniknutý benediktínsky kláštorný komplex z 12. – 13. storočia na Pažiti
- kamenné nástroje, pelontologický materiál, ohniská z paleolitu južne od zaniknutého kláštorného komplexu
- polykultúrne sídlisko z doby bronzovej v polohe Za baštami
- praveké nálezy na východnom svahu Vínneho vrchu.

Akúkoľvek stavebnú, či hospodársku činnosť na ploche archeologických lokalít je nevyhnutné vopred odsúhlasiť s Krajským pamiatkovým úradom Prešov, ktorý v zmysle § 41 pamiatkového zákona v spolupráci s príslušným stavebným úradom zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezísk v územnom a stavebnom konaní.

Pri stavebnej činnosti môže dôjsť k porušeniu aj dosiaľ neznámych archeologických objektov a nálezov. V zmysle § 37 pamiatkového zákona pri príprave stavieb a inej hospodárskej činnosti na území, kde sa predpokladá ohrozenie pamiatkových hodnôt a archeologických nálezov, je nevyhnutné vykonať záchranný výskum. O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Pamiatkový úrad SR Bratislava.

Podľa § 40 odsek 2 a 3 pamiatkového zákona a § 127 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v prípade zistenia alebo narušenia archeologických nálezov mimo povoleného výskumu musí to nálezca písomne ohlásiť Krajskému pamiatkovému úradu Prešov priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je povinný urobiť nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, pri ktorých došlo k nálezu, najneskôr na druhý pracovný deň po jeho nájdení. Nález sa musí ponechať bezo zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu.

8. Základné demografické údaje a prognózy.

Pri spracovaní vychádzame z údajov mesta a SŠÚ od roku 1985 cez posledné sčítanie, ktoré sa uskutočnilo v roku 2001. Počet obyvateľov mesta Spišské Podhradie a časti Katúň sa v rokoch 1991–2001 zvýšil o 218 osôb, t.j. cca 6%. Priemerný ročný nárast v rokoch 1991 – 2001 bol 21,8 osôb/rok.

Demografický vývin v Slovenskej republike zaznamenal od roku 1991 výrazne spomalenie nárastu obyvateľstva a má tendenciu pokračovať. Demografický vývin v Spišskom Podhradí zaznamenáva od roku 1985 nárast počtu obyvateľstva a so striedavou intenzitou dodnes pokračuje.

8.1. Retrospektívny demografický vývoj mesta.

Podľa výsledkov jednotlivých deceniálnych cenzov bol dlhodobý vývoj počtu obyvateľov v Spišskom Podhradí a časti Katúň nasledovný:

rok cenzu	počet obyvateľov Spišské Podhradie	počet obyvateľov Katúň	počet obyvateľov Spolu	medzicenzový nárast/pokles	
				absolútne	relatívne
1985	2 800	78	2 878	2 878	
1991	3 451	111	3 562	684	123,77%
sčítanie 2001	**3 666**	**114**	**3 780**	218	106,12%
2002	3 722	114	3 836	56	101,48%
2003	3 681	113	3 794	-42	98,91%
2004	3 721	114	3 835	41	101,08%
2005	3 742	114	3 856	21	100,55%
2006	3 699	107	3 806	-29	99,24%
2008	3 786	104	3 890	34	100,88%

8.2. Stav a vývoj obyvateľstva.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

K 31.12.2007 žilo v meste 3 892 obyvateľov, čo predstavuje cca 12% z celkového počtu obyvateľov okresu Levoča. Priemerná hustota osídlenia 156 obyvateľov na 1 km^2 (okres Levoča 91 obyvateľov/ km^2.

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva podľa Štatistického úradu SR sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

stav k sčítaniu 2001

Obec	**Štruktúra obyvateľstva podľa**	**spolu**	0 -14	produktívne	poproduktívne	index vitality
Spišské Podhradie	bývajúce obyvateľstvo	**3 766**	851	2275	640	133
	podiel podľa veku v %	**100**	22,6	60,4	17,0	

Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, vypovedá aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Vývoj vekovej štruktúry (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) v meste za sledované obdobie signalizuje stabilizované vekové zloženie obyvateľstva. Pri sčítaní v roku 2001 tvorili obyvatelia v predproduktívnom veku cca 23%..

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality sú počas obdobia sčítania 2001 sú nad hodnotou 133, čo charakterizuje stabilizovaný typ populácie. Priemerný vek obyvateľstva v roku 2001 bol 34,2 rokov.

Ďalšie demografické členenie obyvateľstva vyjadrujú následné tabuľky:

stav k sčítaniu 2001

Obec	Základná štruktúra obyvateľstva	spolu	muži	ženy	ženy v %	spolu v %
Spišské Podhradie	trvale bývajúci obyvatelia	**3 780**	1870	1910	50,5	100,0
	prítomní obyvatelia	**3 716**	1875	1841	49,5	98,3

Bývajúce prítomné obyvateľstvo	3517
Dočasne neprítomné obyvateľstvo	263
Dočasne prítomné obyvateľstvo	199

stav k sčítaniu 2001

Obec	Štruktúra obyvateľstva podľa	spolu	slovenská	rómska	česká	židovská	iná
Spišské Podhradie	bývajúce obyvateľstvo	**3 780**	3490	258	6	21	5
	podiel obyvateľov v %	**100**	92,3	6,8	0,2	0,6	0,1

stav k sčítaniu 2001

Obec	Štruktúra obyv. podľa náboženského vyznania	spolu	rímsko-katolícka	evanjelická aug. vyzn.	grécko-katolícka	Pravoslávna	iné a nezistené	bez vyznania
Spišské Pdhradie	bývajúce obyvateľstvo	**3 780**	3373	30	104	9	176	88
	podiel obyvateľov v %	**99**	89,2	0,8	2,8	0,2	4,7	1,4

Podľa vzdelanostnej štruktúry má:

základné vzdelanie má ukončených 22,12% obyvateľov, učňovské bez maturity 17,83%, učňovské a stredné s maturitou 21,93%, a vysokoškolské 5,42% obyvateľstva.

8.3. Demografická prognóza.

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2004) a doterajšieho vývoja obyvateľstva, možno očakávať nasledovný demografický vývoj mesta.

Podľa už spomínanej „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“sa predpokladá, že okres Levoča dosiahne 35 756, v roku 2007 mal 32 584 obyv. (nárast 3 172) obyvateľov.

Pre navrhované obdobie do roku 2025 sa uvažuje podľa spomínanej prognózy s nárastom počtu obyvateľov o cca 9,7%, čo zodpovedá hodnote priemerného ročného nárastu 0,5 % (demografická prognóza pre okres Levoča).

8.3.1. Predpokladaný demografický vývoj obyvateľstva.

Počet obyvateľov za obdobie rokov 1985 až 2008 zaznamenával väčšinou neustály rast s priemerným ročným nárastom 1,53%, čím sa mesto zaradilo medzi stagnujúce sídla. Index 10 ročného rastu obyvateľstva v období 2001/1991 bol 1,061. Vzhľadom k potencionálnym možnostiam sídla sa pre zabezpečenie rozvoja funkčných plôch s väzbou na turistický ruch navrhol v Zadaní k ÚPN-O predpokladaný nárast obyvateľstva do návrhového obdobia roku 2025 v počte približne 4850 obyvateľov.

Pri prognóze ďalšieho vývoja obyvateľstva boli zohľadnené tieto okolnosti:

- dlhodobý pomalý rast počtu obyvateľstva vzhľadom na polohový faktor mesta,
- súčasný podiel obyvateľov v predproduktívnom veku
- predpokladaný pokles pôrodnosti,
- postupný rast podielu obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Pre návrhové obdobie r. 2025 s výhľadom do roku 2031 sa dá očakávať následovný demografický vývoj. Urbanistická rezerva zohľadňuje disponibilitu stavebných pozemkov s ohľadom na možné majetkové problémy pri vysporiadaní stavebných pozemkov.

rok cenzu	počet obyvateľov Spišské Podhradie	počet obyvateľov Katúň	počet obyvateľov Spolu	medzicenzový nárast/pokles	
				absolútne	relatívne
1985	2 800	78	2 878	2 878	
1991	3 451	111	3 562	684	123,77%
sčítanie 2001	**3 666**	**114**	**3 780**	218	106,12%
2006	3 699	107	3 806	26	100,69%
2008	3 786	104	3 890	84	102,21%
2011	4 051	121	4 172	282	107,25%
2021	4 476	128	4 604	432	110,35%
2025	4 711	132	4 843	239	105,19%
2031	4 946	136	5 082	239	104,93%

Index 10 ročného rastu obyvateľstva: 2001/1991 = 3780/3562 = 1,061
Index 10 ročného rastu predpoklad Spišské Podhradie = 1,105
Katúň = 1,060

8.4. Zamestnanosť a ekonomická aktivita obyvateľstva.

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 3780 obyvateľov obce tvorilo 1766 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 46,72 % (okres Kežmarok 47,47%). Z toho ženy tvorili 43,8%. Nezamestnaných z ekonomicky aktívnych bolo 417 osôb, čo predstavuje 23,61%. V r.2001 vykazoval okres Levoča 26,42% mieru nezamestnanosti.

stav k sčítaniu 2001

Ekonomická aktivita	spolu	muži	ženy	ženy v %	spolu v %
ekonomicky aktívny	**1 766**	929	837	47,4	100,0
nepracujúci dôchodcovia	**806**	319	487	60,4	100,0
ostatní nezávislí	**41**	27	14	34,1	100,0
deti a žiaci ZŠ	**904**	464	440	48,7	100,0
študenti SOU, SŠ, VŠ	**225**	121	104	46,2	100,0
ostatní závislí, nezistení	**38**	10	28	73,7	100,0
spolu	**3 780**	1 870	1 910	50,5	100,0

Z celkovo ekonomicky aktívnych obyvateľov v roku 2001 odchádza za prácou mimo hraníc mesta 592 t.j. 33,52%. Pracovné príležitosti poskytuje hlavne poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (133–7,5%), priemyselná výroba (333–18,8%), stavebníctvo (95–5,4%), veľkoobchod a maloobchod (139–7,9%), verejná správa, sociálne zabezpečenie, školstvo (270–15,3%), bez udania odvetví (416–23,5%).

stav k sčítaniu 2001

Odvetvie hospodárstva	spolu	muži	ženy	ženy v %	z toho odchádza do zamestnania
poľnohosp., poľovníctvo a súv.služby	**83**	58	25	30,1	41
lesníctvo, ťažba dreva a pridruž.služby	**50**	30	20	40,0	11
ťažba nerastných surovín	**24**	23	1	4,2	2
priemyselná výroba	**333**	168	165	49,5	128
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	**18**	16	2	11,1	11
stavebníctvo	**95**	89	6	6,3	54
obchod, servis a opravárenské služby	**139**	62	77	55,4	33
hotely a reštaurácie	**34**	10	24	70,6	10
doprava, skladovanie a spoje	**73**	54	19	26,0	49
peňažníctvo a poisťovníctvo	**10**	2	8	80,0	7
nehnuteľnosti, obchod.služby, výskum	**45**	30	15	33,3	22
verejná správa, obrana, soc.zabezpeč.	**153**	83	70	45,8	84
školstvo	**117**	31	86	73,5	56
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	**95**	14	81	85,3	43
ostatné verejné, soc.a osobné služby	**81**	36	45	55,6	17
bez udania odvetví	**416**	223	193	46,4	24
spolu	**1 766**	929	837	47,4	592

8.4.1. Predpokladaný vývoj zamestnanosti obyvateľstva.

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu - rok 2025 rast predproduktívnej zložky populácie. Podľa tejto prognózy za okres Levoča je v roku 2010 uvažovaný index starnutia 53,79, v roku 2025 sa predpokladá zvýšenie na 87,40. S týmto ukazovateľom súvisí aj vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva r.2010 (23353), ktorý sa postupne zvyšuje do r.2025 (23769).

Vývoj zamestnanosti v meste možno predpokladať, bude závisieť od ponuky pracovných príležitosti v rámci okresu Levoča, ako aj výraznejšími investičnými aktivitami. V riešení územného plánu je potrebné rozvoj mesta orientovať tak, aby bol maximálne využitý rozvojový potenciál mesta pre zvýšenie ponuky pracovných príležitosti. V zmysle stratégie rozvoja mesta premietnutej v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa v meste plánuje rozvoj podnikania a podpora zriadenia výrobných a nevýrobných prevádzok, ktoré môžu prispieť k zvýšeniu ponuky pracovných miest v meste.

9. Domový a bytový fond.

9.1. Domový fond.

Podľa výsledkov posledného cenzu roku 2001 bolo z celkového počtu domov 94,5%, obývaných domov. Priemerný vek domu bol 42 rokov.

Skladba domov a bytov bola v roku 2001 nasledovná:

stav k sčítaniu 2001

základné údaje domov Spišské Podhradie a Katúň	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	**spolu**
počet domov	801	31	25	**857**
trvale obývané domy	645	31	17	**693**
neobývané domy	156	0	6	**162**
priemerný vek domu	48	34	56	**47**

stav k sčítaniu 2001

základné údaje domov v časti Katúň	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	**spolu**
počet domov	38			**38**
trvale obývané domy	37			**37**
neobývané domy	1			**1**

Podľa vlastníctva bolo rozdelenie trvalo obývaného domového fondu nasledovné:

	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	spolu	v %
- v štátnom vlastníctve	2			2	0,29
- vo vlastníctve bytového družstva		12		12	1,73
- vo vlastníctve mesta	4	5	1	10	1,44
- vo vlastníctve fyzických osôb	614	6	2	622	89,76
- vo vlastníctve právnických osôb	2		1	3	0,43
- v ostatných formách vlastníctva	23	8	13	44	6,35
spolu :	645	31	17	693	100,00

9.2. Bytový fond.

počet osôb na byt k sčítaniu 2001

	Spišské Podhradie	okres Levoča	Prešovský kraj	SR
počet trvale obývaných bytov	1011	8 188	208 319	1 665 536
počet osôb / byt	3,72	3,84	3,70	3,18

stav k sčítaniu 2001

základné údaje bytov Spišské Podhradie a Katúň	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	**spolu**	vybavenie bytov			
					plyn zo siete	vodovod	kanalizácia	ústredné kúrenie
počet bytov	837	312	40	**1 189**				
neobývané byty	160	12	6	**178**				
trvale obývané byty	677	300	34	**1011**	721	945	669	624
bývajúce osoby	2 596	979	186	**3761**	2 643	3 455	2 414	2 327
počet osôb / byt	3,83	3,26	5,47	**3,72**				
priemer obytnej pl./byt	69,7	46,5	34,1	**61,6**				

Priemerný počet obytných miestnosti/byt je 3,36, obytnej plochy/osobu 16,6m^2.

stav k sčítaniu 2001

základné údaje domov v časti Katúň	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	**spolu**
počet bytov	38			**38**
trvale obývané byty	37			**37**
bývajúce osoby	114			**114**
počet osôb / byt	3,10			**3**

Dôvody nevyužívania týchto bytov na bývanie sú v štatistickom výstupe zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2001 (ŠÚSR) nasledovné :

- zmena užívateľa bytu	11 byty
- byt určený na rekreáciu	2
- byt určený na prestavbu	8
- byt nespôsobilý na bývanie	61
- byt neobývaný po kolaudácii	0
- byt v pozostalostnom alebo súdnom konaní	4
- byt neobývaný z iných dôvodov	85
- dôvod neobývania nezistený	7
spolu neobývaných bytov	178 bytov

Priemerné základné ukazovatele úrovne bývania v meste sú podľa údajov z posledného sčítania nasledovné :

- veľkosť obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt :	61,6 m^2
- veľkosť celkovej plochy na 1 trvale obývaný byt	93,9 m^2
- veľkosť obytnej plochy na 1 trvale bývajúcu osobu :	16,6 m^2
- počet obytných miestností na 1 trvale obývaný byt :	3,36

Podľa výsledkov cenzu bola štruktúra bytového fondu v trvalo obývaných bytov podľa veľkostných kategórií a druhu bytov nasledovná :

	v rodinných domoch	v bytových domoch	v ostatných budovách	byty spolu	v %
s 1 obytnou miestnosťou	33	17	3	53	5,24
s 2 izbami	103	57	4	164	16,22
s 3 izbami	226	206	19	451	44,61
so 4 izbami	143	13		156	15,43
s 5 a viac izbami	172	7	8	187	18,50
spolu :	677	300	34	1011	100,00

Skutočná obývanosť trvalo obývaných bytov podľa ich veľkosti bola takáto:

počet osôb v byte	1 izba.	2 izby	3 izby	4 izby	5 a viac izieb	spolu
1 osoba	27	44	52	16	6	145
2 osoby	12	37	93	42	15	18
3 osoby	2	24	78	26	28	158
4 osoby	3	24	116	46	50	239
5 osôb	3	11	57	26	43	140
6 osôb	1	5	22	14	22	64
7 a viac osôb	5	19	33	13	20	90
spolu :	53	164	451	156	187	1011
v %	5,2	16,2	44,6	15,4	18,5	100,0

Štruktúra bytového fondu podľa veku stavieb bola v roku 2001 nasledovná :

stavby, postavené	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	spolu	v %
do roku 1899	106	21	17	144	14,24
1900 - 1919	81	4	2	87	8,61
1920 - 1945	68		5	73	7,22
1946 - 1970	169	65	1	235	23,24
1971 - 1980	109	76		185	18,30
1981 - 1990	81	134	1	216	21,37
1991 - 2001	63		8	71	7,02
spolu :	677	300	34	1011	100,00
z toho v rokoch					
1996 - 2001	25		1	26	

Uvedené štatistické údaje sú priaznivé, keď 69 % zo všetkého bytového fondu v mesta pochádza z výstavby po roku 1946, z toho 46 % z výstavby po roku 1970. Približne 77% bytov je troj a viac - izbových a 75 % zo všetkých bytov je zaradených do prvej kategórie.

Podľa vybavenostných kategórií bolo rozdelenie bytového fondu v meste nasledovné:

byty	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	spolu	v %
I. kategórie	422	237	18	677	67
II. kategórie	136	49	1	186	18,4
III. kategórie	26	2		28	2,8
IV. kategórie	93	12	15	15	11,9

Do I. vybavenostnej kategórie sú zaradené najmä byty z povojnovej výstavby (po r.1946), osobitne však z výstavby po roku 1970.

Technické vybavenie trvalo obývaných bytov bolo nasledovné :

ukazovateľ	počet bytov	počet osôb v bytoch
z toho:		
- vybavených plynom zo siete	721	2643
- vodovodom v byte	945	3455
- vodovodom mimo bytu	8	19
- bez vodovodu	21	110
- nezistené	37	177
- prípojkou na kanalizačnú sieť	669	2414
- septikom (žumpou)	219	810
- so splachovacím záchodom	875	3201
- s kúpeľňou, alebo so sprchovacím kútom	902	3261
počet bytov celkom :	1011	3761

Podľa spôsobu vykurovania možno súčasný bytový fond špecifikovať nasledovne :

spôsob vykurovania		počet bytov	počet osôb v bytoch
- ústredné kúrenie diaľkové		138	466
- ústredné kúrenie lokálne		486	1861
z toho:	- na pevné palivo	31	84
	- na plyn	416	1630
	- elektrické	33	124
- etážové kúrenie			
z toho:	- na pevné palivo	5	20
	- na plyn	73	262
	- ostatné	17	52
- kachľové			
z toho:	- na pevné palivo	110	435
- elektrické		1	1
	- na plyn		
	- ostatné	3	7
- iný spôsob vykurovania		178	657
počet bytov celkom :		1011	3761

9.2.1. Návrh.

Podľa predpokladaného vývoja počtu obyvateľov do r. 2025 – 4843 obyv. a pri priblížení sa k úrovni priemeru SR (3,18) **3,6 obyvateľov** na jeden byt je potrebné **335 bytových jednotiek** v trvale obývaných bytoch.

Predpokladaná potreba bytov podľa demografického rastu a navrhovaných územných možností v Spišskom Podhradí:

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	obložnosť obyv./byt	nárast počtu bytov od r.2001
2001	3 666	975	3,76	
2025	**4 711**	**1309**	**3,60**	**334**

Predpokladaná potreba bytov podľa demografického rastu v časti Katúň:

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	obložnosť obyv./byt	nárast počtu bytov od r.2001
2001	114	36	3,72	
2025	**132**	**37**	**3,60**	**1**

Počet bytov podľa navrhovaných územných možností v časti Katúň:

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	obložnosť obyv./byt	nárast počtu bytov od r.2001
2001	114	36	3,72	
2025	**132**	**55**	**2,40**	**19**

Koncepcia návrhu bytových jednotiek:

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v meste je navrhnutý rozvoj bývania, tak aby bol dosiahnutý celkový cieľ zvýšenia kvality bývania na základe týchto ukazovateľov:

- udržať nižšiu hodnotu počtu obyvateľov na 1 byt na úroveň krajského priemeru a priblížiť sa k republikovému priemeru.
- zvýšiť v roku 2025 počet bytov približne o 335 b.j. pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov približne na 4850,
- vytvoriť rezervu pozemkov pre bytovú výstavbu v podobe ponukových plôch pre príp. záujemcov z okolia,
- vymedziť plochy pre obytnú funkciu v rámci zastavaného územia na plochách nadmerných záhrad, jestvujúcich prieluk s možným obojstranným obstavaním uličného priestoru,
- riešiť výstavbu sociálnych bytov a v prípade aktuálnosti vymedziť územie pre ich výstavbu.

Pre výstavbu nových obytných domov sú územno-technické podmienky v týchto nasledovných lokalitách po etapách (viď. grafická časť v. č. 4, 4K); počet parciel objektov rodinných resp. bytových domov je smerný regulatív):

Smerný počet navrhovaných obytných objektov v územných blokoch

Číslo územného bloku	počet bytov	predpokladaná etapa výstavby
Sp. Podhradie - 4	7	1-2
13	7	1
14	13	1
18	9	1
23	3	1
24	11	1
25	15	1
36	1	prieluky
37	10	1
40	1	2
42	9	2
47	5	prieluky
48	1	prieluky
54	6	1
64	11	2
65	6	2
66	18	2
67	19	2
71	2	1
72	9	2
73	14	2
74	7	2
76	12	2
77	6	2
78	12	2
79	10	2
80	15	2
81	2	2
82	7	2
83	40	2
84	34	2
98	12	1
Sp. Podhradie 2025	**334**	
7	8	rezerva
8	6	rezerva
9	6	rezerva
11	15	rezerva
12	15	rezerva
Sp. Podhradie 2035	**50**	
Katúň - 5	6	1-2
6	6	1
7	7	1-2
Katúň 2025	**19**	

10. Hospodárska základňa.

Po roku 1990 sa pôvodné štátne podniky transformovali a následne buď rôzne sprivatizovali, alebo vplyvom konkurenčnej neschopnosti postupne zanikli, alebo v súčasnosti sú v ich priestoroch celkom nové firmy rôzneho zamerania. Z urbanistického hľadiska je využívanie jestvujúcich areálov priemyselnej výroby značne nepriehľadné pretože ich objekty a priestory sú prenajímané alebo odpredávané na najrôznejšie, nielen výrobné účely.

Záverom je možné konštatovať, že pôvodné výrobné areály na území mesta si v prevažujúcej miere svoju funkčnosť zachovali. To pre riešenie ÚPN mesta znamená podľa možností zachovať na území mesta založené funkčné zónovanie výrobných zón a vytvárať podmienky ich prevádzkovej funkčnosti i v ďalšom období.

10.1. Ťažba nerastných surovín.

V katastrálnom území sa zmysle zákona č.51/1988 Zb.. a následných prislúchajúcich zákonov a vyhlášok je vyhlásený:

dobývací priestor (DP) 17/e Spišské Podhradie I., Dreveník – travertín, v k. ú. Spišské Podhradie o výmere 199394 m^2

DP 26/e Spišské Podhradie II. – tehliarska surovina, v k. ú. Spišské Podhradie o výmere 271091 m^2.

DP Jaškovica, Spišské Podhradie III. – pieskovec, v k. ú. Spišské Podhradie o výmere 5 741 m^2.

Názov ložiska	DP ha	Organizácia	ťažba surovín	návrh
Sp. Podhradie				
Dreveník	20,0	Euro Kameň, s.r.o.	travertín	ťažba povolená B.Ú.do 2012
Jaškovica	0,6	Euro Kameň, s.r.o..	pieskovec	
Sp. Podhradie	27,1		hlina	dokončiť rekultiváciu

V ťažobnom areáli Dreveníka navrhujeme postupnú rekultiváciu už nevyužívaných ložísk s postupným útlmom ťažby.

10.2. Lesné hospodárstvo.

Lesný pôdny fond v katastrálnom území sídla a časti Katúň obhospodarujú:

Lesy SR š.p. Banská Bystrica, odštepný závod Prešov – Lesná správa Spišské Podhradie

cirkevné a mestské lesy – firma Propopulo.

Požiadavky na riešenie:

V lesnom hospodárstve sa na lokalite Jereňáš a čiastočne aj na lokalite Nemecká hora je potrebné zamedziť ďalším holorubom, výsadbe nepôvodných drevín a vhodnými opatreniami, vrátane výrubov vysadených nevhodných drevín, zabezpečiť na obnovných prvkoch vývoj lesa čo najpodobnejšieho pôvodnému ekosystému.

V ostatných cenných častiach lesa je potrebné hospodáriť vhodnými ťažobnými a obnovnými postupmi so zabezpečením prirodzenej drevinovej skladby a zamedzením vnášania neprirodzených druhov drevín, najmä smreka a borovice na nepôvodných stanovištiach.

Rovnaké opatrenia je potrebné zabezpečiť na plochách kalamitného poškodenia porastov, kde treba zabezpečiť čo najpestrejšie obnovné zastúpenie drevín, čo najbližšie pôvodnému, bez doterajšej výraznej preferencie hospodársky významných druhov drevín. Tu je potrebné uprednostniť záujem ochrany lesa pred ekonomickými záujmami.

Osobitný manažment vyžadujú lesné porasty v oblasti Ostrej hory a severného okraja Dreveníka. Ide o nevhodné, umelo založené monokultúry prevažne ihličnatých drevín, ktoré nezodpovedajú danému stanovišťu a ich založenie znamenalo zánik rozsiahlych plôch

pôvodne hodnotných spoločenstiev. Tu navrhujeme silné preriedenie s podporou prirodzene sa vyskytujúcich alebo umelo vysadených listnáčov.

10.3. Poľnohospodárska výroba.

V katastrálnom území Spišského Podhradia a časti Katúň, ktoré ležia v horskej oblasti obhospodarujú poľnohospodársku pôdu tri subjekty:

Poľnohospodárske družstvo Podielníkov Spišské Podhradie
Poľnohospodárske družstvo Jablonov
Agrodružstvo Studenec

V katastri mesta je situovaný jeden hospodársky dvor Poľnohospodárskeho družstva Podielníkov, ktoré obhospodaruje 417,5 ha poľnohospodárskej pôdy. Z toho 217,5 ha ornej pôdy a 200 ha lúk a pasienkov.

Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie: obilniny 101,5 ha
krmovín 50 ha
kukurice 35 ha
repky olejnej 31 ha

Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytka a ošípaných.

kapacity objektov v ks	stav v ks	max. ustajňovacie	
- hovädzí dobytok:	teľatá + dojnice	160	75 + 75
	ošípané	900	850

V južnej časti nad hospodárskym dvorom sa nachádza nefunkčná sušička zeleného krmiva, tento areál ponechávame pre výrobné účely aj v návrhovom období.

Areál hydinárskej farmy (Tatra Agrolev) je situovaný v severnej časti katastra s kapacitou ustajňovacích objektov 80 000 ks hydiny.

10.4. Priemyselná výroba, stavebníctvo, výrobné služby a sklady.

V sekundárnom sektore v sídle v súčasnosti prevažuje priemyselná výroba (20%), obchod, servis a opravárenské služby (8%), stavebníctvo (5%) z celkového počtu 1766 zamestnaných obyvateľov.

Z väčších výrobných podnikov a prevádzok členených podľa druhu výroby sa v sídle nachádzajú tieto podniky:

- Vzorodev, v. d. (v súčasnosti prevádzka zatvorená) - 81 zamestnancov
- Slovenská pošta, a. s. – 10 zamestnancov
- PRK, s. r. o. – 10 zamestnancov (v súčastnosti prevádzka zatvorená)
- Domov sociálnych služieb sv. Jána z Boha – 59 zamestnancov
- Stavmarket Slovstein, s. r. o. – 13 zamestnancov
- Tatara - Agrolev, s. r. o. – 14 zamestnancov
- Drevospol, s. r. o. - 36 zamestnancov
- Imrich Karafa – Imkar – 12 zamestnancov
- Drevo- Atyp, s. r. o. – 11 zamestnancov
- Euro Kameň, s. r. o. – 44 zamestnancov

Návrh rieši postupné premiestnenie výrobných prevádzok z centrálnej časti sídla, ktoré svojou výrobou nie sú vhodné do obytnej funkcie (napr.: Drevovýroba, Euro Kameň, s. r. o.) na navrhované plochy výrobnej funkcie v južnej, resp. juhovýchodnej časti sídla.

Možnosť situovania výrobných aktivít v druhej etape je v severnej časti pri areáli hydinárskej farmy. V tejto lokalite je potrebné situovať také typy výroby, ktoré vyhovujú požiadavkám rozhodnutia Pamiatkového úradu SR č.PU-07/1885-13/9004/KOW zo dňa 21.12.2007 o vyhlásení ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie, národnej kultúrnej pamiatky Kostol rímskokatolícky Žehra a ďalších národných kultúrnych pamiatok v okolí.

11. Občianska vybavenosť.

Potreby rozvoja zariadení základnej občianskej vybavenosti sa vzťahujú najmä k územiam s koncentráciou jestvujúcej obytnej zástavby, vrátane vybavenosti sociálneho charakteru. Keďže demografické prognózy predpokladajú rast počtu obyvateľov, možno jestvujúcu základnú vybavenosť považovať za kapacitne nedostačujúcu s primeranou dostupnosťou so zvýšením jej kvality.

Komerčné zariadenia občianskej vybavenosti sú lokalizované najmä v ťažiskových priestoroch mestského centra, Podobne je v centrálnej mestskej zóne umiestnená prevažujúca časť zariadení, poskytujúcich nevýrobné služby, resp. služby obyvateľstvu, zariadení pre kultúru, verejné stravovanie a verejné ubytovanie, ale aj administratívno - správnych zariadení alebo bankových služieb.

Zariadenia vyššej občianskej vybavenosti majú prirodzenú tendenciu svojej kumulácie v priestore záujmového územia mesta, najmä pre komerčné zariadenia obchodu a služieb obyvateľstvu, ale aj pre väčšinu zariadení kultúry, školstva, zdravotníctva alebo verejnej administratívy. Súčasný potenciál zastavaného územia je však vzhľadom k jeho súčasnej intenzívnej zástavbe limitovaný, preto sú vytvorené nové plochy na lokalizáciu funkcie mimo hraníc skutočne zastavaného územia hlavne vo väzbe na navrhované obytné lokality.

Zariadeniami základnej občianskej vybavenosti sa uspokojujú predovšetkým každodenné potreby obyvateľov obce. Ich rozsah čo do štruktúry a veľkosti je navrhovaný cca podľa urbanistických normatívov (Zásady a pravidlá územního plánování VÚVA, URBION –1983).

11.1. Zariadenia pre školstvo, výchovu a vzdelávanie.

11.1.1. Materská škola.

V existujúcej škôlke je v súčasnosti 6 tried s kapacitou 125 detí. Potreba kapacít do r.2015 pri štandarde 40 miest/1000 obyv. je 180 miest. Jestvujúce zariadenie ponechávame bez zmeny aj v návrhovom období, pretože záujem je postupne klesajúci .

11.1.2. Základná škola.

V sídle sa nachádzajú dve základné školy v troch objektoch. K ZŠ na Školskej ulici s kapacitou 17 tried pre cca 475 žiakov, patrí aj objekt na Prešovskej ulici s kapacitou 4 tried pre cca 110 žiakov. Tento objekt je v nevyhovujúcom stave, preto navrhujeme danú prevádzku na zrušenie. V súčasnosti navštevuje školu 544 žiakov. Súčasťou školy je oddelenie školského klubu detí, telocvičňa a ihrisko s bežeckou dráhou.

ZŠ na Palešovom nám. má kapacitu 19 tried pre cca 510 žiakov. Z toho 8 tried s cca 200 žiakmi je v Jablonove. V súčasnosti navštevuje školu 477 žiakov. Objekty tejto školy nevyhovujú z hľadiska technického a prevádzkového potrebám vyučovacieho procesu. Preto sa v sídle začalo s výstavbou 24 triednej ZŠ s kapacitou cca 850 miest v južnej časti sídla, kde sa táto škola presťahuje.

Pre školský obvod a výhľadový stav obyvateľov bude kapacita škôl cca 1325 miest, ktorá je v súlade s navrhovanou potrebou do roku 2015 (školský obvod pre cca 9500 obyvateľov x 136 miest/1000obyv. = 1292miest).

11.1.3. Základná umelecká škola.

V sídle sa nachádza základná umelecká škola s hudobným, výtvarným, literárno-dramatickým a tanečným pre 222 žiakov, ktorú ponechávame bez zmeny aj v návrhovom období. Rozšírenie kapacity tohto zariadenia je možné iba prístavbou, alebo vytvorením nových priestorov v inom objekte.

11.1.4. Stredné a vysoké školy.

Na Spišskej Kapitule sa nachádza Kňazský seminár J Vojtašáka, s kapacitou cca 250 miest, ktorý ponechávame bez zmeny aj v návrhovom období. Súčasťou školy je športový areál.

11.2. Zariadenia pre zdravotníctvo a sociálnu starostlivosť.

11.2.1. Zdravotníctvo.

Jednotlivé zdravotnícke zariadenia (5 zdravotníckych – 5 lekárskych miest a 2 zubné ambulancie – 2 lekárske miesta) sú situované v historických objektoch v centre mesta. Pri potrebnej rekonštrukcií je možné ich zachovať v terajších polohách, resp. vytvoriť nové zariadenie v centrálnej časti sídla.

Pre výhľadový počet obyvateľov zdravotného obvodu cca 9500 (13 sídiel) pri štandarde 1,1 lek. miesto/1000 obyv. bude potrebných 10 lekárskych miest s počtom 20-30 zamestnancov. V návrhovom období je potrebné rozšíriť zdravotnícke zariadenia v zdravotnom obvode o tri lekárske miesta.

V sídle sú situované dve lekárne (dve pracoviská) s počtom 8 zamestnancov. Výhľadovo je potrebné uvažovať s troma pracoviskami (norma 2,85) pre celý zdravotný obvod.

11.2.2. Sociálna starostlivosť.

V centrálnej časti sídla sa nachádza Dom sociálnych služieb (hospitálna rehoľa sv. Jána z Boha) s kapacitou 110 lôžok a 53 zamestnancami. Návrh uvažuje s rekonštrukciou a dostavbou objektu z dôvodu skvalitnenia a rozšírenia zdravotníckych služieb a možností využívania voľného času pre pacientov (herne, kluby).

V meste sa nachádza charitatívna organizácia zabezpečujúca sociálnu starostlivosť občanom priamo v ich byte s troma zamestnancami.

V areáli Spišskej Kapituly sa nachádza Spišská Katolícka charita s kapacitu 29 lôžok.

Pre výhľadový počet obyvateľov celého obvodu (38 lôžok) súčasné kapacity vyhovujú. Poskytované služby sú aj pre širšie okolie, preto je možné situovať nové, resp.: rozšíriť kapacitu jestvujúcich zariadení.

11.3. Administratíva a kultúra.

Mestský úrad spolu s Matričným úradom sa nachádzajú v účelovom objekte v centre mesta, ktorý pre dané účely vyhovuje aj v návrhovom období.

9 pracovných miest vrátane zamestnancov Matriky

Slovenská pošta sa nachádza vo viacúčelovom objekte v centre mesta a danému účelu vyhovuje. 5 pracovných miest

Cintorín 2,3 ha návrh na rozšírenie 0,85 ha vyhovuje.
Kapacitne bude vyhovovať aj v návrhovom období (normová potreba 1,5 ha).

Dom smútku s kapacitou cca 90 miest (normová potreba 75 miest).

Požiarna zbrojnica 2 autá kapacitne vyhovuje

Biskupský úrad (Spišská Kapitula) 11 pracovných miest

Rímskokatolícky farský úrad (Spišská Kapitula) 2 pracovné miesta

Rímskokatolícky farský úrad 2 pracovné miesta

Bytový podnik Mesta Spišské Podhradie 3 pracovné miesta

Obvodné oddelenie PZ SR 15 pracovných miest

VÚB, Slovenská sporiteľňa, Slovenská poisťovňa 8 pracovných miest

Návrh:

- rešpektovať súčasné administratívne a kultúrne zariadenia s možnosťou ich prestavby na vlastných pozemkoch,
- rozšírenie cintorína,

11.4. Vybavenosť komerčného charakteru, výrobné a nevýrobné služby.

11.4.1. Maloobchodná sieť

Kapacity maloobchodných zariadení okrem (nákupného strediska) sú umiestnené prevažne v historickom jadre v prízemných častiach bytových domov s minimálnymi skladovacími plochami. Počet týchto zariadení je cca19 z toho 1 v mestskej časti Katúň. Normatívny ukazovateľ pre návrhové obdobie (cca 4800 obyv.) je 2016 m^2 predajnej plochy. Pri cca 50% využívaní týchto zariadení obyvateľmi spádovej oblasti (okolité obce 4800 + 4700/2) je predpokladaný nárast podlažných plôch na cca 3000 m^2.

Návrh:

Rozsah, kapacita a kvalita týchto služieb je riadená trhovým systémom na základe ponuky a dopytu, s možnosťou ich situovania na rôznych funkčných plochách. Priestory pre umiestnenie týchto zariadení na väčších plochách (supermarket) sú riešené na južnom resp.: severnom okraji sídla v náväznosti na navrhovaný dopravný systém.

11.4.2. Verejné stravovanie a ubytovanie.

Verejné stravovanie v reštauráciách, hoteloch a pohostinstvách má kapacitu cca 310 stoličiek v rámci celého mesta a Spišskej Kapituly. Ubytovanie v hoteloch, penziónoch a na súkromí má kapacitu cca 320 lôžok.

Normatívny ukazovateľ pre návrhové obdobie (cca 4800 obyv.) v priemernom hotelovom bývaní je cca 40 lôžok, v penziónoch, ubytovniach, moteloch a pod. cca 300 lôžok. Norma stravovacích zariadení cca 120 stoličiek.

Návrh:

Vzhľadom na ponúkané možnosti historického a prírodného potenciálu krajiny v rámci rozvoja cestovného ruchu:

- odporúčame obnoviť priestory objektov v historickom jadre pre ubytovacie a stravovacie zariadenia penziónového typu.
- pri vstupnom areáli na Spišský hrad vybudovať stravovacie kapacity.

Návrh nových ubytovacích a stravovacích zariadení Spišské Podhradie podľa Pre-feasibility štúdie mikroregiónu Spišské Podhradie a okolie.

Hotel Spiš, Palešove námestie***

navrhovaná modernizácia interiéru s menšími vnútornými stavebnými úpravami - zvýšenie poskytovaných služieb v triede *** - je stavebne vyhovujúcim a reprezentačným objektom v PZ

Predpokladaná ubytovacia kapacita: 45 - 60 lôžok.

Predpokladaná stravovacia kapacita :reštaurácia - 60 stoličiek, kaviareň - 60, bar - 36 stoličiek (spolu 156 stoličiek)

Zastavaná plocha 500 m^2, 3- podlažná budova

Ubytovňa Pod hradom (turistická ubytovňa*)

Súčasné kapacity ubytovne: Ubytovacia kapacita: 39 lôžok

Stravovacia kapacita: 150 stoličiek (reštaurácia, kaviareň, bar, salónik)

Navrhovaná je zmena kategórie na hotel "Pod hradom"- modernizácia a nadstavba objektu (v zmysle spracovanej architektonickej štúdie) - minimálna trieda**

Navrhované kapacity: reštaurácia - 110 stoličiek, denný bar - 15 stoličiek, nočný bar - 25 stoličiek, banketové miestnosti - 20 + 65 stoličiek, spolu 235 stoličiek

Navrhovaná lôžková kapacita - 123 lôžok

Prístavba - zastavaná plocha: 65 m^2

Penzión Podzámok.

Súčasná ubytovacia kapacita: 45 lôžok (8 dvojlôžkových izieb, 3 trojlôžkové izby, 4 štvorlôžkové izby + 8 prístekov)

Stravovacia kapacita: 70 stoličiek (reštaurácia 50 stoličiek, bar 20 stoličiek)

Doplnkové služby: záhradná reštaurácia využívaná len v letnej sezóne, sauna, záhradné grilovanie, jazda na koči, na koni.

Navrhovaná je prístavba a nadstavba - zvýšenie ubytovacej kapacity v podkroví o 10 lôžok so zvýšením úrovne a poskytovaných služieb v triede penzión (**) až (***)

Zastavaná plocha prístavby: 55,4 m^2

Zastavaná plocha existujúceho penziónu: 206,7 m^2

Penzión Pacák (**) až (***), Mariánske námestie 33.

Predpokladaná ubytovacia kapacita: 36 lôžok (v dvoch apartmánoch a v 15-tich dvojlôžkových izbách). Predpokladaná stravovacia kapacita: reštaurácia, kaviareň, bar - 60 stoličiek

Motel Natali, Sivá Brada (môže byť (*) až (****)

Ubytovacia kapacita: 46 lôžok Stravovacia kapacita: 46 stoličiek.

Navrhované doplnkové služby: sauna, fitnes

Spišský salaš, Sivá Brada

Ubytovacia kapacita súčasná: 0

Ubytovacia kapacita navrhovaná - penzión: 12 lôžok

Stravovacia kapacita: 120 stoličiek v reštaurácii 2. a 3. Triedy

Doplnkové služby: letný bufet Koliba.

Navrhovaný je rozvoj doplnkových služieb: skanzen poľnohospodárskej techniky, zmenáreň.

Samoobslužná reštaurácia.

Navrhované umiestnenie: na navrhovanom záchytnom parkovisku pod Sp. Hradom

Navrhovaná stravovacia kapacita: 40 stoličiek.

Doplnkové služby: bufet, služby pre motoristov

Navrhované kapacity ubytovacích a stravovacích zariadení:

	počet lôžok	počet stoličiek
Spišské Podhradie - stav	207	853
Spišské Podhradie - návrh	541	910+(287-pohostinstvá, lahôdky, cukráreň)
Spišský hrad – návrh		95+(24-pohostinstvá, lahôdky, cukráreň)

11.5. Turizmus a cestovný ruch.

11.5.1. Možnosti rozvoja cestovného ruchu v riešenom území.

Po roku 1989 bol zaznamenaný nárast zahraničných turistov na riešenom území, ktorý sa ešte zvýšil po zaradení Spišského hradu a pamiatok jeho okolia do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Podľa sledovania návštevností priemerný počet návštevníkov v mikroregióne počas letnej turistickej sezóny je cca 2000 návštevníkov za deň, ktorí navštívia min. Spišský hrad, prípadne ďalšie pozoruhodnosti jeho okolia.

Prehľad počtu návštevníkov Spišského hradu v správe Spišského múzea v Levoči za obdobie 1990 až 2001:

rok počet návštevníkov 81 850, 46 870, 79 839, 101 953, 125 934.

Prínosom pre cestovný ruch je vytvorenie a propagovanie Gotickej cesty, ktorá sústreďuje na poznávanie Spišského hradu, najvýznamnejších historických pamiatok Spišského Podhradia, Bijacoviec, kostolíka v Žehre a kaštieľa v Hodkovciach.

Spišskú Kapitulu navštevujú hlavne záujemcovia duchovnej turistiky a účastníci seminárov a školení, jazykových kurzov poriadaných rôznymi združeniami a nadáciami (hlavne zahraničnými) v Kolpingovom dome a priestoroch Univerzity Komenského v Bratislave Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta.

- Priľahlé územie Spišského Podhradia poskytuje možnosti pre poznávacej turistiky (spoznávanie kultúrneho dedičstva, histórie, prírodných krás a atraktivít daného mikroregiónu);
- vidieckej turistiky (agroturistika, hipoturistika, chalupárstvo);
- pri vybudovaní siete cyklotrás, ktoré budú naväzovať na pripravovaný produkt Spišskú cyklomagistrálu - cykloturistiky, cestnej i horskej (riešenie územia stredného Spiša);
- duchovnej turistiky (Spišská Kapitula, Bijacovce so zapojením sakrálnych pamiatok mikroregiónu);
- poľovníctvo a rybárstvo (Bijacovce, Studenec);
- etnoturistika (rozšírenie aktivít spojených so Spišskými folklórnymi slávnosťami).
- Veľkým nedostatkom územia je chýbajúce, resp. kvalitatívne nepostačujúce služby ubytovania a stravovania, turistická a športová vybavenosť s potrebou rozšírenia ponuky doplnkových služieb pre návštevníkov Spišského Podhradia a jeho okolia.

11.5.2. Sídlo Spišské Podhradie.

Medzinárodné stredisko cestovného ruchu v RÚC spišskom kultúrno-historickom celku (RKC Stredný Spiš), nástupné miesto do širšieho okolia s celoročným využitím prevažne pre poznávací turizmus.

Športovo - rekreačná vybavenosť:

- športový areál , futbalové ihrisko, volejbalové ihriská, klzisko;
- tenisové kurty;
- jazdiareň;
- Gotická cesta;
- náučný chodník Sivá Brada - Dreveník;
- značená turistická trasa.

Turistické pozoruhodnosti a pamiatky:

- Spišský salaš (zápis do Guinessovej knihy rekordov);- rodisko a pôsobisko významných osobností;- prírodné a kultúrno-historické pamiatky európskeho až svetového významu;
- pamiatková zóna Spišské Podhradie;
- NPR Sivá Brada - travertínová kopa s kaplnkou z r. 1675 s ojedinelou flórou a aktívnymi prameňmi;
- NPR Dreveník - travertínový masív, unikátna lokalita so vzácnou flórou a faunou, archeologickými a paleontologickými náleziskami, 24 preskúmaných jaskýň s ľadovou výzdobou (jaskyne nie sú sprístupnené);
- jazierko na Pažiti - PP.

Návrh:

- navrhované aktivity a turistické produkty so zameraním na posilnenie medzinárodného významu mesta (poznávací turizmus) a zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva (návrhy spojené s efektívnym využitím kultúrno-historického potenciálu (najmä pamiatkovej zóny a dominanty - unikátneho Spišského hradu) s cieľom zdržať potenciálnych návštevníkov čo najdlhšie;
- rekonštrukcia historického jadra a jeho aktívne využitie pre CR (služby, kultúrne

zariadenia, rekonštrukcia a znovuotvorenie hotela Spiš, rekonštrukcia parkov, atraktívne služby);
- podpora ubytovania penziónového typu v rekonštruovaných meštianskych domoch, resp. ubytovanie v súkromí - prenájom rekonštruovaných podkroví v PZ;
- riešenie prístupu a dôstojného nástupného miesta s komplexným vybavením (záchytné parkovisko + služby, hygienické zariadenia, autokemping) na Spišský hrad zo Spišského Podhradia;
- vybudovanie nových ubytovacích a stravovacích kapacít a skvalitnenie existujúcich zariadení
- vybudovanie nových športových zariadení resp. ich rekonštrukcia (zvýšenie ponuky športového vyžitia o netradičné športy);
- dobudovanie turistickej infraštruktúry - Spišská cyklomagistrála, Gotická cesta. (nové atraktívne produkty);
- úprava parkoviska na Sivej Brade, obnovenie gejzíra;
- dobudovanie informačného systému v meste a jeho okolí.

11.5.3. Spišská Kapitula.

Medzinárodné stredisko cestovného ruchu, mestská pamiatková rezervácia so zápisom do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Ojedinelé a unikátne cirkevné mestečko, situované na kopci oproti Spišskému hradu. Stredisko správy cirkevnej - sídlo biskupského úradu, cirkevného súdu Spišskej diecézy a vysokého školstva,

Športovo rekreačná vybavenosť:
- Gotická cesta
- náučný chodník Sivá Brada - Dreveník, značená turistická trasa

Turistické pozoruhodnosti a pamiatky:
- Katedrála sv. Martina s prístavbou kaplnky Zápoľských s unikátnym interiérovým vybavením, Leo albus (Biely lev), reprezentačný biskupský palác, baroková Hodinová veža;
- archeologické náleziská v blízkosti kapituly,
- pôsobisko významných osobností - Pamätná izba Učiteľského ústavu.

Návrh:
- posilnenie súčasného využitia územia v súlade so zámermi vlastníka a zásadami pamiatkovej ochrany MPR a svetového kultúrneho dedičstva UNESCO;
- doplnenie vybavenosti a služieb pre CR;
- rekonštrukcia kanónií a obnova pamiatkového fondu;
- rekonštrukcia historického parku;
- riešenie statickej dopravy (parkovisko pri hornej bráne), rekonštrukcia komunikácií;
- prezentácia archeologických nálezísk (zaniknutý kláštor sv. Martina na Pažici z 11. Storočia, krížová cesta).

11.5.4. Spišský hrad (mimo riešeného územia)

Medzinárodné stredisko cestovného ruchu, národná kultúrna pamiatka, národná prírodná pamiatka (NPP) Spišský hradný vrch.

Jeden z najväčších hradných komplexov v strednej Európe, v minulosti centrum Spiša. Národná kultúrna pamiatka spolu so svojim okolím je zapísaná do Zoznamu svetového a prírodného dedičstva UNESCO. Má celoročné využitie, intenzívne počas letnej turistickej sezóny, mimo sezóny (november - apríl) otvorené na požiadanie.

Vybavenosť a turistická infraštruktúra
- informačné stredisko, predaj suvenírov;
- sociálne zariadenie, bufet;
- expozícia Spišského múzea;
- náučný chodník Sivá Brada - Dreveník;- Gotická cesta.

Návrh:

- posilnenie celoročného využitia a medzinárodnej funkcie lokality, zapísanej do zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO;
- dobudovanie vybavenosti pre návštevníkov;
- sprístupnenie Dolnej brány (komplexné riešenie prístupu zo Spišského Podhradia a Žehry);
- sprístupnenie stredného nádvoria i pre imobilných;
- rekonštrukcia Románskeho paláca a následne rekonštrukcia východných radových palácov;
- riešenie vodovodu (pitná a úžitková voda) a odkanalizovania s ČOV;
- riešenie odpadového hospodárstva;
- riešenie drobnej architektúry hradu;
- odstránenie enviromentálnych dlhov, obnova krajinnej štruktúry v okolí hradu - NPP Spišský hradný vrch, PP Ostrá hora;
- dopracovanie informačného systému.

Všetky tieto aktivity je nutné riešiť v súlade s ochranárskymi zásadami pri optimálnej forme zaťaženia územia (5. stupeň ochrany - NPP Hradný vrch).

12. Doprava a dopravné zariadenia.

12.1. Cestná doprava.

12.1.1. Širšie dopravné nadväznosti

Riešené územie sídla Spišské Podhradie je zo severu tangované cestou I. triedy č. 18 Prešov – Levoča. Cesta I/18 je významným cestným ťahom vo východo-západnom smere a je nosnou dopravnou tepnou pre celé východné Slovensko. I/18 je zaradená do európskej cestnej siete s označením E-50 a s trasou diaľnice D-1 je súčasťou multimodálneho koridoru č. Va Bratislava – Žilina – Prešov/Košice – Záhor/Čierna nad Tisou – Ukrajina.

Po výstavbe diaľnice D-1, ktorej trasa je vedená paralelne s I/18, bude cesta I/18 plniť funkciu súbežnej cesty pre ostatnú dopravu miestnu, regionálnu. Cesta I/18 bude na D1 napojená mimoúrovňovými križovatkami západne pri obci Jablonov a východne od obce Beharovce.

Zastavaným územím sídla Spišské Podhradie vedie v smere sever-juh cesta II/547, ktorá je radená do vybranej cestnej siete základného rádu Z-115 so smerom I/18-Spišské Podhradie - Spišské Vlachy – Margecany - mesto Košice.

V zmysle ÚPN VÚC Košického kraja - zmeny a doplnky 2004 si cesta II/547 vyžaduje v celom úseku I/18 – Košice dobudovanie a homogenizáciu cesty na kategóriu C 9,5/70 s výhľadovým predpokladaným rozšírením na kategóriu C 11,5/70, s návrhom obchvatov miest Spišské Podhradie, Spišské Vlachy a Krompachy.

Dôvodom potreby skapacitnenia cesty II. triedy je cestné prepojenie okresných miest Spišská Nová Ves a Gelnica s krajským sídlom Košice a zvýšenie dopravnej záťaže z rekreačnej oblasti Ružín, Hornádska a Hnilecká dolina.

Na cestách I/18 a II/574 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2000 a 2005, pričom priamo v Spišskom Podhradí je na ceste II/547 jeden sčítací úsek 01987.

Výpočet intenzity dopravy pre návrhový rok 2025 bol prevedený pomocou koeficientov nárastu dopravy v skladbe dopravného prúdu pre cesty I. triedy (ovplyvnené výstavbou diaľnic) a pre cesty II. triedy:

cesta číslo		Intenzita dopravy v sk.v./deň		
úsek Sp.Podhradie-smer		2000	2005	2025 po výst. D1
D1, sčítanie dopravy na sprejazdnenom úseku Beharovce – Branisko – Široké			8190	19820
00080	I/18 - smer Levoča	7562	10306	18860
00090	I/18 - smer Prešov	6806	9685	17175
01987	II/547 - smer Sp. Vlachy	1654	2098	3422

V prepočtoch koeficientami nárastu dopravy na ceste I/18 ako súbežnej cesty k diaľnici D1 na rok 2025 je zohľadnené odklonenie pomaly idúcich vozidiel na I/18 a odklonenie tranzitnej dopravy na diaľnicu D1. Prerozdelenie dopravy medzi navrhovanú diaľnicu D1 a súbežnú cestu I/18, je podľa štúdie vypracovanej Dopravoprojektom a.s. BA, v pomere diaľnica - 80%, súbežná cesta I/18 – 20%.

12.1.2. Charakteristika a návrh na základnej komunikačnej sieti mesta.

Dnešný prieťah cesty II/547 má na trase mestom celý rad bodových a líniových dopravných závad. Odstránenie závad by si v pôvodnej trasy vyžadovalo asanáciu aj niektorých chránených objektov a týmto riešením by nedošlo k odkloneniu nežiaducej tranzitnej dopravy mimo historické jadro mesta.

Na cestu II/547 sa v meste Spišské Podhradie napájajú cesty III. triedy:

č. III/0181252 (Levočská ul.) so smerom na Sivú Bradu, na ktorú sa napája pri Spišskej kapitule cesta III/018175 so smerom do obce Baldovce a cesta III/018174 so smerom do obce Jablonov

č. III/018176 (ul. Májová) so smerom na Katúň

č. III/018177 so smerom na Studenec

Základný komunikačný systém mesta je na cestu I/18 napojený v troch napojovacích bodoch:

Východne od mesta cestou II/547 je na cestu I/18 napojená v jednom napojovacom bode v smere jazdy na obec Široké a Prešov. Vetva pripojenia II/547 na silne dopravne zaťaženú cestu I/18 je pod nevyhovujúcim ostrým uhlom napojenia bez zrealizovania samostatných zaraďovacích a odbočovacích pruhov, čo považujeme za vážnu dopravnú závadu.

Západne od mesta cestou III/18252 v smere jazdy na Sivú Bradu. Križovatka je styková tvaru „T“ so samostatnými zaraďovacími a odbočovacími pruhmi.

Tretím bodom napojenia komunikačného systému mesta je dopravné sprístupnenie ČS PHM, ktorá je situovaná k I/18. Prejazdom cez čerpaciu stanicu je prepojená ulica Galová vedúca do centra mesta s cestou I/18. Na stykovej križovatke sú zrealizované samostatné zaraďovacie a odbočovacie pruhy.

Križovania ciest III. triedy s cestou I/18 sú zrealizované nasledovne: s cestou III/0181874 do Jablonova je zrealizovaný podjazd pod I/18, ulica Galova je križovaná nadjazdom a cesta III/018177 do Studenca je križovaná s I/18 podjazdom.

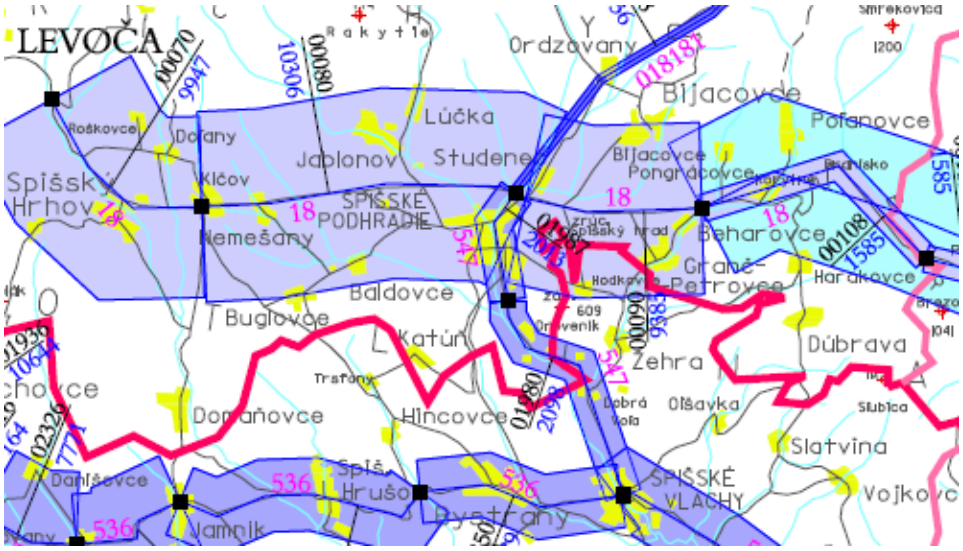
V zastavanom území mesta cesta II/547 plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 a v zmysle STN 73 6110 ju radíme do kategórie MZ 8,5/50. Trasa cesty je vedená centrom mesta, kde je zriadená autobusová zastávka SAD, ktorá plní funkciu hlavnej prestupovej stanice.

Na ceste II/547 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005, zaťaženie sčítacieho úseku pre návrhové obdobie 2025 bolo napočítané pomocou priemerných výhľadových koeficientov nárastu jednotlivých druhov dopravy v skladbe dopravného prúdu pre cesty II. triedy:

Sčítací úsek 01987	rok 2005	rok 2025
Počet nákladných automobilov	627 skut.v/24 h	1066 skut.v/24h
Počet osobných automobilov	1372 skut.v/24 h	2346 skut.v/24h
Počet motocyklov	14 skut.v/24 h	10 skut.v/24h
Spolu	2098 skut.v/24 h	3422 skut.v/24h

Podľa výsledkov sčítania dopravy je cesta II/547 silne dopravne zaťažená so 17,2%-tným podielom nákladnej dopravy. Z dôvodu silnej dopravnej záťaže ako aj z dôvodu nevyhovujúcich technických parametrov cesty, ktorá vedie centrom mesta je potrebné uvažovať s obchvatom cesty mimo zastavané územie mesta v zmysle ÚPN VÚC Košického kraja – zmeny a doplnky 2004.

Dopravné zaťaženie cestnej siete podľa Celoštátneho dopravného sčítania pre rok 2005.

Návrh.

- po výstavbe diaľnice bude cesta I/18 naďalej cestou I. triedy a bude plniť funkciu súbežnej cesty pre diaľnicu D1,
- v spracovanej UŠ mesta bola ponechávaná územná rezerva pre možnosť realizácie preložky cesty II/547 západne od zastavaného územia mesta v smere na Sivú Bradu, čo je návrh v zmysle ÚPN VÚC Košického kraja - zmeny a doplnky 2004. Táto trasa cesty je však vedená územím NATURA 2000. Z tohto dôvodu v ÚPN navrhujeme zrealizovať preložku cesty II/547 východne od zastavaného územia mesta s prestavbou dnešnej z technického a dopravno-bezpečnostného hľadiska nevyhovujúcej východnej križovatky s cestou I/18. Križovatku navrhujeme prestavať na veľkú okružnú križovatku, do ktorej budú napojené ramená ciest - I/18, existujúca cesta II/547 prechádzajúca centrom mesta, preložka cesty II/547, cesta III/018177 so smerom na Studenec, dobudovaná mestská obslužná komunikácia ul. Trhovisko. Výstavba preložky cesty II/574 a križovatky s cestou I/18 východným resp. západným obchvatom mesta je možná až po kladnom posúdení vplyvov na životné prostredie s rešpektovaním podmienok ochrany pamiatkového fondu (územie svetového dedičstva UNESCO).
- preložku cesty II/547 navrhujeme vybudovať kategórie C 9,5/70 s prekrytím telesa cesty v úseku návrhu pešieho prepojenia mesta so Spišským hradom a mestom,
- existujúci bod dopravného napojenia ČS PHM navrhujeme prestavať tak, že dopravná plocha ČS s prejazdom na mestskú komunikáciu - ulicu Galovú nebude priamo napojené na cestu I/18. Navrhujeme ČS napojiť na navrhovanú mestskú komunikáciu spájajúcu existujúcu komunikáciu - ulicu Galovú s navrhovanou mestskou komunikáciou, ktorá bude sprístupňovať navrhovanú zástavbu západne od ČS PHM,
- v novom bode dopravného napojenia pri ČS PHM na I/18 navrhujeme zrealizovať križovatku so samostatnými zaraďovacími a odbočovacími pruhmi s parametrami v zmysle STN 73 6102:
- Prídavné pruhy majú šírku 3,5 m, pričom:
  - odbočovací pruh do ľava má celkovú dĺžku 221m. Z toho je dĺžka čakací úseku Lc= 20m, dĺžka spomaľovacieho úseku Ld = 84 m, vyraďovací úsek Lv = 60m, radiaci úsek Lr/2=57m
  - ochranný dopravný klin Lr = 114 m.

- pripojovací pruh doprava navrhujeme celkovej dĺžky 183m. Z toho zrýchľovací pruh La=83m, manévrovací Lm=50m, zaraďovací Lv=50m
- vyraďovaci pruh celkovej dĺžky 80m, toho vyraďovací pruh Lv=60m, čakací úsek Lc=20m

Zakružovacie polomery v križovatke sú navrhnuté min. polomerom hodnoty R = 15m.

12.1.3. Charakteristika a návrh na zbernej a obslužnej komunikačnej sieti mesta.

Základný komunikačný systém mesta je tvorený cestou II/547 a cestami III. triedy: č. 018152 (ul. Levočská) smer Sivá Brada, č. 018176 (ul. Májová) smer Katúň. Tieto komunikácie plnia funkciu zberných komunikácií funkčnej triedy B2 a sú vybudované kategórie MZ 8,5/50 resp. MZ 8/50. Mimo zastavané územie mesta sú cesty III. triedy vybudované kategórie C 7,5/70.

Prioritnou úlohou riešenia cestnej dopravy v meste je vylúčenie tranzitnej dopravy z historického jadra a dobudovanie komunikačnej siete v okolí centra tak, aby bolo možné vytvoriť dopravne skľudnenú plochu námestia.

Základný komunikačný systém mesta je doplnený sieťou obslužných komunikácií, ktoré radíme do funkčnej triedy C2, C3. Na území mestskej pamiatkovej zóny je uličný priestor nepostačujúcej šírky, kde sú vybudované komunikácie so šírkou vozovky 5,5m. V zmysle STN 73 6110 radíme tieto komunikácie do kategórie MO 6,5/40, ide o dvojpruhové miestne komunikácie v stiesnených podmienkach.

V lokalitách zástavby mimo pamiatkovej zóny sú obslužné komunikácie založené v pravouhlom zokruhovanom systéme. Cesty, ktoré nie sú slepo ukončené radíme do funkčnej triedy C2 a sú vybudované kategórie MO 7,5/40.

Návrh.

- cesta II/547 v dnešnej trase mestom s vylúčením úseku prejazdu námestím mesta bude aj v návrhovom období plniť funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 a navrhujeme jej prestavbu v celom úseku na kategóriu MZ 8,5/50,
- základný komunikačný systém siete zberných komunikácií mesta navrhujeme dostavať tak, aby sa vytvoril okolo historického jadra južný dopravný okruh (čiastočne vedený v trasách dnešných komunikácií), ktorý odľahčí centrum mesta od dopravy. Historické jadro by bolo možné dopravne skľudniť návrhom zjednosmernenia niektorých ulíc resp. zákazom vjazdu niektorých druhov vozidiel.

Návrh dostavby dopravného okruhu:

- podmienkou pre realizáciu navrhovanej dopravne skľudnenej plochy námestia mesta je na dnešnej trase cesty II/547 vybudovať prepojenie ulíc Štefánikovej a Prešovskej vo funkčnej triede B2, v kategórii MZ 8,5/50,
- navrhujeme zrealizovať južný okruh mesta výstavbou zbernej komunikácie vedenej v trase územnej rezervy pre preložku cesty II/547 v zmysle ÚPN VÚC – ZaD 2004. Ide o úsek– napojenie na dnešnú trasu cesty II/547, mimoúrovňové križovanie so železničnou traťou, po križovatku s cestou III/018176 so smerom na Katúň. Tento úsek cesty radíme do siete zberných komunikácií funkčnej triedy B2 s výstavbou cesty kategórie MZ 8,5/50,
- opodstatnenosť realizácie mimoúrovňového križovania žel. trate s navrhovanou zbernou cestou bude potrebné zhodnotiť dopravným sčítaním intenzity dopravy na železničnom priecestí. V čase spracovávania ÚPN mesta bola intenzita dopravy na žel. trati minimálna,
- pre návrh zjednosmernenia komunikácií okolo historického centra je potrebné spracovať projekt systému vedenia trás jednosmerných ciest s návrhom dopravného značenia. Jednosmerné komunikácie je potrebné zaradiť do funkčnej triedy C3 s prestavbou na kategóriu MO 4,25/30. V zmysle STN 73 6110 ide o jednopruhové jednosmerné komunikácie so šírkou vozovky 2,75m,

- v mestskej pamiatkovej zóne, kde nie je uličný priestor dostatočnej šírky a nebude navrhnuté zjednosmernenie komunikácií je potrebné komunikácie prestavať min.

na kategóriu MO 6,5/40. V zmysle STN 73 6110, ide o dvojpruhové miestne komunikácie v stiesnených podmienkach, so šírkou vozovky 5,5m,

- ulicu Podzámkovú, Robotnícku atď., v starej časti zástavby v stiesnených podmienkach navrhujeme prestavať na kategóriu MOK 3,75/30. Ide o jednopruhové obojsmerné cesty s krajnicami a výhybňami. Výhybne navrhujeme zrealizovať rozšírením ciest v miestach vjazdov na pozemky rodinných domov,
- v nových lokalitách bytovej výstavby navrhujeme obslužné komunikácie funkčnej triedy C2 v kategórii MO 7,5/40 so šírkou vozovky 6,5m a obojstrannými chodníkmi pre peších min. šírky 1,5m, v zmysle STN 73 6110. Požadovaná šírka uličného priestoru je min. 12,0m so zabezpečením rozhľadových pásiem v križovatkách,
- v navrhovanej lokalite zástavby v časti Rybníček navrhujeme ukľudnené komunikácie funkčnej triedy C3, kategórie MOU 2,75/30. Ide o jednopruhové obojsmerné komunikácie so šírkou vozovky 2,75m a šírkou dopravného priestoru 8,75m.
- v bezprostrednom kontakte MPR Spišská Kapitula a PZ Spišské Podhradie zabezpečiť uzavretie komunikácií pre prechodnú nákladnú automobilovú dopravu.

12.2. Železničná doprava.

Do východnej polohy mesta Spišské Podhradie vchádza do koncovej žel. stanice v smere sever – juh regionálna jednokoľajná železničnú trať č. 187 Spišské Vlachy – Spišské Podhradie.

Na transformáciu regionálnych tratí boli vypracované viaceré návrhy – projekty, ktoré vychádzajú z potreby pripraviť podklady pre organizačné a ekonomické odčlenenie regionálnych dráh do samostatných subjektov. V transformácii sa bude pokračovať s cieľom zabezpečenia prepravy vo verejnom záujme. Pri prijatí systémových opatrení sa predpokladá, že v rámci regiónu pri transformácii verejnej koľajovej dopravy a koordinácii s verejnou autobusovou dopravou príde k lepšiemu využitiu celospoločenských prostriedkov pri zachovaní kvality dopravnej obsluhy.

Regionálna železničná trať č. 187 sa južne v žel. stanici Spišské Vlachy napája na železničnú trať smer štátna hranica s UR – Čierna nad Tisou – Košice – Žilina, ktorá tvorí západo – východnú dopravnú os košického kraja s celoštátnym a medzinárodným významom. Trať je súčasťou európskeho koridoru č.V (C-E 40) a je zaradená do dohody AGTC a AGC. Na jednotlivých úsekoch trate sa spracováva projektová dokumentácia pre stavbu: „Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice“. Modernizácia trate je zameraná na zvýšenie traťovej rýchlosti na 120 km/hod vyžadujúca početné smerové úpravy trate, na odstránenie obmedzení v priestorovej priechodnosti pre kombinovanú dopravu a na zvýšenie bezpečnosti dopravy.

V rámci modernizácie železničnej trate v úseku trate pod názvom: „Poprad Tatry (mimo) – Krompachy“, je navrhovaná v katastrálnom území Spišské Vlachy preložka regionálnej trate do smeru Spišské Podhradie západným smerom z dôvodu prestavby železničnej stanice Sp. Vlachy. Pri križení preložky reg. trate s cestou II/536 sa trať spätne napája na dnešnú trasu regionálnej trate až do stanice Sp. Podhradie.

K.ú. Spišské Podhradie prechádza regionálna dráha – železničná trať Spišské Vlachy – Spišské Podhradie so železničnou dopravňou – železničnou stanicou Spišské Podhradie, žkm 9,226 (číslo traťového úseku 2631, počet vlakov: 20 vl/24 hod., z toho pre osobnú dopravu 18 vl/24 hod.).

Činnosť v ochrannom pásme dráhy je možné vykonať podľa zákona č. 164/1996 Z.z. o dráhach.

Návrh.

V návrhovom období ponechávame železničnú trať č. 187 Spišské Vlachy – Spišské Podhradie aj s koľajiskom železničnej stanice Spišské Podhradie (koncové zhlavie s výťažnou koľajou VK).

Navrhované objekty a zariadenia stavby (plochy výroby, občianskej vybavenosti, autobusovej stanice, parkoviska) situovať tak, aby nezasahovali do obvodu dráhy pri ktorom by bola narušená dopravná technológia pre prevádzku železničnej dopravy.

12.3. Osobná hromadná doprava.

Osobná hromadná doprava je v meste Spišské Podhradie zabezpečovaná:

- osobnou dopravou železničnou dopravou prostredníctvom lokálnej železničnej trate Spišské Vlachy - Spišské Podhradie, trať č. 187. Na železničnú stanicu Spišské Podhradie prichádza a odchádza 16 vlakov za priemerný pracovný deň,
- prímestskou dopravou SAD v počte 25-timi linkami. Centrálna zastávka prestupová zastávka je zriadená na námestí,

Do mestskej časti Katúň zachádza linka SAD č.704417 so zastávkami Katúň žel. stanica, kostol, Katúň otočka.

Návrh.

- linky prímestskej autobusovej dopravy navrhujeme v trasách prieťahov ciest II. a III. triedy, dopravného okruhu okolo historického jadra a jednosmerne aj cez historické jadro (v trase dnešnej cesty II/547),
- centrálnu zastávku SAD na námestí navrhujeme premiestniť ku železničnej stanici, kde navrhujeme autobusovú stanicu s 5-timi nástupišťami. Touto polohou bude zvýhodnený prestup cestujúcich na železničnú dopravu,
- na všetkých zastávkach SAD navrhujeme obojstranne zrealizovať samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie autobusov, nakoľko uličný priestor pre realizáciu je postačujúci. Na zastávkach navrhujeme zrealizovať čakacie priestory a osadiť prístrešky pre cestujúcich.

12.4. Pešia doprava.

Sieť peších chodníkov v sídle je v súčasnosti pomerne vyhovujúco vybudovaná.

Návrh.

- samostatná pešia trasa zabezpečuje vzťah sídla k historicko-pamiatkovým atraktivitám a to Spišskému hradu, námestiu mesta so smerom k Spišskej kapitule. Pešia trasa je vedená navrhovaným premostením preložky cesty II/547, ktorá je trasovaná východne od zástavby mesta územím s názvom Pod hradskou lúkou,
- návštevnosť Spišského hradu dosahuje cca 1500 denne. Značné percento z týchto návštevníkov dnes neprechádza Spišským Podhradím, ale využíva záchytné parkovisko, vybudované v k.ú. obce Žehra. V tejto súvislosti je nutné riešiť zo záchytného parkoviska peší prístup k dolnej bráne Spišského hradu spolu s vhodným a účinným informačným systémom, ten je potrebné riešiť aj zo železničnej stanice
- existujúce a navrhované lokality bývania navrhujeme systémom peších ťahov prepojiť bezkolízne s plochami aktivít, občianskej vybavenosti, plochami športu a oddychu, ponukovými plochami pre výrobu a zastávkami SAD,
- hlavné pešie ťahy navrhujeme v šírke 3m, pričom minimálna šírka pešieho chodníka je 1,5m v zmysle STN 73 6110,

Značkované turistické chodníky.

Katastrálnym území mesta Spišské Podhradie vedú dva značkované turistické chodníky:

žltá značka - so smerom Spišský salaš, Spišský hrad, Žehra
zelená značka - so smerom Spišský hrad, Ožďany

12.5. Dopravné zariadenia.

12.5.1. Zariadenia statickej dopravy.

Plochy statickej dopravy v meste sú zastúpené nasledovnými formami statickej dopravy:

- verejnými parkoviskami pri občianskej vybavenosti v zastavanom území mesta
- plochami skupinových boxových garážových dvorov
- parkoviskami pre návštevníkov historicko-pamiatkových atraktivít (Spišský hrad, Spišská kapitula)
- samostatnými verejnými parkoviskami za a pred vstupnými priestormi výrobných areálov a firiem
- samostatnými plochami verejných parkovísk na obytnom území bytových domov
- pre zástavbu rodinných domov je parkovanie a garážovanie zabezpečené na pozemku alebo v objekte rodinného domu

Nároky na statickú dopravu boli vypočítané v zmysle STN 73 6110, podľa tab. č.21, kde sú stanovené základné ukazovatele pre príslušnú účelovú jednotku podľa druhu objektu, pre stupeň automobilizácie 1:2,5. Vypočítané potreby na statickú dopravu je potrebné považovať za hodnoty orientačné, ktoré budú upresňované postupne pri konkrétnych návrhoch funkčného využitia jednotlivých objektov a určenia ich presných kapacitných ukazovateľov.

Podľa vyhlášky č.532/2002 Z.z. je potrebné z navrhovaného počtu parkovacích miest vyčleniť cca 4% pre osoby s obmedzenou možnosťou pohybu.

Návrh potrieb statickej dopravy na území mesta je potrebné rozdeliť do týchto skupín:

A. parkovacie a garážové státia pre obyvateľov mesta bývajúcich v bytových domoch na sídliskách

B. parkovanie pre návštevníkov historicko-pamiatkových atraktivít (Spišský hrad, Spišská kapitula)

C. parkovanie pre občiansku vybavenosť

A. parkovacie a garážové státia pre obyvateľov mesta bývajúcich v bytových domoch na sídliskách.

V zmysle ukazovateľov STN 73 6110 je potrebné pri stupni automobilizácie 1:3,5 zabezpečiť pre bytové domy na 1 bytovú jednotku jedno parkovacie alebo garážové státie:

- pre 312 b.j. je potrebné zabezpečiť 312 státí

pre príležitostné parkovanie návštevníkov sídliska je ukazovateľ 1 státie/20 obyvateľov sídliska, čo predstavuje počet 60 krátkodobých státí

Pre vhodnosť umiestnenia stavieb statickej dopravy je potrebné spracovať komplexné vyriešenie jednotlivých vnútroblokových priestorov (garážovanie, komunikácie, plochy zelene a oddychu..).

Parkovanie a garážovanie pri rodinných domoch si riešia obyvatelia individuálne na vlastných pozemkoch pre IBV statickú dopravu nenavrhujeme.

B. Výpočet parkovacích státí pre pasantných návštevníkov, historicko - pamiatkových atraktivít (Spišský hrad, Spišská Kapitula) vychádza z max. návštevnosti týchto 1500 osôb/deň.

Pri predpokladanej deľbe prepravy návštevníkov:

10 % osobná hromadná doprava

40 % zájazdové autobusy

50 % individuálna automobilová doprava

Pri priemernej obsaditeľnosti - zájazdový autobus 35 osôb
- osobné auto 3,3 osôb

a koeficiente obrátkovosti na parkovisku počas dňa u zájazdových autobusov 1,5 osobných áut 1,4, vychádza celková potreba parkovacích státí na cca 140 osobných áut a 12autobusov, ktorá je v návrhu pokrytá.

Okrem parkovísk v centre mesta sú parkovacie státia pre návštevníkov mesta nasledovné:

- vo východnej polohe mesta pri športovom areáli je zrealizované sústredené parkovisko pre návštevníkov mesta o kapacite 100 státí pre osobné automobily a 17 autobusov,
- pre návštevníkov Spišskej kapituly navrhujeme zrealizovať záchytné parkovisko o kapacite 111 státí pre osobné automobily a 4 autobusy.

C. parkovanie pre občiansku vybavenosť.

Potreby statickej dopravy pre občiansku vybavenosť je potrebné navrhnúť v zmysle STN 73 6110 pre stupeň automob. 1:3,5 s redukciou státí koeficientom vplyvu „k“:

- ka - súčiniteľ vplyvu stupňa automobilizácie 0,9
- kv – súčiniteľ vplyvu veľkosti obce 0,3
- kp – súčiniteľ vplyvu polohy riešeného územia 0,8
- kd – súčiniteľ vplyvu deľby dopravnej práce 1,0
- Výsledný redukčný koeficient 0,216

Pre centrum mesta bol spracovaný projekt pre územné konanie: “Komplexná obnova Mariánskeho a Pálešovho námestia“. V tomto projekte je riešený návrh parkovacích státí pre občiansku vybavenosť a služby. Celkove je navrhovaných 113 dláždených parkovacích státí pre osobné automobily a 4 státia pre autobusy.

V zmysle STN 73 6110 pri stupni automobilizácie 1:2,5 je stanovená merná jednotka pre výpočet potrebného počtu státí:

pre funkciu:	merná jednotka
administratíva, obchod a služby	30 m^2 čistej a predajnej plochy/ 1státie,
kiná, kultúrne domy	4 sedadlá/ 1státie
reštauračné zariadenie	4 stoličky/1státie
ubytovacie zariadenie	2 lôžka/ 1 státie

Pre občiansku vybavenosť, administratívu, služby a športoviská je mimo centra mesta a sústredených plôch pre návštevníkov bilancia plôch statickej dopravy nasledovná:

Funkčné využitie	počet státí existuj.	návrh
navrhované polyfunkčné plochy na ul. Trhovisko		verejných 18 státí
spoločenský dom, kino (350 stol.)		16 státí
základná škola (18)	8 státí	
cintorín	28 státí	
športový areál (43)		30 státí
železničná stanica	8 státí	
polyfunkčné plochy v južnej polohe mesta		42 státí
tréningové ihrisko v južnej polohe mesta		12 státí
Eurokameň	verejných 12 státí	

Penzióny a ubytovacie zariadenia musia mať zabezpečené potrebné počty parkovacích státí na vlastnom pozemku, v počte na 2 lôžka jedno státie.

Pri návrhu nových podnikateľských aktivít, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov je potrebné požadovať zabezpečenie potrieb statickej dopravy v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 na vlastnom pozemku. Takto sa zabráni parkovaniu vozidiel na verejných komunikáciách.

Na ponukových plochách pre výrobu musia byť taktiež v rámci areálu zabezpečené parkoviská ako pre zamestnancov tak aj pre zákazníkov, podľa ukazovateľov STN 73 6110.

B. Výpočet parkovacích státí pre pasantných návštevníkov, historicko - pamiatkových atraktivít (Spišský hrad, Spišská Kapitula) vychádza z max. návštevnosti týchto 1500 osôb/deň.

Pri predpokladanej deľbe prepravy návštevníkov:

10 % osobná hromadná doprava

40 % zájazdové autobusy

50 % individuálna automobilová doprava

priemernej obsaditeľnosti - zájazdový autobus 35 osôb
- osobné auto 3,3 osôb

a koeficiente obrátkovosti na parkovisku počas dňa u zájazdových autobusov 1,5 osobných áut 1,4, vychádza celková potreba parkovacích státí na cca 140 osobných áut a 12autobusov, ktorá je v návrhu pokrytá.

Okrem parkovísk v centre mesta sú parkovacie státia pre návštevníkov mesta nasledovné:

- vo východnej polohe mesta pri športovom areáli je zrealizované sústredené parkovisko pre návštevníkov mesta o kapacite 100 státí pre osobné automobily a 17 autobusov,
- pre návštevníkov Spišskej kapituly navrhujeme zrealizovať záchytné parkovisko o kapacite 111 státí pre osobné automobily a 4 autobusy.

12.6. Ostatné dopravné zariadenia.

Čerpacia stanica pohonných hmôt je situovaná v severnej časti mesta s pripojením stykovou križovatkou na cestu I/18. Križovatka má vybudované samostatné zaraďovacie a odbočovacie pruhy.

Návrh.

Existujúci bod dopravného napojenia ČS PHM navrhujeme prestavať tak, že dopravné plochy ČS budú napojené na navrhovanú mestskú komunikáciu spájajúcu existujúcu komunikáciu so zástavbou navrhovanou západne od ČS PHM. Mestskú komunikáciu navrhujeme napojiť na I/18 s posunom západne od dnešného bodu napojenia ČS na I/18.

12.7. Ochranné pásma od automobilovej a železničnej dopravy.

Základné cestné ochranné pásma pre:

- diaľnice je 100 m,
- cesty I. triedy je 50 m,
- cesty II. triedy je 25 m
- cesty III. triedy je 20m

od osi priľahlého jazdného pásu v zmysle § 11 zák. č. 135/1961 Zb.

Ochranné pásmo železnice je 60m od osi koľaje a od žel. vlečky 30m.

12.8. Výpočet hluku od automobilovej dopravy

Líniovým zdrojom hluku je silne dopravne zaťažená cesta I/18, ktorej trasa vedie severne od zastavaného územia mesta v smere východ – západ a cesta II/547, ktorá vedie zastavaným územím a centrom mesta Spišské Podhradie.

Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola intenzita dopravy na výhľadový rok 2025, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN-O. Výpočet predstavuje hladinu hluku bez redukcií možných odrazov, pevných prekážok a pod.

Tab. 1

Úsek I/18 00080	NA %	n voz./h	S Sk.v/24h	NA sk.v./24h	faktory			x	Y dB(A)	Vzdialenosti izofón v m pre sčítací úsek			
Sp.Podhradie-Levoča					F1	F2	F3			75	70	65	60
Rok 2000	29	440	7562	2179	4,58	1,22	1	2470	73,9		20,6	62,57	167,2
Rok 2010	20	919	15804	3156	3,66	1,22	1	4125	76,2	10,5	34,3	98,4	248,9
Rok 2025	28	1096	18860	5298	4,50	1,22	1	6017	77,8	15,7	49,2	135,3	328,3

Tab. 2

Úsek I/18 00090	NA %	N voz./h	S sk.v/24 h	NA sk.v./24h	Faktory			x	Y dB(A)	Vzdialenosti izofón v m pre sčítací úsek			
Sp.Podhradie-Prešov					F1	F2	F3			75	70	65	60
Rok 2000	31	396	6806	2100	4,79	1,22	1	2325	73,7		19,3	59,2	159,4
Rok 2010	21	827	14224	3003	3,78	1,22	1	3833	75,8	9,7	31,9	92,4	235,5
Rok 2025	42	998	17175	7174	5,96	1,22	1	7257	78,6	19,1	58,5	157,7	374,8

Tab. 3

Úsek D1 07380	NA %	n voz./h	S sk.v/24h	NA sk.v./24h	Faktory			x	Y dB(A)	Vzdialenosti izofón v m pre sčítací úsek			
					F1	F2	F3			75	70	65	60
Rok 2025	33	1152	19820	6534	5,58	1,22	1	7842	78,9	20,7	62,8	167,8	395,5

Tab. 4

Úsek II/547 01987	NA %	n voz/h	S sk.v/24h	NA sk.v./24h	Faktory			x	Y dB(A)	Vzdialenosti izofón v m pre sčítací úsek			
Sp.Podhradie Spišské Vlachy					F1	F2	F3			65	60	55	50
Rok 2000	26	96	1654	425	2,6	1,22	1	307	64,8		25,6	75,9	198,3
Rok 2010	20	146	2514	510	2,2	1,22	1	396	65,9	10,1	32,9	94,9	241,2
Rok 2025	31	199	3422	1066	5,58	1,22	1	626	68,0	16,4	51,0	139,8	337,7

Pre obytné útvary stanovuje vyhláška MZ SSR č.14/1977 Zb najvyššie prípustnú hodnotu ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. LAeq 60 dB(A).

Hladina hluku 65 dB(A) bude v roku 2025 pozdĺž cesty II/547 podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 16,4 m od osi komunikácie a hladina hluku 60 dB(A) vo vzdialenosti 51,0 m.

Hlučnosť z automobilovej dopravy v zastavanom území mesta sa značne zníži až po vybudovaní preložky cesty II/547 a po dobudovaní základného komunikačného systému siete zberných komunikácií mesta po dobudovaní dopravného okruhu okolo historického jadra mesta.

13. Vodné hospodárstvo.

13.1. Zásobovanie pitnou vodou.

13.1.1. Stav.

Mesto Spišské Podhradie má vodovodnou sieťou pokryté celé územie, z toho vyplýva, že takmer všetky nehnuteľnosti sú napojené na verejnú vodovodnú sieť. Účelom tohoto vodovodu je zabezpečiť plynulé zásobovanie mesta pitnou vodou. V súčasnej dobe je sídlo zásobované vodou zo 4 prameňov Dúbrava, s priemernou výdatnosťou v rokoch 1998 až 2002 - 9,42 l/s a min. výdatnosťou 8,08 l/s. Priemerný ročný odber za uvedené obdobie bol 6,77 l/s. Z uvedeného zdroja je zásobovaná aj obec Dúbrava. Ďalším vodným zdrojom zásobujúca západnú časť sídla a Spišskú Kapitulu je 7 prameňov v prameništi Lúčka, ktorých výdatnosť je veľmi kolísavá a podľa pozorovaní v rokoch 1998 po rok 2002 sa pohybovala v rozmedzí od 3,04 – 6,78 l/s, teda v priemere 4,75 l/s. Min. výdatnosť bola 1,36 l/s. Priemerný ročný odber za uvedené obdobie bol 1,23 l/s. Z uvedeného zdroja je zásobovaná aj obec Lúčky. Mimo katastra obce sa nachádza prameň Jablonov, ktorý sa dlhodobo nevyužíva, ale je možné ho využiť ako potencionálny rezervný zdroj vody. Priemerná výdatnosť uvedeného zdroja v rokoch 1998 až 2002 bola 2,73 l/s, min. výdatnosť 0,81 l/s. Na zabezpečenie ochrany vodných zdrojov je zriadené PHO 1. stupňa. Okolo tohto ochranného pásma je zriadené PHO 2 stupňa, ktoré zabezpečí ochranu výdatnosti, akosti a zdravotnej nezávadnosti zdroja pred ohrozením zo vzdialenejších miest. Na vodovod v Spišskom Podhradí je napojených cca 3600 obyvateľov. Podľa údajov VVaK, OZ Spišská Nová Ves, v predchádzajúcom sledovanom období (rok 2000), bolo pre uvedených odberateľov dodaných cca 245 tis.m3/rok vody. Súčasná kapacita zdrojov pitnej vody postačuje aj pre výhľadové obdobie do roku 2025.

Z vodného zdroja Pramene Dúbrava a 7 prameňov Lúčka sú vedené privádzače do Spišského Podhradia na ktorých sú osadené vodojemy:

650 m3 (Dúbrava)

50 m3 (Lúčky)

Rozvodná sieť je kombinovaná staršia časť liatinovým potrubím DN 150,100, a novšia časť potrubím PVC DN 100 a PE 80.

V niektorých častiach v súčasnosti sú nevyhovujúce tlakové pomery v rozvodnej sieti, ktoré je nutné riešiť. V blízkej budúcnosti je potrebné uvažovať s rekonštrukciou časti nevyhovujúcej siete. Potreba vody pre ostatné obyvateľstvo je zabezpečovaná z vlastných vodných zdrojov – studní. Vo väčšine uvedených vodných zdrojov – studní voda podľa rozborov hygienickým normám nevyhovuje. Na dôvažok hrozí, že počas dlhotrvajúcich suchých období bude výdatnosť studní deficitná vplyvom poklesu spodných vôd.

Mestská časť Katúň má vodovodnou sieťou pokryté celé územie, z toho vyplýva, že takmer všetky nehnuteľnosti sú napojené na verejnú vodovodnú sieť. Účelom tohoto vodovodu, ktorý bol zrealizovaný v roku 1966 – 67, je zabezpečiť plynulé zásobovanie mestskej časti pitnou vodou. V súčasnej dobe je Katúň zásobovaný vodou z 2 prameňov a to prameňom nachádzajúcim sa severovýchodným smerom od sídla s priemernou výdatnosťou 0,35 l/s a prameňom v dolnej časti sídla, s priemernou výdatnosťou 0,80 l/s.

Jestvujúcim vodojemom na kóte 394,4 m.n.m o objeme 25 m3 sú jednotliví odberatelia gravitačne napojení. Na konci vedenia je kóta 356,6 m.n.m.

Prieskumným vrtom HK-1 v intraviláne mestskej časti Katúň bol zabezpečený vodný zdroj podzemnej vody o priemernej výdatnosti Q= 0,8 l/s. Po stránke kvalitatívnej podzemná voda z vrtu vyhovuje ako voda úžitková, pre pitné účely je nevhodná.

13.1.2. Návrh riešenia.

Zásobovanie pitnou vodou sídla a mestskej časti Katúň ponechávame aj pre návrhové obdobie k roku 2015 s podmienkou rozšírenia jestvujúcej vodovodnej siete v zmysle urbanistickej koncepcie. Jestvujúci vodovodný systém – mestský vodovod a vodovod v mestskej časti zabezpečia dodávku pitnej vody pre všetkých obyvateľov sídla.

Na systém zásobovania pitnou vodou bude napojená väčšina nehnuteľnosti v meste i mestskej časti Katúň včítane občianskej vybavenosti a iných odberateľov. Rozvodnú sieť (navrhovanú) odporúčame podľa možností uložiť pozdĺž jestvujúcich komunikácií prevažne v súbehu s inými sieťami. Sieť je kombinovaná - zaokruhovaná a vetvená s možnosťou zaokruhovania pri ďalšom rozvoji obce. V Spišskom Podhradí zásobovanie Hydinárskeho dvora a susedného areálu pitnou vodou ponechávame pre výhľadové obdobie zásobovať z vlastných zdrojov.

Navrhujeme v sídle vybudovať sieť vonkajších požiarnych hydrantov v zmysle STN 73 08 73 každých 120 m, a to aj v navrhovaných lokalitách.

Potreba vody do roku 2025:

Výhľadová potreba vody je stanovená v zmysle „ vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684/2006 Z.z.“ zo 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

13.2. Výpočet potreby vody Spišské Podhradie:

Občianska a technická vybavenosť:
špecifická potreba pitnej vody - 25 l/o/deň pre obce s počtom obyvateľov od 1001 do 5 000

Obyvateľstvo.

Počet obyvateľov (r. 2025)	4 711 obyvateľov
z toho :	
vaňový kúpeľ – 40 % obyvateľov	1 884 obyvateľov
ostatné byty – 60 % obyvateľov	2 827 obyvateľov

Špecifická potreba vody

vaňový kúpeľ	135 l/os/deň
ostatné byty	100 l/os/deň
občianska vybavenosť	25 l/ob/deň

Podľa odst. 3 – v rodinných domoch a bytoch vybavených vodomermi možno špecifickú potrebu vody znížiť o 25%, t.j. 135 na 100 l/os/deň

100 na 75 l/os/deň

Potreba vody pre obyvateľstvo spolu.

Q_{ob} = 1 884 * 100 + 2 827 * 75 + 4 711* 25 = 518 200 ld^{-1}

Priemysel.

Čistá prevádzka	120 zamestnancov
Potreba vody	50 l/zam/deň
Spolu	6 000 ld^{-1}

Špinavá prevádzka	50 zamestnancov
Potreba vody	120 l/zam/deň
Spolu	6 000 ld^{-1}

Potreba vody spolu

Q_p = 518 200 + 6 000 + 6 000 = 530 200 ld^{-1} = 530,20 m^3

Max. denná potreba vody

$Q_m = Q_p * k_d$ = 530,20 * 1,6 = 848,32 m^3 = 9,81 ls^{-1}

13.2.1. Výpočet veľkosti vodojemu.

$V = 0,6 * Q_m$

$V = 0,6 * 848,32 = 509,00\ m^3$

Rekapitulácia súčasnosť:

Q_p -Priemerná denná potreba vody : 530 200 l/deň = 6,14 ls^{-1}

Q_m -Maximálna denná potreba vody pre obyvateľov : 848 320 l/deň = 9,81 ls^{-1}

Q_h -Maximálna hodinová potreba vody pre obyvateľov: 1 526 976 l/deň = 17,67 ls^{-1}

Výpočet stálej zásoby vody pre požiarne účely:

Predpokladaná doba trvania požiaru sú 3 hod, celková potreba požiarnej vody pri bytovej výstavbe do 3.NP je 6,7 l/s.

Potrebná zásoba požiarnej vody je:

$V = 6,7$ l/s x 3 x 3600 = 72 360 l = 72,36 m^3

Odpočet z objemu – prítok vody za 3 hod. pri predpokladanom výkone čerpadiel 3,0 l/s.

(3600 x 3 x 3,0) = 32 400 l = 32,4 m^3

$V_{pož} = 72,36 – 32,4 = 39,96\ m^3$

Doba plnenia vodojemu pri predpokladanom prítoku 3,0 l/s.

Doba = 39 960 : (3600 x 3,0) = 3,7 hod. = 3 h 42 min = menšie než 36 h - STN 73 08 73

Porovnaním výhľadových potrieb vody s min. výdatnosťou vyššie uvedených zdrojov je zrejmý deficit cca 3,0 l/s.

Navrhujeme zvýšiť kapacitu skupinových vodovodov, zachytením ďalších prameňov nad Pavľanmi, resp zachytiť všetky pramene v Žehre a pri zohľadnení vlastnej spotreby obcí využiť rozdiel pre zásobovanie Spišského Podhradia. Sprevádzkovať doposiaľ nevyužívaný prameň Jablonov. Ďalšou možnosťou je vykonať v blízkom okolí sídla hydrogeologický prieskum na overenie možnosti využitia vôd druhého podzemného horizontu pre krytie vykázaného deficitu v roku 2025.

13.3. Výpočet potreby vody Katúň:

Občianska a technická vybavenosť:

špecifická potreba pitnej vody - 15 l/o/deň pre obce s počtom obyvateľov do 1000

Obyvateľstvo	
Počet obyvateľov (r. 2025)	132 obyvateľov
z toho :	
vaňový kúpeľ – 40 % obyvateľov	53 obyvateľov
ostatné byty – 60 % obyvateľov	79 obyvateľov

Špecifická potreba vody	
vaňový kúpeľ	135 l/os/deň
ostatné byty	100 l/os/deň
občianska vybavenosť	25 l/ob/deň

Podľa odst. 3 – v rodinných domoch a bytoch vybavených vodomermi možno špecifickú potrebu vody znížiť o 25%, t.j. 135 na 100 l/os/deň

100 na 75 l/os/deň

Potreba vody pre obyvateľstvo spolu
Q_{ob} = 53 * 100 + 79 * 75 + 132* 15 = 13 205 ld^{-1}

Max. denná potreba vody
$Q_m = Q_p * k_d$ = 13,21 * 1,6 = 21,14 m^3 = 0,25 ls^{-1}

13.3.1. Výpočet veľkosti vodojemu.

$V = 0,6 * Q_m$
$V = 0,6 * 21,14 = 12,68\ m^3$

Rekapitulácia súčasnosť :

Q_p -Priemerná denná potreba vody :	13 205 l/deň	=	0,15 ls^{-1}
Q_m -Maximálna denná potreba vody pre obyvateľov :	21 128 l/deň	=	0,25 ls^{-1}
Q_h -Maximálna hodinová potreba vody pre obyvateľov:	38 030 l/deň	=	0,44 ls^{-1}

Zásobovanie sídla a jej mestskej časti so zástavbou na základe urbanistického riešenia bude jestvujúcim a navrhovaným vodovodom. V prípade ďalšieho urbanistického rozvoja obce mimo nadmorské výšky súčasného rozvodu je nutné navrhnúť samostatné tlakové pásmo.

Navrhovaná lokalita v Katúni bude napojená zásobovacím potrubím DN 80, PVC-U z jestvujúceho vodojemu o objeme 25 m3 ktorý je osadený na kóte 394,4 m.n.m. Nakoľko výškové osadenie VDJ by nedokázalo tlakovo pokryť najvyššiu zástavbu uvedeného IBV, bude nutné osadiť ATS pre zvýšenie tlaku vody zásobného potrubia. V časti navrhovanej lokality nebudú dosiahnuté dostatočné prevádzkové tlaky, zásobovanie tejto časti nad kótou 356,6 m n. m. navrhujeme cez hydrofórovú stanicu o kapacite Q = 0,5 l/s.

Automatické tlakové stanice (ATS) sa používajú na zásobovanie vyššie položených častí spotrebiska priamo výtlakom bez použitia vodojemu. ATS môže zvyšovať vstupný neprerušený tlak zo siete a na výstupe do spotrebiska zabezpečuje stály tlak. ATS sa používajú aj napr. na zvýšenie tlakov. pre lokalitu s vyššou zástavbou, čím sa tiež vytvorí samostatné tlakové pásmo.

Ako už bolo uvedené na akumuláciu vody v súčasnosti pre mesto Spišské Podhradie slúžia vodojemy 650 m3 a 50 m3, pre mestskú časť Katúň vodojem 25 m3. Súčasná kapacita vodojemov v meste Spišské Podhradie dosahuje normou odporúčané minimum 60 % Qm , t.j. požadovaných 509 m3. Kapacita vodojemu v mestskej časti Katúň dosahuje normou odporúčané minimum 60 % Qm , t.j. cca 13 m3. Zdržanie vody vo VDJ bude menej než 24 hodín. Prívod vody z VDJ a rozvod po spotrebisku v Spišskom Podhradí je realizovaný vodovodnou sieťou PVC DN 100 - 150, z časti v spoločnej stupňovitej ryhe s kanalizáciou. Prívod vody z VDJ a rozvod po spotrebisku v mestskej časti Katúň je realizovaný vodovodnou sieťou z liatinového tlakového potrubia DN 80. Po technickej aj objemovej stránke navrhované riešenie bude vyhovujúce aj výhľadovo ako zásobáreň pitnej vody.

13.4. Kanalizácia a čistenie odpadových vôd.

13.4.1. Súčasný stav.

Spišské Podhradie má vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť DN 300, 400. Dobudovanie splaškovej kanalizácie a ČOV je v rozsahu zodpovedajúcom danému stavu premietnuté v ÚPD. Miestna časť Katúň nemá vybudovanú kanalizáciu.

K zabráneniu znečisťovania povrchových a podzemných vôd a zachovania kvalitného životného prostredia oblasti je potrebné riešiť komplexné odkanalizovanie sídla a časti Katúň a vyprodukované odpadové vody prečistiť pred ich vypustením do recipientu.

Niektoré verejné objekty sú odkanalizované do septikov. V sídle odporúčame dobudovať splaškovú gravitačnú kanalizáciu, najlepšie z materiálu PVC s využitím

a napojením na jestvujúcu sieť a rozostavanú ČOV. Trasu kanalizácie situovať tak, aby viedla podľa možností v miestnych komunikáciách a verejných priestranstvách. V riešenom území obytnej zóny sa realizuje kanalizačný zberač okolo upraveného toku Margecanka priemeru DN 700, ktorý odvedie splaškové vody do ČOV.

Čistiareň odpadových vôd.

ČOV je situovaná v južnej časti sídla v blízkosti recipienta. Vzhľadom na konfiguráciu terénu časti obce pod hlavnou ČOV, odkanalizovanie tohto úseku odporúčame riešiť malou čistiarňou odpadových vôd typu EČ na mechanicko-biologickom princípe čistenia, ktorá je určená na čistenie odpadových vôd od obyvateľstva, charakterizovaných STN 73 6707. Pre správnu funkciu je potrebné ČOV navrhovať s ohľadom na max. prietok, celkové denné zaťaženie a dennú koncentráciu BSK5.

Podmienky pre osadenie a vypúšťanie vyčistených vôd z malej čistiarne odpadových vôd typu EČ, stanoví príslušný vodohospodársky orgán na základe vodoprávneho konania. Kde nie je k dospozícii recipient je možné odpadovú vodu odviesť na vsakovanie, do vsakovacej studne, do zemného filtra alebo na závlahy - drenážny podmok (viď STN 756402).

V prípade použitia vyčistenej vody na polievanie zeleniny, je nutné vodu hygienicky zabezpečiť (napr. ÚV žiarením, katodickou oxidáciou), pre závlahy technických plodín (tráva a.i.) je potom nutné dodržať ochranné lehoty dané hygienickými predpismi.

13.4.2. Návrh riešenia.

V návrhu ÚPN sa uvažuje s napojením všetkých domov a objektov technickej a občianskej vybavenosti na verejnú kanalizáciu. Trasovanie navrhovanej kanalizácie bude v krajniciach ulíc, resp. v ich polovici. Pri štátnej ceste bude kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím v osovej vzdialenosti 80 cm od vodovodu smerom do vozovky. Na kanalizačnú sieť navrhujeme napojiť všetkých producentov znečistenia. Pred zaústením dažďových vôd z komunikácií a ostatných plôch do vodných tokov je nevyhnutné ich odsedimentovať resp. mechanicky prečistiť – lapače, so súčasným zachytávaním príp. ropných látok.

V časti sídla pre malú skupinku RD, z titulu konfigurácie terénu a obtiažneho napojenia na hlavnú ČOV, odporúčame vybudovať malú čistiareň typu EČ, ktorá je určená pre likvidáciu izolovaných zdrojov odpadových vôd, tj. skupinka rodinných domov, malé obce.

Výpočet množstva splaškových vôd rok 2025

Výpočet množstva odpadových vôd pre mesto Spišské Podhradie:

Množstvo splaškových odpadových vôd je zhodné s vypočítanou priemernou potrebou pitnej vody za sekundu Q_p = 6,14 l/s .

Množstvo splaškových vôd:

Q_{pc} -Priemerná denná potreba vody : 530 200 l/deň = 6,14 ls^{-1}

Q_m -Maximálna denná potreba vody pre obyvateľov : 848 320 l/deň = 9,81 ls^{-1}

Q_h -Maximálna hodinová potreba vody pre obyvateľov: 1 526 976 l/deň = 17,67 ls^{-1}

Ročné množstvo vyčistenej vody:

$Q_{ročné} = Q_{pc}$ x 365 dní = 530,20 x 365 = 193 523 m^3/rok

Celodenná produkcia BSK_5:

4711 obyvateľov x 60 g/obyv. deň = 282 660 g/d = 282,66 kg/deň

Pri posudzovaní minimálnych a maximálnych odtokov splaškových vôd sa použili koeficienty k_d a k_h podľa tab.č.1 STN 73 67 01 - Stokové siete a kanalizačné prípojky, resp. STN 75 6401 Čistiarne odpadových vôd pre viac ako 500 EO.

V časti Katúň odporúčame vybudovať malú čistiareň ČOV - BIO CLEANER typu BC 250 EO, ktorá je určená pre likvidáciu izolovaných zdrojov odpadových vôd, tj. skupinka

rodinných domov, malé obce. Parametre vyčistenej vody na odtoku umožňujú jej využitie ako zdroja požiarnej vody v horských oblastiach, prípadne ako vodu zálievkovú, pre zalievanie parkov, záhrad a vozoviek. So súhlasom vodohospodárskeho orgánu je možné túto vodu vypúšťať do recipienta (vodného toku), dažďovej kanalizácie či trativodu. Veľmi perspektívne je použitie týchto čistiarní v decentralizovaných kanalizačných systémoch ako lokálnych čistiarní. Týmito systémami sa rozumie ako klasická gravitačná, tak i tlaková či vákuová kanalizácia.

Pri dodržaní projektovaného vstupného zaťaženia výrobca garantuje nasledujúce parametre:

13.4.3. Parameter	BIO CLEANER
BSK5	15 mg/l
ChSK	55 mg/l
NL	20 mg/l
N-HH	5 mg/l
P	3 mg/l

Výpočet množstva odpadových vôd pre mestskú časť Katúň:

Množstvo splaškových odpadových vôd je zhodné s vypočítanou priemernou potrebou pitnej vody za sekundu Q_p = 0,15 l/s .

Množstvo splaškových vôd:

Q_{pc} -Priemerná denná potreba vody : 13 205 l/deň = 0,15 ls^{-1}

Q_m -Maximálna denná potreba vody pre obyvateľov : 21 128 l/deň = 0,25 ls^{-1}

Q_h -Maximálna hodinová potreba vody pre obyvateľov: 38 030 l/deň = 0,44 ls^{-1}

Ročné množstvo vyčistenej vody:

$Q_{ročné} = Q_{pc}$ x 365 dní = 13,21 x 365 = 4 m^3/rok

Celodenná produkcia BSK_5:

132 obyvateľov x 60 g/obyv. deň = 7 920 g/d = 7,92 kg/deň

13.5. Odvádzanie povrchových vôd, odtokové pomery a vodné toky.

13.5.1. Vody z povrchového odtoku.

Odvádzanie vôd z povrchového odtoku v sídle je riešené systémom jestvujúcich rigolov s vyústením do vodného toku. Odvedenie povrchových vôd zo štátnej cesty je riešené cestnými rigolmi.

Pre návrhové obdobie uvažujeme so súčasným spôsobom odvedenia povrchových vôd, pričom je ale nutné zlepšiť stav jestvujúcich rigolov v intraviláne sídla.

13.5.2. Vodné toky.

Vodné toky v dotknutom území patria do povodia rieky Hornád. Na ich charakter má vplyv litologické, tektonické, morfologické a klimatické pomery územia. Širšie okolie záujmového územia budujú hydrogeologické rajóny P - 119 Paleogén Levočských vrchov, PQ - 115 Paleogén Hornádskej kotliny a MG - 121 Mezozoikum a paleozoikum Braniska. Z hľadiska zvodnenia je najvýznamnejšou puklinová priepustnosť viazaná na tektonické línie, cez ktoré dochádza ku skrytým prestupom do povrchových tokov.

Najväčším zdrojom zvýšenia vodnosti tokov je topiaci sa sneh a v letnom období búrkové lejaky, ktoré sú príčinou vzniku podružných maxím.

Pre povrchové vody oblasti je charakteristická stredná až zvýšená mineralizácia, podľa prevládajúceho iónu kalcium - bikarbonátová, s podielom chloridov a síranov. Vody sú

antropogénne kontaminované hlavne poľnohospodárskou činnosťou a vypúšťaním odpadových vôd priamo do recipientu.

V území sa nevyskytujú vodárensky a vodohospodársky významné toky, hlavne z dôvodu nízkej vodnatosti a kvality (zvýšená kontaminácia).

V území budú posudzovanými variantami dotknuté Vavrincov potok a Margecianka. Križované vodné toky sú zásadne premosťované tak, aby nebolo potrebné ich upravovať a aby bola dodržaná normová svetlosť nad Q_{100}.

Základné hydrologické údaje uvádza nasledovná tabuľka:

Tok	Hydrologické číslo	Plocha povodia	$Q_{priem.ročná}$	$Q_{priem.denná}$
Vavrincov potok	4-32-01-088	26,4 km_2	0,165 m_3/s	0,035 m_3/s
Margecianka	4-32-01-083	14,6 km_2	0,09 m_3/s	0,018 m_3/s

Údaje o n-ročných prietokoch v m_3/s uvádza nasledovná tabuľka:

Tok	Q1	Q5	Q10	Q20	Q50	Q100
Vavrincov potok	3,5	13	19	27	40	55
Margecianka	3,3	9	12	16	23	31

Vavrincov potok (Lúčanka) – prirodzené koryto s kapacitou Q_{10} , úprava na kapacitu cca Q_{50} dĺžky 0,7 km – opevnenie kamennou dlažbou.

V ochrannom pásme zdroja minerálnych vôd ponechať voľný nezastavaný priestor pozdĺž brehov upravenom úseku min. 6,0 m v neupravenom min. 10,0m.

Margecianka - prirodzené koryto s kapacitou Q_{10} , úprava na kapacitu cca Q_{50} dĺžky 1,8 km – opevnenie kamennou dlažbou, v rkm 3,89 - 4,964 – na kapacitu Q_{50} ročnej veľkej vody - polovegetačné tvárnice, lomový kameň. Pre možnosť regulácie ponechať voľný nezastavaný priestor pozdĺž brehov v upravenom úseku min. 6,0 m v neupravenom min. 10,0 m

Povodne:

- 1997- 70 rodinných domov, štátna cesta dl. 2,0 km, miestna komunikácia, zaplavené územie o rozlohe 27,5 ha
- 1998 – 63 rod. domov, štátna cesta, miestna komunikácia, zaplavené územie 22,0 ha

Pravostranný prítok Klčovského potoka - v miestnej časti Katúň – prirodzené koryto s kapacitou cca $Q_{100.}$ V ochrannom pásme zdroja minerálnych vôd ponechať volný nezastavaný priestor pozdĺž brehov min. 10,0m

Pravostranný prítok Margecianky – upravený tok, nedostatočná kapacita na odvedenie Q_{100} ročnej veľkej vody. ponechať voľný nezastavaný priestor pozdĺž brehov min. 10,0m. Na jeho ľavom brehu sa nachádzajú melioračné zariadenia.

Na Kobulianskom potoku juhozápadne od sídla sa navrhuje ako rezerva vodná nádrž pre rekreačné využívanie s komunikačným napojením na cestu III/018152 smerom na Katúň.

13.5.3. Hydromeliorácie.

V Spišskom Podhradí sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p.:

Závlaha hnojivá JRD Studenec (evid. č. 5409 063), ktorá bola daná do užívania v r. 1987 s celkovou výmerou 179 ha,

Kanál krytý „2“ (evid. č. 5409 108 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1988 o celkovej dĺžke 0,110 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov JRS Spišské Podhradie“,

Kanál „2“ (evid. č. 5409 108 002), ktorý bol vybudovaný v r. 1988 o celkovej dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov JRD Spišské Podhradie“,

Kanál krytý „01“ (evid. č. 5409 088 009), ktorý bol vybudovaný v r. 1981 o celkovej dĺžke 0,840 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov JRD Studenec“,

Kanál krytý „2“ (evid. č. 5409 088 010), ktorý bol vybudovaný v r. 1981 o celkovej dĺžke 0,500 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov JRD Studenec“.

V katastrálnom území Spišské Podhradie je vybudované odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktorý je vo vlastníctve príslušného poľnohospodárskeho subjektu.

V mestskej časti Katúň nie sú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.

Lokality na ktorých sa nachádza funkčné závlahové potrubie nezastavať stavbami trvalého charakteru.

V návrhu ÚPN je riešená úprava Vavrincovho potoka od rkm 0,000 (zaústenie do Margecianky) do rkm 0,900 na kapacitu Q_{50} ročnej vody s bezpečnostným prevýšením.

Ako rezerva sa navrhuje vybudovanie suchého poldra na Vavrincovom potoku v lokalite nad štátnou cestou Levoča – Poprad (rkm cca 1,5) a úpravu Vavrincovho potoka na kapacitu Q_{20} ročnej veľkej vody.

14. Zásobovanie elektrickou energiou.

14.1. Súčasný stav.

Mesto Spišské Podhradie je napojené na VN vedenie č.202 napájaného z ES 110/22kV Spišská Nová Ves. Mestská časť Katúň je napojená na VN vedenie č.201 napájaného taktiež z ES 110/22kV Spišská Nová Ves. Napájanie samotného sídla a mestskej časti je realizované 22 kV vzdušnými prípojkami z predmetných vedení, prostredníctvom dvadsiatich 22/0,4 kV trafostaníc, zásobujúcich súčasnú bytovú zástavbu, občiansku vybavenosť, priemysel a poľnohospodárstvo.

Pre zásobovanie obyvateľstva sú trafostanice vhodne rozmiestnené tak, že vývody sú kratšie a úbytky napätia malé.

Rozmiestnenie a výkon distribučných trafostaníc v meste:

Označenie	Výkon (kVA)	Umiestnenie TS
T1	250	Spišská kapitula
T2	630	Spišská kapitula 2
T3	160	„1 Mája “
T4	400	STS - MTR
T5	630	MTR Štúrova
T6	100	Benzínka
T7	400	MTR škola
T8	630	MTR Hrad
T9	160	SUŠKA
T10	250	Cintorínska
T11	160	PRIZA
T12	160	FAIT
Spolu	3930	

Rozmiestnenie a výkon trafostaníc nezahrňovaných do bilancií pre sídlo - účelové:

Označenie	Výkon (kVA)	Umiestnenie TS
T (PD Suška)	160	Viď grafiku
T (Kameňolom)	630	Viď grafiku
T (Kameňoprimysel - SPK)	160	Viď grafiku
T (Spišský Hrad)	250	Viď grafiku
T (Gater)	250	Viď grafiku
T (Stolárstvo)	250	Viď grafiku
T (Farma hyd.)	400	Viď grafiku
Spolu	2100	

Rozmiestnenie a výkon distribučných trafostaníc v mestskej časti Katúň:

Označenie	Výkon (kVA)	Umiestnenie TS
T1	250	V strede obce

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v sídle je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom AlFe 6 na strešníkoch, betónových a v menšej miere aj drevených stožiaroch, resp. kábelmi uloženými v zemi a to historickej časti sídla. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce. Sieť je potrebné v niektorých častiach rekonštruovať (výmena vodičov, stĺpov...). Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá na pouličných osvetľovacích, sadových osvetľovacích stožiaroch, na stĺpoch sekundárnej siete a ramienkových svietidlách upevnených na priečelí budov. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe 6 – 25 mm^2, ako fáza verejného osvetlenia sekundárnej

siete NN. Ovládanie verejného osvetlenia je spínacími hodinami zo skríň verejného osvetlenia. Pre navrhovanú výstavbu v lokalite nad Spišskou kapitulou je potrebné vykonať výstavbu zahusťovacej trafostanice T_{13}. Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce energiu pre svetlo a domáce spotrebiče. Plynofikácia mesta podstatne znížila zaťaženie siete najmä zo strany odberateľov z radov obyvateľstva.

Transformátory T_1 až T_{12} sú prevádzkované energetickým podnikom a v súčasnosti je stav napäťových pomerov v meste pomerne vyhovujúci. V najbližšom období nenavrhujeme vykonať žiadnu rekonštrukciu, resp. generálnu opravu NN siete., ale vzhľadom na urbanistický návrh je potrebné uvažovať so zaústením ďalších trafostaníc.

Predchádzajúci prehľad ukazuje stabilizáciu odberov na distribučných trafostaniciach s tendenciou mierneho medziročného nárastu.

Využívaná je elektrická energia okrem svietenia aj na varenie a vykurovanie. Vysoká spotreba el. energie klesla po realizácií plynofikácie obce. Znížilo sa výkonové zaťaženie sekundárnej siete aj do distribučných trafostaníc, čo umožňuje napojenie ďalších plánovaných lokalít výstavby bez nutnosti rekonštrukcie siete, alebo trafostaníc.

14.2. Návrh riešenia.

Urbanistická koncepcia vytvára maximálne možnosti rozvoja sídla na disponibilných plochách. Výpočet potreby elektrickej energie je vykonaný v zmysle pravidiel pre elektrizačnú sústavu č.2/82 a dodatkov z roku 1990. V zmysle tab. 3. citovaných pravidiel v riešenom území do roku 2015 stanovujeme tri stupne elektrizácie:

A s merným zaťažením 1,7 kVA/b.j. na vývodoch NN a 1,5 kVA/b.j. na DTS pre 75 % rodinných domov v čom je zahrnuté osvetlenie, používanie drobných el. spotrebičov;

B2 s merným zaťažením 3 kVA/b.j. na vývodoch NN a 2,6 kVA/b.j.na DTS pre 15 % RD, v čom je zahrnutý stupeň B1 + príprava TÚV elektrickou energiou;

C1 s merným zaťažením 7 kVA/b.j. na vývodoch NN a 6,5 kVA/b.j.na DTS pre 10 % RD, v čom je zahrnutý stupeň B2 + vykurovanie el. energiou zmiešané (priame a akumul.);

Potreba elektrickej energie pre vybavenosť sa podieľa na maxime zaťaženia obytného súboru asi 20 % v špičke u kategórií A a B1, u kategórie B2 asi 30 % a u kategórie C1 asi 40 %;

V zmysle uvedeného merné zaťaženie v kategórii
A bude 2,04 kVA/b.j. na vývodoch NN a 1,8 kVA/b.j. na DTS
B2 s merným zaťažením 4,03 kVA/b.j. na vývodoch NN a 3,51 kVA/b.j. na DTS a
C1 s merným zaťažením 9,80 kVA/b.j. na vývodoch NN a 9,10 kVA/b.j. na DTS

Bytový fond a občianska vybavenosť:

Pre 1309 b.j. do roku 2025 vrátane občianskej vybavenosti potreba elektrickej energie pre mesto Spišské Podhradie bude:

Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,75 = 1,80 x 1309x 0,75 = 1 767 kVA
Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,15 = 3,51 x 1309 x 0,15 = 689 kVA
Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,10 = 9,10 x 1309 x 0,10 = 1 191 kVA
S p o l u 3 647 kVA

Výroba, podnikateľská sféra, účelové organizácie:

S_{VUP} = 90 kVA

SMAX = Sbn + SVUP + SČOV + straty 3 960 kVA
Výpočet distribučných 22/0,4 kV transformovní:
Pri 75 %nom zaťažení inštalovaný výkon DTS bude:

$$S_{DTS} = \frac{S_{MAX}}{0,75} = \frac{3960}{0,75} = 5\,280 \text{ kVA}$$

Bytový fond a občianska vybavenosť:

Pre 55 b.j. do roku 2015 vrátane občianskej vybavenosti potreba elektrickej energie pre mestskú časť Katúň bude:

Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,75 = 1,80 x 55x 0,75 = 74 kVA
Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,15 = 3,51 x 55 x 0,15 = 29 kVA
Sbnrdov = Sbrd .nrd . 0,10 = 9,10 x 55 x 0,10 = 50 kVA
S p o l u 153 kVA

Výroba, podnikateľská sféra, účelové organizácie:

S_{VUP} = 10 kVA

SMAX = Sbn + SVUP + straty 172 kVA

Výpočet distribučných 22/0,4 kV transformovní:

Pri 75 %nom zaťažení inštalovaný výkon DTS bude:

$$S_{DTS} = \frac{S_{MAX}}{0,75} = \frac{172}{0,75} = 229 \text{ kVA}$$

14.2.1. Potreba elektrickej energie – návrh:

Odber elektrickej energie sa skladá z potrieb rodinných domov, občianskej vybavenosti a podnikateľských aktivít. Pre zabezpečenie požadovanej potreby elektrickej energie pre uvažovaný rozvoj sídla navrhujeme:

- rekonštruovať transformačné stanice T3,6,9,11,12 a osadiť transformátormi o inšt. výkone 400 kVA;
- vybudovať stĺpovú 22/0,4 kV trafostanicu T13 (viď grafickú časť) a osadiť transformátorom o inšt. výkone 400 kVA;
- vybudovať VN prípojku k uvedenej trafostanici, s rešpektovaním ochranného pásma 10 m na obe strany, od krajných vodičov vedenia;
- vybudovať vonkajšiu sekundárnu sieť vzdušným vedením podľa urbanistického návrhu v nadväznosti na existujúcu NN sieť ,
- v lokalitách navrhovanej výstavby osadiť na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia upevnené výbojkové svietidlá vonkajšieho osvetlenia komunikácií,
- v MPR Spišská Kapitula a PZ Spišské Podhradie je potrebné riešiť prípadnú rekonštrukciu NN a VN rozvodov podzemnými káblovými rozvodmi.

Uvedené stavby budú zaradené ako verejnoprospešné;

Súčasný stav (inštalovaný výkon trafostanice) v mestskej časti Katúň bude vyhovujúci i pre návrhové obdobie.

14.2.2. Ochranné pásma.

Pre vzdušné vedenie VN 22 kV v zmysle Zákona č. 70/98 Zb. o energetike, je ochranné pásmo 10 m, od krajného vodiča na každú stranu vedenia.

Pre izolované vonkajšie vedenie VN 22 kV v zmysle Zákona č. 70/98 Zb. o energetike, je ochranné pásmo 2 m, na každú stranu vedenia.

Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami.

Zemné kábelové vedenie NN v zmysle Zákona č. 70/98 Zb. o energetike, má ochranné pásmo stanovené 1 m, na každú stranu vedenia.

15. Telekomunikácie a telekomunikačné zariadenia.

15.1. Pevná sieť.

15.1.1. Súčasný stav.

Spišské Podhradie a jej mestská časť Katúň patrí do PO Spišská Nová Ves a napojené je prostredníctvom ústredne MTO Spišské Podhradie. Pod uvedené MTO spáduje ďalších osem obcí.

Telefónna ústredňa je umiestnená vo vlastnom objekte a zapája účastnícke stanice cez miestne rozvody.

Miestne rozvody sú tvorené prevažne vzdušným vedením do všetkých ulíc na podperných stĺpoch, resp, čiastočne na výložníkoch umiestnených na fasáde domu. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným vedením (bronzovými vodičmi) cez vonkajšie účastnícke rozvádzače umiestnené na stĺpoch.

Miestnu sieť je potrebné rozšíriť z pohľadu súčasného stavu aj z hľadiska návrhu.

Existujúca ústredňa v meste je digitalizovaná. Sídlom prechádza OOK (oblastný optický kábel) s vyvedením na telefónnu ústredňu. Navrhované siete odporúčame pokladať len formou kábelových vedení a na telekomunikačnú sieť napojiť účastníkov s nevybavenými žiadosťami. Postupnú kabelizáciu miestnej vzdušnej tlf. siete realizovať v nadväznosti na existujúce rozvody a v súčinnosti s programom telekomunikácií.

15.1.2. Návrh riešenia.

Telefonizácia sídla bude výhľadove 100 percentná či už pevným alebo mobilným telefónym spojením. Napojenie pevných telefónnych účastníckych liniek v riešených nových lokalitách navrhujeme závesnými káblami odbočujúcimi od jestvujúcich telefónnych rozvodov v obci.

V rámci novej výstavby sa telekomunikačné rozvody prevedú úložnými kábelmi s vazelínovou zábranou proti vlhkosti typu TCEPKPFLE s priemerom žíl plynúcich z útlmového plánu.

Trasy odporúčame navrhnúť s ohľadom na ostatné inžinierske siete v zmysle platnej priestorovej normy.

Telefónnu sieť v navrhovaných lokalitách sústrediť do jedného sústreďovacieho bodu s umiestnením na pozemku cca 4 m2 s prístupom z verejnej komunikácie.

Bytové stanice sú dimenzované na navrhnutú telefonizáciu, t.j. 2 páry na byt a pri nebytových staniciach podľa požiadaviek zákazníkov 1,5 až 3 násobok dopytu v čase prípravy výstavby telefónnej siete.

Bilancia potreby HTS - potreba prípojok v sídle k roku 2025:

Pre 1309+55 bytových jednotiek	1364 HTS
vybavenosť 30 % z bytového fondu..	409 HTS
Priemysel, podnikat. subjekty,.	11 HTS
poľnohospodárstvo	6 HTS
urbanistická rezerva ..	9 HTS
C e l k o m ..	1799 HTS

Návrh riešenia:

- dobudovať jestvujúcu miestnu sieť na uvažovanú kapacitu HTS, s 10 % káblovou rezervou počtu párov žíl;
- presmerovať časť vonkajšieho telefónneho rozvodu a prispôsobiť podľa požiadaviek navrhovanej bytovej výstavby;
- jestvujúca telefónna sieť je realizovaná v prevažnej miere nevyhovujúcim vzdušným vedením, treba uvažovať s jej rekonštrukciou a rozšírením na rozvody káblové, uložené v zemi;
- v prípade kabelizácie telefónneho rozvodu súbežne ukladať vodiče pre rozvod káblovej televízie.

15.2. Rozhlas a televízia.

15.2.1. Stav.

V meste je dobrý príjem celoštátneho i regionálneho rozhlasového vysielania.

Reproduktory sú rozmiestnené po celom území sídla. Rozvody sú vzdušné, vodičmi FeZn k reproduktorom zavesené na oceľových stĺpoch. Počuteľnosť je na celom území obce dobrá.

Územie mesta je pokryté TV signálom oboch programov STV, ako aj ostatných komerčných a satelitných signálov. Príjem je domovými anténami každého koncesionára. Rozširujú sa individuálne satelitné antény. Kábelové televízne rozvody v sídle nie sú.

15.2.2. Návrh.

Nové lokality a pri rekonštrukciách jestvujúcich slaboprúdových rozvodov budú na miestny rozhlas, internet prípadne kamerový systém a miestnu televíziu napojené podzemným káblom s odbočkami od jestvujúcich rozvodov pre ďalšie reproduktory postupne v súlade s postupom zástavby a vznikom nových ulíc.

16. Zásobovanie zemným plynom a teplom.

16.1. Zásobovanie zemným plynom.

16.1.1. Stav.

Sídlo Spišské Podhradie je plynofikované. Dodávka plynu je uskutočnená z VTL plynovodu Drienovská Nová Ves – Tatranská Štrba DN 300, PN 40, prostredníctvom VTL prípojky DN 150, PN 40, cez RS VTL/STL 3000/2/2 - 440. Regulačná stanica plynu je umiestnená na južnom okraji sídla v blízkosti št. cesty. Miestna sieť je stredotlaková do 0,3 Mpa, s domovými, príp. skupinovými regulátormi STL / NTL.

Mestská časť Katúň je tiež plynofikovaná. Dodávka plynu je uskutočnená z STL plynovodu z obce Bystrany prostredníctvom STL prípojky. Miestna sieť je stredotlaková do 0,3 Mpa.

16.1.2. Návrh riešenia

Súčasný stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynofikácia pre navrhované objekty RD,OV a podnikateľské subjekty v obci.

Stav obyvateľstva a bytového fondu

Základné údaje o súčasnom a výhľadovom stave obyvateľstva a bytového fondu vychádzajú z evidencie obecného úradu a z voľných disponibilných plôch pre RD. Uvažujeme so 100 % plynofikáciou BD a 90 % - nou plynofikáciou RD a OV.

Rok	2 0 2 5	
Počet	Obyv.	Bytov
RD	3 509	975
BD .	1 202	334
SPOLU	4 711	1 309

Štruktúra spotreby plynu v RD

Hod. a ročná potreba plynu	Nm^3/hod	tis. m^3/rok
Príprava jedál – varenie	0,15 x 975 x 0,9 = 131,6	150x975x0,9 = 131,6
Príprava TÚV	0,20 x 975 x 0,9 = 175,5	400x975x0,9 = 351,0
Vykurovanie rodinných (RD)	1,15 x 975 x 0,9 = 1009,1	3850x975x0,9 = 3 378,4
Spolu RD:	1,50 x 975 x 0,9 = 1316,2	4400x975x0,9 = 3 861,0

Štruktúra spotreby plynu v BD

Hod. a ročná potreba plynu	Nm^3/hod	tis. m^3/rok
Príprava jedál – varenie	0,15 x 334 x 1 = 50,1	150x334x1 = 50,1
Príprava TÚV	0,20 x 334 x 1 = 66,8	400x334x1 = 133,6
Vykurovanie BD	1,00 x 334 x 1 = 334,0	1800x334x1 = 601,2
Spolu BD	1,35 x 334 x 1 = 450,9	2350x334x1 = 784,9

Celkom RD+BD	1767,1 m^3/h	4 645,9 tis. m^3/rok
Ostatní odberatelia	77,1 m^3/h	121,2 tis. m^3/rok

Mesto Spišské Podhradie	1 844,2 m^3/h	4 767,1 tis. m^3/rok

Rok	2 0 2 5	
Počet	Obyv.	Bytov
RD	132	55

Štruktúra spotreby plynu v RD

Hod. a ročná potreba plynu	Nm^3/hod	tis. m^3/rok
Príprava jedál – varenie	0,15 x 55 x 0,9 = 7,4	150x55x0,9 = 7,4
Príprava TÚV	0,20 x 55 x 0,9 = 9,9	400x55x0,9 = 19,8
Vykurovanie rodinných (RD)	1,15 x 55 x 0,9 = 56,9	3850x55x0,9 = 190,6
Spolu RD:	1,50 x 55 x 0,9 = 74,2	4400x55x0,9 = 217,8

Iní odberatelia	10,0 m^3/h	19,8 tis. m^3/rok

Časť Katúň	84,2 m^3/h	237,6 tis. m^3/rok

Pre stanovenie odberu množstva plynu boli použité Smernice GR SPP č. 15/2002, ako aj údaje MsÚ v Spišskom Podhradí.

Miestne plynovody sú navrhované tak, aby boli schopné zabezpečiť dodávku plynu aj pri zvýšenom náraste spotreby než je uvažovaný.

16.1.3. Návrh riešenia

- v navrhovanej časti RD, OV, príp. BD vybudovať STL rozvod plynu v nadväznosti na jestvujúci rozvod s domovými prípojkami a regulátormi plynu STL/NTL.
- vybudovať STL rozvody plynu pre plynofikáciu kotolní na tuhé palivo.
- v MPR Spišská Kapitula a PZ Spišské Podhradie sa nemú situovať plynomery na hlavných fasádach jednotlivých objektov.

16.1.4. Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení.

Zákon 656/2004 Z.z. § 56,o energetike a o zmene niektorých zákonov s účinnosťou od 1.1.2005 stanovuje ochranné pásma a bezpečnostné pásma. Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov.

Ochranné pásmo.

a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,

e) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prev. tlakom nižším ako 0, 4 MPa,

f) 8m pre technologické objekty.

Technologické objekty na účely zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany a telekomunikačné zariadenia.

Bezpečnostné pásmo.

a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

16.2. Zásobovanie teplom.

16.2.1. Stav.

V riešenom sídle je odber a dodávka tepla len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania prevažne plynných palív a elektrickou energiou. V riešenom sídle sa nenachádza žiadny systém CZT. Centrálne zásobovanie teplom na báze plynných palív sa nachádza len v časti OV (kotolňa pre ZS, potraviny, MŠ, DJ). Výhľadovo sa aj súčasný decentralizovaný spôsob prípravy tepla a TÚV zachová.

Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom.

Stávajúce zdroje tepla u vybavenosti slúžia prevažne len pre jeden, príp. dva objekty v bezprostrednej blízkosti. Nejedná sa o centrálne zdroje tepla.

16.2.2. Návrh.

Súčasný stav v zásobovaní teplom navrhujeme ponechať. Predpokladáme komplexnú zmenu štruktúry používaných palív v prospech ušľachtilých palív. Vykurovanie navrhovaných objektov OV, poľnohospodárstva, podnikateľských aktivít bude na báze spaľovania zemného plynu. Jednotlivé odbery pri rozširovaných objektoch budú kryté z rezerv vlastných kotolní, prípadne ich rozšírením a zväčšením ich kapacity.

Celkovú spotrebu tepla pre ÚK a prípravu TÚV do roku 2025 stanovujeme pre vonkajšiu tepelnú oblasť – 18 0 C s tepelným príkonom 9,045 kW (t)/ b.j. u BD a 10,7 kW (t)/ b.j. u RD. Pre vybavenosť budeme uvažovať s potrebou 20% z potrieb pre byty všeobecne.

Bilancia potreby tepla :

Pre 1309+55 (Katúň) b.j. do roku 2025 v členení 334 b.j. v BD a 1030 b.j. v RD, tepelný príkon bude:

$Q_{B\ BD}$	= 334 x 9,045	= 3 021 kW (t)
$Q_{B\ RD}$	= 1030 x 10,7	= 11 021 kW (t)
$Q_{B\ BD+RD}$	=	= 14 042 kW (t)
Q_{VYB}	= 14 042 x 0,2	2 808 kW (t)
Q_{SPOLU}	=	= 16 850 kW (t)

Ročná potreba tepla :

- Bytový fond 3,6 x 14 042 x 2 000 = 101,10 TJ/rok
- Vybavenosť sídla - 3,6 x 2 808 x 1 600 = 16,17 TJ/rok
- Spolu Q_{ROK} - = 117,27 TJ/rok

Potrebný príkon pre BD, RD a OV bude pokrytý zo stávajúcich zdrojov tepla. Realizácia prípadných nových kotolní, resp. rekonštrukcia jestvujúcich kotolní má byť v časovom súlade s termínmi realizácie príslušných objektov.

17. Životné prostredie.

17.1. Zložky životného prostredia.

17.1.1. Voda.

Z prieskumov vyplýva, že koncentrácia prvkov v riečnych sedimentoch neprekračuje prirodzené hodnoty, resp. ojedinelé mierne zvýšenie u Cr a Cu nepovažujú za dôsledok antropogénnej činnosti. Samotné vody sú zväčša značne znečistené, prítoky Margecianky sú silne znečistené (IV. stupeň) a samotná Margecianka pod Spišským Podhradím je veľmi silne znečisteným tokom. Na znečistení majú vysoký podiel psychrofilné, koliformné, fekálne koliformné baktérie, NH^4 a NO_2, čo sa prisudzuje antropogénnemu znečisteniu – odpadové vody, uzavretá skládka v Spišskom Podhradí, splachy z polí v okolí tokov. Voda v Klčovskom potoku má jednoznačne charakter V. stupňa (veľmi silne znečistená voda), je ovplyvňovaná prestupom minerálnych vôd, ale sama zdroje týchto vôd neovplyvňuje. Podzemná voda v sledovanej oblasti je z hľadiska fyzikálno-chemických vlastností a obsahu stopových prvkov vhodná pre pitné účely bez úpravy. Vzorka vody z prameňa južne od Dreveníka v údolí Margecianky nad Dobrou Vôľou, využívaného obyvateľmi rómskej osady, nevyhovovala z bakteriologického hľadiska. Vzorky z prameňov všeobecne vykazovali zvýšenú koncentráciu uránu. Rozbor minerálnych vôd z prameňov na Sivej Brade dokázal, že stopové prvky sa vyskytujú zväčša v stopových koncentráciách, s výnimkou mierneho prekročenia hodnôt Cu. Z mikrobiologického hľadiska však pramene nevyhovovali, najmä bezodtokové pramene na vrchole kopy, ktoré sú hrubo mikrobiologicky znečistené, vrt B-2 na severovýchodnom úpätí vyhovoval aj z mikrobiologického hľadiska. Vzorky z upravených prameňov sv. Ondreja a sv. Kríža sa vyznačujú aj zvýšenou koncentráciou ropných látok a všetky vzorky vykazujú zvýšenú rádioaktivitu, čo je zrejmé aj z výsledkov prieskumu Uranpresu. Podľa RÚSES sa v oblasti vyskytujú v prevažnej časti kvalitné podzemné vody bez potreby úpravy. Nadlimitné koncentrácie NH_4 a NO_2 sú uvádzané v podzemnej vode v oblasti Katúňa (podľa ČSN 757111).

17.1.2. Ovzdušie.

V predmetnom území sa nevyskytuje žiaden hlavný bodový zdroj znečistenia ovzdušia. Hlavným plošným zdrojom je lokálne kúrenie, ktoré uvoľňuje prevažne SO_2 a NO_X. Nakoľko sa v území nenachádza meracia stanica, nie sú k dispozícii analýzy, avšak vzhľadom na špecifické klimatické podmienky je predpoklad, že koncentrácia SO_2 prekračuje povolený limit aspoň lokálne a krátkodobo. Hlavným líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia je v súčasnosti cesta E18, produkujúca najmä NO_X (75 – 100 kg NO_X/deň). Hoci ročný priemer SO_2 v ovzduší v predmetnom území dosahuje 5 – 10 $\mu g/m^3$, čo je hlboko pod stanoveným limitom, ukazuje sa, že dlhodobý vplyv aj podlimitných množstiev môže byť významným stresovým faktorom pre biotu, najmä vzhľadom na spomínané špecifické klimatické podmienky, nešpecifikovaný diaľkový prenos škodlivín a skutočnosť, že územie sa nachádza na okraji extrémne zaťaženého priestoru Stredný Spiš.

Najvýznamnejším dôkazom tohto vplyvu je poškodenie lesných porastov v oblasti, ktorého rozsah stále stúpa. Poškodenie stromov je definované podľa päťstupňovej stupnice 0 – 4 [stromy bez poškodenia (do 10 % straty asimilačných orgánov – SAO) až suché stromy (91 – 100 % SAO)]. V LHC Spišské Podhradie u starších lesných porastov je najviac poškodených ihličnatých stromov v 2. stupni (26 – 60 % SAO) – celkom 40 %, v súhrnnom stupni 3+4 je 5 % drevín a v stupni 2+3+4 až 45 % ihličnanov. Listnatých drevín je najviac poškodených v 1. stupni – 62 %, V najvyšších stupňoch – 3. a 4. nie sú zaznamenané poškodenia. Celkové % SAO za ihličnany je 28, za listnáče 12, za všetky dreviny 26. Vyplýva z toho, že ihličnaté dreviny sú omnoho viac poškodzované, čo súvisí so všeobecne známymi faktami. V LHC je mierna prevaha poškodenia jedle oproti smreku a ostatným ihličnanom.

Okrem evidentného vplyvu diaľkových prenosov znečistenia a podlimitného dlhodobého znečistenia, prípadne aj lokálneho sezónneho znečistenia, bol v území dokázaný aj konkrétny zdroj znečistenia. Na základe rozborov viacerých vzoriek ihličia

borovice lesnej z oblasti Pažice, Sobotiska, Ostrej hory a Dreveníka boli stanovené koncentrácie sledovaných prvkov. Z výsledkov vyplýva, že na lokalite Sobotisko je vo vzorkách nežiadúce množstvo dusíka. Sírou boli v porovnaní s kontrolným stanovišťom kontaminované všetky vzorky, najvyšší obsah bol z južného úpätia Dreveníka. Obsah chlóru predstavoval len mierne zvýšenie. Zvýšený obsah olova bol zaznamenaný na južnom okraji Pažice, v Spišskom Podhradí a na Ostrej hore. Kadmium a mangán neboli zvýšené, obsah medi bol zvýšený v Spišskom Podhradí. Okrem južného úpätia Pažice mali všetky vzorky výrazne zvýšené obsahy železa. Obsah ortuti vo vzorkách predstavuje 10 – 25 násobné zvýšenie. Výrazne zvýšené obsahy arzénu boli na Ostrej hore a južnom úpätí Dreveníka, selén bol zvýšený na všetkých plochách. Lesné porasty v okolí Spišského Podhradia sú ovplyvnené imisiami z bývalých Železorudných baní Rudňany a Kovohút Krompachy. Tento záver potvrdzuje i rozbor zrážkovej vody a vody zo snehu z odberného miesta na Spišskom hrade, ktorý najmä u vody zo snehu dokázal popri pH 7,2 zvýšenú koncentráciu Sr, Fe, Zn a vysokú koncentráciu Cu, čo bolo tiež pripísané imisiám z Rudnian a Krompách.

17.1.3. Pôda.

Na poškodzovanie pôdy sa dá usudzovať na základe údajov o znečistení ovzdušia. Začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia boli prevedené rozbory pôdy z viacerých stanovíšť, pričom po matematickom spracovaní výsledkov súboru 90 vzoriek boli vymedzené oblasti s nadmernou koncentráciou jednotlivých prvkov vo vrchnom pôdnom horizonte. Koncentrácia prvkov bola hodnotená v troch stupňoch - A predstavuje prirodzenú pozaďovú koncentráciu, B je medzná koncentrácia, pri ktorej dosiahnutí sa vyžaduje zahájenie prieskumných prác a C je medzná koncentrácia, pri ktorej dosiahnutí sa vyžaduje sanácia. V oblasti Ostrej hory a Dreveníka sa nachádza anomálna koncentrácia As, presahujúca medznú hodnotu kategórie B, čo môže byť spôsobené prirodzeným obsahom As v travertínoch i nadložných vrstvách. V celej oblasti katastra bola zistená mierne zvýšená koncentrácia Cd oproti prirodzenému obsahu, nedosahujúca však medznú hodnotu B. U Hg bolo zistené zvýšenie nad úroveň kategórie A v oblasti Sobotiska, čo potvrdzuje i zvýšený obsah Hg v travertínoch Sobotiska. Obsah Pb bol zvýšený nad úroveň kategórie B v oblasti južne od Studenca, v travertínoch bol zvýšený obsah oproti normálu zaznamenaný v oblasti Spišského hradu. Na mape anomálnych hodnôt je zvýšená koncentrácia v oblasti Sobotiska. Vzhľadom na chemizmus sedimentárnych hornín je predpokladaný antropogénny pôvod zvýšených koncentrácií. U Sr bolo zaznamenané niekoľkonásobné prekročenie prirodzeného obsahu na lokalite Sivá Brada - Kamenec, v menšej koncentrácii aj na Sobotisku. Tento stav môže byť odrazom prirodzených procesov, nakoľko Sr sa koncentruje prevažne vo vápnitých sedimentoch. Prirodzený obsah v kategórii A prekračuje Zn v oblasti Sivá Brada - Kamenec a v oblasti Spišského hradu, predpokladaný je dôsledok antropogénnej činnosti. U Mn bola výraznejšia anomálna koncentrácia zaznamenaná v oblasti Dreveníka, medzné obsahy kategórie A sú prekračované len mierne. Rovnaký stav je u Zr, ktorý svojim obsahom v pôdach poukazuje na prirodzený pôvod. Zvýšený obsah P bol zaznamenaný najmä na poľnohospodársky obrábaných pôdach v okolí travertínových kôp Sivá Brada, Ostrá hora a kopy Spišského hradu. Zvýšený obsah je predpokladaný výlučne z antropogénnej činnosti (z používania hnojiva NPK). Okrem uvedených údajov boli vo vzorkách z intravilánu Spišského Podhradia zistené zvýšené obsahy As, Ba, Co, Cu, Fe, Hg, Pb, Zn, čo je spôsobené antropogénnou činnosťou. Zo súhrnnej mapy izolínií anomálnych koncentrácií prvkov v pôdnych vzorkách vidieť, že najväčšia anomália koncentrácie prvkov Cu, Zn a Sr je v oblasti Sivá Brada - Kamenec, prvkov Sr, Mn, Hg a Pb na lokalite Sobotisko a veľká koncentrácia As a Mn je v oblasti Ostrá hora - Dreveník. Tieto anomálie sú prisudzované najmä poľnohospodárskej činnosti (čierne a legálne skládky hnoja a domového odpadu, potvrdené i našim prieskumom), podľa zloženia prvkov aj emisným zdrojom Krompachy a Rudňany.

S obsahom prvkov v pôde (ale aj celkovým znečistením prostredia) súvisí aj ich obsah v dorábaných potravinách. Bývalá Okresná veterinárna správa uverejnila výskyt nadlimitných hodnôt ťažkých kovov v biologickom materiáli, vyšetrovanom v rokoch 1987 -

1991. U mäsa bola z predmetnej oblasti zistená nadlimitná hodnota Pb (0,55 $mg.kg^{-1}$ oproti norme L 0,5 $mg.kg^{-1}$) u jednej zo štyroch vyšetrovaných vzoriek. U vzoriek zo Studenca (2 vz.), Granč-Petroviec (1 vz.) a Nemešian (3 vz.) nadlimitný výskyt žiadneho ťažkého kovu zistený nebol. Krmivá a surové mlieko z predmetnej oblasti vyšetrované neboli, ovčí syr z Hodkoviec (1 vz.) nebol nadlimitne kontaminovaný a taktiež nebola zistená nadlimitná kontaminácia u vzoriek vnútorností zo Studenca (3 vz.), Granč-Petroviec (2 vz.), Nemešian (2 vz.) a priamo zo Spišského Podhradia (3 vz.). Rovnakou problematikou v oblasti Stredného Spiša sa zaoberali ďalšie kolektívy. Do oblasti ich záujmu spadalo územie k. ú. Katúň, priľahlé k posudzovanému k. ú. Spišské Podhradie. V tomto k. ú. boli zo sledovaných prvkov v pôde oproti ich prirodzenému výskytu zvýšené obsahy Hg (0,51 $mg.kg^{-1}$ oproti max. 0,25 $mg.kg^{-1}$) a Fe (1504,5 $mg.kg^{-1}$ oproti max. 400 $mg.kg^{-1}$).

Samostatným problémom je spôsob obhospodarovania poľnohospodárskych, najmä orných pôd. Scelené lány sú dlhodobo obhospodarované nevhodne, ťažkou technikou, s uniformným hnojením prevažne umelými hnojivami. Následky takéhoto obhospodarovania sú v dostatočnej miere zdokumentované v literatúre. V súvislosti s týmto stresovým faktorom chceme poukázať na zhutňovanie pôd, ktoré je evidentné okolo solitérnych stromov, rastúcich v oráčinách. Pokles povrchu pôdy až o viac ako pol metra je zreteľný v okolí solitérov vo voľnej krajine k. ú.. Vzhľadom na mierny sklon je vplyv erózie relatívne malý, aj keď môže mať značný podiel na uvedenom jave. V každom prípade dokazuje tento pokles na výrazný negatívny vplyv spôsobu hospodárenia za posledných 40 – 50 rokov.

17.1.4. Biota.

Okrem vyššie uvedeného poškodenia lesných porastov spadá územie do oblasti s výrazne poškodenou lišajníkovou flórou. Táto oblasť sa od šesťdesiatych rokov, kedy bola vymedzená v širšom okolí Rudnian, zväčšila niekoľkonásobne, dnes zasahuje cca 160 km^2. Okolo cesty E18 je vymedzené pásmo vegetácie s prvým stupňom poškodenia vegetácie, pri ktorom sa prejavujú ojedinelé nekrózy na veľmi citlivých rastlinách a malá intercepcia imisií na listoch a kmeňoch stromov.

17.2. Faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie.

17.2.1. Hluk a vibrácie.

Z hľadiska potenciálneho hlukového zaťaženia sú významné komunikácie s dopravnou hustotou nad 1000 vozidiel/deň a centrálna časť Spišského Podhradia. Veľmi významným zdrojom bude budúca diaľnica. Z priemyselných prevádzok je významným zdrojom hluku prevádzka Euro Kameň s.r.o. v DP Spišské Podhradie I., ako aj sporadické odstrely v lome. Významným javom sa stali najmä v poslednej dobe vyhliadkové lety nad oblasťou Spišského hradu, pričom nie je rešpektovaný § 16, ods. 1, písm. a) zákona NR SR č. 543/2002 Z. z.

17.2.2. Exhaláty a sekundárna prašnosť.

Tieto faktory boli popísané v časti venovanej znečisteniu ovzdušia. Významným zdrojom exhalátov a prašnosti sú cestné komunikácie, výrazná prašnosť sprevádza aj prevádzku Euro Kameň s.r.o..

17.2.3. Iné.

Ako vyplýva zo stupňov radónového rizika na území bývalého okresu Spišská Nová Ves, južný okraj územia leží v oblasti nízkeho radónového rizika, zvyšná časť územia leží v oblasti stredného rizika. I keď nejde priamo o poškodené plochy, radónové riziko je limitujúce pre niektoré ľudské aktivity z hľadiska potrebných nadštandardných opatrení. V oblasti sa vyskytuj rozsiahle významné zosuvy, nepredstavujú však ohrozenie životného prostredia, naopak, sú zdrojom prírodných krás a hodnôt. Výrazný problém predstavujú len v oblasti Spišského hradu, kde sú prekážkou stabilizácie a obnovy hradných múrov.

Výrazné negatíva predstavujú staré environmentálne záťaže súvisiace s odpadmi. Rozsiahle skládky sú na južnom okraji travertínovej kopy Pažice. Tento priestor v minulosti slúžil ako skládka komunálneho odpadu pre Spišské Podhradie, boli ním zasypané veľmi hodnotné okraje kopy s teplomilnou vegetáciou, ako aj jediná známa jaskyňa v tejto travertínovej kope. V súčasnosti je priestor skládok stabilizovaný, zarastený vegetáciou, avšak vzhľadom na podložie predstavuje potenciálny zdroj ohrozenia zložiek ŽP. Ďalšou je rozsiahla skládka komunálneho odpadu, ktorá slúžila pre mesto Spišské Podhradie i širšie okolie. Skládka sa nachádza v nive Margecianky, zlikvidovala veľmi hodnotné aluviálne spoločenstvá a môže byť významným zdrojom znečistenia širšieho okolia, nakoľko nie je dostatočne zabezpečená. Ďalšie významné skládky sú na východnom a západnom okraji travertínovej kopy Sobotisko. Ide predovšetkým o poľnohospodárske odpady, dlhodobo skládkované, menej aj o komunálny odpad.

17.3. Odpady.

V katastri mesta Spišské Podhradie sa nachádza 5 skládok z ktorých 4 sú zrekultivované. Nie sú o nich podrobnejšie záznamy. Predpokladáme, že odpad tvorí v prevažnej miere domový odpad z domácnosti.

Súčasný zber TKO sa uskutočňuje v zberných nádobách KUKA a AVIA VOK; odvoz zabezpečuje firma EKOKROM – Krompachy na skládku Kúdelník v Spišskej Novej Vsi. Likvidáciu nebezpečného odpadu zabezpečuje firma Fecupral Prešov. V roku 2001 sa vyprodukovalo cca 700 t domového odpadu z domácností, uličného smetia a zelene.

Mesto má vypracovanú koncepciu „Program odpadového hospodárstva“ pre cieľový rok 2005, zo dňa 10.12.2002 č.1724/2002, ktorý koncepčne nadväzuje na POH okresu Spišská Nová Ves. V návrhu treba predpokladať zníženie produkcie odpadu, separovaný zber druhotných surovín z odpadu, kompostovanie biologických odpadov a kontajnerizácia nebezpečného odpadu a vytvorenie možnosti prechodného skladovania druhotných a nebezpečných odpadov pred ich likvidáciou, alebo odvozom na skládku. Mesto má vybudovanú skládku biologicky rozložiteľného odpadu v južnej časti sídla (pri areáli ČOV).

Nefunkčnú skládku v južnej časti sídla navrhnúť na rekultiváciu. Nelegálne skládky odpadov navrhujeme na asanáciu.

18. Záujmy obrany štátu, civilnej obrany, protipovodňovej a požiarnej ochrany.

18.1. Záujmy obrany štátu.

Pri koncipovaní ďalšieho rozvoja mesta je nevyhnutné rešpektovať záujmy obrany štátu, ktoré sa týkajú katastrálneho územia obcí. Znamená to potrebu zabezpečenia trvalej priechodnosti cesty I, II. a III. triedy a železnice vrátane mostov a ostatných zariadení, ktoré sú na jej trase umiestnené.

18.2. Civilná ochrana.

Požiadavky na ochranu obyvateľstva sú riešené ochrannými stavbami CO v zmysle zákona NR SR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 479/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácie, v súlade s vyhláškou č. MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení CO.

Podľa zákona čís. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení zákona NR SR čís. 237/2000 Z.z. (stavebný zákon) a vyhlášky MŽP SR čís. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sa na úrovni územného plánu obce (ÚPN-O) samostatná doložka CO nespracováva.

Do návrhu územného plánu sú zapracované ochranné stavby civilnej ochrany obyvateľstva v zmysle §139 a) ods.10, písm. m) zákona č.237/2000 Z.z. – dopravné a technické vybavenie územia.

Preto ochranné stavby CO obyvateľstva musí mesto zabezpečiť aktualizovaným plánom ukrytia, ktorý je potrebné riešiť v súlade so zákonom NR SR č.42/1994 Z.Z. v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a podmienok zariadení civilnej ochrany v zmysle neskorších predpisov.

Pri vypracovaní návrhov územných plánov zón na jednotlivé navrhované lokality, ktoré sú určené územným plánom mesta bude potrebné vypracovať samostatnú doložku CO na základe zhodnotenia súčasného plánovaného zabezpečenie ukrytia obyvateľstva a navrhovaných lokality v ktorej sa určia objekty, vhodné ako stavby pre plánovanie zariadení civilnej ochrany. Navrhnú sa hlavné zásady ukrytia a zabezpečenia ochrany obyvateľstva, zamestnancov a zverených osôb v hraniciach riešeného územia. Ukrytie zamestnancov právnických osôb a zverených osôb v zmysle novelizovaného zákona je potrebné riešiť vlastnou starostlivosťou subjektov.

Hlavné zásady riešenia ukrytia obyvateľstva.

- riešiť ukrytie 100% plánovaného počtu obyvateľstva,
- úkryty navrhovať do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti maximálne do 500 metrov,
- na území územného obvodu II. kat., ktoré nie je sídlom obvodného úradu zabezpečiť ukrytie v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocou pre 100% počtu dospelého obyvateľstva, zvýšeného alebo zníženého v dôsledku migrácie alebo evakuácie doplnkovou formou do 100% počtu obyvateľstva. V stavbách cestovného ruchu s kapacitou nad 50 osôb riešiť ukrytie formou plynotesného úkrytu,
- jednoduché úkryty budované svojpomocou riešiť úpravou vhodných priestorov v už existujúcich stavbách podľa spracovaného PLÁNU UKRYTIA v čase vojny a vojnového stavu na pokyn samosprávy,
- právnické osoby a fyzické osoby ukrytie svojich zamestnancov riešia vo vlastných zariadeniach,

- zariadenia CO plánovať s ohľadom na potrebu územného obvodu s dôrazom na okres Levoča pre zabezpečenie EVA v bežnom civilnom živote a zabezpečenie potrieb obyvateľstva za vojny a vojnového stavu,
- budovanie zariadení CO riešiť v súčinnosti s odborom krízového riadenia ObÚ v Levoči,
- postupne vyraďovať z plánu ukrytia nevhodné stavby a tým symetricky upraviť kapacitu ukrytia v obytných zónach,
- v pláne ukrytia 1x ročne vykonávať všetky zmeny týkajúce sa nárastu alebo poklesu úkrytovej kapacity.

18.3. Ochrana proti vodám z povrchového odtoku.

Zastavaným územím mesta tečie Vavrincov potok (Lúčanka) a Margecianka, ktoré sú čiastočne regulované. Mesto má v súčasnosti projekt na dobudovanie regulácie týchto potokov pre Q_{100} ročnú vodu v rámci zastavaného územia.

Návrh:

- pre potreby opráv a údržby správca toku požaduje ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž oboch brehov potokov v šírke na upravenom úseku min. 6,0 m na neupravenom min. 10,0 m,
- dokončenie regulácie tokov v meste a časti Katúň na Q_{100} ročnú vodu.

18.4. Protipožiarna ochrana.

Objekt hasičskej zbrojnice s príslušným zariadením nevyhovuje. Požiarnu ochranu v riešenom území zabezpečuje hasičský a záchranný zbor v Levoči a dobrovoľný požiarny zbor Spišské Podhradie.

Vo vzťahu k požiarnej ochrane obyvateľstva, je v návrhu ÚPN-O potrebné rešpektovať požiadavky Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Levoči, vyplývajúce z platnej legislatívy. V návrhu je potrebné riešiť najmä:

- navrhnúť zásobovanie požiarnou vodou z požiarnych hydrantov,
- riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi, s vyhláškou č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb a s ďalšími platnými právnymi predpismi a záväznými STN 73 0873 z odboru požiarnej ochrany,
- pre všetky areály je nutné zabezpečiť zdroj vody na hasenie požiarov a odberné miesta v zmysle vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov
- prístupové komunikácie na protipožiarny zásah v zmysle požiadaviek § 82 vyhlášky MV SR č.288/2000 Z.z.,

19. Stratégia rozvoja obce, postup a etapy výstavby.

V návrhu pre spracovanie územného plánu sa zámerne nestanovuje poradie stavebného využitia navrhovaných lokalít sústredenej výstavby rodinných domov. Rozhodnutie o prednostnej výstavbe niektorej z navrhovaných lokalít, t.j. najmä o prednostnom vybudovaní komunikácií a technickej infraštruktúry v jednej z nich, bude vecou rozhodovania Mestského zastupiteľstva.

Parcely pre obytnú funkciu v zastavanom území obce z hľadiska časovej výstavby sa využijú podľa konkrétnych potrieb ich vlastníkov. Zariadenia občianskej vybavenosti komerčného charakteru sa budú realizovať podľa reálneho dopytu a ponuky. Vybudovanie zariadení sociálnej a verejnej vybavenosti závisí najmä od finančných možností obce, resp. od získania finančných prostriedkov z verejných zdrojov alebo grantov neziskových (nevládnych) organizácií a medzinárodnej spolupráce.

20. Hodnotenie riešenia z hľadiska enviromentálnych, ekonomických a územnotechnických dôsledkov.

20.1. Enviromentálne dôsledky.

Z hľadiska environmentálneho bude ma realizácia návrhu územného plánu na okolie mesta Spišské podhradie pozitívny dopad.

V riešenom území sa nachádza 1.,2.,3.,4. a 5. stupeň ochrany. V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon) sa v predmetnom území nachádzajú alebo doň zasahujú viaceré vyhlásené chránené územia, sústredené najmä do oblasti travertínových kôp.

Návrh ÚPN-O nepredpokladá zhoršenie vplyvu navrhovanej činnosti na kvalitu ovzdušia, nakoľko v navrhovanej prevažne obytnej, rekreačnej zástavbe a priemyselnej výrobe sa nenavrhujú výrobné prevádzky, ktoré by vytvárali zdroj znečistenia.

Návrhmi v oblasti usporiadania dopravy prináša predpoklady pre zníženie emisií z najvýznamnejšieho predpokladaného zdroja. Osobitné postavenie má výstavba diaľnice D1, ktorej projekt predpokladá realizáciu protihlukových a protiemisných opatrení. Východný obchvat mesta cesty II. triedy smerom na Spišské Vlachy zníži kapacity automobilovej dopravy z centra mesta a okolia Spišskej kapituly. Pričom časť tejto trasy v dotyku s mestom je navrhovaná v tunely, aby bolo bezkolízne prepojenie pre turistickej trasy medzi mesto a Spišským hradom.

V oblasti bývania bude je potrebné využívať disponibilné plochy prevažne v južnej a severnej časti sídla. Pričom je potrebné zabezpečiť kvalitnú architektúru objektov s ich citlivým výškovým zónovaním z dôvodu panoramatických pohľadov v danej lokalite, ktorá je zapísaná v Zozname svetového dedičstva UNESCO.

20.2. Ekonomické a územnotechnické dôsledky.

Mesto svojou vybavenosťou zabezpečuje základné potreby obyvateľov mesta a susedných obcí svojho záujmového územia, ktoré sú na mesto napojené v zásade koncentrickou a radiálnou sústavou ciest I. až III. triedy a železničnou traťou. Okrem toho je centrom pracovných príležitostí a zamestnanosti v priemyselnej výrobe, stavebníctve, poľnohospodárstve, ale aj v obchode a v službách obyvateľom.

Sídlo sa nachádza v RKC Stredný Spiš a Levočské vrchy s regionálnym a v dlhodobom horizonte až medzinárodným významom. Preto je potrebné zlepšovať a skvalitňovať podmienky pre mestský a kultúrny cestovný ruch s väzbou na poznávací turizmus (MPR Spišská Kapitula a NKP Spišský Hrad, ktorý je zaradený do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO). Rozvojom rekreácie a cestovného ruchu ako základným a prioritným predpokladom rozvoja mesta i celého mikroregiónu v nadväznosti na mimoriadne prírodné a kultúrno-historické hodnoty sa vytvárajú predpoklady na zvyšovanie úrovne pre domácich obyvateľov i návštevníkov.

Medzi základnými cieľmi a stratégiou spracovania predmetnej koncepcie Územného plánu mesta bola optimalizácia využitia územia z hľadiska lokalizácie funkcií na nových rozvojových plochách s cieľom kompaktného využitia územia mesta, rozvoja mestského organizmu s napojením na kultúrne hodnoty územia a to formami intenzifikácie, dobudovania, doplnenia a skompaktnenia využitia územia v racionálnej miere vzhľadom na reálne územnotechnické, ekologické a ekonomické podmienky pri dodržaní podmienok optimálneho životného prostredia.

Z týchto predpokladov vyplýva aj navrhovaná koncepcia dopravných systémov. Riešením obslužnej komunikačnej siete (automobilových komunikácií) prepojením a zokruhovaním tak aby sa vytvárali prehľadné a optimálne dostupné podmienky. Podľa možností najefektívnejším vedením trás komunikácií sa sledovali územnotechnické, ekologické, ekonomické podmienky a podmienky minimalizácie negatívnych vplyvov na životné prostredie s optimalizáciou obsluhy územia a systému vzájomnej väzby na zbernú komunikačnú sieť s navrhovanými zmenami trás a kategórií tranzitných komunikácií

bezkolízne mimo zastavaného územia. Návrh a optimalizácia siete hlavných obslužných komunikácií je riešená v priamej väzbe na optimalizáciu návrhu technickej infraštruktúry, v oblasti vodného hospodárstva, najmä kanalizačného systému.

Plánovaná výstavba pri dodržaní regulatívov stanovených v tomto územnom pláne bude pre riešené územie mesta a jeho okolia prínosom z hľadiska optimálneho využívania územia, zlepšenia sociálnych pomerov, rozvoja a využitia technického vybavenia územia, prírodného a hospodárskeho potencionálu mesta. Zakladá sa tým možnosť riadiť rozvoj mesta v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja.

Predpokladom stanovených cieľov je dôsledný koordinovaný a systémový prístup k riešeniu a naplneniu cieľov a permanentné sledovanie porovnávanie, konfrontácia a zhodnotenie následných krokov s platným územným plánom mesta.

21. Návrh na vypracovanie podrobnejšej ÚPD a ÚPP.

V intenciách § 12 stavebného zákona v znení zákona NR SR čís. 237/2000 Z.z. a vyhlášky MŽP SR o podrobnejšej úprave a spôsobe spracovania ÚPP a ÚPD je v nadväznosti na územný plán obce potrebné postupne vypracovať nasledovnú zonálnu územnoplánovaciu dokumentáciu (ÚPN-Z), alebo urbanistické štúdie:

pre sústredenú výstavbu rodinných domov v navrhovaných lokalitách

pre úpravu centra sídla vytvorením dvoch námestí a ich vzájomného prepojenia s parkovými úpravami, bude postačovať vypracovanie urbanistických, resp. urbanisticko-krajinárskych štúdií.

Všetku túto dokumentáciu je potrebné vypracovať v takom rozsahu a prevedení, aby bola vyhovujúcou a postačujúcou pre územné a stavebné konanie o prípustnosti stavieb podľa požiadaviek Stavebného zákona.

V Košiciach september 2009
Vypracoval Ing. arch. Dušan Marek
Ing. Milan Kolesár
Ing. Juraj Jochmann
Mgr. Milan Barlog

22. Vyhodnotenie perspektívne využitia PP na nepoľnohospodárske účely.

22.1. Pôdy.

Pôdne typy a druhy.

Z pôdnych typov prevládajú čiernice, sprievodné čiernice glejové, vyvinuté prevažne na nekarbonátových nivných sedimentoch a hnedé pôdy nasýtené až nenasýtené, sprievodné hnedé pôdy oglejené. Na stredne ťažkých zvetralinách flyšových hornín sú vyvinuté pseudogleje a gleje. Pokryv travertínových homôl tvoria rendziny a prarendziny.

Z pôdnych druhov sú tu zastúpené hlinité a ílovito-hlinité pôdy bez skeletu až slabo skeletnaté, prípadne piesčité. Sú to poľnohospodárske pôdy stredne až málo produkčné so stálou náchylnosťou k erózií.

V podstate celé územie je antropogénne pozmenené. Odstránením lesnej vegetácie a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním nastali kvalitatívne zmeny, ktoré zvýšili citlivosť pôd na mechanickú degradáciu, hlavne na eróziu (vytvorili sa erózne ryhy), vysušovanie, zamokrenie a zníženie biologickej aktivity (zmena pedobiocenózy). Silnej deštrukcii podľahli okrem rendzinov na travertínoch (južne od trasy diaľnice) prakticky všetky pôdy kotlinovej pahorkatiny, kde vystupujú akumulované pôdy. V pôdach na riečných nivách spôsobuje zmeny meliorácia, kultivácia, akumulácia a inudácia. Melioračné úpravy pozmenili hladinu povrchovej (močiarnej) i podzemnej vody. K týmto zásahom sa pripájajú aj regulačné úpravy tokov, hlavne v okolí Studenca a Bijacoviec. Vzhľadom na husté osídlenie negatívny dopad na pôdu v území mala a má i stavebná činnosť (najmä výstavba hospodárskych dvorov, cestných komunikácií, ap.) a ťažba nerastných surovín (tehliarske hliny, travertín).

Najsilnejšie rozrušenou zložkou je vegetácia. Územie je premenené na kultúrnu step s vysokocitlivou pôdou na degradáciu a celkove malou ekologickou stabilitou. Bez následnej intezívnej kultivačnej a zveľaďujúcej činnosti človeka, by pôda i ostatné zložky územia podľahli rýchlej degradácii.

Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu.

V podstate celé územie je antropogénne pozmenené. Odstránením lesnej vegetácie a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním nastali kvalitatívne zmeny, ktoré zvýšili citlivosť pôd na mechanickú degradáciu, hlavne na eróziu (vytvorili sa erózne ryhy), vysušovanie, zamokrenie a zníženie biologickej aktivity (zmena pedobiocenózy). Silnej deštrukcii podľahli okrem rendzinov na travertínoch prakticky všetky pôdy kotlinovej pahorkatiny, kde vystupujú akumulované pôdy. V pôdach na riečnych nivách spôsobuje zmeny meliorácia, kultivácia, akumulácia a inundácia. Melioračné úpravy pozmenili hladinu povrchovej (močiarnej) i podzemnej vody. K týmto zásahom sa pripájajú aj regulačné úpravy tokov. Vzhľadom na husté osídlenie negatívny dopad na pôdu v území mala stavebná činnosť a ťažba nerastných surovín.

Najsilnejšie rozrušenou zložkou je vegetácia. Územie je premenené na kultúrnu step s vysokocitlivou pôdou na degradáciu a celkove malou ekologickou stabilitou. Bez následnej intenzívnej kultivačnej a zveľaďujúcej činnosti človeka, by pôda i ostatné zložky územia podľahli rýchlej degradácii.

V danej oblasti sú zastúpené hlavne ílovito - hlinité a hlinité pôdy, ktoré sú prevažne stredne ťažké a ťažké, obsahujúce kyslý humus. Tieto pôdy sú všetky náchylné na chemickú degradáciu, keďže ide o pôdy s kyslou pôdnou reakciou.

Na poškodzovanie pôdy sa dá usudzovať na základe údajov o znečistení ovzdušia. Začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia boli prevedené rozbory pôdy z viacerých stanovíšť, pričom po matematickom spracovaní výsledkov súboru 90 vzoriek boli vymedzené oblasti s nadmernou koncentráciou jednotlivých prvkov vo vrchnom pôdnom horizonte. Koncentrácia prvkov bola hodnotená v troch stupňoch - A predstavuje prirodzenú pozaďovú koncentráciu, B je medzná koncentrácia, pri ktorej dosiahnutí sa vyžaduje zahájenie

prieskumných prác a C je medzná koncentrácia, pri ktorej dosiahnutí sa vyžaduje sanácia. V oblasti Ostrej hory a Dreveníka sa nachádza anomálna koncentrácia As, presahujúca medznú hodnotu kategórie B, čo môže byť spôsobené prirodzeným obsahom As v travertínoch i nadložných vrstvách. V celej oblasti katastra bola zistená mierne zvýšená koncentrácia Cd oproti prirodzenému obsahu, nedosahujúca však medznú hodnotu B. U Hg bolo zistené zvýšenie nad úroveň kategórie A v oblasti Sobotiska, čo potvrdzuje i zvýšený obsah Hg v travertínoch Sobotiska. Obsah Pb bol zvýšený nad úroveň kategórie B v oblasti južne od Studenca, v travertínoch bol zvýšený obsah oproti normálu zaznamenaný v oblasti Spišského hradu. Na mape anomálnych hodnôt je zvýšená koncentrácia v oblasti Sobotiska. Vzhľadom na chemizmus sedimentárnych hornín je predpokladaný antropogénny pôvod zvýšených koncentrácií. U Sr bolo zaznamenané niekoľkonásobné prekročenie prirodzeného obsahu na lokalite Sivá Brada - Kamenec, v menšej koncentrácii aj na Sobotisku. Tento stav môže byť odrazom prirodzených procesov, nakoľko Sr sa koncentruje prevažne vo vápnitých sedimentoch. Prirodzený obsah v kategórii A prekračuje Zn v oblasti Sivá Brada - Kamenec a v oblasti Spišského hradu, predpokladaný je dôsledok antropogénnej činnosti. U Mn bola výraznejšia anomálna koncentrácia zaznamenaná v oblasti Dreveníka, medzné obsahy kategórie A sú prekračované len mierne. Rovnaký stav je u Zr, ktorý svojim obsahom v pôdach poukazuje na prirodzený pôvod. Zvýšený obsah P bol zaznamenaný najmä na poľnohospodársky obrábaných pôdach v okolí travertínových kôp Sivá Brada, Ostrá hora a kopy Spišského hradu. Zvýšený obsah je predpokladaný výlučne z antropogénnej činnosti (z používania hnojiva NPK). Okrem uvedených údajov boli vo vzorkách z intravilánu Spišského Podhradia zistené zvýšené obsahy As, Ba, Co, Cu, Fe, Hg, Pb, Zn, čo je spôsobené antropogénnou činnosťou. Zo súhrnnej mapy izolínií anomálnych koncentrácií prvkov v pôdnych vzorkách vidieť, že najväčšia anomália koncentrácie prvkov Cu, Zn a Sr je v oblasti Sivá Brada - Kamenec, prvkov Sr, Mn, Hg a Pb na lokalite Sobotisko a veľká koncentrácia As a Mn je v oblasti Ostrá hora - Dreveník. Tieto anomálie sú prisudzované najmä poľnohospodárskej činnosti (čierne a legálne skládky hnoja a domového odpadu, potvrdené i našim prieskumom), podľa zloženia prvkov aj emisným zdrojom Krompachy a Rudňany.

S obsahom prvkov v pôde (ale aj celkovým znečistením prostredia) súvisí aj ich obsah v dorábaných potravinách. Bývalá Okresná veterinárna správa uverejnila výskyt nadlimitných hodnôt ťažkých kovov v biologickom materiáli, vyšetrovanom v rokoch 1987 - 1991. U mäsa bola z predmetnej oblasti zistená nadlimitná hodnota Pb (0,55 $mg.kg^{-1}$ oproti norme L 0,5 $mg.kg^{-1}$) u jednej zo štyroch vyšetrovaných vzoriek. U vzoriek zo Studenca (2 vz.), Granč-Petroviec (1 vz.) a Nemešian (3 vz.) nadlimitný výskyt žiadneho ťažkého kovu zistený nebol. Krmivá a surové mlieko z predmetnej oblasti vyšetrované neboli, ovčí syr z Hodkoviec (1 vz.) nebol nadlimitne kontaminovaný a taktiež nebola zistená nadlimitná kontaminácia u vzoriek vnútorností zo Studenca (3 vz.), Granč-Petroviec (2 vz.), Nemešian (2 vz.) a priamo zo Spišského Podhradia (3 vz.). Rovnakou problematikou v oblasti Stredného Spiša sa zaoberali ďalšie kolektívy. Do oblasti ich záujmu spadalo územie k. ú. Katúň, priľahlé k posudzovanému k. ú. Spišské Podhradie. V tomto k. ú. boli zo sledovaných prvkov v pôde oproti ich prirodzenému výskytu zvýšené obsahy Hg (0,51 $mg.kg^{-1}$ oproti max. 0,25 $mg.kg^{-1}$) a Fe (1504,5 $mg.kg^{-1}$ oproti max. 400 $mg.kg^{-1}$).

Samostatným problémom je spôsob obhospodarovania poľnohospodárskych, najmä orných pôd. Scelené lány sú dlhodobo obhospodarované nevhodne, ťažkou technikou, s uniformným hnojením prevažne umelými hnojivami. Následky takéhoto obhospodarovania sú v dostatočnej miere zdokumentované v literatúre. V súvislosti s týmto stresovým faktorom chceme poukázať na zhutňovanie pôd, ktoré je evidentné okolo solitérnych stromov, rastúcich v oráčinách. Pokles povrchu pôdy až o viac ako pol metra je zreteľný v okolí solitérov vo voľnej krajine k. ú.. Vzhľadom na mierny sklon je vplyv erózie relatívne malý, aj keď môže mať značný podiel na uvedenom jave. V každom prípade dokazuje tento pokles na výrazný negatívny vplyv spôsobu hospodárenia za posledných 40 – 50 rokov.

22.2. Štruktúra a výmera pôdy v katastrálnom území.

Pri vypracovaní územného plánu mesta (ÚPN-O) je v celom rozsahu potrebné rešpektovať zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy pri jej nepoľnohospodárskom využití tak, ako sú stanovené zákonom NR SR čís. 220/2004 Z.z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy. Poľnohospodárske pôdy na katastrálnom území mesta sú zaradené do 5. – 9. skupiny bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), ktoré v zmysle § 12, ods. a cit. zákona nie sú zahrnuté do zoznamu skupín, osobitne chránených týmto zákonom.

	katastrálne územie Spišské Podhradie v ha
orné pôdy	1038,3066
záhrady	25,6369
trvalé trávne porasty	369,7538
poľnohospodárske pôdy spolu:	1441,6304
lesné pozemky	532,5675
vodné plochy	18,6177
zastavané plochy	155,8690
ostatné plochy	113,7864
celkom:	2262,4710

	katastrálne územie Katúň v ha
orné pôdy	89,1232
záhrady	5,7384
trvalé trávne porasty	84,0843
poľnohospodárske pôdy spolu:	178,9459
lesné pozemky	42,0640
vodné plochy	0,5065
zastavané plochy	8,3349
ostatné plochy	2,1371
celkom:	231,9884

22.3. Poľnohospodárske výrobné areály.

V katastrálnom území Spišského Podhradia a časti Katúň, ktoré ležia v horskej oblasti obhospodarujú poľnohospodársku pôdu tri subjekty:

- Poľnohospodárske družstvo Podielníkov Spišské Podhradie
- Poľnohospodárske družstvo Jablonov
- Agrodružstvo Studenec

V katastri mesta je situovaný jeden hospodársky dvor Poľnohospodárskeho družstva Podielníkov, ktoré obhospodaruje 417,5 ha poľnohospodárskej pôdy. Z toho 217,5 ha ornej pôdy a 200 ha lúk a pasienkov. Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytka (150 ks) a ošípaných (850 ks).

Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie: obiloviny 101,5 ha
krmovín 50 ha
kukurice 35 ha
repky olejnej 31 ha

Areál hydinárskej farmy (Tatra Agrolev) je situovaný v severnej časti katastra s kapacitou ustajňovacích objektov 80 000 ks hydiny.

22.4. Záber poľnohospodárskej pôdy.

Vyhodnotenie záberov na trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy je riešené na základe vyhlášky č.508/2004 a zákona č.220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Navrhovaný záber poľnohospodárskej pôdy je vyhodnotený pre lokality v katastrálnom území mesta Spišské Podhradie a časti Katúň v tomto rozsahu:

- ***Celkový záber v katastrálnom území Spišské Podhradie (tab.1)*** ***87,725 ha***
  - z toho záber poľnohospodárskej pôdy 79,518 ha
- ***Celkový záber v katastrálnom území Katúň (tab.1K)*** ***2,654 ha***
  - z toho záber poľnohospodárskej pôdy 1,141 ha

Záber č. 4 je záberom dopravy (diaľnica), ktorý bude podliehať samostatnému vyhodnocovaniu. Záber je vyhodnotený iba informatívne v rozsahu územia znázorneného vo výkresovej časti.

Rezervné plochy po návrhovom období r.2025 sa nevyhodnocovali.

Zábery boli navrhnuté len v najnutnejšej miere tak, aby došlo k logickému zarovnaniu a doplneniu zastaveného územia bez podstatných zásahov do hospodárenia na poľnohospodárskej pôde. Podrobná špecifikácia lokalít navrhovaného záberu PP je v tabuľkovej časti.

22.5. Prehľad skupín bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) v katastri obcí:

päťmiestny kód	*skupina*	*päťmiestny kód*	*skupina*
979 01	8	869 04	7
979 01	9	984 03	9
984 01	9	969 04	7
869 04	7	984 01	9
869 02	6	865 01	5
894 01	8	897 01	9
829 02	6	763 03	5
887 01	7	897 01	9
829 01	5	892 01	9
875 03	7	887 01	7
882 01	9	887 03	8
992 03	9	890 01	8
711 02	5	702 01	6
729 02	6	787 02	7
887 02	8	769 01	5
794 01	8	869 05	7
882 02	9	882 03	9
890 01	8	712 01	5
794 01	8	729 02	6
829 02	6	882 04	9
892 01	9	978 01	9
882 03	9	863 03	7
893 03	9	870 04	8
978 01	9	882 01	9
878 01	8	870 03	7

870 05	7	984 03	9
763 03	5	863 01	5
794 01	8	829 01	5
869 01	6	863 01	5
829 02	6	992 04	9
887 01	7	900 00	9
829 02	6	992 01	9
887 02	8	992 03	9
997 01	9	882 01	9
865 02	6	897 01	9
702 01	6		

Vyhodnotenie záberov pôdneho fondu

V zastavanom a mimo zastavaného územia **tabuľka č.1**

číslo lokality	katastrálne územie	návrh funkčného využitia	výmera lokality v ha			kultúra	záber PP v zastavanom území		záber PP mimo zastavaného územia		záber PP spolu	etapa výstavby	poznámka
			v zastavanom území	mimo zastavaného územia	spolu		skupina BPEJ	výmera v ha	skupina BPEJ	výmera v ha			
1	Sp.Podhradie	PV		3,135	3,135	OP			5	3,135	3,135	2	
2	Sp.Podhradie	PV		3,702	3,702	TTP			5	0,918	0,918	1,2	
	Sp.Podhradie	PV				OP			5	0,009	0,009		
	Sp.Podhradie	PV				OP			6	0,092	0,092		
3	Sp.Podhradie	PV		3,671	3,671	OP			6	3,671	3,671	2	
4	Sp.Podhradie	D		10,657	10,657	OP			5	1,962	1,962	2	diaľnica
	Sp.Podhradie	D				OP			6	4,049	4,049		
	Sp.Podhradie	D				OP			7	1,497	1,497		
	Sp.Podhradie	D				OP			8	0,394	0,394		
	Sp.Podhradie	D				TTP			5	0,430	0,430		
	Sp.Podhradie	D				TTP			6	0,193	0,193		
5	Sp.Podhradie	Z		1,354	1,354	OP			6	1,047	1,047	2	
	Sp.Podhradie	Z				OP			7	0,307	0,307		
6	Sp.Podhradie	D		0,411	0,411	TTP			5	0,251	0,251	2	
7	Sp.Podhradie	Z		0,402	0,402	TTP			5	0,402	0,402	2	
8	Sp.Podhradie	OV		0,865	0,865	OP			6	0,742	0,742	2	
9	Sp.Podhradie	S		0,471	0,471	OP			6	0,471	0,471	2	
10	Sp.Podhradie	B		0,668	0,668	OP			6	0,668	0,668	1,2	
11	Sp.Podhradie	OV		0,741	0,741	OP			6	0,741	0,741	2	
12	Sp.Podhradie	Z		0,062	0,062	OP			6	0,062	0,062	2	
13	Sp.Podhradie	D	0,046	1,376	1,422	OP			6	0,691	0,691	2	
	Sp.Podhradie	D				OP			7	0,118	0,118		
	Sp.Podhradie	D				TTP	7	0,024	7	0,542	0,566		

	Sp.Podhradie	D				SADY	6	0,022			0,022		
14	Sp.Podhradie	D		0,858	0,858	OP			6	0,851	0,851	1	
	Sp.Podhradie	D				TTP			6	0,007	0,007		
	Sp.Podhradie	D											
15	Sp.Podhradie	Z		0,288	0,288	OP			6	0,234	0,234	2	
	Sp.Podhradie	Z				OP			7	0,018	0,018		
	Sp.Podhradie	Z				TTP			7	0,036	0,036		
16	Sp.Podhradie	B		0,560	0,560	OP			6	0,560	0,560	1	
17	Sp.Podhradie	Z		0,079	0,079	OP			6	0,079	0,079	1	
18	Sp.Podhradie	B		1,145	1,145	OP			6	1,145	1,145	1	
19	Sp.Podhradie	Z		0,263	0,263	OP			6	0,263	0,263	1	
20	Sp.Podhradie	D	0,173		0,173	Z	5	0,005			0,005	1	
21	Sp.Podhradie	B	0,451		0,451							1	
22	Sp.Podhradie	B		0,744	0,744	OP			6	0,744	0,744	1	
23	Sp.Podhradie	D	0,113	1,624	1,737	Z	6	0,017			0,017	2	
	Sp.Podhradie	D				Z	8	0,049			0,049		
	Sp.Podhradie	D				OP			6	0,763	0,763		
	Sp.Podhradie	D				TTP			8	0,598	0,598		
24	Sp.Podhradie	OV		0,410	0,410	OP			6	0,410	0,410	2	
25	Sp.Podhradie	OV,S		0,330	0,330	OP			6	0,330	0,330	2	
26	Sp.Podhradie	B		1,269	1,269	OP			6	1,269	1,269	2	
27	Sp.Podhradie	B		0,613	0,613	OP			6	0,613	0,613	2	
28	Sp.Podhradie	B		0,979	0,979	OP			6	0,973	0,973	2	
	Sp.Podhradie	B				TTP			6	0,006	0,006		
29	Sp.Podhradie	D		0,578	0,578	OP			6	0,531	0,531	2	
	Sp.Podhradie	D				TTP			6	0,026	0,026		
30	Sp.Podhradie	B		0,263	0,263	OP			6	0,205	0,205	1	
	Sp.Podhradie	B				TTP			6	0,058	0,058		
31	Sp.Podhradie	Z		0,045	0,045	OP			6	0,045	0,045	1	
32	Sp.Podhradie	B	0,053		0,053							1	
33	Sp.Podhradie	Z	0,315	0,146	0,461	TTP	7	0,315	7	0,146	0,461	2	
34	Sp.Podhradie	D	0,021	0,509	0,530	SADY			5	0,487	0,487	1	
35	Sp.Podhradie	D	0,035		0,035							1	

36	Sp.Podhradie	D	0,058	2,859	2,917	Z	9	0,026			0,026	2	
	Sp.Podhradie	D				TTP			6	0,140	0,140		
	Sp.Podhradie	D				TTP			7	0,226	0,226		
	Sp.Podhradie	D				TTP			9	0,445	0,445		
	Sp.Podhradie	D				OP			5	0,022	0,022		
	Sp.Podhradie	D				OP			6	1,253	1,253		
	Sp.Podhradie	D				OP			7	0,589	0,589		
	Sp.Podhradie	D				OP			9	0,167	0,167		
37	Sp.Podhradie	B		0,137	0,137	SADY			6	0,070	0,070	2	
	Sp.Podhradie	B				SADY			9	0,047	0,047		
	Sp.Podhradie	B				OP			6	0,020	0,020		
38	Sp.Podhradie	B,Z	0,220	1,073	1,293	Z	9	0,220			0,220	2	
	Sp.Podhradie	B,Z				OP			7	1,043	1,043		
	Sp.Podhradie	B,Z				OP			9	0,030	0,030		
39	Sp.Podhradie	Z		1,216	1,216	OP			9	0,389	0,389	2	
	Sp.Podhradie	Z				OP			7	0,827	0,827		
40	Sp.Podhradie	B		1,137	1,137	OP			9	0,275	0,275		
	Sp.Podhradie	B				OP			6	0,862	0,862		
41	Sp.Podhradie	S		0,558	0,558	OP			9	0,332	0,332	2	
	Sp.Podhradie	S				OP			7	0,226	0,226		
42	Sp.Podhradie	Z		0,354	0,354	OP			7	0,132	0,132		
	Sp.Podhradie	Z				OP			9	0,103	0,103		
	Sp.Podhradie	Z				TTP			9	0,119	0,119		
43	Sp.Podhradie	Z		0,270	0,270	TTP			9	0,270	0,270	2	
44	Sp.Podhradie	Z		0,173	0,173	OP			7	0,034	0,034	2	
	Sp.Podhradie	Z				OP			9	0,032	0,032		
	Sp.Podhradie	Z				TTP			9	0,107	0,107		
45	Sp.Podhradie	Z		0,848	0,848	TTP			9	0,848	0,848	2	
46	Sp.Podhradie	Z		0,534	0,534	OP			7	0,464	0,464	2	
	Sp.Podhradie	Z				TTP			7	0,070	0,070		
47	Sp.Podhradie	B		2,441	2,441	OP			6	2,441	2,441	2	
48	Sp.Podhradie	B		0,762	0,762	OP			6	0,687	0,687	2	
	Sp.Podhradie	B				OP			7	0,075	0,075		

49	Sp.Podhradie	Z		1,218	1,218	TTP			7	0,210	0,210	2	
	Sp.Podhradie	Z				TTP			9	0,996	0,996		
	Sp.Podhradie	Z				OP			7	0,012	0,012		
50	Sp.Podhradie	B	0,152	1,944	2,096	Z	9	0,041			0,041	2	
	Sp.Podhradie	B				Z	6	0,111			0,111		
	Sp.Podhradie	B				OP			7	0,026	0,026		
	Sp.Podhradie	B				OP			6	0,827	0,827		
	Sp.Podhradie	B				TTP			9	0,541	0,541		
	Sp.Podhradie	B				TTP			7	0,081	0,081		
	Sp.Podhradie	B				TTP			6	0,220	0,220		
51	Sp.Podhradie	Z		0,279	0,279	OP			6	0,279	0,279	2	
52	Sp.Podhradie	D		0,315	0,315	OP			6	0,315	0,315	2	
53	Sp.Podhradie	Z		0,282	0,282	OP			6	0,282	0,282	2	
54	Sp.Podhradie	B,OV		1,647	1,647	OP			6	1,647	1,647	1,2	
55	Sp.Podhradie	D	0,562	3,17	3,732	Z	6	0,028			0,028	1,2	
	Sp.Podhradie	D				OP			6	2,973	2,973		
	Sp.Podhradie	D				OP			5	0,017	0,017		
56	Sp.Podhradie	Z		0,083	0,083	OP			6	0,083	0,083	2	
57	Sp.Podhradie	B,OV		0,550	0,550	OP			6	0,550	0,550	2	
58	Sp.Podhradie	B		0,912	0,912	OP			6	0,912	0,912	2	
59	Sp.Podhradie	B		0,944	0,944	OP			6	0,944	0,944	1,2	
60	Sp.Podhradie	Z		0,718	0,718	OP			6	0,718	0,718	2	
61	Sp.Podhradie	B,OV		0,912	0,912	OP			6	0,912	0,912	2	
62	Sp.Podhradie	B,OV		0,755	0,755	OP			6	0,755	0,755	2	
63	Sp.Podhradie	B,OV		0,222	0,222	OP			6	0,222	0,222	2	
64	Sp.Podhradie	B		1,739	1,739	OP			6	1,739	1,739	1,2	
65	Sp.Podhradie	OV,S		0,381	0,381	OP			6	0,381	0,381	1,2	
66	Sp.Podhradie	B,OV		0,223	0,223	OP			6	0,223	0,223	1,2	
67	Sp.Podhradie	Z		0,274	0,274	OP			6	0,274	0,274	1,2	
68	Sp.Podhradie	D		0,029	0,029	OP			5	0,029	0,029	1,2	
69	Sp.Podhradie	B		0,527	0,527	OP			6	0,527	0,527	1	
70	Sp.Podhradie	B		1,129	1,129	OP			6	1,125	1,125	1	
71	Sp.Podhradie	B		0,729	0,729	OP			6	0,729	0,729	1	

72	Sp.Podhradie	Z		0,581	0,581	OP			6	0,347	0,347	1	
	Sp.Podhradie	Z				OP			5	0,234	0,234		
73	Sp.Podhradie	B		0,205	0,205	OP			6	0,205	0,205	1	
74	Sp.Podhradie	B	0,312		0,312	Z	6	0,298			0,298	1	
75	Sp.Podhradie	C	0,086		0,086	Z	5	0,086			0,086	1	
76	Sp.Podhradie	C		0,865	0,865	OP			8	0,865	0,865	2	
77	Sp.Podhradie	D,OV	0,384		0,384							1	
78	Sp.Podhradie	D,OV	0,093		0,093							1	
79	Sp.Podhradie	S		1,752	1,752	OP			8	0,940	0,940	1,2	
	Sp.Podhradie	S				OP			6	0,713	0,713		
80	Sp.Podhradie	PV		2,120	2,120	OP			6	2,120	2,120	1	
81	Sp.Podhradie	D		1,256	1,256	TTP			5	1,188	1,188	1,2	
	Sp.Podhradie	D				TTP			6	0,023	0,023		
82	Sp.Podhradie	OV,D		1,309	1,309	TTP			5	1,309	1,309	1,2	
83	Sp.Podhradie	PV		1,313	1,313	TTP			6	1,313	1,313	1	
84	Sp.Podhradie	Z		0,309	0,309	OP			6	0,309	0,309	2	
85	Sp.Podhradie	Z		0,311	0,311	OP			6	0,311	0,311	2	
86	Sp.Podhradie	Z		3,935	3,935	TTP			6	0,304	0,304	2	cesta II.tr.
	Sp.Podhradie	Z				TTP			8	0,006	0,006		
	Sp.Podhradie	Z				OP			6	1,316	1,316		
	Sp.Podhradie	Z				OP			8	1,957	1,957		
87	Sp.Podhradie	D,B	0,067	0,767	0,834	Z	6	0,067			0,067	1	
	Sp.Podhradie	D,B				TTP			6	0,767	0,767		
88	Sp.Podhradie	S		0,299	0,299	TTP			6	0,299	0,299	1	
Spolu			**3,141**	**84,584**	**87,725**			**1,309**		**78,209**	**79,518**		

tabuľka č.1K

1	Katúň	TI		0,116	0,116	TTP			7	0,102	0,102	1	
	Katúň	TI							9	0,014	0,014		
2	Katúň	R,S	0,132	0,036	0,168		7	0,064	7	0,001	0,065	1	
	Katúň	R,S					9	0,074	9	0,016	0,090		
3	Katúň	B		0,618	0,618	OP			7	0,416	0,416	1,2	
	Katúň	B				TTP			7	0,197	0,197		
4	Katúň	B	0,374	0,036	0,410	TTP			7	0,017	0,017	1	
	Katúň	B				TTP			9	0,019	0,019		
5	Katúň	B	0,817		0,817							1	
6	Katúň	D	0,240	0,285	0,525	TTP	7	0,011	7	0,129	0,140	1,2	
	Katúň	D				TTP	9	0,013	9	0,011	0,024		
	Katúň	D				OP			7	0,057	0,057		
Spolu			**1,563**	**1,091**	**2,654**			**0,162**		**0,979**	**1,141**		

Legenda:

PV	Výrobno-podnikateľské aktivity, skladové hospodárstvo
R	Rekreácia
S	Šport
Z	Verejná zeleň
D	Doprava
TI	Technická infraštruktúra
OV	Občianska vybavenosť
B	Bývanie
C	Cintorín

23. Vyhodnotenie perspektívneho využitia LP na nepoľnohospodárske účely.

V ÚPN-O Spišské Podhradie nie je záber lesnej pôdy.

24. Záväzná časť územného plánu mesta Spišské Podhradie.

Pri riadiacom procese zameranom na využívanie a usporiadanie katastrálneho územia mesta Spišské Podhradie a časti Katúň je potrebné akceptovať a dodržiavať záväzné regulatívy, definované pre všetky záujmové okruhy v nasledujúcom rozsahu:

1. Záväzné regulatívy územného rozvoja.

1.1 V oblasti priestorového usporiadania:

1.1.1 Mesto je sídlom s obytno-výrobným a rekreačným charakterom.

1.1.2 Riešené územie je tvorené katastrálnymi hranicami mesta Spišské Podhradie a časti Katúň vyznačené vo výkrese č.2.

1.1.3 Súčasne a navrhované zastavané územie mesta je tvorené hranicami:

1.1.3.1 zastavaného územia mesta Spišské Podhradie a časti Katúň podľa stavu k 01.01.1990 v evidencii príslušného katastrálneho úradu,

1.1.3.2 navrhované rozšírenie územia je ohraničené navrhovanou hranicou zastavaného územia mesta a časti Katúň.

Hranice zastavaného územia mesta sú vyznačené vo výkresoch 4, 4K, 9, 9K a sú záväzné pre územný rozvoj.

1.1.4 Zástavbu mesta je potrebné orientovať na usporiadanie a dotvorenie urbanistickej štruktúry mesta obytnou, občianskou, vybavenostnou, výrobnou a športovo rekreačnou funkciou.

1.1.5 Obytnú zástavbu treba prednostne dopĺňať súčasné zastavané územie v prielukách, stavebných medzerách a rozvíjať nové obytné územie v severnej a južnej časti mesta formou rodinných a bytových domov V časti Katúň rozvíjať nové obytné lokality na okrajovej polohe v juhozápadnej časti na ploche bývalého hospodárskeho dvora.

1.1.6 Rekreačno športová vybavenosť pre letné aktivity je riešená na navrhovanej ploche vo väzbe na jestvujúci športový areál. V navrhovaných obytných okrskoch rodinných a bytových domov formou viacúčelových a detských ihrísk.

1.1.7 Výrobné a skladovacie plochy riešiť prevažne na severnom okraji sídla a vo väzbe na jestvujúce výrobné areály v juhovýchodnej časti mesta pozdĺž železničnej trate.

1.1.8 Všetky jestvujúce výrobné prevádzky nachádzajúce sa v obytných zónach, ktoré sú nevyhovujúce z hľadiska hygienických a prevádzkových noriem vo vzťahu k prevládajúcej obytnej funkcií, navrhujeme na premiestnenie do výrobných zón.

1.1.9 Na miestach subštandardných alebo stavebno-technicky nevyhovujúcich objektov uvažovať s ich rekonštrukciou, prestavbou alebo náhradou za novostavby.

1.1.10 S plošnou asanáciou územia sa neuvažuje.

1.1.11 V jestvujúcej obytnej zástavbe je možné situovať objekt (prístavbu k rodinnému domu) aj na plochu záhrady pri dodržaní požiadaviek zákona č.220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

1.2 Požiadavky na spracovanie územných plánov zóny alebo urbanistických štúdií.

Navrhované lokality obytnej zástavby (viď.: číslo územno-stavebného bloku vo v.č.4):

- č.4, 6, 13, 14, 15 na severozápadnom okraji mesta,
- č.16, 24, 25, na severovýchodnom okraji mesta,
- č.70-74, 76-84 na južnom okraji súčasne zastavaného územia,
- č.42, 64-67, na západnom okraji súčasne zastavaného územia.

1.3 V oblasti funkčného členenia územia a spôsobu zástavby.

Jednotlivé priestory mesta sú regulované podľa prípustnosti jednotlivých funkcií a identifikovateľné v grafickej časti územného plánu výkresy č.4, 4K:

Regulačné kódy stavebného využitia funkčných plôch :

1.3.1 Funkčná plocha pre rodinné domy B

a) územie slúži:

- pre bývanie formou rodinných domov s prislúchajúcimi nevyhnutnými zariadeniami (napr.: garáže, hospodárske stavby).

b) na území je prípustné umiestňovať:

- rekreačnú vybavenosť – penzión do 20 lôžok,,
- verejné a technické vybavenie,
- objekty drobnej výroby hygienicky vhodné do obytnej zóny,

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy základnej, vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva, športovej vybavenosti a zariadení.

1.3.2 Funkčná plocha pre bytové domy B

a) územie slúži:

- pre bývanie formou bytových domov s prislúchajúcimi nevyhnutnými zariadeniami.

b) na území je prípustné umiestňovať:

- verejné a technické vybavenie,
- v objektoch bytových domoch v parteri je možné situovať funkcie základnej občianskej vybavenosti a výrobných služieb hygienicky vhodných do obytnej zóny,

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy základnej, vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva, športovej vybavenosti a rodinné domy.

1.3.3 Funkčná plocha občianskej vybavenosti OV

a) územie slúži:

- pre stavby základnej a vyššej občianskej vybavenosti;

b) na území je prípustné umiestňovať:

- zariadenia pre maloobchod, služby, živnostenské aktivity nerušivého charakteru pre obytnú funkciu,
- verejné a technické vybavenie,
- rekreačnú vybavenosť – penzión,
- plochy ihrísk,
- plochy zelene.

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

1.3.4 Funkčná plocha rekreačnej a športovej vybavenosti RS

a) územie slúži:

- pre umiestnenie objektov, plôch a zariadení rekreácie a športu pre obyvateľstvo

b) na území je prípustné umiestňovať:

- verejné a technické vybavenie
- objekty a zariadenia pre jednotlivé alebo skupinové rekreačné a športové aktivity
- objekty pre doplňujúcu vybavenosť, súvisiacu s hlavnou funkciou
- služobné byty pre správcov zariadení
- plochy zelene.

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

1.3.5 Funkčná plocha výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva PV

a) územie slúži:

- pre koncentrovanú výrobu, výrobné účely a služby, ktoré nemôžu byť situované v rámci obytnej funkcie z hľadiska hygienických a prevádzkových požiadaviek

b) na území je prípustné umiestňovať:

- objekty pre živnosti, remeselné podnikateľské aktivity, výrobné areály
- maloobchodné činnosti a služby
- servisné a distribučné služby, opravárenskú činnosť
- skladové objekty
- účelové zariadenia špecifickej vybavenosti, ktoré nie sú vhodné do obytných, rekreačných a zmiešaných území,
- zariadenia dopravy a technickej infraštruktúry.

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, bývania.

1.3.6 Funkčná plocha koncentrovanej poľnohospodárskej výroby HV

a) územie slúži:

- pre koncentrovanú koncentrovanej poľnohospodárskej výroby, ktoré nemôžu byť situované v rámci obytnej funkcie z hľadiska hygienických a prevádzkových požiadaviek

b) na území je prípustné umiestňovať:

- objekty pre živnosti, remeselné podnikateľské aktivity
- maloobchodné činnosti a služby
- servisné a distribučné služby, opravárenskú činnosť
- skladové objekty
- objekty pre ustajnenie zvierat,
- záhradníctva
- zariadenia dopravy a technickej infraštruktúry.

c) na území je zakázané umiestňovať:

- plochy základnej a vyššej občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, bývania.

1.4 Ďalšie regulatívy zástavby.

Okrem týchto záväzných regulačných kódov (uvedených v bode 1.3), ktorými sa stanovuje funkčná a stavebná prípustnosť územného využitia sa územným plánom v komplexnom urbanistickom návrhu, výkres č.4 a 4K určuje:

Záväzné regulatívy:

1.4.1 prípustná intenzita zastavanosti, ktorá je udaná ako pomer najväčšej prípustnej stavebne využiteľnej plochy k celkovej ploche pozemku (napr. 0,4 z celkovej zastavanej plochy, ktorá sa rovná 1).

1.4.2 prípustná výška zástavby, uvedená maximálnom počte nadzemných podlaží (napr.:3) do podlažia je zahrnuté aj podkrovie.

1.4.3 Regulatív výšky zástavby v pamiatkovej zóne pre jednotlivé objekty sa prispôsobuje výške okolitej zástavby.

1.4.4 Uličný priestor pri navrhovaných lokalitách s obojsmernou komunikáciou bude pozostávať s obojstranným chodníkom, komunikáciou a pásom zelene pre trasy technickej infraštruktúry.

1.4.5 Neurbanizované územie je určené pre poľnohospodársku a lesnú výrobu, nebude súvisle zastavované. V neurbanizovaných územiach je zakázané

umiestňovať a povoľovať novostavby s výnimkou líniových stavieb technického vybavenia územia. Toto územie sa delí na poľnohospodársku pôdu, lesnú pôdu, plochy verejnej zelene na nelesných pozemkoch, vodné plochy a toky a ostatné pozemky.

1.4.6 pre potreby protipožiarnej ochrany

1.4.6.1 zabezpečenie požiarnej vody pre mesto v súlade s STN 73 0873,

1.4.6.2 prístupové komunikácie na protipožiarny zásah v zmysle požiadaviek § 82 vyhlášky MV SR č.288/2000 Z.z.

1.4.7 regulácia potokov prechádzajúcich zastavaným územím,

1.4.8 v návrhovom období ÚPN-O si mesto musí aktualizovať Program odpadového hospodárstva v zmysle § 19 ods. 2 zákona o odpadoch.

1.5 V oblasti výroby a komerčnej činnosti.

1.5.1 Menšie zariadenia komerčnej vybavenosti pre obchod, služby a verejné stravovanie (nie výrobné činnosti, ktoré pri svojej činnosti nemajú zabezpečené požiadavky STN pre obytné územie) možno podľa podmienok regulácie umiestňovať v obytnej zástavbe, resp. ako súčasť jednotlivých rodinných domov.

1.5.2 V súčasných a navrhovaných priemyselných zónach umiestňovať výrobné prevádzky (druhy priemyslu), ktoré svojou prevádzkou neznečisťujú životné prostredie mesta. V prípade, že jestvujúce prevádzky znečisťujú obytné územie nad normové parametre je potrebné prispôsobiť technológiu prevádzky podľa platných hygienických noriem, alebo ju premiestniť do navrhovaných výrobných zón.

1.6 V oblasti ekológie, ochrany prírody a životného prostredia.

1.6.1 Nadregionálne, regionálne a miestne prvky kostry ekologickej stability - biocentrá, biokoridory a interakčné prvky vytvárajú v katastrálnom území zónu pre zachovanie a rozvoj krajiny. Na vymedzených plochách je verejný záujem o ich ochranu a sfunkčnenie. Nie je možné na nich vykonávať činnosť, ktorá môže ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability v katastrálnom území mesta a časti Katúň.

1.6.2 Rešpektovať podmienky ochrany prírody pri jestvujúcich a navrhovaných chránených území Natura 2000, genofondových lokalít flóry, fauny a významné biotopy.

1.6.3 Hodnotné brehové porasty potokov potoka zaradiť v rámci MÚSES medzi miestne biokoridory (mimo zastavaného územia mesta nakoľko v dôsledku plánovanej regulácie dôjde k výrubu týchto drevín).

1.6.4 Akceptovať prvky ÚSES ako územia s ekostabilizačnou funkciou, nezasahovať do nich takými aktivitami, ktorými by bola narušená ich funkcia.

1.6.5 Plánované regulácie vodných tokov riešiť podľa spracovanej PD.

1.6.6 Chrániť areály mokradí, vylúčiť zmenu vodného režimu, zabezpečiť na nich resp. v ich blízkosti znížené používanie, prípadne vylúčenie používania pesticídov a hnojív.

1.6.7 Zabezpečiť rekultiváciu a asanáciu nepovolených skládok odpadov.

1.6.8 Navrhované plochy verejnej a izolačnej zelene sú určené ako plochy pre realizáciu náhradnej výsadby za asanované dreviny.

1.6.9 Pri všetkých výrobných areáloch situovať izolačnú zeleň, aby boli prirodzene zapojené do krajinného prostredia.

1.6.10 Okolo ciest 1., 2. a 3. triedy a súčasne zastavaného územia mesta riešiť na určených verejných plochách výsadbu ochrannej zelene druhovo vhodnými

drevinami, ktoré budú definované generelom zelene alebo rozhodnutím mesta a príslušným orgánom ochrane prírody na úseku ochrany drevín.

1.6.11 Pri výstavbe v územno-stavebnom bloku č.85 (viď.:v.č.4) musí požiadať investor pri územnom rozhodnutí o podmienky pre výstavbu KÚŽP v Prešove, z dôvodu výskytu biotopov európskeho a národného významu Lk5, Lk6, Ra6 (viď.: lokality č. 34 a 35 vo výkrese v.č.3).

1.7 V oblasti ochrany pamiatkového fondu.

1.7.1 V súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov je nevyhnutné chrániť, udržiavať a obnovovať významné historické, spoločenské, krajinné, urbanistické, architektonické, technické, výtvarné a umelecko-remeselné hodnoty, pre ktoré sú v katastrálnom území Spišské Podhradie vyhlásené národné kultúrne pamiatky, pamiatkové územia a ich ochranné pásmo

1.8 Na úseku rozvoja zariadení občianskej a rekreačnej vybavenosti.

1.8.1 dobudovať a rekonštruovať jestvujúce plochy vybavenosti,

1.8.2 v navrhovaných obytných lokalitách riešiť minimálne zariadenia základnej občianskej vybavenosti s plochami verejnej zelene a ihrísk,

1.8.3 rekreačnú vybavenosť riešiť na východnom okraji mesta pri športovom areáli s väzbou na navrhovanú občiansku vybavenosti ako nástupného bodu z mesta na Spišský hrad.

1.9 V oblasti dopravy.

1.9.1 rekonštrukcia cesty I/18 a výstavba navrhovanej križovatky s cestou II/574,

1.9.2 výstavba preložky cesty II/574 ako homogénneho východného obchvatu mesta v kategórii C 9,5/70 s prekrytím telesa cesty v úseku návrhu pešieho prepojenia mesta so Spišským hradom a mestom,

1.9.3 rekonštrukcia ciest III. triedy zastavanom území,

1.9.4 v mestskej pamiatkovej zóne, kde nie je uličný priestor dostatočnej šírky a nebude navrhnuté zjednosmernenie komunikácií je potrebné komunikácie prestavať min. na kategóriu MO 6,5/40. V zmysle STN 73 6110, ide o dvojpruhové miestne komunikácie v stiesnených podmienkach, so šírkou vozovky 5,5m,

1.9.5 ulicu Podzámkovu, Robotnícku atď., v starej časti zástavby v stiesnených podmienkach navrhujeme prestavať na kategóriu MOK 3,75/30. Ide o jednopruhové obojsmerné cesty s krajnicami a výhybňami. Výhybne navrhujeme zrealizovať rozšírením ciest v miestach vjazdov na pozemky rodinných domov,

1.9.6 v nových lokalitách bytovej výstavby navrhujeme obslužné komunikácie funkčnej triedy C2 v kategórii MO 7,5/40 so šírkou vozovky 6,5m a obojstrannými chodníkmi pre peších min. šírky 1,5m, v zmysle STN 73 6110. Požadovaná šírka uličného priestoru je min. 12,0m so zabezpečením rozhľadových pásiem v križovatkách,

1.9.7 v navrhovanej lokalite zástavby v časti Rybníček navrhujeme ukľudnené komunikácie funkčnej triedy C3, kategórie MOU 2,75/30. Ide o jednopruhové obojsmerné komunikácie so šírkou vozovky 2,75m a šírkou dopravného priestoru 8,75m,

1.9.8 výstavba prepájajúceho chodníka pozdĺž pôvodnej cesty II/547 s funkciou pešieho prepojenia mesta s časťou Rybníček,

1.9.9 výstavby nových verejných parkovísk a nutné rozšírenia vybraných jestvujúcich parkovísk,
1.9.10 výstavba autobusovej stanice,
1.9.11 výstavba nových a rozšírenia jestvujúcich zastávkových pruhov, nástupíšť a prístreškov zastávok SAD,

1.10 V oblasti technickej infraštruktúry.

1.10.1 rekonštrukcia rozvodných vodovodných potrubí a prípojok,
1.10.2 výstavba automatickej tlakovej stanice (ATS) v časti Katúň,
1.10.3 dobudovanie splaškovej kanalizácie spolu s ČOV v meste a vybudovanie splaškovej kanalizácie v časti Katúň so samostatnou ČOV,
1.10.4 výrobné zóna v severnej časti mesta musí byť odkanalizovaná do samostatných ČOV, alebo septikov,
1.10.5 regulácia potokov prechádzajúcich zastavaným územím,
1.10.6 nezastavovať inundačné územia vodných tokov a vylúčiť realizáciu zástavby v nivách a alúviach vodných tokov,
1.10.7 navrhované lokality zástavby v okrajových polohách zastavaného územia, tam kde je to potrebné, chrániť od vôd z povrchového odtoku rigolmi odvedenými dažďovou kanalizáciou do vodných tokov,
1.10.8 rekonštruovať a dobudovať trafostanice v súčasne zastavanom území a navrhovaných lokalitách, pričom rekonštrukcia trafostaníc na plochách bytovej a občianskej vybavenosti, môže byť len za predpokladu ich prestavby na kioskové TS,
1.10.9 vybudovať VN prípojku,
1.10.10 rekonštruovať existujúcu rozvodnú sieť NN a verejného osvetlenia do podzemných káblov,
1.10.11 rozšíriť rozvodnú sieť NN a verejného osvetlenia do lokalít novej zástavby predĺžením vedení z priľahlých ulíc,
1.10.12 rozvody STL plynu dobudovať do navrhovaných lokalít v zmysle zákona 656/2004 Z.z.,
1.10.13 rekonštruovať jestvujúcu MTS do podzemných káblov a rozšíriť tieto rozvody do navrhovaných lokalít.

1.11 Ochranné pásma a chránené územia.

Ochranné pásma s funkčným obmedzením využitia územia v zmysle príslušných zákonných ustanovení:

1.11.1 Pásma hygienickej ochrany.

1.11.1.1 oplotené PHO okolo vodojemu,
1.11.1.2 PHO čističky odpadových vôd 20m – Rybníček, 50m – Katúň, 100m – mesto.
1.11.1.3 PHO pohrebiska (cintorína) je 50 m. Objekty na navrhovaných funkčných plochách pri pohrebisku sa musia situovať mimo jeho ochranného pásma.
1.11.1.4 PHO od hospodárskeho dvora živočíšnej výroby 110 m a 400m.

1.11.2 Ochranné pásma komunikácií.

1.11.2.1 V zmysle § 11 zák. č. 135/1961 b. Na diaľniciach, cestách a miestnych komunikáciách a premávky na nich mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie slúžia cestné ochranné pásma. Pre jednotlivé druhy a kategórie týchto komunikácií určí šírku ochranných pásiem vykonávací predpis a to pri diaľniciach a cestách vyšších tried

v rozsahu 50 až 100 metrov od osi priľahlého jazdného pásu. Pre II. triedu – 25m a III. triedu -20m,

1.11.2.2 ochranné pásmo železnice je 60m.

1.11.3 Ochranné pásma vodného toku a zariadení technickej infraštruktúry.

Okolo potokov pretekajúcich katastrálnym územím mesta:

1.11.3.1 pre potreby opráv a údržby správca toku požaduje ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž oboch brehov potokov v šírke na upravenom úseku min. 6,0 m na neupravenom min. 10,0 m,

1.11.3.2 dokončenie regulácie tokov v meste a časti Katúň na Q_{100} ročnú vodu.

1.11.3.3 navrhované objekty v zastavanom území sídla okrem hospodárskych sa musia situovať min. 10 metrov od brehovej čiary toku,

1.11.3.4 pri odvodňovacich kanáloch rešpektovať ochranného pásmo min. 5 m od brehovej čiary kanála.

1.11.3.5 Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu elektroenergetických zariadení (viď grafická časť):

- 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v lesných priesekoch 7m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu,
- ochranné pásmo podzemného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu,
- V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- stožiarové a stĺpové trafostanice – 10 m, kioskové – vonkajšia hrana zastavanej časti objektu,

1.11.3.6 ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. a priestorovej normy úpravy vedení technického vybavenia

1.11.3.7 Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu plynárenských zariadení (viď grafická časť):

- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prev. tlakom nižším ako 0, 4 MPa,
- 4 m pre plynovody a plynovodné prípojky o menovitej svetlosti do 200 mm, 7 m pre technologické objekty.
- Technologické objekty na účely zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany a telekomunikačné zariadenia.

1.11.3.8 Bezpečnostné pásma (v zmysle Energetického zákona) na zamedzenie alebo zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií (viď grafická časť v.č.6)

- 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

1.11.3.9 ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov: podľa ich profilov 1,5 – 2,5 m na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia

1.11.3.10 ochranné pásmo lesa vo vzdialenosti 50 m od okraja lesných pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch

1.11.4 Chránené územia pamiatkového fondu.

1.11.4.1 Mestská pamiatková rezervácia Spišská Kapitula, vyhlásená vládou ČSR na základe návrhu z 11. 6. 1950.

1.11.4.2 Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad, vyhlásená Uznesením Predsedníctva SNR č. 24 z 27. 2. 1961 (uverejnené z Zbierke zákonov ČSSR, čiastka 36, z 18. 7. 1962). Ochranné pásmo NKP Spišský hrad bolo vyhlásené ONV v Spišskej Novej Vsi 19. 12. 1987 pod číslom 911/1987.

1.11.4.3 Pamiatková zóna v Spišskom Podhradí, vyhlásená Vyhláškou Okresného úradu v Spišskej Novej Vsi č. 1/1993 z 10. 2. 1993 a doplnená nariadením vlády SR z 13.12.2001 o pamiatkových rezerváciách 596/2001 Z.z..

1.11.4.4 Spišský hrad a pamiatky jeho okolia – pod týmto názvom bola časť predmetného územia zapísaná Výborom pre svetové dedičstvo UNESCO na 17. zasadnutí 6.-11. 12. 1993 do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

1.11.4.5 Rozhodnutie Pamiatkového úradu SR č.PU-07/1885-13/9004/KOW zo dňa 21.12.2007 o vyhlásení ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatkovej rezervácie Spišská Kapitula, Pamiatkovej zóny Spišské Podhradie, národnej kultúrnej pamiatky Kostol rímskokatolícky Žehra a ďalších národných kultúrnych pamiatok v okolí.

1.11.5 Územná ochrana prírody.

1.11.5.1 Národná prírodná rezervácia Sivá Brada, vyhlásená Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 9146/1979-OP z 30. 11. 1979 (pôvodne ako štátna prírodná rezervácia – ŠPR) o výmere 19,5472 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.2 Prírodná pamiatka Sobotisko, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi č. 28/d z 22. 12. 1987 (pôvodne ako chránený prírodný výtvor – CHPV) o výmere 13,32 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.3 Národná prírodná pamiatka Spišský hradný vrch, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 24,2064 ha, k. ú. Žehra. Do územia posudzovaného katastra zasahuje ochranným pásmom, ktoré podľa zákona predstavuje územie do vzdialenosti 60 m von od hranice NPP, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.4 Prírodná pamiatka Ostrá hora, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 29,3240 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.5 Prírodná pamiatka Zlatá brázda, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 1,6160 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.6 Prírodná pamiatka Jazierko na Pažiti, vyhlásená Nariadením ONV v Spišskej Novej Vsi podľa uznesenia č. 83 z 15. 3. 1990 (pôvodne ako CHPV) o výmere 0,1101 ha, k. ú. Spišské Podhradie. Do územia zasahuje ochranným pásmom 60 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.7 Národná prírodná rezervácia Dreveník, vyhlásená Vyhláškou Ministerstva ŽP SR č.83 z 23. 3. 1993, publikovaná v Zbierke zákonov SR, čiastka 25, 26. 4. 1993 (pôvodne ako ŠPR) o výmere 101,1557 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra. Prvý krát sa ako chránené územie o výmere 40 katastrálnych jutár spomína v roku 1928. Z hľadiska zákona účinne bola

vyhlásená prvý krát až v roku 1982 Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 2964/1982-32 z 30. 4. 1982 o výmere 66,90565 ha. Do územia zasahuje ochranným pásmom 100 m von od jej hranice, kde platí 3. stupeň ochrany.

1.11.5.8 SKUEV0105 Spišskopodhradské travertíny leží svojou väčšou časťou v katastri Spišského Podhradia. Cieľom ochrany sú travertínové kopy a lokality so vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami reliktného charakteru, výrazne odlišné od okolitej antropizovanej krajiny. Územie SKUEV zahŕňa všetky v súčasnosti vyhlásené chránené územia. Územie SKUEV leží v navrhovanom 2., 3., 4. a 5. stupni ochrany, pričom v k. ú. Spišské Podhradie sa v 2. stupni ochrany nachádzajú parcely 2012, 2013, 2015, 2016, 2029, 2030, v 3. stupni ochrany parcely 2036-časť, 2271/1, 2271/2, 1873/1-časť, v 4. stupni ochrany parcely 1853/1-časť, 1853/2, 1864, 1869, 1872/1-časť, 1872/4, 1872/5, 1872/6, 1873/1-časť, 1874/2-časť, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1909, 2018, 2035/2, 2038, 2040, 2041, 2042, 2344 a v 5. stupni ochrany parcely 1873/1-časť, 1873/2, 1873/3, 1874/1. Celý SKUEV má výmeru 232,31ha.

1.11.5.9 SKUEV0107 Spišskopodhradské stráne predstavuje posledné fragmenty v minulosti plošne rozšírených xerotermných travinných spoločenstiev na flyši Hornádskej kotliny. Do katastra zasahuje jedna z troch samostatných lokalít SKUEV (Nemecká hora), ktorú tvoria parcely č. 2150, 2151, 2152, 2153, 2214-časť, 2215, 2216, 2217, 2218, 2221/3-časť, 2225, 2226. Celé územie má výmeru 51,64 ha a leží v navrhovanom 3. stupni ochrany.

1.11.5.10 SKUEV0108 Ordzovianske dubiny zasahuje do katastra malou lokalitou severne od predchádzajúcej. Cieľom ochrany je zachovanie posledných fragmentov vzácneho a fytogeograficky významného biotopu dubovo-hrabových lesov lipových s výskytom v Hornádskej kotline a na južnom úpätí Levočských vrchov, ktorý nemá na Slovensku obdobu. Celé územie SKUEV leží v navrhovanom 2. stupni ochrany, do k. ú. Spišské Podhradie zasahuje parcela 2113/1-časť.

1.11.5.11 SKUEV0224 Jereňáš leží celý v k. ú. Spišské Podhradie, predstavuje ucelený komplex dubovo-hrabového lesa lipového s hodnotným bylinným podrastom, v ktorom sa prejavuje kontrastné zmiešanie teplomilných a horských prvkov a výrazný vplyv bezprostredne ležiaceho Dreveníka. Ide o jediného zachovaného kotlinového reprezentanta tohto typu lesa. Celé územie má výmeru 137,09 ha, leží v navrhovanom 2. stupni ochrany a zahŕňa parcelu č. 1941.

1.12 Vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a chránené časti krajiny.

V zmysle § 108 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a vyhlášky č.55/2001 Z. z. sú vymedzené verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia. V riešenom území je potrebné vymedziť plochy pre verejnoprospešné stavby v zmysle zoznamu uvedenom v schéme záväzných častí riešenia.

1.13 Vymedzenie plôch na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov.

Delenie a sceľovanie pozemkov je potrebné uskutočniť na všetkých plochách nových rozvojových plochách. Delenie a sceľovanie pozemkov určia podrobnejšie stupne projektovej dokumentácie.

2. Zoznam verejnoprospešných zariadení a líniových stavieb:

Verejnoprospešné stavby vyplývajúce zo zámerov riešenia Územného plánu mesta Spišské Podhradie, pre ktoré je potrebné až do doby ich realizácie rezervovať územia a zabezpečovať územnotechnické podmienky a pre ktorých realizáciu je možné pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov sú:

2.1 Verejná zeleň, ochranná zeleň a stavby na ochranu životného prostredia.

1. areál cintorína
2. verejná a ochranná zeleň

2.2 Stavby pre dopravu a dopravné zariadenia verejného charakteru.

3. stavba diaľnice D1 26,5/120 spolu s ochranným pásmom
4. prestavba cesty I/18 v kategórií C 11,5/90 s kruhovou križovatkou a ochranným pásmom
5. výstavba východného obchvatu cesty II/547 v kategórií C 9,5/60
6. stavby nových MK v kategórii B2
7. stavby nových MK C2, C3 v navrhovaných lokalitách BV vrátane obojstranných chodníkov pri kategórií B2 a C2 a deliacich zelených pásov šírky min. 1,5m,
8. stavby nových verejných parkovísk, nutné rozšírenia vybraných jestvujúcich parkovísk a výstavba autobusovej stanice a zastávok
9. stavba pešieho chodníka

Do verejnoprospešných stavieb patria aj jestvujúce dopravné zariadenia, ktoré je potrebné rekonštruovať na požiadavky STN 73 6110 a sú uvedené v návrhu verejného dopravného vybavenia (výkresy č. 5, 5K).

2.3 Stavby pre verejnú technickú vybavenosť.

10. výstavba rozvodnej vodovodnej siete
11. výstavba splaškovej kanalizácie
12. výstavba a dostavba ČOV
13. úprava a regulácia vodného toku prechádzajúceho zastavaným územím
14. výstavba trafostanice
15. výstavba novej trasy prípojky káblového 22kV VN
16. výstavba rozvodnej NN siete a verejného osvetlenia na územiach navrhovaného rozvoja
17. výstavba STL plynovodu na územiach navrhovaného rozvoja
18. rekonštruovať jestvujúcu vzdušnú MTS na káblovú uloženú v zemi, na územiach navrhovaného rozvoja riešiť výstavbu MTS káblovými rozvodmi

Do verejnoprospešných stavieb sú zaradené všetky navrhované líniové vedenia verejnej technickej vybavenosti (vodovod, kanalizácia, rozvody elektriny, plynu, tepla a telekomunikácií), vrátane k ním príslušných zariadení tak, ako sú uvedené v návrhu verejného technického vybavenia ((výkresy č. 6, 6K, 7, 7K)

Umiestnenie verejnoprospešných stavieb v grafickej časti (výkres č. 9, 9K) je len orientačné, presné vymedzenie plôch (pozemkov) pre ich lokalizáciu bude predmetom riešenia podrobnejších stupňov projektovej dokumentácie.

2.4 Stavby a plochy na asanáciu

V návrhu ÚPN mesta nie sú určené objekty na individuálnu asanáciu. Prípadná asanácia objektov v Pamiatkovej zóne mesta je podmienená súhlasom Krajského pamiatkového úradu v Prešove.

Schéma záväzných častí a verejnoprospešných stavieb územného plánu mesta Spišské Podhradie

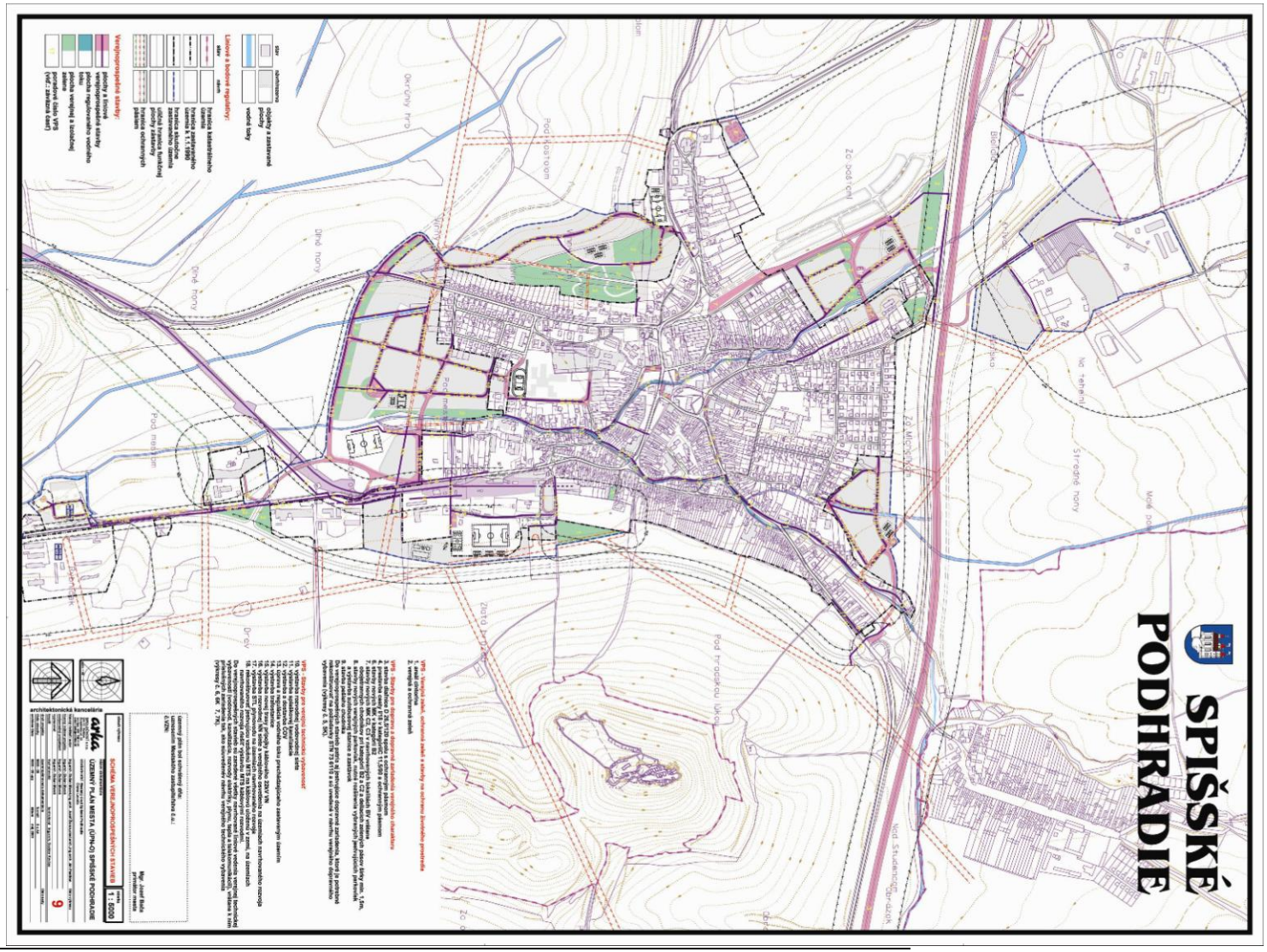

Schéma záväzných častí a verejnoprospešných stavieb ÚPN mesta Spišské Podhradie, časť Katúň

